

Sverige

kan.

Sverige

kan.

Protokoll

**Folkpartiet liberalernas landsmöte
Göteborg, 18-21 augusti 2005**

Protokoll

Folkpartiet liberalernas landsmöte
Göteborg
18-21 augusti 2005

Innehållsförteckning

PASS 1, 17/8 KL. 13.05 – 13.35	5
§1. LANDSMÖTET ÖPPNAS	5
§2. VAL AV ORDFÖRANDE OCH TRE VICE ORDFÖRANDE FÖR LANDSMÖTET	5
§3. VAL AV FÖRHANDLINGSSEKRETERARE FÖR LANDSMÖTET	5
§4. VAL AV PROTOKOLLSEKRETERARE VARAV EN PROTOKOLLCHEF, FÖR LANDSMÖTET	5
§5. VAL AV PROTOKOLLSJUSTERARE	5
§6. FRÅGA OM LANDSMÖTET BEHÖRIGEN UTLYSTS	5
§7. FASTSTÄLLANDE AV FÖREDRAGNINGSLISTA	6
§8. FASTSTÄLLANDE AV FÖRHANDLINGSORDNING, PS-FÖRSLAG 1	6
§9. FRÅGA OM TILLSÄTTANDE AV UTSKOTT SAMT NOMINERING OCH VAL TILL DESSA	6
§10. AJOURNERING.....	6
PASS 2, 19/8 KL. 11.40 – 12.45	7
§11. FÖRHANDLINGARNA ÅTERUPPTOGS AV HELEN ODENJUNG KL. 11.40.....	7
§12. DAGORDNING FÖR FÖRHANDLINGSPASSET	7
§13. JUSTERARE OCH RÖSTRÄKNARE FÖR FÖRHANDLINGSPASSET	7
§14. Fyllnadsval beredningsutskottet.....	7
§15. INLEDNINGSANFÖRANDE AV JAN BJÖRKLUND.....	7
§16. PROGRAMPUNKT E1, E2 OCH E18 MED TILLHÖRANDE MOTIONER	7
§17. BORDLÄGGNING AV RESTERANDE ÄRENDEN	9
§18. AJOURNERING.....	10
PASS 3, 19/8 KL. 13.34 – 16.43	10
§19. FÖRHANDLINGARNA ÅTERUPPTOGS AV ULRIKA FRANCKE KL. 13.34	10
§20. DAGORDNING FÖR FÖRHANDLINGSPASSET	10
§21. JUSTERARE OCH RÖSTRÄKNARE FÖR FÖRHANDLINGSPASSET	10
§22. PROGRAMPUNKT T1 OCH T2 MED TILLHÖRANDE MOTIONER	10
§23. PROGRAMPUNKT T3 OCH T5 MED TILLHÖRANDE MOTIONER	12
§24. PROGRAMPUNKT T6 MED TILLHÖRANDE MOTIONER	13
§25. UTDELNING AV KARL STAAFF-MEDALJER	14
§26. PROGRAMPUNKT T8 OCH T9 MED TILLHÖRANDE MOTIONER	14
§27. PROGRAMPUNKT T7 MED TILLHÖRANDE MOTIONER.....	15
§28. PROGRAMPUNKT T12	17
§29. PROGRAMPUNKT T13 OCH T14.....	17
§30. PROGRAMPUNKT T16A-F	18
§31. BORDLÄGGNING AV RESTERANDE ÄRENDEN	21
§32. FÖRHANDLINGSPASSET AVSLUTADES 16.43	21
PASS 4, 19/8 KL. 16.00 – 18.00	21
§33. FÖRHANDLINGARNA ÅTERUPPTOGS AV HELENE ODENJUNG KL. 16.00.....	21
§34. DAGORDNING FÖR FÖRHANDLINGSPASSET	21
§35. JUSTERARE OCH RÖSTRÄKNARE FÖR FÖRHANDLINGSPASSET.....	21
§36. PARTISTYRELSENS VERKSAMHETSBERÄTTELSE.....	21
§37. DECHARGEBERÄTTELSE.....	21
§38. RAPPORT FRÅN RIKSDAGSGRUPPEN	21
§39. REVISORERNAS BERÄTTELSE	22
§40. FRÅGA OM PARTISTYRELSENS ANSVARSFRIHET	22
§41. STADGEÄNDRING, PS-FÖRSLAG 2	22

§42.	MEDLEMSAVGIFT, PS-FÖRSLAG 3.....	22
§43.	MOTIONER X1 – X6.....	22
§44.	ENERGIPROGRAMMET: INLEDNING SAMT PROGRAMPUNKT E4-E9, E19 MED TILLHÖRANDE MOTIONER. 24	
§45.	STRECK I DEBATTEN	24
§46.	ENERGIPROGRAMMET: INLEDNING SAMT PROGRAMPUNKT E4-E9, E19 SAMT TILLHÖRANDE MOTIONER (FORTS.) 24	
§47.	GÄSTANFÖRANDE AV BRONISLAW GEREMEK, F.D UTRIKESMINISTER I POLEN.	28
§48.	BORDLÄGGNING	28
§49.	AJOURNERING.....	28
PASS 5, 18/8 KL. 09.00 – 11.00		28
§50.	FÖRHANDLINGARNA ÅTERUPPTOGS AV JONAS ANDERSSON KL. 09.00	28
§51.	DAGORDNING FÖR FÖRHANDLINGSPASSET	28
§52.	JUSTERARE OCH RÖSTRÄKNARE FÖR FÖRHANDLINGSPASSET	28
§53.	INLEDNINGSANFÖRANDE AV JOHAN PEHRSON.....	28
§54.	PROGRAMPUNKT R1-R4, R6-R25, R27-R32 MED TILLHÖRANDE MOTIONER.....	28
§55.	PROGRAMPUNKT R26 MED TILLHÖRANDE MOTIONER.....	36
§56.	BORDLÄGGNING AV RESTERANDE ÄRENDEN	40
§57.	AJOURNERING.....	40
PASS 6, 20/8 KL. 13.00 – 13.40		40
§58.	FÖRHANDLINGARNA ÅTERUPPTOGS AV HELENE ODENJUNG KL. 13 00.....	40
§59.	DAGORDNING FÖR FÖRHANDLINGSPASSET	40
§60.	JUSTERARE OCH RÖSTRÄKNARE FÖR FÖRHANDLINGSPASSET.....	41
§61.	NOMINERING AV PARTIORDFÖRANDE	41
§62.	VAL AV PARTIORDFÖRANDE	41
§63.	TACKTAL AV LARS LEIJONBORG	41
§64.	NOMINERING AV 1:E VICE PARTIORDFÖRANDE	41
§65.	VAL AV 1:E VICE PARTIORDFÖRANDE	41
§66.	NOMINERING AV 2.E VICE PARTIORDFÖRANDE	41
§67.	VAL AV 2:E VICE PARTIORDFÖRANDE	41
§68.	INLEDNINGSANFÖRANDE AV CECILIA MALMSTRÖM.....	41
§69.	PROGRAMPUNKT G1 – G9 MED TILLHÖRANDE MOTIONER	41
§70.	STRECK I DEBATTEN	42
§71.	PROGRAMPUNKT G1 – G9 MED TILLHÖRANDE MOTIONER, FORTS.	42
§72.	PROGRAMPUNKTERNA G10 – G22 MED TILLHÖRANDE MOTIONER	48
§73.	PROGRAMPUNKTERNA G23 – G36.....	52
§74.	BORDLÄGGNING AV RESTERANDE ÄRENDEN	52
§75.	AJOURNERING.....	52
PASS 7, 20/8 KL. 14.30 – 17.00		52
§76.	FÖRHANDLINGARNA ÅTERUPPTOGS AV ULRIKA FRANCKE KL 14.30.	52
§77.	DAGORDNING FÖR FÖRHANDLINGSPASSET	52
§78.	JUSTERARE OCH RÖSTRÄKNARE FÖR FÖRHANDLINGSPASSET.....	52
§79.	NOMINERING AV LEDAMÖTER TILL PARTISTYRELSEN	52
§80.	INLEDNINGSANFÖRANDE AV MAURICIO ROJAS	53
§81.	INTEGRATION: MOTION G31, G32, G6 YRK 4, I6, I7 YRK 1, I64, I65 YRK 1-2, I67 YRK 1-4.	53
§82.	PROGRAMPUNKT I 1-I 5 MED TILLHÖRANDE MOTIONER.....	58
§83.	SKÄRPT TIDSBEGRÄNSNING	58
§84.	PROGRAMPUNKT I 1-I 5 MED TILLHÖRANDE MOTIONER (FORTS.)	58
§85.	PROGRAMPUNKT I 6-I 8, I 10 OCH I 12 SAMT TILLHÖRANDE MOTIONER.....	61
§86.	STRECK I DEBATTEN	61
§87.	ANFÖRANDE AV CARLOS LLORENC VIDAL, KATALONIEN SAMT VLADIMIR NOVOSIAD, VITRYSSLAND. 62	
§88.	BORDLÄGGNING AV RESTERANDE ÄRENDEN	62
§89.	AJOURNERING.....	62
PASS 8, 20/8 KL. 18.00 – 20.40		62
§90.	FÖRHANDLINGARNA ÅTERUPPTOGS AV HELENE ODENJUNG KL. 18.00.....	62

§91.	DAGORDNINGEN FÖR FÖRHANDLINGSPASSET	62
§92.	JUSTERARE OCH RÖSTRÄKNARE FÖR FÖRHANDLINGSPASSET	62
§93.	PROGRAMPUNKT J1 – J5, J7, J9-J10, J13-J14, J16-J17 MED TILLHÖRANDE MOTIONER.	62
§94.	BORDLÄGGNING AV RESTERANDE ÄRENDEN	69
§95.	FÖRHANDLINGSPASSET AVSLUTADES KL. 20.40	69
PASS 9, 20/8 KL. 20.30 – 21.30		69
§96.	FASTSTÄLLANDE AV DAGORDNING FÖR FÖRHANDLINGSPASSET	69
§97.	JUSTERARE OCH RÖSTRÄKNARE.....	69
§98.	BEHANDLING AV PS-FÖRSLAG 6 ”ALLMÄNPOLITIK: MED ALLIANSEN FÖR MAKTSKIFTE”	69
§99.	BEHANDLING AV PS-FÖRSLAG 4 ”BETRÄFFANDE RAPPORT FRÅN UTVECKLINGSGRUPPEN”	70
§100.	BORDLÄGGNING AV RESTERANDE ÄRENDEN	70
§101.	FÖRHANDLINGSPASSET AVSLUTADES KLOCKAN 21.55	70
PASS 10, 20/8 KL. 21.55 - 21/8 KL. 05.10		70
§102.	FÖRHANDLINGARNA ÅTERUPPTOGS AV ULRIKA FRANCKE KL. 21.55	71
§103.	FASTSTÄLLANDE AV DAGORDNING FÖR FÖRHANDLINGSPASSET	71
§104.	JUSTERING AV RÖSTLÄNGD FÖR FÖRHANDLINGSPASSET	71
§105.	JUSTERARE OCH RÖSTRÄKNARE FÖR FÖRHANDLINGSPASSET.....	71
§106.	VAL AV RÖSTRÄKNINGSDELEGATION FÖR VAL AV PARTISTYRELSEN.....	71
§107.	PLÄDERINGAR OCH VAL AV LEDAMÖTER TILL PARTISTYRELSEN	71
§108.	STRECK I DEBATTEN	72
§109.	PLÄDERINGAR OCH VAL AV LEDAMÖTER TILL PARTISTYRELSEN (FORTS.).....	72
§110.	PROGRAMPUNKT E10-E13 MED TILLHÖRANDE MOTIONER	74
§111.	PROGRAMPUNKT E3 SAMT E15 OCH E16 MED TILLHÖRANDE MOTIONER	77
§112.	PROGRAMPUNKT E17 MED TILLHÖRANDE MOTIONER.....	79
§113.	PROGRAMPUNKT E14 OCH E20 MED TILLHÖRANDE MOTIONER.	80
§114.	PROGRAMPUNKT T4, T25-T27, T29 MED TILLHÖRANDE MOTIONER.....	82
§115.	PROGRAMPUNKT T17-T23 MED TILLHÖRANDE MOTIONER.	85
§116.	PROGRAMPUNKT T28, T30-T35, SAMT J11 MED TILLHÖRANDE MOTIONER.	86
§117.	PROGRAMPUNKT T15, T36-T41, J15, J19-22, I9, I14 MED TILLHÖRANDE MOTIONER.	88
§118.	PROGRAMPUNKT R33-R79 MED TILLHÖRANDE MOTIONER.....	93
§119.	PROGRAMPUNKT R80-R93 MED TILLHÖRANDE MOTIONER.....	103
§120.	JONAS ANDERSSON ÖVERTOG ORDFÖRANDESKAPET KL. 02.10.....	107
§121.	JUSTERARE FÖR ÅTERSTODEN AV FÖRHANDLINGSPASSET	107
§122.	PROGRAMPUNKT G38 MED TILLHÖRANDE MOTIONER	107
§123.	REDOGÖRELSE FÖR RESULTAT AV VAL TILL PARTISTYRELSE.....	109
§124.	PROGRAMPUNKT G23-G36 MED TILLHÖRANDE MOTIONER	110
§125.	PROGRAMPUNKT G37 MED TILLHÖRANDE MOTIONER	115
§126.	PROGRAMPUNKT G39-G51 MED TILLHÖRANDE MOTIONER	118
§127.	PS-YRKANDE 1-2 ÖVER MOTIONER G30, SAMT T33, YRKANDE 3.....	121
§128.	ULRIKA FRANCKE ÖVERTOG ORDFÖRANDESKAPET FRÅN JONAS ANDERSSON KL. 03.30.....	122
§129.	PROGRAMPUNKTER I6-I8, I10, I12 SAMT TILLHÖRANDE MOTIONER	122
§130.	PROGRAMPUNKT I9 MED TILLHÖRANDE MOTION SAMT PROGRAMPUNKT T10-T11 I TILLVÄXTPROGRAMMET.....	129
§131.	PROGRAMPUNKT I16-19 MED TILLHÖRANDE MOTIONER.....	130
§132.	PROGRAMPUNKT I21-23, 25 MED TILLHÖRANDE MOTIONER	135
§133.	MOTION I2 YRKANDE 8, I11, I26, I31-I34 OCH I35 YRKANDE 1 OCH 2	141
§134.	PROGRAMPUNKT J18, J23-35 SAMT PUNKT I11, I13 OCH I15 MED TILLHÖRANDE MOTIONER	142
§135.	MOTION J20-J22 OCH J19 YRKANDE 7	146
§136.	MOTION J19 YRKANDE 4-6 OCH 8-12, J23-J26 OCH J28-J31	147
§137.	PS-FÖRSLAG 5 (INTERN JÄMSTÄLLDHET).....	148
§138.	AJOURNERING.....	149
PASS 11, 21/8 KL. 8.30 – 11.00		149
§139.	FÖRHANDLINGARNA ÅTERUPPTOGS AV HELENE ODENJUNG KL 08.30.....	149
§140.	DAGORDNING FÖR FÖRHANDLINGSPASSET	149
§141.	JUSTERARE OCH RÖSTRÄKNARE FÖR FÖRHANDLINGSPASSET.....	149
§142.	BORDLAGD VOTERING FRÅN NATTPASSET GÄLLANDE PROGRAMPUNKT I8 OCH I12 I INTEGRATIONSPROGRAMMET SAMT T10-11 I TILLVÄXTPROGRAMMET	150

§143.	PROGRAMPUNKT V1-V8, V19-V20 I VÅRDPROGRAMMET SAMT PROGRAMPUNKT J12 I JÄMSTÄLLDHETSPROGRAMMET MED TILLHÖRANDE MOTIONER	151
§144.	PROGRAMPUNKT V9-V11 I VÅRDPROGRAMMET MED TILLHÖRANDE MOTIONER	155
§145.	PROGRAMPUNKT V11-V18 MED TILLHÖRANDE MOTIONER	158
§146.	MOTION V26	162
§147.	PROGRAMPUNKT V21 OCH MOTION V27	164
§148.	PROGRAMPUNKT V22 MED TILLHÖRANDE MOTIONER	165
§149.	PROGRAMPUNKT V23-V31 MED TILLHÖRANDE MOTIONER	168
§150.	BORDLÄGGNING AV RESTERANDE ÄRENDEN	174
§151.	AJOURNERING.....	174
PASS 12, 21/8 KL. 11.10 - 12.35.....		175
§152.	FÖRHANDLINGARNA ÅTERUPPTOGS AV JONAS ANDERSSON KL. 11.10	175
§153.	DAGORDNING FÖR FÖRHANDLINGSPASSET	175
§154.	JUSTERARE OCH RÖSTRÄKNARE FÖR FÖRHANDLINGSPASSET	175
§155.	JAN BJÖRKLUND HÖLL INLEDNINGSANFÖRANDE I SKOLDEBATTEN	175
§156.	PROGRAMPUNKT S1-S4 I SKOLPROGRAMMET MED TILLHÖRANDE MOTIONER	175
§157.	PROGRAMPUNKT S5-S9 I SKOLPROGRAMMET MED TILLHÖRANDE MOTIONER	183
§158.	PROGRAMPUNKT S10-S12 I SKOLPROGRAMMET MED TILLHÖRANDE MOTIONER	188
§159.	BORDLÄGGNING AV RESTERANDE ÄRENDEN	192
§160.	AJOURNERING.....	192
PASS 13, 21/8, KL. 13.45 – 16.00		192
§161.	FÖRHANDLINGARNA ÅTERUPPTOGS AV HELENE ODENJUNG KL. 13.45.....	192
§162.	DAGORDNING FÖR FÖRHANDLINGSPASSET	192
§163.	JUSTERARE OCH RÖSTRÄKNARE FÖR FÖRHANDLINGSPASSET	192
§164.	ANFÖRANDE AV LARS LEIJONBORG.....	193
§165.	VAL AV TVÅ REVISORER VARAV EN AUKTORISERAD, SAMT TVÅ REVISORSSUPPLEANTER	193
§166.	VAL AV ORDFÖRANDE OCH SEX LEDAMÖTER TILL DECHARGEUTSKOTTET.....	193
§167.	ÄRENDE 1, 2, 3, 5, 6, 7 OCH 8 FRÅN BEREDNINGsutskottet	193
§168.	PUNKT 13-18 I SKOLPROGRAMMET MED TILLHÖRANDE MOTIONER.	194
§169.	PROGRAMPUNKT 19-23 I SKOLPROGRAMMET, PROGRAMPUNKT 6 OCH 8 I JÄMSTÄLLDHETSPROGRAMMET, PROGRAMPUNKT 5 I RÄTTSPROGRAMMET SAMT PROGRAMPUNKT 24 I INTEGRATIONSPROGRAMMET, MED TILLHÖRANDE MOTIONER.	199
§170.	PROGRAMPUNKT 20 I INTEGRATIONSPROGRAMMET MED TILLHÖRANDE MOTIONER.	206
§171.	MOTIONERNA V46-V48.....	208
§172.	ÖVRIGT, MOTIONERNA V49-V56, R12 OCH R28.....	210
§173.	ÄRENDE FRÅN BEREDNINGsutskottet SAMT UPPRIVANDE AV FATTAT BESLUT.....	212
§174.	FRÅGAN OM FÖLJDÄNDRINGAR I PARTIPROGRAMMET, PS-FÖRSLAG 7.....	213
§175.	VAL AV ORDFÖRANDE, FYRA LEDAMÖTER OCH TVÅ SUPPLEANTER TILL VALBEREDNINGEN.....	213
§176.	ÖVRIGA ÄRENDEN SOM LANDSMÖTET BESLUTAR ATT BEHANDLA	213
§177.	FÖRHANDLINGSPASSETS AVSLUTANDE.....	214
§178.	LANDSMÖTETS AVSLUTANDE	214

Pass 1, 17/8 kl. 13.05 – 13.35

§1. Landsmötet öppnas

Lars Leijonborg förklarade landsmötet öppnat kl. 13.05.

§2. Val av ordförande och tre vice ordförande för landsmötet

Presidiet föreslog Helene Odenjung, Jonas Andersson, Ulrika Francke och Lars Persson som ordförande för landsmötet.

Landsmötet beslutade:

1. att bifalla presidiets förslag.

§3. Val av förhandlingssekreterare för landsmötet

Presidiet föreslog Johan Jakobsson, Anders Ekberg, Åsa Härkegård, Eva-Lotta Nilson och Mikael Ståldal som förhandlingssekreterare för landsmötet.

Landsmötet beslutade:

1. att bifalla presidiets förslag.

§4. Val av protokollsekreterare varav en protokollchef, för landsmötet

Presidiet föreslog Oscar Wåglund Söderström, Anders Bergström, Catharina Bildt, Monica Björklund, Sune Davidsson, Jakob Eliasson, Kajsa Haag, Patrick Joyce, Viktoria Leigard, Sven Salin, Ulf Schyldt, Fredric Skälstad, Mikael Ståldal och Fredrik Svensson som protokollsekreterare för landsmötet.

Landsmötet beslutade:

1. att bifalla presidiets förslag.

§5. Val av protokollsjusterare

I debatten yttrade sig Elver Jonsson.

Presidiet yrkade:

1. att Abit Dundar, Margareta Karlsson, Stefan Björk, Ann-Catrine Fogelgren, Kjell Ericson och Charlotte Klötz väljs till protokollsjusterare för landsmötet.

2. att Abit Dundar, Margareta Karlsson och Stefan Björk väljs till protokollsjusterare för förhandlingspasset.

Landsmötet beslutade:

1. att bifalla presidiets yrkande 1.

2. att bifalla presidiets yrkande 2.

§6. Fråga om landsmötet behörigen utlysts

I debatten yttrade sig Susann Torgerson.

Landsmötet beslutade:

1. att förklara landsmötet behörigen utlyst.

§7. Fastställande av föredragningslista

Förslag till föredragningslista förelåg.

Landsmötet beslutade:

1. att bifalla förslaget till föredragningslista.

§8. Fastställande av förhandlingsordning, PS-förslag 1

I debatten yttrade sig Maria Wallhager, Marcus Claesson, Jan Björklund.

Presidiet yrkade:

1. att Ordinarie förhandlingspass kan pågå till och med kl. 01.00 samt att sista meningen under punkten ”Rösträtt” i förhandlingsordningen ändras till ”Beslut i ärenden då mer än ett yrkande föreligger kan inte fattas efter kl. 01.00”.

Landsmötet beslutade:

1. att bifalla presidiets förslag.

2. att i övrigt bifalla förslaget till förhandlingsordning.

§9. Fråga om tillsättande av utskott samt nominering och val till dessa

I debatten yttrade sig Anna-Karin Carstensen och Kent Lewén.

Förslag till utskottsindelning förelåg.

Anna-Karin Carstensen yrkade:

1. att Anna-Karin Carstensen (Jönköping) byter utskott från Rättspolitik och i stället ersätter Cecilia Davelid (Jönköping) i utskott Energi.

2. att Myriam Andersson (Jönköping) väljs till ledamot i utskott Skola.

Kent Lewén yrkade:

1. att Erik Lindborg (Blekinge) ersätter Kent Lewén i utskott Tillväxt.

2. att Kent Lewén (Blekinge) ersätter Erik Lindborg i utskott Energi.

Landsmötet beslutade:

1. att bifalla Carstensens yrkande.

2. att bifalla Lewéns yrkande 1.

3. att bifalla Lewéns yrkande 2.

4. att i övrigt bifalla förslag till utskottsindelning.

§10. Ajournering

Landsmötet beslutade:

1. att Ajournera förhandlingarna till fredag kl. 11.15.

Förhandlingarna ajournerades kl. 13.35.

Pass 2, 19/8 kl. 11.40 – 12.45

§11. Förhandlingarna återupptogs av Helen Odenjung kl. 11.40

§12. Dagordning för förhandlingspasset

Landsmötet beslutade:

1. att fastsälla dagordningen för förhandlingspasset enligt Jonas Anderssons förslag.

§13. Justerare och rösträknare för förhandlingspasset

Landsmötet beslutade:

1. att Utse Ann-Catrine Fogelgren, Charlotte Klötz och Kjell Ericson som justerare under förhandlingspasset.

2. att Utse Farrokh Farrokhi, Ulf Wetterlund, Eva Bertz, Henrik Lindblom, Stefan Landberg, Eva Edwardsson, Britt-Marie Lövgren och Sara Svanström att växelvis tjänstgöra som rösträknare under landsmötet.

3. att Utse Henrik Lindblom, Stefan Landberg, Eva Edwardsson och Sara Svanström att tjänstgöra som rösträknare under förhandlingspasset.

§14. Fyllnadsval beredningsutskottet

Landsmötet beslutade:

1. att Utse Birgitta Rydberg till ledamot av beredningsutskottet i stället för Ann-Cathrine André.

§15. Inledningsanförande av Jan Björklund

§16. Programpunkt E1, E2 och E18 med tillhörande motioner.

I debatten yttrade sig: Jonas Andersson, Jan Björklund, Tobias Krantz, Anne-Karin Carstensen, Sverker Thorén, Amelie Tarschys Ingre, Nicke Grahn, Håkan Borg, Paula Röttorp Tobias Krantz, Jens Sundström, Anna Westin, Kjell Aleklett, och Marcus Claesson.

Programgruppen hade i förslag till energiprogram yrkat:

1. att Punkt 1 ska lyda:

”Kampen mot växthuseffekten skall vara det överordnade miljömålet för svensk energipolitik. De potentiella effekterna av växthuseffekten är så avskräckande att en försiktighetsprincip måste tillämpas. Därför skall kampen mot växthuseffekten vara det överordnade miljömålet för svensk energipolitik.”

2. att Punkt 2 ska lyda:

”Miljö- och klimatpolitiken måste harmoniseras inom EU. Växthuseffekten är global. Det räcker inte att varje land för sig vidtar olika åtgärder. Kampen mot växthuseffekten måste föras såväl globalt, nationellt och inom EU. Enskilda länder

vågar inte vidta de åtgärder som erfordras om inte också konkurrentländerna gör detsamma. Miljöpolitiken får större verkan och blir lättare accepterad om den är harmoniserad internationellt.”

3. att Punkt 18 ska lyda:

”Utsläppsrätter bör auktioneras ut. Utsläppsrätter används effektivast om staten säljer rätterna genom auktion. Fördelen är att den enskilde då kan avgöra hur mycket denna kan begränsa sina utsläpp i förhållande till kostnaden. På så sätt undviker man den svåra myndighetsbedömningen om vem som bäst behöver släppa ut de skadliga gaserna.”

Lena Kling, Lars Johansson och, Anders Ekegren hade i motion E2 yrk 1 och 5 yrkat:

1. att att punkt 1 får följande lydelse:

”De potentiella effekterna av växthuseffekten är så avskräckande att en försiktighetsprincip måste tillämpas. Därför skall kampen för hållbar utveckling vara det överordnade miljömålet för svensk energipolitik.”

2. att att följande text läggs till sist i punkt 18:

”Den viktigaste miljöförbättrande avgiften är för närvarande strävan efter gemensam CO₂-skatt i EU. Folkpartiet är förespråkare av grön skatteväxling. Denna tanke har dock förfuskats under 1990-talet genom att energi- och miljöavgifterna, bl.a. på bensin och el, har höjts dramatiskt utan motsvarande sänkning av skatten på arbete.”

Jens Sundström hade i motion E3 yrk 1 yrkat:

1. att Punkt 1 ska lyda:

”Svensk energipolitik ska syfta till att tillhandahålla energi för industri, transporter och hushåll till ett konkurrenskraftigt pris. Kampen mot växthuseffekten ska vara det främsta miljömålet för energisektorn.”

Marie Wahlgren hade i motion E9 yrk 2 yrkat:

1. att en ny punkt läggs till:

”Nya anläggningar för storskalig energiproduktion från fossila bränslen skall endast tillåtas om man tydligt kan visa på att dessa ger en positiv nettoeffekt vad avser CO₂, t.ex. byta ut äldre anläggningar med större utsläpp mot modernare med mindre utsläpp, eller att byta ut kol mot naturgas. Det är inte rimligt att energiproduktionen genom dålig politisk planering konkurrerar ut industrin vad avser tilldelning av utsläppsrätter.”

Partistyrelsen hade yrkat:

1. att Punkt 1 ska lyda:

”Kampen mot växthuseffekten skall vara det överordnade miljömålet för svensk energipolitik. Det övergripande syftet med alla politiska beslut som berör miljöområdet är att bädda för en globalt hållbar utveckling. Den svenska energipolitikens överordnade miljömål i sammanhanget skall vara att bekämpa växthuseffekten. De potentiella följderna av växthuseffekten är så avskräckande att en försiktighetsprincip måste tillämpas.”

2. att motion E2 yrk 1 anses besvarat.

3. att en ny punkt införs efter punkt 2:

”Energipolitik för tillväxt och konkurrenskraft

Sveriges ekonomiska utveckling under 1900-talet har varit starkt beroende av en riklig tillgång på elektricitet till konkurrenskraftiga priser. Den el-intensiva svenska basindustrin står för hundratals miljarder i exportintäkter och sysselsätter

- hundratusentals människor. Att även fortsättningsvis ha konkurrenskraftiga villkor för basindustrin skall vara ett viktigt syfte med svensk energipolitik.”
- 4. att** motion E3 yrk 1 anses besvarat.
- 5. att** programpunkt 2 bifalles.
- 6. att** följande läggs till sist i punkt 2:
”Sverige bör inom EU arbeta för en rationell, miljövänlig och säker energipolitik.”
- 7. att** punkt 18 ändras till:
”Utsläppsrätter bör kunna handlas fritt inom hela EU, och systemet bör vara flexibelt i alla dimensioner utom bestämmelserna om de totala utsläppens nivå över en hel period. På så sätt kommer de som till lägst kostnad kan minska sina utsläpp att gå först, och det kommer dessutom att alltid finnas incitament för alla att minska sina utsläpp ytterligare. Av fördelningspolitiska skäl bör de värdefulla utsläppsrätterna auktioneras ut i början av varje period och inte tilldelas någon gratis.”
- 8. att** motion E2 yrk 5 avslås.
- 9. att** motion E9 yrk 2 avslås.

Utskottet yrkade:

- 1. att** bifalla partistyrelsens yrkande 1.
- 2. att** bifalla partistyrelsens yrkande 2.
- 3. att** bifalla partistyrelsens yrkande 3.
- 4. att** bifalla partistyrelsens yrkande 4.
- 5. att** bifalla partistyrelsens yrkande 5.
- 6. att** bifalla partistyrelsens yrkande 6.
- 7. att** bifalla partistyrelsens yrkande 7.
- 8. att** bifalla partistyrelsens yrkande 8.
- 9. att** bifalla partistyrelsens yrkande 9.
- 10. att** ge partistyrelsen i uppdrag att tillsätta en programgrupp som till nästa landsmöte ska bearbeta frågan om hur transporterernas klimat- och miljöpåverkan ska hanteras. Gruppens förslag ska presenteras före landsmötet för beslut på landsmötet 2007.

Christopher Jansson hade i reservation 1 utskottet yrkat:

- 1. att** punkt 18 stryks.

Amelie Tarschys Ingre yrkade:

- 1. att** bifalla motion E3 yrkande 1.

Förhandlingspresidiet yrkade:

- 1. att** utskottets yrkande 10 hänskjuts till beredningsutskottet för en samlad bedömning av förslag till programgrupper.

Landsmötet beslutade:

- 1. att** bifalla förhandlingspresidiets yrkande.
- 2. att** avslå Amelie Tarschys Ingres yrkande.
- 3. att** i övrigt bifalla utskottets yrkanden.

§17. Bordläggning av resterande ärenden

Landsmötet beslutade:

- 1. att** ärende 5 – 21 bordläggs till kommande förhandlingspass.

§18. Ajournering

Landsmötet beslutade:

1. att ajournera förhandlingarna till kl. 13.30.

Förhandlingarna ajournerades kl. 12.45

Pass 3, 19/8 kl. 13.34 – 16.43

§19. Förhandlingarna återupptogs av Ulrika Francke kl. 13.34**§20. Dagordning för förhandlingspasset**

Landsmötet beslutade:

1. att fastställa dagordningen enligt Ulrika Franckes förslag.

§21. Justerare och rösträknare för förhandlingspasset

Landsmötet beslutade:

1. att utse Abit Dundar, Margaretha Carlsson och Stefan Björk till justerare under förhandlingspasset.

2. att utse Farrokh Farrokhi, Ulf Vetterlund, Eva Bertz och Britt-Marie Lövgren att tjänstgöra som rösträknare under förhandlingspasset.

§22. Programpunkt T1 och T2 med tillhörande motioner

I debatten yttrade sig Karin Pilsäter, Nina Lundström, Mats Persson, Carl B Hamilton och Anita Brodén.

Programgruppen hade i förslag till tillväxtprogram yrkat:

1. att Punkt 1 skall lyda:

”Den ekonomiska politiken bör inriktas på att ge Sverige varaktigt goda villkor för ekonomisk tillväxt genom att i högre grad inriktas på strukturreformer, generella förbättringar och goda mikrovillkor.”

2. att Punkt 2 skall lyda:

”Frihandel och öppenhet, med reformering av EU: s jordbrukspolitik och en liberaliserad tjänstehandel som viktiga uppgifter.”

Bo Köhrle hade i motion T1 yrkat:

1. att Programpunkt 1 i programmet för ”Tillväxt” skall utformas enligt följande: ”Den ekonomiska politiken skall syfta till att ge Sverige varaktigt goda villkor för ekonomisk tillväxt genom att den i högre grad inriktas på strukturreformer, generella förbättringar och goda mikrovillkor, som i sin tur leder till att människors livskvalitet och levnadsnivå förbättras.”

2. att Det i motiveringen för programpunkt 1 i programmet för ”Tillväxt” skall framgå att Folkpartiet värnar om människors livskvalitet och att det hos Folkpartiet finns en medvetenhet om att tillväxt, som skapar en högre levnadsnivå, inte alltid leder till högre livskvalitet, utan till och med kan leda till lägre livskvalitet.

Anita Brodén hade i motion T3 yrkat:

- 1. att** Folkpartiet tydligare i tillväxtprogrammet skall framhålla landsbygdens betydelse för landets hållbara tillväxt. Det kan förutom de reella näringarna handla om energisektorn och turistnäringen samt övrig näringsverksamhet.
- 2. att** Folkpartiet ännu kraftfullare skall lyfta fram turistnäringen som en stor och viktig tillväxtfaktor där marknadsföringen av Sverige som turistland behöver förstärkas.

Hadar Cars hade i motion T33, yrkande 2 yrkat:

- 1. att** Folkpartiet liberalernas landsmöte som sin mening uttalar att gemenskapsprincipen bör tillämpas fullt ut i de fortsatta ansträngningarna att uppnå de mål som uppställdes i Lissabon 2000 och som bl.a. syftar till att göra EU till den mest konkurrenskraftig, kunskapsbaserade ekonomin i världen.

Liberala ungdomsförbundet, förbundsstyrelsen hade i motion T46 yrkat:

- 1. att** Nytt stycke förs in i programmet med följande lydelse:
"Folkpartiet anser att staten bör öka sin satsningar på forskning och utveckling. Det bör inte minst omfatta den grundforskning som sker på universitetet för att på så sätt stärka balansen med den tillämpade företagsforskningen."

Folkpartiet liberalerna Stockholms län – förbundsstyrelsen hade i motion T51 yrkat:

- 1. att** Lägga till nedanstående punkter i tillväxtprogrammet:
 - Forskning och utveckling har en fundamental vikt i en strategi att göra Sverige mer konkurrenskraftigt och för att öka vår tillväxt.
 - Ytterligare satsningar krävs för att skapa fler platser i högskolan och för att höja kvaliteten på undervisningen.
 - Vissa universitet bör renodlas till att bli mer av forskningsuniversitet., medan andra universitet och högskolorna mer bör få rollen av utbildningscentra.
 - Resurserna till forskarutbildningen måste utökas, främst på de bästa universiteten.
 - Några framtida potentiella så kallade centers of excellence bör identifieras och dessa bör få ökade resurser.
 - Resurserna till grundforskningen bör förstärkas.
 - Resurserna för att universitet och högskolor skall kunna anställa fler forskarassistenter, så kallade post doc-tjänster, måste utökas.
 - Lärarundantaget bör modifieras, dock så att lärare och forskare även framledes kan få del av framtida intäkter från en upptäckt.
 - Universitetens och högskolornas så kallade tredje uppgift bör stärkas så att fler av forskningsresultaten snabbare och lättare blir tillgängliga för tredje man.
 - Speciella satsningar bör ske på företag som utvecklar produkter och tjänster med högt förädlingsvärde.
 - Stopplagen skall avskaffas
 - Initiativ bör tas för ett närmare samarbete mellan offentlig och privat verksamhet i syfte att främja utvecklingen av nya produkter och tjänster med högt förädlingsvärde.
 - Reglerna för expertskatt för kunskapsintensiva företag bör reformeras.
 - Offentligt och privat riskkapital måste tillföras universitet och högskolor så att reella satsningar kan göras på att kommersialisera nya upptäckter.

Partistyrelsen hade yrkat:

- 1. att** programpunkt 1 och 2 bifalles.
- 2. att** motion T1, yrkande 1 och 2 anses besvarade.

- 3. att** motion T3, yrkande 1 anses besvarat.
- 4. att** motion T46, yrkande 1 anses besvarat.
- 5. att** motion T51 anses besvarad.
- 6. att** motion T33, yrkande 2 avslås.

Utskottet yrkade:

- 1. att** bifalla partistyrelsens yrkande 1-4.
- 2. att** lägga till följande punkt i programmet: "Forskning och utveckling har en fundamental vikt i en strategi att göra Sverige mer konkurrenskraftigt och för att öka vår tillväxt."
- 3. att** bifalla partistyrelsens yrkande 5-6.

Anita Brodén yrkade:

- 1. att** motion T3 yrkande 1 och 2 bifalles.

Carl B Hamilton yrkade:

- 1. att** forskningsberedning omedelbart återinförs i regeringskansliet med stats- eller finansministern som ordförande

Landsmötet beslutade:

- 1. att** bifalla utskottets yrkande 1-3.
- 2. att** avslå Carl B Hamiltons yrkande.
- 3. att** avslå Anita Brodéns yrkande.

§23. Programpunkt T3 och T5 med tillhörande motioner

I debatten yttrade sig Nina Lundström och Dietmar Gleich.

Programgruppen hade i förslag till tillväxtprogram yrkat:

- 1. att** Punkt 3 skall lyda:
"Statens finanser ska vara i balans över en konjunkturcykel och statsskulden minska."
- 2. att** Punkt 5 skall lyda:
"Skattestopp", stopp för höjda skatter. De mest skadliga skatterna för jobb och företagande ska sänkas."

Dietmar Gleich hade i motion T2 yrkat:

- 1. att** Punkt 3 i förslaget "tillväxt" ändras till:
"Statens finanser ska utvisa överskott över konjunkturcykeln tills statsskulden är fullständig amorterad. Därefter ska statens finanser vara i balans".

Partistyrelsen hade yrkat:

- 7. att** Programpunkterna 3 och 5 bifalles.
- 8. att** Motion T2 avslås.

Utskottet yrkade:

- 4. att** Bifalla partistyrelsens yrkande 7-8.

Dietmar Gleich yrkade:

- 1. att** Motion T2 bifalles.

Landsmötet beslutade:

- 1. att** Bifalla utskottets yrkande 4.
- 2. att** Avslå Dietmar Gleichs yrkande.

§24. Programpunkt T6 med tillhörande motioner

I debatten yttrade sig Nina Lundström, Anders Ekegren, Erik Lindborg, Kent Lewén, Jarl Strömbeck, Tobias Krantz, Marcus Claesson, Erik Ullenhag, Lars Tysklind, Per Olsson, Karin Pilsäter

Programgruppen hade i förslag till tillväxtprogram yrkat:

- 1. att** Punkt 6 skall lyda:
”Återupprätta förtroendet i samhället. Politiken måste gå före. Inför en förtroendekommission för politiken”.

Styrelsen för Folkpartiet liberalerna i Blekinge hade i motion T5 yrkat:

- 1. att** Punkt sex utgår ur programmet.

Sverker Thorell hade i motion T6 yrkat:

- 1. att** Landsmötet istället ställer partiprogrammets krav på en författningsdomstol. Denna ska inte bara granska om lag stämmer med grundlag. Den ska även kunna pröva om lagar och förordningar efterlevs och utmäta straff där så ej sker.

Bengt Olof Nelson hade i motion T16 yrkat:

- 1. att** Landsmötet beslutar uppdra till partistyrelsen och riksdagsgruppen att driva fram en skattelagstiftning som effektivt förhindrar styrelseledamöter och företagsledare att ekonomiskt dränera företagen för egen vinning.

Partistyrelsen hade yrkat:

- 9. att** Programpunkt 6 bifalles.
- 10. att** Motion T5, yrkande 1 avslås.
- 11. att** Motion T6, yrkande 1 avslås.
- 12. att** Motion T16, yrkande 1 avslås.

Martin Andreasson, Ann-Cathrine André, Iva Parizkova Ryggeståhl, Lena Kagart Andersson hade i reservation 1 i partistyrelsen yrkat:

- 1. att** Mening tre i punkt 6 stryks.

Utskottet yrkade:

- 5. att** Bifalla partistyrelsens yrkande 9-12.

Anders Albäck, Krister Dahl, Ann-Marie Johansson, Jörgen Jörgensen, Erik Lindborg och Anna-Lisa Lundvall hade i reservation 1 i utskottet yrkat

- 1. att** Reservation 1 i partistyrelsen bifalles.

Kent Lewén yrkade:

- 1. att** Motion T5 bifalles.

Jörgen Jörgensen och Erik Lindborg yrkade:

1. att Reservation 1 i utskottet bifalles.

Tobias Krantz yrkade:

1. att Partistyrelsen ges i uppdrag att samordna ett arbete att ta fram etiska uppförandekoder för folkpartiets förtroendevalda på alla politiska nivåer.

Marcus Claesson yrkade:

1. att Meningen ”Börja med att begränsa riksdagsledamöternas inkomstgaranti till att gälla i max 2 år” läggs till sist i programpunkt 6.

Landsmötet beslutade:

1. att Bifalla Jörgen Jörgensens och Erik Lindborgs yrkande.

2. att Bifalla Tobias Krantz yrkande.

3. att Avslå Kent Lewéns yrkande.

4. att Avslå Marcus Claessons yrkande.

5. att I övrigt bifalla utskottets yrkanden.

§25. Utdelning av Karl Staaff-medaljer

Partiledare Lars Leijonborg delade ut Karl Staaf-medaljen i litet guld till Ingrid Gärde Widemar och Lennart Olsson. Ingrid Gärde Widemar höll ett kort tacktal.

§26. Programpunkt T8 och T9 med tillhörande motioner

I debatten deltog Nina Lundström, Leiph Berggren, Carl B Hamilton, Paula Röttorp, Christian Löwendahl, Birgitta Rydberg, Elver Johnson, Karin Pilsäter.

Programgruppen hade i förslag till tillväxtprogram yrkat:

1. att Punkt 8 skall lyda:

”Genomför en stor socialförsäkringsreform”.

2. att Punkt 9 skall lyda:

”Lägg om arbetsmarknadspolitiken och reformera a-kassan”.

Leiph Berggren hade i motion T12 yrkat:

1. att tillväxtprogrammets punkt 9 omformuleras till:

”Lägg om arbetsmarknadspolitiken och återlämna a-kassan till fackföreningarna”.

Birgitta Berggren Hedin hade i motion T13 yrkat:

1. att Inför en reformering av socialförsäkringarna rättsäkerhetsaspekterna för arbetslösa sjuka särskilt utreds.

Catharina Lehto hade i motion T39 yrkat:

1. att Landsmötet uttalar att Folkpartiet Liberalerna är positiv till en diskussion gällande nedläggning av nuvarande arbetsförmedling - och istället ge ett utökat stöd till försäkringskassorna.

Partistyrelsen hade yrkat:

13. att Punkt 8 i tillväxtprogrammet bifalles.

- 14. att** Punkt 9 i tillväxtprogrammet ges följande lydelse: "Lägg om arbetsmarknadspolitiken och reformera a-kassan med ökad självfinansiering".
- 15. att** Motion T12 avslås.
- 16. att** Motion T13 och T39 anses besvarade med vad partistyrelsen anför.

Paula Röttorp och Lena Kagart Andersson hade i reservation 2 i partistyrelsen yrkat:

- 1. att** punkt 9 i tillväxtprogrammet ges följande lydelse:
"Lägg om arbetsmarknadspolitiken och reformera a-kassan med ökad självfinansiering, men behåll frivilligheten."

Utskottet hade yrkat:

- 6. att** Bifalla partistyrelsens yrkande 13.
- 7. att** Punkt 9 i programmet får följande lydelse: "Lägg om arbetsmarknadspolitiken och reformera a-kassan med ökad självfinansiering genom växling från inkomstskatt till avgift."
- 8. att** Partistyrelsens yrkande 14 anses besvarat.
- 9. att** Bifalla partistyrelsens yrkande 15-16.

Carl B Hamilton yrkade:

- 1. att** Avskaffa omedelbart förmögenhetsskatten genom slopade representationsavdrag och periodiseringsfonder.
- 2. att** Avskaffa omedelbart systemet med medfinansiering för företagen av sjukersättning inför 1 januari 2005
- 3. att** Förläng momsins betalningsperioden.

Paula Röttorp yrkade:

- 1. att** Partistyrelsens reservation 2 bifalls.

Leiph Berggren yrkade:

- 1. att** Punkt 9 i tillväxtprogrammet ges följande lydelse:
"Lägg om arbetsmarknadspolitiken och reformera a-kassan enligt följande riktlinjer:
Egenfinansiering med motsvarande lägre skatt
Frivillighet utöver ett rimligt grundskydd
Valfrihet mellan olika a-kassor

Landsmötet beslutade:

- 1. att** Bifalla utskottets förslag att punkt 9 i tillväxtprogrammet får följande lydelse:
"Lägg om arbetsmarknadspolitiken och reformera a-kassan med ökad självfinansiering genom växling från inkomstskatt till avgift."
- 2. att** Avslå Carl B Hamiltons yrkande 1-3.
- 3. att** Avslå Paula Röttorps yrkande.
- 4. att** Avslå Leiph Berggrens yrkande.
- 5. att** I övrigt bifalla utskottets yrkanden.

§27. Programpunkt T7 med tillhörande motioner

I debatten deltog: Anna-Karin Carstensen, Roger Haddad, Leiph Berggren, Anna Westin, Karin Pilsäter, Kristina Bergman-Alme, Nina Lundström, Christian Löwendahl, Jarl Strömbeck, Anders Pettersson, Jan Björklund, Gunnar Nordmark.

Programgruppen hade i förslag till tillväxtprogram yrkat:

- 1. att** Punkt 7 skall lyda:
”Avskaffa ‘konkurrenskompletteringen’ på komvux inför högskoleutbildning, inför treterminssystem och reformera studiestödet för att uppmuntra snabbare genomströmning i högre utbildning.”

Leiph Berggren hade i motion T7 yrkat:

- 1. att** Alla nuvarande skrivningar kring ”konkurrenskomplettering” tas bort ur programmet.

Styrelsen för Folkpartiets länsförbund Södra Älvsborg hade i motion T8 yrkat:

- 1. att** Första meningen i punkt 7 i programförslaget ”Tillväxt” utgår.
2. att Partistyrelsen får i uppdrag att föreslå ansökningskriterier till högskoleutbildning som uppmuntrar till effektiva studieval i gymnasieskolan.

Sverker Torell hade i motion T9 yrkat:

- 1. att** Texten ”Avskaffa konkurrenskompletteringen på komvux inför högskoleutbildning” stryks.

Åke Wedin hade i motion S28 yrkat:

- 1. att** En utredning görs för att undersöka varför hela 28 procent läser på komvux efter en gymnasieutbildning. Samt att hitta lämpliga lösningar på problemet och förslag till att minska kommunernas kostnader.

Partistyrelsen hade yrkat:

- 17. att** Första ordet i punkt 7 i tillväxtprogrammet, ”avskaffa” byts mot ”begränsa”.
18. att Punkt 7 i övrigt bifalles.
19. att Motion T7 yrkande 1 avslås.
20. att Motion T8 yrkande 1 avslås.
21. att Motion T9 yrkande 1 avslås.
22. att Motion T8, yrkande 2 och motion S28 anses besvarade med vad partistyrelsen anfört.

Utskottet yrkade:

- 10. att** bifalla partistyrelsens yrkande 17-22.

Anna-Karin Carstensen och Anna Westin yrkade:

- 1. att** Punkt 7 i tillväxtprogrammet stryks.

Anna-Karin Carstensen yrkade:

- 1. att** Om punkt 7 ej stryks i sin helhet, åtminstone stryka ”inför treterminerssystem”.

Christian Löwendahl yrkade:

- 1. att** Bifall till programpunkt T7.

Roger Haddad och Anna-Karin Carstensen yrkade:

- 1. att** Motion T8 bifalls.

Landsmötet beslutade:

- 1. att** motion T8 avslås.

2. att avslå Anna-Karin Carstensens och Anna Westins yrkande.
3. att avslå Anna-Karin Carstens andra yrkande.
4. att avslå Christian Löwendahls yrkande.
5. att avslå Roger Haddads och Anna-Karin Carstensens yrkande.
6. att I övrigt bifalla utskottets yrkande.

§28. Programpunkt T12

Programgruppen hade i förslag till tillväxtprogram yrkat:

1. att Punkt 12 skall lyda:
”Underlätta för äldre att arbeta genom att sänka arbetsgivaravgiften, ta bort skattegynnande av tidig pensionering och ändra LAS.”

Lennart Duell hade i motion T47 yrkat:

1. att Punktprogrammet tillförs en punkt med ungefär följande lydelse:
”Ett nytt politikområde införs, för att på alla olika områden och till nytta för alla tillvarata de möjligheter, som de nya pensionsgrupperna öppnar. Det finns stora vinster att göra, om vi skapar tillväxt direkt inne i "pensionssektorn" och välfärden, i stället för att - som nu - först skapa tillväxt i privata sektorn, vilken därefter tillförs välfärden genom beskattning och andra mekanismer.”

Partistyrelsen hade yrkat:

23. att Programpunkten 12 ges följande lydelse:
”Underlätta för äldre att arbeta genom att sänka arbetsgivaravgiften, införa individuellt kompetenssparande, ta bort skattegynnandet av tidig pensionering och ändra LAS.”
24. att Motion T47 anses besvarad med vad partistyrelsen anför.

Utskottet yrkade:

11. att Programpunkten 12 får följande lydelse:
”Underlätta för äldre att arbeta, bl.a. genom att införa individuellt kompetenssparande, ta bort skattegynnandet av tidig pensionering och ändra LAS.”
12. att Partistyrelsens yrkande 23 anses besvarat.
13. att Bifalla partistyrelsens yrkande 24.

Landsmötet beslutade:

1. att Utskottets yrkande bifalls.

§29. Programpunkt T13 och T14

I debatten deltog: Anna Westin, Karin Pilsäter, Bodil Eriksson

Programgruppen hade i förslag till tillväxtprogram yrkat:

1. att Punkt 13 skall lyda:
”Underlätta för kvinnor (och män!) att förena förvärvsarbetet med familj”.
2. att Punkt 14 skall lyda:
”Genomför reformer av familjestödet som uppmuntrar och gynnar delat ansvar”.

Partistyrelsen hade yrkat:

- 25. att** Programpunkterna T13 och T14 i tillväxtprogrammet bifalls.
- 26. att** Punkt 24 ges följande lydelse: ”Välkomna ett system av jämställdhetsmärkning av företag. Kräv redovisning av jämställdhetsarbete i årsredovisningen i börsnoterade företag, men ingen kvotering till bolagsstyrelser.”.

Utskottet yrkade:

- 14. att** Bifalla partistyrelsens yrkande 25-26.

Karin Pilsäter yrkade:

- 1. att** Parentes och utropstecken stryks i programpunkten T13.

Landsmötet beslutade:

- 1. att** Bifalla Karin Pilsäters yrkande.
- 2. att** I övrigt bifalla utskottets yrkande.

§30. Programpunkt T16a-f

I debatten deltog: Nina Lundström, Karin Pilsäter, Jörgen Jörgensen, Anne-Marie Ekström, Anna Westin, Iva Parizkova Ryggeståhl, Christian Löwendahl, Johan Strandberg, Elver Johnson, Gunnar Nordmark, Marcus Claesson, Esse Pettersson, Anna Grönlund-Krantz, Erik Ullenhag, Leiph Berggren, Mikael Jansson, Lena Kagart Andersson, Olle Schmidt.

Programgruppen hade i förslag till tillväxtprogram yrkat:

- 1. att** Punkt 16a-f ska lyda:
- ”Genomföra en skattereform för en ny tid enl. följande riktlinjer:
- sänkta marginalskatter i alla inkomstlagen,
 - principen ”hälften kvar” ska gälla,
 - ett förvärvsavdrag ska införas
 - reformera ensamförälderstödet för minskade marginaleffekter
 - stopp för höjda kommunalskatter
 - gör moms generell, det möjliggör större inkomstskattesänkningar

Leiph Berggren hade i motion T15 yrkat:

- 1. att** Ytterligare en riktlinje tillfogas tillväxtprogrammets punkt 16: ”Bidrag bör i första hand utbetalas som nettoskattesänkningar.”

Johan Strandberg hade i motion T17 yrkat:

- 1. att** Under punkt 16c tilläggs att den som gör ett fåtal inhopp stimuleras mer.
- 2. att** Under punkt 16e tilläggs att kommunsektorns beskattningsrätt tas bort.

Folkpartiet liberalerna Stockholms län – förbundsstyrelsen hade i motion T18 yrkat:

- 1. att** Punkt 16 i avsnittet ”Tillväxtagenda för Sverige” kompletteras med en punkt g:
- 2. att** ”I avvaktan på att fastighetsskatten slopas behöver den dels sänkas för att pressa boendekostnaderna, dels reformeras så att de mest skadliga effekterna åtgärdas och miljöförbättrande investeringar inte bestraffas.”

Lena Kagart Andersson, Börje Frisk, samt Folkpartiet liberalerna i Åre kommun hade i motion T29 yrkat:

- 1. att** Landsmötet beslutar att folkpartiets skattepolitik ska verka för en turistmoms som är konkurrensneutral inom EU.
- 2. att** Programpunkt 16f strykes.

Fredrik Hjelmqvist hade i motion T30 yrkat:

- 1. att** En ny punkt med följande lydelse läggs till mellan punkt 16 och 17:
- 2. att** "Många lågavlönade betalar idag så mycket skatt så att de tvingas söka bidrag för att klara sig. Situation går att förbättra för de flesta av dem genom att höja grundavdraget till 50.000 kronor per år. Det ska således gå att tjäna upp till 50.000 kronor om året utan att betala en krona i inkomstskatt.
- 3. att** För att reformen bara ska komma låginkomsttagare till godo trappas grundavdraget ned successivt för inkomster över 50.000 kronor om året, så att grundavdraget försvinner helt för den som tjänar mer än 308.800 kronor, som är brytpunkten där den statliga skatten börjar (inkomståret 2004)."

Styrelsen för Folkpartiet liberalerna Kalmar län och Inger Hilmansson, hade i motion T35 yrkat:

- 1. att** Folkpartiet liberalerna håller fast vid skattereformen och utvecklar den ytterligare.
- 2. att** Budskapet "skattestopp" byts ut till budskapet "hälften kvar".

Claes Molius hade i motion T43 yrkat:

- 1. att** Landsmötet beslutar att slogan kort och gott blir "Bort med moms på skatter, som bromsar den svenska tillväxten!"

Christian Löwendahl hade i motion T45 yrkat:

- 1. att** I programmet för Tillväxt lägga till punkten:
"Det bör undersökas hur systemet med Socialförsäkring och A-kassebidrag på sikt kan ersättas av ett icke inkomstprövat grundbidrag."
- 2. att** Ge partistyrelsen i uppgift att låta en arbetsgrupp ta fram ett mer detaljerat förslag på hur ett system med grundbidrag skulle kunna utformas, finansieras och genomföras i praktiken. Förslaget ska vara klart för beslut till nästa Landsmöte.

Iva Parizkova Ryggeståhl, hade i motion T49 yrkat:

- 1. att** Landmötet beslutar att folkpartiet liberalerna utreder vilket inkomstgrundavdrag som är rimligt för att människor med låg inkomst inte blir beroende av bidrag. Det är förnedrande att lämna sitt liv åt sociala myndigheter samt stimulerande att klara sin ekonomi utan inblandning av kommunen.
- 2. att** Landmötet uppdrar åt partistyrelsen att undersöka för- och nackdelar av platt skatt i den svenska ekonomin. Den mest framgångsrika ekonomin i det "nya" Europa är Slovakien. Slovakien har lagstadgad "platt" skatt på 19 %.

Partistyrelsen hade yrkat:

- 27. att** Programpunkt 16 med underpunkterna a – e bifalles.
- 28. att** Programpunkt 16, underpunkt f avslås.
- 29. att** Motion T15 anses besvarad med vad partistyrelsen anfört.
- 30. att** Motion T17, yrkande 1 anses besvarad med vad partistyrelsen anfört.
- 31. att** Motion T17, yrkande 2 avslås.
- 32. att** Motion T18, yrkande 1, anses besvarad med vad partistyrelsen anfört.
- 33. att** Motion T29, yrkande 1 anses besvarad med vad partistyrelsen anfört.
- 34. att** Motion T29 yrkande 2 bifalles.

- 35. att** Motion T30 avslås.
36. att Motion T35 anses besvarad med vad partistyrelsen anfört.
37. att Motion T43 avslås.
38. att Motion T45, yrkande 1-2 avslås.
39. att Motion T49, yrkande 1-2 anses besvarade med vad partistyrelsen anfört.

Iva Parizkova Ryggeståhl hade i reservation 3 i partistyrelsen yrkat:

- 1. att** punkt 16b ges lydelsen "Principen 'minst hälften kvar' ska gälla."

Karin Pilsäter, Anna Grönlund Krantz och Gunnar Nordmark hade i reservation 4 i partistyrelsen yrkat:

- 1. att** punkt 16f ges lydelsen: "Gör momsens generell, det möjliggör större inkomstskattesänkningar."

Utskottet yrkade:

- 15. att** Bifalla partistyrelsens yrkande 27
16. att Landsmötet i anslutning till programpunkten 16 e uttalar att "finansieringsprincipen skall gälla med en strikt tillämpning så att kostnader för nya reformer som staten ålägger kommunerna att svara för också finansieras fullt ut."
17. att Bifalla partistyrelsens yrkande 28.
18. att Utskottet i anslutning till programpunkten 16 f föreslår landsmötet besluta att partistyrelsen ges i uppdrag att arbeta vidare med frågor kring mervärdeskatten och fortsätta överväganden kring antal och omfattning av differentierade mervärdeskattesatser.
19. att Bifalla partistyrelsens yrkande 29-31.
20. att Bifalla partistyrelsens yrkande 32.
21. att I anslutning till partistyrelsens yrkande 32 vill utskottet uttala att vi erinrar om föregående landsmötes beslut om reformering av taxeringsprocessen, sänkning och på sikt avveckling av fastighetsskatten och som utgör gällande riktlinjer. Utskottet vill påtala frågans aktualitet genom kommande höjda taxeringsvärden.
22. att Bifalla partistyrelsens yrkande 33-39.

Christian Löwendahl yrkade:

- 1. att** Partistyrelsens reservation 3 bifalls.
2. att Partistyrelsens reservation 4 bifalls.
3. att Motion T45 bifalls.

Iva Parizkova Ryggeståhl yrkade:

- 1. att** Motion T49 bifalls.

Johan Strandberg yrkade:

- 1. att** Under programpunkt T16e läggs till att kommunsektorns beskattningsrätt tas bort.

Esse Petersson yrkade:

- 1. att** Utskottets yrkande 16, uttalande i samband med punkt 16e blir ett tillägg ny mening till punkt 16e.

Landsmötet beslutade:

- 2. att** Avslå motion T49.
3. att Avslå Christian Löwendahls yrkanden.

- 4. att Avslå Johan Strandbergs yrkanden.
- 5. att Avslå Esse Peterssons yrkande.
- 6. att I övrigt bifalla utskottets yrkanden.

§31. Bordläggning av resterande ärenden

Landsmötet beslutade:

- 1. att bordlägga resterande ärenden på dagordningen till kommande förhandlingspass.

§32. Förhandlingspasset avslutades 16.43

Pass 4, 19/8 kl. 16.00 – 18.00

§33. Förhandlingarna återupptogs av Helene Odenjung kl. 16.00

§34. Dagordning för förhandlingspasset

Landsmötet beslutade:

- 1. att fastställa dagordningen för förhandlingspasset.

§35. Justerare och rösträknare för förhandlingspasset

Landsmötet beslutade:

- 1. att Utse Ann-Catrine Fogelgren, Charlotte Klötz och Kjell Ericson som justerare under förhandlingspasset.
- 2. att Utse Henrik Lindblom, Stefan Landberg, Eva Edwardsson och Sara Svanström som rösträknare under förhandlingspasset.

§36. Partistyrelsens verksamhetsberättelse

Partistyrelsens verksamhetsberättelse för tiden efter landsmötet 2003 föredrogs.

Landsmötet beslutade:

- 1. att anteckna verksamhetsberättelsen.

§37. Dechargeberättelse

Dechargeutskottets ordförande Anders Bjurström föredrog dechargeutskottets betänkande.

I debatten yttrade sig: Staffan Werme, Anders Bjurström, Johan Jakobsson och Bo Könberg.

Landsmötet beslutade:

- 1. att anteckna dechargeutskottets betänkande.

§38. Rapport från riksdagsgruppen

Rapport från riksdagsgruppen föredrogs.

Landsmötet beslutade:

1. att anteckna rapporten från riksdagsgruppen.

§39. Revisorernas berättelse

Revisorernas berättelser för åren 2003 och 2004 föredrogs av Marie Welin.

Landsmötet beslutade:

1. att lägga revisionsberättelsen till handlingarna.

§40. Fråga om partistyrelsens ansvarsfrihet

Landsmötet beslutade:

1. att bevilja partistyrelsen ansvarsfrihet för åren 2003 och 2004.

§41. Stadgeändring, PS-förslag 2

Partistyrelsen hade i PS-förslag 2 yrkat:

1. att lägga till orden ”och EU-parlamentariker” efter ordet riksdagsledamöter i stadgarnas §10.

Utskottet yrkade:

1. att bifalla partistyrelsens förslag 2.

Landsmötet beslutade:

1. att bifalla utskottets förslag.

§42. Medlemsavgift, PS-förslag 3

Partistyrelsen hade i PS-förslag 3 yrkat:

1. att länsförbunden för varje redovisad medlem erlägger en avgift om 90 kr under 2006 och 2007.

2. att årsavgiften för direktansluten medlem fortsatt skall vara 250 kr från och med 2006.

Utskottet yrkade:

2. att bifalla partistyrelsens förslag 3.

Landsmötet beslutade:

1. att Bifalla utskottets förslag.

§43. Motioner X1 – X6

I debatten yttrade sig: Mathias Sundin och Nils Ingmar Thorell.

Folkpartiet i Bohuslän hade i motion X1 yrkat:

- 1. att** i syfte att öka kvaliteten på den ekonomiska kontrollen och styrningen partistyrelsen utarbetar förslag till förtydliganden av normalstadgarna så att det klart framgår att
- Styrelsen är ansvarig för förvaltning och räkenskaper och att dessa skall föras enligt reglerna i bokföringslagen samt god föreningsred.
 - Styrelsen skall till förbundsstämman/medlemsmötet överlämna årsbokslut upprättat enligt reglerna för bokslutsföretag i bokföringslagen.
 - Revisorernas uppgift är att granska styrelsens förvaltning, räkenskaperna och årsbokslutet. Revisorerna skall uttala sig om huruvida förbundsmötet/medlemsmötet bör bevilja styrelsen ansvarsfrihet. Revisionen skall utföras enligt reglerna för revision i revisorslagen.
- 2. att** Partistyrelsen dessutom översiktligt bör granska de insända årsboksluten och, om dessa visar uppenbara brister i förhållande till bokföringslagens regler, kontakta respektive styrelse för att bistå med att höja kvaliteten.

Folkpartiet i Östergötland hade i motion X2 yrkat:

- 1. att** samtliga medlemmar i folkpartiet liberalerna har rösträtt och bereds möjlighet att rösta om vem som ska vara partiordförande.
- 2. att** om ovanstående att-sats kräver stadgeändringar att dessa genomförs.

Gunnar Andrén hade i motion X3 yrkat:

- 1. att** i folkpartiets stadgar skrivs in att också sympatisörregistrering kan förekomma och att partistyrelsen ges i uppdrag att fram till landsmötet 2007 precisera vilka rättigheter och skyldigheter sympatisörregistreringen skall innefatta.

Harald Nordlund hade i motion X4 yrkat:

- 1. att** att meningen i §2 i stadgarna "Var och en som omfattar en liberal samhällsåskådning.." ändras till "Var och en som omfattar en socialliberal samhällsåskådning."
- 2. att** meningen "Bara den som erlagt fastställda avgifter räknas som medlem" utgår.
- 3. att** landsmötet uppdrar till partistyrelsen att förelägga nästa landsmöte förslag till ideologisk plattform som grund för medlemskap i folkpartiet.

Stefan Saläng hade i motion X5 yrkat:

- 1. att** partistyrelsen initierar en stadgeöversyn som möjliggör att riksorganisationen övertar huvudansvaret för folkpartiets medlemsregister inklusive debitering och redovisning av medlemsavgifter.

Folkpartiet i Norra Älvsborg hade i motion X6 yrkat:

- 1. att** det i stadgarna om landsmötet skrivs in att omröstningar/voteringar skall ske på i förväg fastställda tider.

Partistyrelsen hade yrkat:

- 1. att** motion X 1 anses besvarad med vad partistyrelsen har anfört.
- 2. att** motion X 2 anses besvarad med vad partistyrelsen har anfört.
- 3. att** motion X 3 anses besvarad med vad partistyrelsen har anfört.
- 4. att** motion X 4 avslås.
- 5. att** motion X 5 anses besvarad med vad partistyrelsen har anfört.

6. att motion X 6 anses besvarad med vad partistyrelsen har anfört.

Utskottet yrkade:

8. att bifalla partistyrelsens yrkande 1-6 över motionerna X1-X6.

Landsmötet beslutade att:

1. att bifalla utskottets förslag.

§44. Energiprogrammet: Inledning samt programpunkt E4-E9, E19 med tillhörande motioner.

I debatten yttrade sig: Sara Svanström, Paula Röttorp, Kristina Bergman Alme, Carl B Hamilton, Inger Larén, Carl-Johan Carlsson, Willis Josefsson, Staffan Werme, Nicke Grahn, Michael Helmersson.

§45. Streck i debatten

Landsmötet beslutade:

1. att bifalla förhandlingspresidiets yrkande om streck i debatten.

§46. Energiprogrammet: Inledning samt programpunkt E4-E9, E19 samt tillhörande motioner (forts.)

I den fortsatta debatten yttrade sig: Jarl Strömbeck, Marie Wahlgren, Göran Landerdahl, Anna-Karin Carstensen, Marcus Claesson, Jan Björklund och Tobias Krantz.

Programgruppen hade i förslaget till energiprogram yrkat:

1. att Inledningen ska lyda:

”Svensk energipolitik behöver en tydlig kursändring. Dagens energipolitiska beslut grundas i allt väsentligt på folkomröstningen 1980. Under de 25 år som förflutit sedan dess har emellertid flera helt avgörande faktorer förändrats:

- Vi har idag kunskap om det hot mot vårt klimat som utgörs av växthuseffekten
- ”Sol och vind”, som många hoppades skulle ersätta kärnkraften, har inte den potentialen
- Elmarknaden har internationaliserats; vilket innebär att avvecklad inhemsk produktion ersätts med import
- Livslängden på kärnkraftverk bedöms idag väsentligt längre än förut

Denna rapport har döpts till ’Dags för Grön el’. Vi menar att Grön el är den el som inte framställs av fossila bränslen eller på annat sätt som orsakar smutsiga utsläpp. Till skillnad från andra så menar vi att kärnkraft mycket väl kan klassas som Grön el.”

2. att Punkt 4 ska lyda:

”Riv upp lagen om kärnkraftsavveckling. Kärnkraften bör utnyttjas under hela sin tekniska och ekonomiska livslängd. Tron att kärnkraften skulle vara ”slut” 2010 är helt fel. I princip går det att byta ut de flesta delar i ett kärnkraftverk och idag bedömer branschen att ett kärnkraftverk har en ekonomisk livslängd på ca 60 år. Sveriges äldsta reaktor (Oskarshamn 1) fyller 60 år först ca 2032. Den särskilda lagen om avveckling av kärnkraft bör avskaffas.”

- 3. att** Punkt 5 ska lyda:
”Beslutet om att stänga Barsebäck 2 måste upphävas och Barsebäck 1 ska ges möjlighet att åter tas i bruk. När Barsebäck 1 stängdes kostade det de svenska skattebetalarna 8 miljarder kronor plus ökade kostnader i köp av el främst från Danmark. Det troliga är att kostnaden för stängningen av Barsebäck 2 kommer att ge liknande effekter. Flera instanser har varnat för vad som kan hända om även den andra reaktorn stängs av. Energimyndigheten hävdar att det finns en risk för elbrist under torrår, speciellt i Syd- och Mellansverige. Utsläppen av koldioxid beräknas dessutom att öka med 4 till 6 miljoner ton, huvudsakligen från produktion av el i Tyskland och Danmark.”
- 4. att** Punkt 6 ska lyda:
”Upphäv förbudet mot en framtida kärnkraftsutbyggnad. På grund av det växande hotet från utsläpp av växthusgaser utesluter vi inte en framtida utbyggnad av kärnkraften, förutsatt att de stränga krav på hälsa, säkerhet och miljö som riksdagen ställer är uppfyllda. Därför måste de politiska hindren för en fortsatt och utvecklad användning av kärnenergi tas bort. Det finns inga skäl att ha en bestämmelse (5 a § i kärntekniklagen) som förbjuder byggandet av kärnkraftsreaktorer i Sverige. En rimlig bedömning är, att om förbudet mot nybyggnation hävs, så kommer det att uppföras en-tre nya reaktorer inom en tio-tjugoårsperiod i Sverige. Dessa bör i så fall uppföras intill de befintliga reaktorerna i Forsmark, Ringhals och Oskarshamn.”
- 5. att** Punkt 7 ska lyda:
”Avskaffa ’tankeförbudet’ (kärntekniklagen 6 §). Ett ytterligare hinder för fortsatt utveckling av kärnenergi är 6 § i kärntekniklagen som föreskriver att ingen får utarbeta konstruktionsritningar, beräkna kostnader, beställa utrustning eller vidta andra sådana förberedande åtgärder i syfte att inom landet uppföra en kärnkraftsreaktor. Förbudet är oförenligt med liberala krav på tankefrihet och forskningens frihet. Förbudet infördes av Birgitta Dahl 1987 och bör avskaffas.”
- 6. att** Punkt 8 ska lyda:
”Öppna upp för ett användande av kärnkraftens spillvärme. 132 TWh kylvatten från kärnkraftverken släpps ut i havet till ingen nytta. I Sveriges första kommersiella kärnkraftverk i Ågesta tog man tillvara på värmen och producerade el och värme. Möjligheterna att utnyttja värmen i kärnkraftverkens kylvatten, t.ex. för fjärrvärme till närliggande städer, är därför stor och bör utredas.”
- 7. att** Punkt 9 ska lyda:
”Avskaffa den särskilda effektskatten på kärnkraft. Den särskilda effektskatten på kärnkraft är världsunik och snedvrider konkurrensen mellan olika energislag och gynnar icke önskvärda energislag såsom fossila bränslen. Därför bör den avskaffas.”
- 8. att** Punkt 19 ska lyda:
”Skärp kärnkraftens försäkringsansvar. Skadeståndsplikten för reaktorolyckor med kärnkraft regleras i Pariskonventionen, som i Sverige omsätts i atomansvarighetslagen. Ägaren till ett kärnkraftverk har hittills haft en begränsning av ersättningsbeloppet till 3,3 miljarder kronor per reaktor. Nyligen har Pariskonventionen ändrats och stadgar nu att miniminivån för ersättning är runt 6 miljarder kronor. Enligt vår mening skall atomansvarighetslagen anpassas till denna nya nivå i Pariskonventionen. Enligt atomansvarighetslagen gäller också att ägaren till ett kärnkraftverk skall försäkra sig till motsvarande belopp.”

Marcus Claesson hade i motion E1 yrkat:

- 1. att** sista meningen i stycket efter inledande punktlistan stryks. Dvs. meningen "Till skillnad från andra så menar vi att kärnkraft mycket väl kan klassas som Grön el." stryks.

Lena Kling, Lars Johansson och Anders Ekegren hade motion E2 yrkande 2 och 6 yrkat:

- 1. att** att i punkt 6 stycke två stryks och ersätts med följande text:
"Vi liberaler anser att en rationell energipolitik bäst främjas genom fri energiproduktion. Staten skall uppställa krav beträffande hälsa, säkerhet och miljö och kontrollera att kraven uppfylls samt främja forskning och utveckling. Staten skall inte förbjuda någon specifik teknik för energiproduktion, om den uppfyller miljö- och säkerhetskrav. Den politiska styrningen av energiproduktionen måste förändras. Valet av energiproduktion skall inte träffas genom politiska beslut. Konsumentstyrning och marknadsekonomi skall råda inom de ramar miljökraven sätter. Det innebär att alla typer av produktionsanläggningar för energi skall tillåtas, förutsatt att de uppfyller generella krav på hälsa, miljö och säkerhet."
- 2. att** följande text läggs till sist i punkt 18: "Effekter som cancer och missbildningar pga av kärnkraftolyckan i Tjernobyl visar sig ännu idag. Inget ersättningsbelopp kan nånsin ersätta de skador som uppkommer vid en olycka."

Lars Lundqvist hade i motion hade i motion E5 yrkat:

- 1. att** punkten sex rubriken och första meningen i första stycket därunder ändras till:
"På grund av det växande hotet från utsläpp av växthusgaser är det nödvändigt med en framtida utbyggnad av kärnkraften, förutsatt att stränga krav på hälsa, säkerhet och miljö som riksdagen ställer uppfylls."

Carl-Johan Carlsson hade i motion E6 yrkande 1 yrkat:

- 1. att** det till punkt 6 i programförslaget läggs till, efter sista meningen i sista stycket, "En förutsättning för att en utbyggnad av kärnkraften skall kunna övervägas är att slutförvaringfrågan får en långsiktigt tillfredsställande lösning."

Nicke Grahn hade i motion E16 yrkat:

- 1. att** att följande mening läggs till sist i stycke 19: Eftersom kostnaderna för en kärnkraftsolycka kan bli enorma, bör Pariskonventionen omarbetas, så att ansvarsbeloppet höjs kraftigt. I första hand bör ansvarsbeloppet fördubblas till motsvarande 12 miljarder kronor.

Partistyrelsen hade yrkat:

- 10. att** inledningen bifalles.
11. att motion E1 avslås.
12. att punkt 4 bifalles.
13. att punkt 5 bifalles.
14. att punkt 6 bifalles.
15. att texten i motion E2, yrk 2, skrivs in mellan nuvarande första och andra stycket i programpunkt 6.
16. att motion E5 anses besvarad.
17. att motion E2 yrk 2 anses besvarat.
18. att motion E6 yrk 1 avslås.
19. att punkt 7 bifalles.
20. att punkt 8 bifalles.
21. att punkt 9 bifalles.

- 22. att** punkt 19 bifalles.
23. att motion E2 yrk 6 avslås.
24. att motion E16 avslås.

Utskottet yrkade:

- 11. att** inledningen ändras till:
”Svensk energipolitik behöver en tydlig kursändring. Dagens energipolitiska beslut grundas i allt väsentligt på folkomröstningen 1980. Under de 25 år som förflutit sedan dess har emellertid flera helt avgörande faktorer förändrats:
- Vi har idag kunskap om det hot mot vårt klimat som utgörs av växthuseffekten
 - ”sol och vind”, som många hoppades skulle ersätta kärnkraften, har inte hittills uppfyllt de förväntningarna
 - Elmarknaden har internationaliserats; vilket innebär att avvecklad inhemsk produktion ersätts med import
 - Livslängden på kärnkraftverk bedöms idag väsentligt längre än förut
- Denna rapport har döpts till ”Dags för Grön el”. Till skillnad från andra så menar vi att kärnkraft mycket väl kan klassas som Grön el.”
- 12. att** partistyrelsens yrkande 10 anses besvarat.
13. att bifalla partistyrelsens yrkanden 11.
14. att bifalla partistyrelsens yrkande 12.
15. att bifalla partistyrelsens yrkande 13.
16. att bifalla partistyrelsens yrkande 14.
17. att bifalla partistyrelsens yrkande 15.
18. att bifalla partistyrelsens yrkande 16.
19. att bifalla partistyrelsens yrkande 17.
20. att bifalla partistyrelsens yrkande 18.
21. att bifalla partistyrelsens yrkande 19.
22. att bifalla partistyrelsens yrkande 20.
23. att bifalla partistyrelsens yrkande 21.
24. att bifalla partistyrelsens yrkande 22.
25. att bifalla partistyrelsens yrkande 23.
26. att bifalla partistyrelsens yrkande 24.

Göran Landerdahl och Staffan Werme yrkade:

- 1. att** de två sista meningarna i inledningen utgår.

Inger Larén yrkade:

- 1. att** punkt 5 utgår ur programmet.

Marcus Claesson yrkade:

- 1. att** sista stycket punkt 6 stryks.
2. att orden ”av Birgitta Dahl” stryks ur sista meningen i programpunkt 7.

Carl-Johan Carlsson yrkade:

- 1. att** bifalla motion E6 yrkande 1.

Kristina Bergman Alme yrkade:

- 1. att** punkt 19 bör avslutas med meningen: ”Den största kostnaden är dock mänskligt lidande och detta kan inte beräknas i ekonomiska termer.”

Nicke Grahn yrkade:

- 1. att** bifalla motion E16.

Landsmötet beslutade:

- 1. att** avslå Göran Landerdahls och Staffan Wermes yrkande.
- 2. att** avslå Inger Laréns yrkande.
- 3. att** avslå Marcus Claessons yrkande 1.
- 4. att** bifalla Marcus Claessons yrkande 2.
- 5. att** avslå Carl-Johan Carlssons yrkande.
- 6. att** avslå Kristina Bergman Almes yrkande.
- 7. att** avslå Nicke Grahns yrkande.
- 8. att** i övrigt bifalla utskottets yrkanden.

§47. Gästanförande av Bronislaw Geremek, f.d utrikesminister i Polen.

§48. Bordläggning

Landsmötet beslutade:

- 1. att** bordlägga ärende 13-16 till kommande förhandlingspass.

§49. Ajournering

Landsmötet beslutade:

- 1. att** ajournera förhandlingarna till lördag kl 9.00.

Förhandlingarna ajournerades kl 18.00.

Pass 5, 18/8 kl. 09.00 – 11.00

§50. Förhandlingarna återupptogs av Jonas Andersson kl. 09.00

§51. Dagordning för förhandlingspasset

Landsmötet beslutade:

- 1. att** bifalla presidiets förslag till dagordning.

§52. Justerare och rösträknare för förhandlingspasset

Landsmötet beslutade:

- 1. att** Utse Abit Dundar, Margareta Karlsson och Stefan Björk till justerare under förhandlingspasset.
- 2. att** Utse Farrokh Farrokhi, Ulf Wetterlund, Eva Bertz och Britt-Marie Lövgren till rösträknare under förhandlingspasset.

§53. Inledningsanförande av Johan Pehrson

§54. Programpunkt R1-R4, R6-R25, R27-R32 med tillhörande motioner

I debatten yttrade sig Ulf Fridebäck, Jan Jönsson, Minna Klintz, Staffan Werme, Hanna Olehäll, Lennart Gabrielsson, Jan Ertsborn, Anna-Karin Carstensen, Birgitta Rydberg, Solveig Hellquist, Stefan Dangardt, Marita Aronson, Carin Melin.

Programgruppen hade i förslag till Rättsprogram yrkat:

- 1. att** Punkt 1 ska lyda:
”Utbildningsinsatser för personal vid mödravårdscentraler för tidig upptäckt av utsatta föräldrar.
Utbildning, riktlinjer och metoder samt ett utvecklat samarbete med socialtjänst och vuxenpsykiatri för att kunna erbjuda hjälpinsatser till blivande föräldrar.
- 2. att** Punkt 2 ska lyda:
”Riktade föräldrastödjande insatser till familjer i en utsatt situation – hembesöksprogram.
Möjlighet till hembesök av utbildad personal, med början redan under graviditeten och kontinuerligt under de första åren. Stöd i den vardagliga uppfostran av barnet samt socialt och emotionellt stöd till föräldrarna själva. Insatser mot missbruksproblem.
- 3. att** Punkt 3 ska lyda:
”Utbildning och träning för föräldrar till förskolebarn med allvarliga beteendestörningar, stöd till barnen.
Möjlighet till kontinuerliga insatser från utbildad personal för hjälp med förstå och hantera problemen bättre. Stödpersoner och extra resurser till barnen när de vistas i förskolan. Skärpt kommunalt arbete med förskolornas uppföljning och utvärdering av insatser för barn i riskzonen.”
- 4. att** Punkt 4 ska lyda:
”Kombinerade insatser till barnen och föräldrarna i samverkan med förskolan, skolan samt barn- och ungdomspsykiatri.
Möjlighet till kontinuerliga åtgärder i barnets vardagliga miljö. Satsningar på barn- och ungdomspsykiatri. Åtgärds- och vårdprogram för aggressiva eller självdestruktiva barn och ungdomar samt för dem som behöver särskilt stöd i skolan p.g.a. neuropsykiatriska problem som DAMP, ADHD eller andra riskfaktorer för kriminell utveckling.”
- 5. att** Punkt 6 ska lyda:
”Personal måste uppfylla den lagstadgade skyldigheten anmäla missförhållanden till socialtjänsten.
Både förskolan och skolan samt personal i övriga verksamheter som arbetar med barn, måste skärpa sina rutiner vid misstanke om barn far illa. Anmälan till socialtjänsten ska göras i större utsträckning.”
- 6. att** Punkt 7 ska lyda:
”Stödfunktioner för unga brottsoffer ska finnas i varje kommun.
Unga brottsoffer löper större risk själva börja begå nya brott. Därför måste det finnas ett tydligt stöd till dessa ungdomar, t. ex. genom stödcentrum för unga brottsoffer där polis och socialtjänst arbetar tillsammans.”
- 7. att** Punkt 8 ska lyda:
”Staten och kommunerna måste satsa på en väl fungerande socialtjänst.
Socialnämnden i varje kommun ansvarar för många av insatserna när barn far illa. Socialstyrelsen och länsstyrelsen har ett övergripande ansvar för detta fungerar. På många håll finns det dock betydande brister i socialtjänstens arbete med utsatta barn och deras familjer. Detta måste förändras.”

- 8. att** Punkt 9 ska lyda:
”**Ungdomstjänst – fristående påföljd och endast i kombination med program.**
Ungdomstjänst ska endast användas i kombination med programverksamhet som återknyter till effekterna av brottslighet, gärna i samarbete med ideella organisationer som erbjuder program, t. ex. Unga KRIS och med sjukvården för visa våldets effekter. Reparering av skadan, bl. a. klottersanering, ska kunna ingå som arbete i programmet. Domstolen ska kunna utdöma ungdomstjänst som en fristående påföljd.”
- 9. att** Punkt 10 ska lyda:
”**Kortare frihetsberövande påföljder – helgavskiljning.**
Pröva ett system där domstolen kan döma den unge till ett kortare frihetsstraff, t. ex. avskiljas från sin normala hemmiljö under några dagar eller helger för delta i påverkans- och attitydprogram inom institutioners ungdomsvård.”
- 10. att** Punkt 11 ska lyda:
”**Vård inom socialtjänsten – fler åtgärder utan samtycke.**
Samtalskontakt kan vara otillräckligt, liksom de andra åtgärderna som finns. Det kanske inte heller är lämpligt med ett fullständigt omhändertagande. I de fall kommunen inte kan erbjuda ungdomstjänst väljer domstolen idag ofta döma ut dagsböter i stället. Socialtjänsten måste få fler möjligheter vidta olika åtgärder med tvång i vissa fall, t. ex. deltagande i programverksamhet, föreskrifter om drogkontroll och vård för missbruk.”
- 11. att** Punkt 12 ska lyda:
”**Avskaffa böter som påföljd för unga.**
Ungdomar kan få en ekonomisk börda eftersläpande under lång tid i livet. Risken finns också att det i stället blir föräldrarna som betalar. Böter kan sända signaler till den unge om man kan ”köpa sig fri” från ett brott. Bötesstraff för unga lagöverträdare (utom de rena bötesförseelserna) bör därför avskaffas”
- 12. att** Punkt 13 ska lyda:
”**Avskaffa solidariskt skadeståndsansvar när det gäller unga lagöverträdare.**
En skadeståndsskyldig person som vill göra rätt för sig kan idag drabbas av att hans eller hennes medbrottslingar inte betalar sin del av skadeståndet. Det är inte rimligt att en ung person på detta sätt kan få en ännu tyngre ekonomisk börda.”
- 13. att** Punkt 14 ska lyda:
”**Medlingsverksamheten tillgänglig i hela landet.**
Medlingsverksamheten, där i första hand unga lagöverträdare möter brottsoffren, är en av flera viktiga åtgärder för att klarlägga skuldfrågan och visa på konsekvenserna av brottet. Lika hänsyn måste alltid tas till både brottsoffret och gärningsmannen. Verksamheten bör därför fortsätta vara frivillig för båda parter. Samtliga kommuner i landet måste dock kunna erbjuda medling.”
- 14. att** Punkt 15 ska lyda:
”**Staten behöver ta ett större ansvar för innehållet i samtliga påföljder för unga.**
Idag är det kommunerna och socialtjänsten som till största del ansvarar för insatserna mot unga lagöverträdare. Det finns omfattande brister i kommunernas arbete, både när det gäller socialtjänstens verkställande av påföljder och gällande det ekonomiska ansvaret för vårdplatserna vid ungdomshemmen.”
- 15. att** Punkt 16 ska lyda:
”**Snabba insatser från polis och socialtjänst.**
Fler modeller runt om i landet där polis och socialtjänst samverkar genom bl. a. bekymringsamtal och bekymringsbrev.”

- 16. att** Punkt 17 ska lyda:
”**Säkerställ fler rånkommisioner och ungdomsbrottsutredare inom polisen.**
De rånkommisioner som finns måste få resurser att kunna fortsätta sitt arbete och fler behövs.”
- 17. att** Punkt 18 ska lyda:
”**Fotografi och fingeravtryck ska kunna användas även mot misstänkta som inte fyllt 15 år vid utredningar om brott där fängelse ingår i straffskalan.**
Att använda fotokonfrontation är ett viktigt hjälpmedel, inte minst när ungdomsgång begår brott. Den som är under 15 år kan verka ha ett brottsfritt förflutet. Fingeravtryck vid misstanke om allvarliga brott, är därför värdefullt för tidigt ingripande.”
- 18. att** Punkt 19 ska lyda:
”**Ge polisen möjlighet att lagra bilder digitalt på misstänkta och gripna ungdomsbrottslingar.**
Polisen behöver använda sig av modern teknik i kampen mot brottslighet. En lagstadgad möjlighet lagra bilder digitalt på misstänkta och gripna ungdomsbrottslingar behövs. Dagens situation, där bilderna är lagliga så länge de finns i pappersform i en pärm, är inte rimlig.”
- 19. att** Punkt 20 ska lyda:
”**Viss information inom socialtjänsten om personer under 18 år ska vara tillgänglig för polisen.**
Vid påtaglig risk för att en ung person kommer att begå brott - och information hos socialtjänsten kan antas bidra till förhindra detta eller behövs för ett direkt ingripande från polisen - ska socialtjänsten lämna vissa uppgifter om den unge till polisen, utan hinder av sekretess.”
- 20. att** Punkt 21 ska lyda:
”**Rektorer och annan skolpersonal måste kunna få information om elever som begår brott.**
Sekretesslagstiftning får inte förhindra att t. ex. polis, SiS och kriminalvården kan ge skolledningarna viktig information om elever som begår brott. Utan vetskap om brotten och den unges problematik, som våldsbänagenhet eller drogberoende, blir det svårt att möta problemen på rätt sätt i skolmiljön.”
- 21. att** Punkt 22 ska lyda:
”**Fler åklagare och domare som är utbildade och specialiserade på ungdomsbrott**
Säkerställ att de allmänna domstolarnas ungdomsrotlar har särskilt utbildade domare. Så långt det är möjligt (med hänsyn till domstolens storlek) ska ungdomsmål endast handläggas vid sådana rotlar. Fler specialiserade ungdomsbrottsdomare och åklagare behövs i hela landet.”
- 22. att** Punkt 23 ska lyda:
”**Korta handläggningstiderna - kravet på skyndsamt i lagen om unga lagöverträdare ska utvidgas.**
Idag finns en regel om att förundersökningar mot unga under 18 år ska bedrivas särskild skyndsamt (inom en angiven tidsfrist) vid brott med mer än sex månaders fängelse i straffskalan. Skyndsamtetskravet ska utvidgas till att gälla alla brott med fängelse i straffskalan. Även vid övriga ungdomsbrott måste polisen skärpa sina handläggningstider.”
- 23. att** Punkt 24 ska lyda:
”**Inför en tidsfrist för när domstolarna ska sätta ut mål också när det gäller mål med unga målsägande.**

- Dagens tidsfrister gäller bara med hänsyn till unga gärningsmän. Detta måste ändras så att ett skyndsamhetskrav ska gälla även för mål med unga brottsoffer.”
- 24. att** Punkt 25 ska lyda:
”**Kvaliteten på socialtjänstens yttranden till domstolarna om vårdplaner behöver förbättras.**
Socialtjänsten ska tydligt beskriva för domstolen den vård som planeras för den unge åtalade. En stor del av socialtjänstens yttranden har dock brister när det gäller att konkret beskriva den planerade vården. Detta måste förbättras.”
- 25. att** Punkt 27 ska lyda:
”**Varje barn måste garanteras en individuell behandlingsplan med uppföljning av vården.**
Innehållet under vårdtiden måste kvalitetssäkras. Ökade insatser för att kunna hjälpa de barn och ungdomar som har psykiatriska vårdbehov.”
- 26. att** Punkt 28 ska lyda:
”**Unga flickors vårdbehov har åsidosatt under lång tid. En snabb förstärkning av satsningarna på omhändertagna och dömda flickor krävs.**
Flickor har oftast en annan problembild än pojkar, exempelvis har flera varit i prostitution, har ätstörningar och i större del varit utsatt för sexuella övergrepp. Särskilda satsningar på deras behov behövs.”
- 27. att** Punkt 29 ska lyda:
”**Förberedelserna inför tiden efter tvångsvården måste förbättras.**
Socialtjänsten måste ta ett större ansvar för att unga som är omhändertagna enligt LVU får stöd och hjälp när de är på väg tillbaka till sin hemmiljö. För ungdomar som är dömda till sluten ungdomsvård, ska SiS ansvara hela vägen.”
- 28. att** Punkt 30 ska lyda:
”**SiS ska ansvara för eftervården av unga lagöverträdare i samverkan med kriminalvårdens frivård.**
Det kan gälla olika program eller kontroller av missbruk i samarbete med frivården, att SiS får ansvaret att finna familjehem samt för den fortsatta kontakten och hjälpen till hemmen och samverkan med öppenvården (barn- och ungdomspsykiatri).”
- 29. att** Punkt 31 ska lyda:
”**Uppföljning av den unge efter behandlingstiden ska alltid ske.**
För att följa upp om vården har bidragit till en positiv förändring för den unge, är det avgörande att uppföljning alltid sker. Detsamma gäller uppföljning och samlad kartläggning av återfall i brott.”
- 30. att** Punkt 32 ska lyda:
”**Tillsynen över behandlingsverksamheten måste utövas oftare och ansvaret för tillsynen ska inte ligga hos SiS själva.**
Tillsynen över behandlingsverksamheten vid SiS institutioner måste skärpas och ske betydligt oftare än idag. Tillsynen ska vara oberoende och resultaten ska alltid sammanställas.”

Jan Jönsson hade i motion R3 yrkat

- 1. att** punkt 6 tillförs en mening i slutet av stycket:
”Socialtjänsten ska bli bättre på att återrapportera till anmälaren när en utredning avslutas, med eller utan beslut om insatser.”

Jan Jönsson hade i motion R4 yrkat

- 1. att** punkt 16 tillförs ett stycke enligt följande:
”Socialtjänsten ska vara skyldig att ta den första kontakten med vårdnadshavarna

inom två dagar efter att en polisanmälan rörande barn lämnats in. Socialtjänsten ska också vara skyldig att föreslå en insats efter avslutad utredning. Vårdnadshavare ska vara skyldiga att medverka i socialtjänstens utredningar.”

Stefan Björk och Tobias Krantz hade i motion R21 yrkat:

- 1. att** landsmötet beslutar att folkpartiet ska verka för att ett försök med en mer integrerad, sektors- och myndighetsövergripande, ansats i kampen mot ungdomsbrottsligheten genomförs, företrädesvis med Jönköpings län som försöksregion i enlighet med vad som anförs i motionen (punkt 1-8).

Styrelsen för Folkpartiet liberalerna i Kungsbacka, Stig Löf, Hans-Åke Fryklund, m.fl. hade i motion R2 (yrkande 5) yrkat:

- 1. att** punkt 23 i programförslaget ”Ökad trygghet mot brott” ändras så att sista meningen stryks och även näst sista meningen ”med fängelse i straffskalan” stryks.

Liberala ungdomsförbundet, förbundsstyrelsen hade i motion R5 (yrkande 1-2) yrkat:

- 1. att** punkten 18 i det rättspolitiska programmet stryks.
- 2. att** punkten 20 i det rättspolitiska programmet stryks.

Ulf Keijer och Bo-Göran Hellers hade i motion R6 (yrkande 1-2) yrkat:

- 1. att** punkt 19 i programförslaget avslås i avvaktan på mer genomtänkt politik utvecklas inom folkpartiet rörande spaning och registrering av personinformation för brottsbekämpning.
- 2. att** ett program utvecklas inom folkpartiet där konflikten mellan personinformation för samhälleligt och kommersiellt bruk å ena sidan och individens primära rätt till egen personintegritet å den andra identifieras och ges en rimlig avvägning och ett alltmer informationstätt samhälle.

Jan Jönsson hade i motion R11 yrkat:

- 3. att** avsnittet ”Förbättrad tvångsvård av barn och ungdomar” tillförs en ny punkt med följande lydelse:
”Kvaliteten på institutionernas undervisning måste höjas. Barn och ungdomar som placeras på institution har lika stor rätt till en god utbildning som andra. Det är för denna grupp särskilt viktigt med utbildning för att klara livet efter tvångsvården. Undervisningen på institutioner ska skötas av behöriga lärare och kunna erbjudas i samtliga ämnen.”

Hanna Olehäll hade i motion R23 (yrkande 2-3, 9) yrkat:

- 1. att** föräldrar ska bli skadeståndsskyldiga för brott som deras icke straffmyndiga barn begår, oavsett om föräldrarna medverkat till brottet eller inte.
- 2. att** obligatoriska föräldraförsäkringar ska införas, som täcker kostnaderna för icke straffmyndiga barns brott. Begår barnen brott ska föräldrarna betala en högre försäkringspremie.
- 3. att** preskriptionstiden ändras till tio år för samtliga brott som ingår i grov fridskränkning. Är brottsoffret omyndigt när brottet begås ska preskriptionstiden gälla tills offret fyller 30 år.

Erik Ullenhag, Tina Acketoft, Makan Afshinnejad m fl hade i motion R1 (yrkande 1 och 3) yrkat:

- 1. att** följande stycken förs in först i programmet "Ökad trygghet mot brott":
1. Ingen människa föds kriminell.
Det är centralt att komma ihåg att ingen människa föds kriminell. Även om den enskilde brottslingen ska ta ansvar för sina gärningar finns det ofta förklaringar till varför en ung person hamnar i kriminalitet. Varje ung person som börjar begå brott är ett misslyckande för vuxensamhället.
 2. Kamp mot brottslighetens orsaker.
Aldrig så effektiv brottsbekämpning kan inte ersätta det mödosamma arbetet mot brottslighetens orsaker. Vi vet att skolmisslyckanden, arbetslöshet, missbruk, utanförskap, trasiga hemförhållanden och våld i hemmet ofta är förklaringar till att människor begår brott. Ska kampen mot brottsligheten vinnas är det centralt att på allvar angripa grogrunden för kriminalitet.
En skolpolitik där alla barn kan få lyckas.
En politik för att se till att människor får arbete och kan försörja sig själva, En restriktiv alkoholpolitik med bevarat systembolag samt nolltolerans mot narkotika och andra droger kan minska särskilt ungas alkohol- och drogmissbruk. En integrationspolitik som lyfter de utsatta områdena. En jämställd familjepolitik som främjar trygga närmiljöer för barn. Och en kraftig förbättring av samhällets insatser för att upptäcka och stödja de uppskattningsvis 100 000 barn som växer upp i hem där våld förekommer måste ske. Verktygen för att bekämpa brottslighetens orsaker är flera och de måste alla användas för att vi ska nå ett säkrare samhälle.
- 2. att** följande stycke förs in efter stycke 29:
"Möjlighet till kontraktsvård i hemmet
Ett komplement till vård på behandlingshem ska införas i form av kontraktsvård inom ramen för LVU. Tanken är att den unge, vårdnadshavaren och Socialtjänsten träffar ett behandlingskontrakt som, om det inte följs, kan innebära vård på behandlingshem eller s.k. § 12 - hem. Förutsättningen för en sådan kontraktsvård är självklart att hemmiljön är sådan att den, tillsammans med föreskrifter, kan leda till att den unge utvecklas positivt."

Partistyrelsen hade yrkat:

- 1. att** programgruppens förslag punkt 1 bifalles.
- 2. att** programgruppens förslag punkt 2 bifalles.
- 3. att** programgruppens förslag punkt 3 bifalles.
- 4. att** programgruppens förslag punkt 4 bifalles.
- 5. att** programgruppens förslag punkt 6 bifalles.
- 6. att** motion R 3 bifalles.
- 7. att** programgruppens förslag punkt 7 bifalles.
- 8. att** programgruppens förslag punkt 8 bifalles.
- 9. att** motion R 21 avslås.
- 10. att** programgruppens förslag punkt 9 bifalles.
- 11. att** programgruppens förslag punkt 10 bifalles.
- 12. att** programgruppens förslag punkt 11 bifalles.
- 13. att** programgruppens förslag punkt 12 bifalles.
- 14. att** programgruppens förslag punkt 13 bifalles.
- 15. att** programgruppens förslag punkt 14 bifalles.
- 16. att** programgruppens förslag punkt 15 bifalles.
- 17. att** programgruppens förslag punkt 16 bifalles.
- 18. att** motion R 4, andra och tredje meningen i yrkandet avslås.
- 19. att** motion R 4, första meningen i yrkandet bifalles.

- 20. att** en ny punkt läggs till efter punkt 16 med följande innehåll: ”Inför en tidsgaranti för åtgärder från socialtjänsten. Inom två arbetsdagar efter en polisanmälan om barns brottslighet har lämnats in, bör socialtjänsten ha tagit den första kontakten med vårdnadshavaren.”
- 21. att** programgruppens förslag punkt 17 bifalles.
- 22. att** motion R 5 yrkande 1 avslås.
- 23. att** programgruppens förslag punkt 18 bifalles.
- 24. att** motion R 6 yrkande 1 avslås .
- 25. att** motion R 6 yrkande 2 anses besvarad.
- 26. att** programgruppens förslag punkt 19 bifalles.
- 27. att** motion R 5 yrkande 2 avslås.
- 28. att** programgruppens förslag punkt 20 bifalles.
- 29. att** programgruppens förslag punkt 21 bifalles.
- 30. att** programgruppens förslag punkt 22 bifalles.
- 31. att** motion R 2 yrkande 5 avslås.
- 32. att** programgruppens förslag punkt 23 bifalles.
- 33. att** programgruppens förslag punkt 24 bifalles.
- 34. att** programgruppens förslag punkt 25 bifalles.
- 35. att** programgruppens förslag punkt 27 bifalles.
- 36. att** programgruppens förslag punkt 28 bifalles.
- 37. att** motion R 11 anses besvarad.
- 38. att** en ny punkt läggs till efter punkt 28 med följande innehåll: ”Kvaliteten på institutionernas undervisning måste höjas. Barn och ungdomar som av olika anledningar placerats på institution har lika stor rätt till en god utbildning som andra. Det är för denna grupp särskilt viktigt med utbildning för klara livet efter tvångsvården.”
- 39. att** programgruppens förslag punkt 29 bifalles.
- 40. att** motion R 1 yrkande 3 anses besvarad.
- 41. att** motion R 1 yrkande 1 anses besvarad.
- 42. att** motion R 23 yrkande 2 anses besvarad.
- 43. att** motion R 23 yrkande 3 avslås.
- 44. att** motion R 23 yrkande 9 avslås.
- 45. att** programgruppens förslag punkt 30 bifalles.
- 46. att** programgruppens förslag punkt 31 bifalles.
- 47. att** programgruppens förslag punkt 32 bifalles.

Utskottet yrkade:

- 1. att** bifalla partistyrelsens yrkande 1-11.
- 2. att** punkt 11 i programförslaget får följande tillägg sist i punkten: ”Vidare bör LVU:s regler om omhändertagande och andra tvångsåtgärder, förändras så att det i samband med brott begångna av unga ges möjlighet till utökat samarbete med polis. Detta för att bland annat ansvarsfrågor ska kunna klarläggas.”
- 3. att** programgruppens förslag till punkt 11 i övrigt bifalles.
- 4. att** partistyrelsens yrkande 12 anses besvarat.
- 5. att** bifalla partistyrelsens yrkande 13-47.
- 6. att** landsmötet ska uppdra till partistyrelsen att utarbeta ett program för socialtjänsten. Programmet ska behandla socialtjänstens förutsättningar och möjligheter att arbeta förebyggande med barn och ungdomar.
- 7. att** landsmötet överlämnar avsnittet ”Brottsförebyggande insatser” till riksdagsgruppen för att arbeta fram en motion som andas nytänkande och förnyelse vad gäller

socialtjänstens arbete med barn, ungdomar och familjer samt lyfta in såväl skola, sjukvård och andra verksamheter som arbetar med barn och ungdomar.

Presidiet yrkade

1. att hänskjuta utskottets yrkande 6 till beredningsutskottet.

Anna-Karin Carstensen yrkade

1. att landsmötet uttalar:

”Det är därför viktigt att folkpartiet verkar för att påskynda polisdatautredningen.”

Jan Jönsson yrkade

1. att sista meningen i motion R4:s yrkande läggs till nya punkten efter punkt 16. dvs ”Vårdnadshavare ska vara skyldiga att medverka i socialtjänstens utredning.”

Staffan Werme yrkade

1. att avslå del av utskottets yrkande 1, Partistyrelsens yrkande 11 (programpunkt 10 ”kortare frihetsberövande”).

2. att avslå del av utskottets yrkande 5, Partistyrelsens yrkande 16 (programpunkt 15), 23 (programpunkt 18), 26 (programpunkt 19), 28 (programpunkt 20).

Landsmötet beslutade

1. att bifalla presidiets yrkande.

2. att bifalla Anna-Karin Carstensens yrkande.

3. att bifalla Jan Jönssons yrkande.

4. att avslå Staffan Wermes båda yrkanden.

5. att bifalla utskottets yrkanden 1-7.

Reservation

Staffan Werme

”Jag reserverar mig till förmån för egna yrkanden. Vad blir nästa steg?”

§55. Programpunkt R26 med tillhörande motioner.

I debatten yttrade sig: Ulf Fridebäck, Jan Jönsson, Carl-Johan Carlsson, Carin Melin, Hanna Olehäll, Heli Berg, Allan Widman, Helena Holmberg, Mikael Trolin, Esse Petersson, Erik Ullenhag, Lena Isaksson, Jan Ertsborn, Britt-Marie Norelius, Martin Andreasson, Birgitta Ohlsson, Göran Landerdahl, Mats Persson, Staffan Werme, Sven-Erik Alhem, Minna Klintz, Jan –Erik Brohede, Farrokh Farrokhi, Cecilia Wikström, Johanna Parikka Altenstedt, Fredrik Malm, Mésud Shakely.

Programgruppen hade i förslag till Rättsfrågeprogram yrkat

1. att punkt 26 ska lyda:

”Sänk straffmyndighetsåldern till 14 år.

Det finns få saker som kan förstöra en ung människas liv så som kriminalitet.

Dessutom skadar den unge inte sällan också andra människor på vägen. Ingen föds kriminell, därför är det viktigt med tidiga satsningar på barn och ungdomar som ligger i riskzonen för att hamna i kriminalitet. Redan i unga skolår måste stöd och normgivning skärpas. Föräldrar måste tidigt kunna få stöd. Vi vet dock att trots evigt önskan om bättre insatser från sociala myndigheter m.fl., så kan samhället idag inte ingripa tillräckligt tidigt.

Dagens verklighet till följd av årtionden av missriktad välvilja är dyster. Brottsligheten sjunker i åldrarna och unga människors kriminalitet blir allt mer avancerad. Samtidigt förblir tusentals brott outredda eftersom den brottsmisstänkte varit under 15 år.

2003 fanns det över 15 000 misstänkta gärningsmän som inte var straffmyndiga. I alla dessa fall klarläggs aldrig skuldfrågan och det blir sällan några tydliga konsekvenser för den unge lagöverträdaren. Brottsoffret får heller ingen upprättelse eller möjlighet till skadestånd. Genom att obligatoriskt utreda brott tidigare så kan samhället sätta in ett helt batteri med tidiga och tydliga tvångsåtgärder. Det handlar om socialt inriktade insatser för att förhindra att unga människor fastnar i kriminalitet där de förstör både sina egna och andras liv. Detta kräver bl. a. att åldersgränsen för det som kallas straffmyndighetsålder sänks.”

Erik Ullenhag, Tina Acketoft, Makan Afshinnejad m fl hade i motion R1 yrkat

1. att stycke 26 med rubriken ”Sänkt straffmyndighetsålder” stryks och ersätts med följande:

”Utred fler brott av ej straffmyndiga personer

Den som inte är straffmyndig ska inte bestraffas för brott. Däremot kan det i många fall, särskilt med hänsyn till brottsoffret, vara angeläget att utreda brott som begåtts av en person som ännu inte fyllt 15 år. I dag finns en möjlighet att utreda brott som begåtts av personer under 15 år men praxis varierar över landet.

För att Socialtjänsten ska kunna sätta in åtgärder i tid för ett barn på glid och för att brottsoffret ska kunna få ersättning ska en ändring av Lagen med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare ske. Lagändring ska skapa en enhetlig praxis och medföra att fler brott begångna av personer under 15 år utreds.”

Styrelsen för Folkpartiet liberalerna i Kungsbacka, Stig Löf, Hans-Åke Fryklund, m fl hade i motion R2 yrkat:

1. att punkt 26 i programförslaget "Ökad trygghet mot brott" stryks.

Liberala ungdomsförbundet, förbundsstyrelsen hade i motion R5 yrkat:

1. att punkten 26 i det rättspolitiska programmet ersätts med följande lydelse:

”Ge unga gärningsmän en ungdomsassistent.

2003 fanns det över 15 000 unga gärningsmän som inte var straffmyndiga. Att bestraffa barn med böter eller frihetsberövande är ingen lösning på problemet med ungdomsbrottslighet. I stället bör alla gärningsmän under 16 år av socialtjänsten tilldelas en ungdomsassistent med uppgift att följa barnets utveckling, stödja barnet i skolan, med relationen till föräldrarna och samhället, men också sätta tydliga gränser och agera vuxen förebild. I fall där hemförhållandena är mycket dåliga ska ungdomsassistenten ha befogenhet att vidta nödvändiga åtgärder och när detta är påkallat tillfälligt tvångsomhändertar barnet.”

Folkpartiet liberalerna Stockholms län – förbundsstyrelsen hade i motion R7 yrkat:

1. att landsmötet uttalar att särskilda ansträngningar bör göras vid presentationen av programmet för att lyfta fram att kraven på mer av ”mjuka” åtgärder samt att det tydligare ska framgå att även de ”hårda” förslagen har goda sociala motiv och hög grad är ägnade att hjälpa även förövarna;

- 2. att** landsmötet beslutar att punkten 26 ska utformas så att det klart framgår att ansvaret när ungdomar närmast under straffmyndighetsåldern begår brott ska på särskilt sätt delas mellan socialtjänsten och de rättsvårdande myndigheterna. Detta bör innebära en särskild övergångsform vad avser straffmyndighetsålder.

Helena Holmberg, Göteborg hade i motion R8 yrkat:

- 1. att** gällande punkt 26 i förslaget till rättspolitiskt program ändra att straffmyndighetsåldern 15 år bibehålls, men att reglerna kring straffmyndighetsåldern förändras i enlighet med motionen med syfte att förebygga vidare brottsliga karriärer för unga.

Styrelsen för Folkpartiet liberalerna i Skärholmen, Jan Jönsson, hade i motion R9 yrkat:

- 1. att** att rubriken i punkt 26 ändras till "Utred alla brott som begås från 13 års ålder"
2. att att sista meningen, sista stycket, punkt 26 ändras enligt följande:
"Lagstiftningen ska därför ändras så att alla brott begångna av barn från 13 års ålder ska utredas av polisen. Förundersökningen lämnas sedan vidare till socialtjänsten."

Gulnar Kozhabekova hade i motion R10 yrkat:

- 1. att** rubriken före punkt 26 "Sänk straffmyndighetsåldern" och rubriken i punkt 26 "Sänk straffmyndighetsåldern till 14 år" byts mot "Straffmyndighetsåldern skall slopas".
2. att att ordet "sänks" i den sista meningen: "Detta kräver bl.a. att åldersgränsen för det som kallas straffmyndighetsålder sänks" skall ersättas med ordet "slopas"

Hanna Olehäll hade i motion R23 (yrkande 1) yrkat:

- 1. att** polisen ska vara skyldig att utreda alla allvarliga brott, oavsett förövarens ålder. Systematiska kränkningar ska alltid polisutredas.

Gulnar Kozhabekova hade i motion R29 yrkat:

- 1. att** en ny punkt förs in med ungefär följande innebörd: "På tanken av brottets grymma handling och rättsskipning skall unga brottslingar fortsätta att avtjäna sitt straff i ett fängelse när de fyller 18 år."

Partistyrelsen hade yrkat:

- 1. att** motion R 1 yrkande 2 anses besvarad.
2. att motion R 2 yrkande 1 anses besvarad.
3. att motion R 5 yrkande 3 avslås.
4. att motion R 7 yrkande 3 anses besvarad.
5. att motion R 8 anses besvarad.
6. att motion R 9 yrkande 1 och 2 avslås.
7. att motion R 10 avslås.
8. att programgruppens förslag punkt 26 avslås.
9. att innehållet i punkt 26 ändras till följande:
"Det finns få saker som kan förstöra en ung människas liv så som kriminalitet. Dessutom skadar den unge inte sällan också andra människor på vägen. Ingen människa föds kriminell, därför är det viktigt med tidiga satsningar för barn och ungdomar som ligger i riskzonen att hamna i kriminalitet. Ungdomar som utsätts för brott riskerar själva att senare begå brott, denna onda cirkel måste brytas. Vi måste säkerställa att alla brott, oavsett gärningsmannens ålder, verkligen utreds så att insatser för både gärningsmannen och brottsoffret kan bli tydligare. Därför ska 31 § lagen om unga lagöverträdare (LUL) ändras, så att polisen som huvudregel ska

- utreda samtliga brott och endast i undantagsfall inte utreda brott som misstänks ha begåtts av en icke-straffmyndig person.”
- 10. att** motion R 23 yrkande 1 anses besvarad.
- 11. att** motion R 7 yrkande 1 bifalles.
- 12. att** motion R 29 avslås.

Johan Pehrson, Paula Röttorp, Håkan Lindh, m fl hade i reservation 1 yrkat:

- 1. att** programpunkt 26 bifalles.

Utskottet yrkade:

- 8. att** bifalla partistyrelsens yrkande 1-8.
- 9. att** punkt 26 i programförslaget får följande lydelse:
”Det finns få saker som kan förstöra en ung människas liv så som kriminalitet. Dessutom skadar den unge inte sällan också andra människor på vägen. Ingen människa föds kriminell, därför är det viktigt med tidiga satsningar för barn och ungdomar som ligger i riskzonen att hamna i kriminalitet. Ungdomar som utsätts för brott riskerar själva att senare begå brott, denna onda cirkel måste brytas. Vi måste säkerställa att alla brott, oavsett gärningsmannens ålder, verkligen utreds så att insatser för både gärningsmannen och brottsoffret kan bli tydligare. Därför ska 31 § lagen om unga lagöverträdare (LUL) ändras, så att polisen som huvudregel ska utreda samtliga brott. Detta innebär att polisen exempelvis har rätt att medtaga och kvarhålla en misstänkt för förhör. Då ansvarsfrågan klarlagts ska social myndighet fastställa lämplig tvångsåtgärd, till exempel helgavskiljning eller ungdomstjänst. Om ansvarsförhållandena är oklara vid grova brott, kan prövningen av detta ske i domstol om den misstänkte har fyllt 14 år.”
- 10. att** rubriken till punkt 26 får följande lydelse: ”Alla brott ska utredas”.
- 11. att** Partistyrelsens yrkande 9 anses besvarat.
- 12. att** Att bifalla partistyrelsens yrkande 12.

Partistyrelsen och Utskottet yrkade:

- 1. att** punkt 26 i programförslaget får följande lydelse:
”Alla brott ska utredas
Det finns få saker som kan förstöra en ung människas liv så som kriminalitet. Dessutom skadar den unge inte sällan också andra människor på vägen. Ingen människa föds kriminell, därför är det viktigt med tidiga satsningar för barn och ungdomar som ligger i riskzonen att hamna i kriminalitet. Ungdomar som utsätts för brott riskerar själva att senare begå brott, denna onda cirkel måste brytas. Vi måste säkerställa att alla brott, oavsett gärningsmannens ålder, verkligen utreds så att insatser för både gärningsmannen och brottsoffret kan bli tydligare. Därför ska 31 § lagen om unga lagöverträdare (LUL) ändras, så att polisen som huvudregel ska utreda samtliga brott. Detta innebär att polisen exempelvis har rätt att medtaga och kvarhålla en misstänkt för förhör. Då ansvarsfrågan klarlagts ska sociala myndigheter fastställa lämplig tvångsåtgärd, till exempel behandlings- och eller påverkansprogram, helgavskiljning eller ungdomstjänst.

Om ansvarsförhållandena är oklara vid grova brott, kan prövningen av ansvarsfrågan ske i domstol även för personer under 15 år. Den prövningen kan ske på initiativ av socialtjänsten som är den myndighet som då beslutar om åtgärder. Fängelseförbudet för personer under 18 år kvarstår.”

Carin Melin och Erik Johansson hade i reservation till utskottet yrkat:

1. att bifalla partistyrelsens yrkande 10-12.

Mats Persson yrkade

1. att bifalla motion R5, yrkande 3. Alternativ till punkt 26.

Carin Melin, Mikael Trolin och Jan-Erik Brohede yrkade

1. att bifalla Partistyrelsens yrkande 9 gällande programpunkt 26.

Allan Widman yrkade

1. att lägga till en mening efter näst sista meningen i det justerade förslaget från utskottet och partistyrelsen med lydelsen: ”Om enskild fallit offer för brott bör ansvarsfrågan och rätten till skadestånd fastställas av domstol.”

Landsmötet beslutade

- 1. att** avslå Perssons yrkande.
- 2. att** avslå Melins, Trolins och Brohedes yrkande.
- 3. att** bifalla Widmans yrkande.
- 4. att** bifalla utskottets yrkande 8-12.

Reservation

Staffan Werme, Jan-Erik Brohede, Erik Johansson, Agneta Gabrielsson, Kia Carlsson, Inger Larén, Naeimy Blücher Johansson, Gösta Frödin, Carin Melin

Vi reserverar oss till förmån för Carin Melins m fl yrkande om bifall till PS ursprungliga förslag. Vi menar att det justerade utskottsförslaget på ett oacceptabelt sätt fokuserar på möjligheten för att barn under 15 år ska kunna ställas inför rätta, även om det finns begränsningar.

§56. Bordläggning av resterande ärenden

Landsmötet beslutade:

1. att Bordlägga ärende 6-16 till kommande förhandlingspass.

§57. Ajournering

Landsmötet beslutade:

1. att ajournera förhandlingarna till klockan 13.00.

Förhandlingarna ajournerades kl. 11.00.

Pass 6, 20/8 kl. 13.00 – 13.40

§58. Förhandlingarna återupptogs av Helene Odenjung kl. 13 00

§59. Dagordning för förhandlingspasset

Landsmötet beslutade:

1. att fastställa dagordningen enligt utdelat förslag.

§60. Justerare och rösträknare för förhandlingspasset

Landsmötet beslutade:

- 1. att** utse Ann-Catrine Fogelgren, Charlotte Klötz och Kjell Ericson till justerare för förhandlingspasset.
- 2. att** utse Henrik Lindblom, Stefan Landberg, Eva Edwardsson och Sara Svanström till rösträknare för förhandlingspasset.

§61. Nominering av partiordförande

Valberedningen nominerade Lars Leijonborg till partiordförande.

§62. Val av partiordförande

Landsmötet beslutade:

- 1. att** välja Lars Leijonborg till partiordförande.
Valet var enhälligt.

§63. Tacktal av Lars Leijonborg**§64. Nominering av 1:e vice partiordförande**

Valberedningen nominerade Jan Björklund till 1:e vice partiordförande.

§65. Val av 1:e vice partiordförande

Landsmötet beslutade:

- 1. att** välja Jan Björklund till 1:e vice partiordförande.
Valet var enhälligt.

§66. Nominering av 2:e vice partiordförande

Valberedningen nominerade Marit Paulsen till 2:e vice partiordförande.

§67. Val av 2:e vice partiordförande

Landsmötet beslutade:

- 1. att** välja Marit Paulsen till 2:e vice partiordförande.
Valet var enhälligt.

§68. Inledningsanförande av Cecilia Malmström**§69. Programpunkt G1 – G9 med tillhörande motioner**

I debatten yttrade sig: Nicke Grahn, Jan Jönsson, Nyamko Sabuni, Eva Salevid, Birger Möller, Carolina Björkman, Lisbeth Lindberg, Johan Strandberg, Fredrik Malm, Jarl

Strömbäck, Birgitta Ohlsson, Cecilia Malmström, Madeleine Sjöstedt, Anna Westin, Cecilia Wikström, Avni Dervishi och Åsa Nilsson Söderström.

§70. Streck i debatten

Landsmötet beslutade:

1. att sätta streck i debatten.

§71. Programpunkt G1 – G9 med tillhörande motioner, forts.

I debatten yttrade sig: Birgitta Ohlsson, Cecilia Malmström, Madeleine Sjöstedt, Nyamko Sabuni, Nicke Grahn, Anna Westin, Cecilia Wikström, Avni Dervishi och Åsa Nilsson Söderström.

Programgruppen hade i förslag till program för Global solidaritet yrkat:

1. att stycke 1 ska lyda:

”Varje människa har rätt att leva ett liv i fred och frihet. Mänskliga rättigheter är universella. Det politiska system som bäst tillvaratar och tillförsäkrar människor dessa grundläggande rättigheter är det demokratiska styrelseskicket. Demokrati ska vara det överordnade målet för svenskt utvecklingssamarbete.”

2. att stycke 2 ska lyda:

”I den nya politiken för global utveckling, anges att Sverige ska bedriva bistånd överallt där det finns ett behov. Att överge systemet med programländer resulterar på sikt i grundare kunskaper om mottagarna och minskad effektivitet. Koncentrera istället det svenska biståndet till vissa länder, som i allt väsentligt delar våra demokratiska värderingar.”

3. att stycke 3 ska lyda:

”Fasa ut biståndet till diktaturer som inte uppvisar trovärdig vilja till demokratiska reformer. I de fall bistånd ska bedrivas i diktaturstater ska det ske via enskilda organisationer.”

4. att stycke 4 ska lyda:

”Sverige skall gå i spetsen för en generös biståndspolitik. Återställ biståndet till en procent av BNI (bruttonationalinkomst).”

5. att stycke 5 ska lyda:

”Skuldavskrivning ska kopplas till krav på demokratiska och marknadsekonomiska reformer.”

6. att stycke 6 ska lyda:

”Demokratisering ökar möjligheterna att utradera fattigdom. Därför vill vi skapa en särskild demokrati och transitionsenhet under UD, med specialansvar att stötta demokratikrafter i diktaturer och hjälpa till vid övergång till demokrati.”

7. att stycke 7 ska lyda:

”Inrätta en ”Marshallplan” för Östafrika/Afrikas horn samt Stora Sjöregionen för demokrati och utveckling, det vill säga en plan i samma anda som den som skapades för stöd och uppbyggnad av krigsdrabbade europeiska länder efter andra världskriget.”

8. att stycke 8 ska lyda:

”Gör könskonsekvensanalyser av svenskt bistånd, där även andra utsatta grupper situation som HBT-personers (homo,bi- och transpersoners) situation tas upp.”

- 9. att** stycke 9 ska lyda:
”Sverige bör i internationella fora tydligt driva frågor som rör kvinnors politiska inflytande, rätt till lika utbildning, våld mot kvinnor, sexuell och reproduktiv hälsa inklusive rätten till väl fungerade preventivmedel och rätten till fria och säkra aborter.”

Styrelsen för Folkpartiet liberalerna i Uppsala län hade i motion G1 yrk 1-3 yrkat:

- 1. att** den sista meningen i den första punkten i avsnitt Demokrati - nyckeln till utveckling ges följande lydelse:
”Demokrati ska vara det överordnade målet för svenskt utvecklingsarbete och vägledande för svensk utrikes- och säkerhetspolitik”.
- 2. att** en ny punkt införs efter den första punkten i avsnitt Demokrati - nyckeln till utveckling med följande lydelse:
”Sverige bör utarbeta en sammansatt strategi för hur handel, bistånd och diplomati kan appliceras för att främja öppna samhällen där alla medborgare, inklusive kvinnor och minoriteter, har rätt till politiskt inflytande, rättstrygghet och uttrycksfrihet”.
- 3. att** den första meningen i punkt 9 i avsnitt Demokrati - nyckeln till utveckling ändras och ges följande lydelse:
”Sverige bör i internationella fora och i bilaterala bistånds- och handelssamarbeten tydligt driva frågor som rör kvinnors politiska inflytande, rätt till lika utbildning, våld mot kvinnor, sexuell och reproduktiv hälsa inklusive rätten till väl fungerande preventivmedel och rätten till fria och säkra aborter”.

Mattias Lindgren hade i motion G2 yrkat:

- 1. att** punkten 1, första stycket, första meningen skall ges följande ordalydelse: "Varje människa har rätt till en god miljö och en rätt att leva ett liv i fred och frihet."

Harald Nordlund hade i motion G3 yrkat:

- 1. att** under rubriken Demokrati- nyckeln till utveckling införs en ny punkt med följande lydelse:
”I den socialliberala ideologin är kampen för fred och demokrati central. Med människans rätt att leva ett liv i fred och frihet som utgångspunkt ska Sverige verka för att ickevåldsmetoder används för att lösa internationella konflikter.”

Johan Strandberg hade i motion G4 yrkat:

- 1. att** under punkt fyra tilläggs att Sveriges utvecklingsarbete i högre grad än idag bör handla om livsuppehållande saker.

Lars Lundqvist hade i motion G5 yrkat:

- 1. att** andra meningen i punkt 4 ändras till: Höj biståndet till två procent av BNI (bruttonationalinkomsten).

Cecilia Wikström hade i motion G6, yrk. 1 och 2, yrkat:

- 1. att** en mening läggs till punkt 6 i programförslaget Global Solidaritet efter sista meningen med följande lydelse:
”Svenskar med utländsk bakgrund kan spela en värdefull och konstruktiv roll i Sveriges stöd av demokratiutveckling”.
- 2. att** en punkt läggs till programförslaget Global Solidaritet efter punkt 9 med följande lydelse:

”Folkpartiet bör ta initiativet för att kräva att Turkiet tar ansvar för att sanningen om folkmordet på armenier, assyrier/syrianer och greker blir känt och att offrens lidande erkänns.

Styrelsen för folkpartiet liberalerna i Lund hade i motion G7 yrkat:

- 1. att** kampen mot korruption betonas kraftigare genom att följande punkt läggs till under rubriken ”Demokrati – nyckeln till utveckling”:
”Sverige skall verka för och ställa krav på att mottagarländer har en fungerande lagstiftning mot korruption, vilket inkluderar ett fungerande sanktions- och bestraffningssystem.”

Lars Lundqvist hade i motion G8 yrkat:

- 1. att** det efter punkt 7 läggs till en punkt med följande lydelse:
”Inför krav på att biståndet skall fördelas jämt mellan mottagarlandets etniska grupper. Detta skall dock inte hindra att etniska grupper som stigmatiserats, eller har en lägre levnadsstandard än landets etniska majoritet, skall kunna ges riktat bistånd. Efterlydelsen av detta skall ligga till grund i bedömningen för kommande bistånd.”

Nicke Grahn hade i motion G9 yrkat:

- 1. att** landsmötet beslutar att följande stycke skrivs in efter stycke 7 i programmet:
”Miljöförstöring är ett av de största hoten mot utvecklingen i många länder. Miljöfrågor ska ha hög prioritet vid utformning av utrikes- och biståndspolitik.”

Anita Brodén hade i motion G10, yrk. 1 yrkat:

- 1. att** följande text förs in under punkt 8: ” Tag vara på redan gjorda erfarenheter om kvinnornas viktiga roll som mottagare och förvaltare av biståndsmedel samt gör ytterligare könskonsekvensanalyser av svenskt bistånd där också på HBT-personers situation tas upp”.

Lisbeth Lindberg och styrelsen för Folkpartiet liberalerna Kalmar län hade i motion G11 yrkat:

- 1. att** en ny punkt tillföres i början av Programmet Global Solidaritet med lydelsen:
”Bekämpa HIV/AIDS-epidemin med mer förebyggande och hjälpande insatser.”

Avni Dervishi och Fred Saberi hade i motion G12 yrk. 1-3 yrkat:

- 1. att** man lägger som punkt 1:
”1. Alla utrikesrelationer som Sverige idag bedriver, ekonomisk handel, politiska relationer samt bistånd med/till omvärlden ska grundas och granskas utifrån direkta och indirekta åtgärder som främjar demokrati och mänskliga rättigheter i mottagarlandet eller mottagarterritoriet samarbetsländer/territorier där brist på demokrati råder.

Sveriges utrikespolitik borde formars så att vi kan använda oss av handel för att utöva tryck på stater och andra diktaturstyrda territorier som sponsrar terrorism, och för att främja demokrati och respekt för mänskliga rättigheter vid bilaterala förbindelser i samband med de som bryter mot den Universella Deklarationen om Mänskliga Rättigheter. En del av Sveriges utrikespolitik borde också vara att använda sig av de multilaterala relationerna, för att övertyga andra nationer/länder där det är möjligt, att använda sig av påtryckningar då man ska inleda/fortsätta med sina

handelrelationer, i syfte att främja demokrati, mänskliga rättigheter och mot terrorism.”

- 2. att** en ny punkt, punkt 4 läggs till under punkt 3, som skulle lyda:
”För att säkerställa att de mål som beskrivs i punkt 1, 2, 3 i programmet Global Solidaritet ska uppnås är det viktigt att påpeka att vår uppgift att vi i Sverige och andra EU länder ser till att vi utför en lista som granskar alla de svenska/europeiska företag som indirekt/och direkt driver handel, ekonomiskt som politisk med regimer där diktatur och odemokratiska metoder används mot den egna befolkningen, sina minoriteter, eller i aggressionssyfte mot sina grannar.”
- 3. att** till punkt 3 som föreslagen av gruppen Global Solidaritet, under den sista meningen inför följande:
”Bistånd och samarbete ska ges och bedrivs även med organisationer som agerar och verkar utanför diktaturlandets erkända gränser, vilka som huvudmål har en demokratisk utveckling av sitt gamla hemland”.

Avni Dervishi hade i motion G13 yrkat:

- 1. att** man lägger till en ny punkt efter punkt 9 i Global Solidaritet, som lyder:
”Sverige bör i internationella fora tydligt driva frågor som rör förbud mot användande av barnarbete. Sverige borde även kräva av biståndsmottagande länder och regioner och de länder som vill att EU ska avskaffa sina handelstullar mot, att de inte använder sig av barnarbete, inte bara för de varor som ska exporteras till EU länderna, utan även de som är ämnade för den inhemska marknaden.”

Carl B Hamilton hade i motion G14 yrkat:

- 1. att** i avsnittet "Global solidaritet" införs en ny punkt efter punkt 9 och före punkt 10 enligt följande: Folkpartiet liberalerna antar som partiets ståndpunkt i riksdagen och annorstädes att det i Sverige inrättas ett fredsmuseum i enlighet med motion av Carl B Hamilton.

Styrelsen för Folkpartiet liberalerna Kungsholmen-Essingeöarna hade i motion G15 yrkat:

- 1. att** en ny punkt med följande lydelse läggs till i programmet:
”Sida läggs ner i sin nuvarande form och ersätts av en mindre, mer kostnadseffektiv myndighet. Den nya myndigheten ska lägga tyngdpunkten på fältorganisationen med representation i biståndsländerna där samarbeten fortsätter och utökas med myndigheter och enskilda organisationer. Antalet anställda minskar således kraftigt i Sverige medan antalet anställda i utlandet ökar. Bedömningen av hjälpbehov görs bäst på plats i samlarbetsländerna, av personal som besitter specifik kunskap om hur respektive land fungerar i praktiken. Beredningsprocessen och uppföljningen görs på så sätt både effektivare och säkrare. Det bantade huvudkontoret i Sverige har kvar det övergripande ansvaret för strategi och analys samt fokuserar på att samordna och kontrollera verksamheten i respektive samlarbetsland.”

Lars Hult hade i motion G28 yrkat:

- 1. att** Folkpartiet kraftfullt verkar för att denna orättvisa tas bort genom att påverka Riksdagen att ändra eller ta bort skattesatsen!

Nina Lundström hade i motion J28, yrkande 2, yrkat:

- 1. att** i avsnittet om Global solidaritet / demokrati nyckeln till utveckling införa ny punkt såsom följer:
”Fattigdomens feminisering bör förhindras genom att kvinnors situation samt

möjligheter till försörjning och egenmakt drivs i internationella sammanhang. Svenskt bistånd bör ha som mål att motverka fattigdomens feminisering.”

Partistyrelsen hade yrkat:

- 1. att** motion G1, yrkande 1 bifalls.
- 2. att** motion G1 yrkande 2 anses besvarad.
- 3. att** motion G2 avslås.
- 4. att** motion G12, yrkande 1 avslås.
- 5. att** motion G3 avslås.
- 6. att** följande text läggs in i programförslaget efter punkt 1:
”Globala klimatförändringar som orsakas av människan är vår tids största långsiktiga miljöhot. Det är ofta de fattigaste ländernas medborgare som riskerar att drabbas hårdast av klimatförändringar och miljöförstöring. Miljöfrågorna ska ha hög prioritet vid utformningen av utrikes- och biståndspolitik.”
- 7. att** motion G9 anses besvarad.
- 8. att** punkt 1 i programförslaget i övrigt bifalls.
- 9. att** punkt 2 i programförslaget bifalls.
- 10. att** motion G7 anses besvarad.
- 11. att** motion G12, yrkande 3, avslås.
- 12. att** följande text läggs in i programförslaget efter sista meningen i punkt 3:
”Sverige skall verka för att mottagarländerna har en fungerande lagstiftning mot korruption, vilket inkluderar fungerande sanktions- och bestraffningssystem samt offentlighet och fria media.”
- 13. att** punkt 3 i programförslaget bifalls.
- 14. att** motion G5 avslås.
- 15. att** motion G12, yrkande 2, avslås.
- 16. att** motion G15 avslås.
- 17. att** motion G4 anses besvarad.
- 18. att** motion G28 bifalls.
- 19. att** punkt 4 i programförslaget bifalls.
- 20. att** punkt 5 i programförslaget bifalls.
- 21. att** motion G6, yrkande 1, bifalls.
- 22. att** punkt 6 i programförslaget bifalls.
- 23. att** motion G8 anses besvarad.
- 24. att** motion G11 bifalls.
- 25. att** punkt 7 i programförslaget omformuleras enligt följande:
”Inrätta en Marshallplan för Östafrika/Afrikas horn samt Stora Sjöregionen för demokrati och utveckling, det vill säga en plan i samma anda och med Marshallplanens krav på regionalt samarbete för det gemensamma bästa i utbyte mot olika former av bistånd som Västeuropa fick för sin uppbyggnad efter andra världskriget.”
- 26. att** punkt 7 i programförslaget i övrigt bifalls.
- 27. att** motion G10, yrkande 1, bifalls och därmed att punkt 8 i programförslaget avslås.
- 28. att** motion G13 avslås.
- 29. att** landsmötet gör följande uttalande:
”Nittonhundratalets första folkmord, det som armenierna och assyrier/syrianer och greker utsattes för under första världskriget, har alltför länge setts som en turkisk-armenisk angelägenhet. Turkiet hör hemma i den europeiska gemenskapen och har i flera avseenden uppfyllt kriterierna för medlemskap i EU. Inom kort planeras förhandlingar om medlemskap börja. Turkiet bör inför detta ta ansvar för att

- sanningen om folkmordet på armenierna blir känt och att offrens lidande erkänns. EU bör utöva starka påtryckningar på Turkiet för att erkänna folkorden på armenier, assyrier, syrianer och kaldéer under första världskriget. Turkiet och andra länder bör öppna arkiv och på andra sätt främja forskning om denna mörka del av regionens historia. Starka påtryckningar krävs också för att Turkiet nu och framledes skall tvingas respektera den kurdiska befolkningens rättigheter.”
- 30. att** motion G6, yrkande 2, anses besvarad.
31. att motion G1, yrkande 3, bifalls.
32. att motion J21, yrkande 2, anses besvarad.
33. att följande text införs i programförslaget efter punkt 9: ”Folkpartiet föreslår att ett permanent nordiskt-baltiskt fredsmuseum inrättas för undervisning och forskning om 1900-talets historia i Norden och Baltikum. Det dramatiska 1900-talet i Norden och Östersjöområdet är ingenstans beskrivet och dokumenterat på ett samlat sätt.”
34. att motion G14 anses besvarad.
35. att punkt 9 i programförslaget i övrigt bifalls.

Utskottet yrkade:

- 1. att** bifalla partistyrelsens yrkande 1 och 2.
2. att bifalla partistyrelsens yrkande 3-5.
3. att införa följande text i programförslaget efter punkt 1:
”Globala klimatförändringar som orsakas av människan är vår tids största långsiktiga miljöhot. Det är ofta de fattigaste ländernas medborgare som riskerar att drabbas hårdast av klimatförändringar och miljöförstöring. Miljöfrågorna ska ha hög prioritet också vid utformningen av utrikes- och biståndspolitiken.”
4. att anse partistyrelsen yrkande 6 besvarat.
5. att bifalla partistyrelsens yrkande 7- 28.
6. att landsmötet gör följande uttalande:
”Folkmordet som armenier, assyrier, syrianer, kaldéer och pontinergreker utsattes för under första världskriget har alltför länge ansetts som en turkisk-armenisk angelägenhet. Turkiet hör hemma i den europeiska gemenskapen och har i flera avseenden uppfyllt kriterierna för medlemskap i EU. Inom kort planeras förhandlingar om medlemskap börja. Turkiet bör inför detta ta ansvar för att sanningen om folkmordet på armenierna m.fl. blir känt och att offrens lidande erkänns. EU bör utöva starka påtryckningar på Turkiet för att erkänna folkorden på armenier, assyrier, syrianer, kaldéer och pontinergreker under första världskriget. Turkiet och andra länder bör öppna arkiv och på andra sätt främja forskning om denna mörka del av regionen historia. Starka påtryckningar krävs också för att Turkiet nu och framledes skall tvingas respektera de kurdiska och kristna folkens rättigheter.”
7. att anse partistyrelsens yrkande 29 besvarat.
8. att bifalla partistyrelsens yrkande 30 – 32.
9. att införa följande text i programförslaget efter punkt 9:
”Folkpartiet föreslår att ett permanent nordiskt-baltiskt fredsmuseum inrättas för undervisning och forskning om 1900-talets historia i Norden och Baltikum. Det dramatiska 1900-talet i Norden och Östersjöområdet är ingenstans beskrivet och dokumenterat på ett samlat sätt. Museets verksamhet bör samordnas med universitetsinstitutioner och museer med likartad inriktning.”
10. att anse partistyrelsens yrkande 33 besvarat.
11. att bifalla partistyrelsens yrkande 34 - 35.

Nicke Grahn och Staffan Werme hade i reservation 1 i utskottet yrkat:

1. att motion G2 bifalles.

Carolina Björkman och Nicke Grahn yrkade:

1. att bifalla motion G2.

Johan Strandberg yrkade:

1. att motion G4 bifalls.

Åsa Nilsson Söderström yrkade:

1. att avslå utskottets yrkande 3.

Landsmötet beslutade:

1. att avslå Carolina Björkmans och Nicke Grahns yrkande.

2. att avslå Johan Strandbergs yrkande.

3. att avslå Åsa Nilsson Söderströms yrkande.

4. att bifalla utskottets yrkanden 1-11.

Reservation 1

Nicke Grahn

Jag reserverar mig mot beslutet att avslå motion G2. En god miljö är en mänsklig rättighet!

Särskilt yttrande 1

Carolina Björkman

Jag avger ett särskilt yttrande till stöd för motion G2. En god miljö är en mänsklig rättighet!

§72. Programpunkterna G10 – G22 med tillhörande motioner

I debatten deltog Cecilia Wikström, Nyamko Sabuni, Anita Brodén, Lennart Rohdin, Carl B. Hamilton, Nicke Grahn och Maria Weimer.

Programgruppen hade i förslag till program för Global solidaritet yrkat:

1. att programpunkt 10 skulle lyda:

”Släpp handeln fri. EU bör ta bort samtliga tullar gentemot omvärlden. Sverige bör också driva på så att EU, USA och Japan avskaffar sina handelshinder, tullar och andra subventioner samtidigt för bästa globala effekt.”

2. att programpunkt 11 skulle lyda:

”Avskaffa EU:s jordbrukspolitik till år 2015. Den är djupt osolidarisk och utestänger u-länder från den viktiga europamarknaden.”

3. att programpunkt 12 skulle lyda:

”EU:s fiskeavtal med tredje land ska omedelbart sägas upp. Istället ska EU låta de fattiga länderna bygga sina egna fiskeflottor, och låta deras fisk säljas fritt till EU.”

4. att programpunkt 13 skulle lyda:

”Sätt stopp för bilaterala och regionala handelsavtal. Dessa avtal försvårar överenskommelser inom det multilaterala systemet och uppfyller inte WTO:s krav på lika behandling.”

5. att programpunkt 14 skulle lyda:

”Den ambitiösa utvecklingsdagordningen från Doha bör uppfyllas senast år 2006.”

6. att programpunkt 15 skulle lyda:

”Återinför frågan om transparens vid upphandling. Att man vid WTO:s

ministerkonferens i Genève beslutade att ta bort öppenhet vid upphandling från dagordningen är beklagligt. Öppenhet är avgörande i kampen mot korruption och i samband med upphandlingar i de länder som inte har tillräckligt väl fungerande rättssystem. Frågan om transparens gör störst nytta för konsumenter och företag i u-länder.”

- 7. att** programpunkt 16 skulle lyda:
”Inkludera varor som ris, socker och bananer i frihandeln. De har en avgörande betydelse för många u-länders handel. Idag omfattas dessa varor av subventioner under en övergångstid på sex till nio år.”
- 8. att** programpunkt 17 skulle lyda:
”Inom WTO har man kommit överens om att befria u-länder från kravet att inledningsvis slopa handelshinder. Befria inte u-länder från ansvaret att minska sin protektionism. Detta drabbar bara andra u-länder.”
- 9. att** programpunkt 18 skulle lyda:
”Öka det tekniska biståndet för att stärka u-ländernas kapacitet på handelsområdet (till exempel tillgång till expertis som stöd i internationella förhandlingar).”
- 10. att** programpunkt 19 skulle lyda:
”Ge parlamentariker större inflytande inför förhandlingarna i WTO. Parlamentariker är naturliga representanter för sina väljare.”
- 11. att** programpunkt 20 skulle lyda:
”Öka antalet kvinnor inom WTO. Sverige bör arbeta för att fler kvinnor anställs inom WTO samt att man grundlägger ett genderperspektiv på alla avtal.”
- 12. att** programpunkt 21 skulle lyda:
”Öka stödet till mikrofinansieringsprojekt - p.g.a. avsaknaden av äganderätt står många människor i världen utan möjlighet att låna pengar av traditionella finansieringsinstitut för att starta egna verksamheter. Små lån kan göra en väsentlig skillnad.”
- 13. att** programpunkt 22 skulle lyda:
”Realisera Gats-avtalet. Att liberalisera den internationella tjänsthandeln har stor betydelse för att skapa tillväxt och ökad sysselsättning runt om i världen.”

Styrelsen för folkpartiet liberalerna i Uppsala län hade i motion G1, yrk. 4 yrkat:

- 1. att** en ny punkt införs efter punkt 22 i avsnitt Mer frihandel - för de fattigas skull med följande lydelse:
”Sverige bör inte exportera vapen till länder vars regimer kränker mänskliga rättigheter. Det bör finnas ett demokratikriterium som förhindrar Sveriges nuvarande export av krigsmateriel till diktaturer.”

Anita Brodén hade i motion G10, yrk. 2-5 yrkat:

- 2. att** följande text förs in under punkt 10:
”Släpp handeln fri. EU bör avskaffa samtliga tullar, handelshinder och andra subventioner gentemot omvärlden. Sverige bör också driva på så att övriga länder, inte minst USA och Japan, samtidigt avskaffar sina handelshinder för att uppnå bästa globala effekt”.
- 3. att** Att följande text förs in under punkt 11:
”Avreglera EU:s osolidariska jordbrukspolitik till år 2015 och fokusera gemensamma åtgärder på miljöfrågor och landsbygdsutveckling, vilket gynnar inte minst de nya medlemsländerna. Ge u-länder möjlighet att kunna bedriva inhemsk handel samt ge dem tillgång till den viktiga europamarknaden”.

- 4. att** Att följande text förs in under punkt 16:
”Sverige och EU bör driva på en sockerreform samt tillse så att inte de fattigaste länderna förlorar på reformen genom generella prissänkningar”.
- 5. att** Att följande text förs in under punkt 17:
”Inom WTO har man kommit överens om att befria u-länder från kravet att inledningsvis slopa handelshinder. De allra fattigaste länderna skall under ett övergångsskede själva få avgöra om de behöver skydda sin marknad genom tullar”.

Nicke Grahn hade i motion G16 yrkat:

- 1. att** följande stycke införs efter stycke 12:
”Många av världens värdefulla fiskbestånd hotas av kollaps på grund av utfiskning. Ett världsomspännande fiskeavtal som förhindrar att bestånden utfiskas måste omedelbart utarbetas. Här ska speciell hänsyn tas till fattiga länders behov.”

Avni Dervishi hade i motion G17 yrkat:

- 1. att** kaffe läggs till som en av varorna som borde inkluderas i frihandeln, tillsammans med ris, socker och bananer, i stycke 16.

Åke Wredén hade i motion G18, yrk. 1 yrkat:

- 1. att** punkt 20 ändras till:
”Öka antalet kvinnor inom WTO. Sverige bör arbeta för att fler kvinnor anställs inom WTO samt för att alla avtal bedöms även med hänsyn till deras inverkan på mäns och kvinnors levnadsförhållanden.”

David Ekstrand hade i motion G19 yrkat:

- 1. att** punkt 21 får följande lydelse:
”Äganderätten är självägarskapets och den ekonomiska utvecklingens grund - även i tredje världen. Idag besitter många invånare i tredje världen kapital som de inte lagligt kan tillgodoräkna sig som säkerhet för lån. Stödet till projekt för att registrera och värdera detta kapital måste öka. Där så inte kan ske bör mikrofinansieringsprojekt stödjas, som minskar beroendet av traditionella finansieringsinstitut.”

Partistyrelsen hade yrkat:

- 1. att** punkt 10 i programförslaget omformuleras enligt följande: ”Släpp den internationella handeln fri. EU bör ta bort samtliga handelshinder och importbegränsande subventioner gentemot omvärlden. Sverige bör driva på att även USA, Japan och andra i-länder på samma sätt avskaffar alla sina handelshinder för att nå bästa möjliga globala effekt.”
- 2. att** motion G10, yrkande 2, anses besvarad.
- 3. att** punkt 10 i programförslaget i övrigt bifalls.
- 4. att** följande punkt införs som en ny punkt efterpunkt 11 i programförslaget: ”För att mildra de övergångsproblem som frihandel med jordbruksprodukter medför för vissa grupper av producenter och vissa grupper av konsumenter i tredje världen, bör dessa grupper målinriktat bistånd förberedas och alternativa utkomstmöjligheter stödjas, men avtrappas under övergångsperioder.”
- 5. att** motion G10, yrkande 3, bifalls och att punkt 11 i programförslaget avslås.
- 6. att** motion G16 anses besvarad.
- 7. att** punkt 12 i programförslaget bifalls.

- 8. att** punkt 13 i programförslaget får följande lydelse: ”Regionala frihandelsavtal, som är tillåtna enligt WTO:s regelverk, har och kommer även framöver att kunna bidra till ökad frihandel i världen. Bilaterala och regionala handelsavtal som inte är tillåtna måste dock stoppas då de försvårar överenskommelser inom WTO:s förhandlingsrundor och inte uppfyller organisationens krav på likabehandling.”
- 9. att** punkt 13 i programförslaget avslås.
- 10. att** punkt 14 i programförslaget bifalls.
- 11. att** punkt 15 i programförslaget omformuleras enligt följande: ”Återinför frågan om transparens vid offentlig upphandling i WTO-förhandlingarna. Öppenhet är avgörande i kampen mot korruption och icke-diskriminering i samband med offentlig upphandling i alla länder, även de som har vad vi anser vara väl fungerande rättssystem. Kravet på transparens är viktigast för konsumenter och företag i u-länder.”
- 12. att** punkt 15 i programförslaget i övrigt bifalls.
- 13. att** motion G17 avslås.
- 14. att** motion G10, yrkande 4, avslås.
- 15. att** punkt 16 i programförslaget bifalls.
- 16. att** motion G10, yrkande 5, avslås.
- 17. att** punkt 17 i programförslaget bifalls.
- 18. att** punkt 18 i programförslaget bifalls.
- 19. att** punkt 19 i programförslaget omformuleras enligt följande: ”Ge parlamentariker större insyn och delaktighet i WTO-förhandlingar, utan att otydliggöra regeringarnas konstitutionella ansvar och resultat. Parlamentariker är naturliga och valda representanter för landets medborgare.”
- 20. att** punkt 19 i programförslaget i övrigt bifalls.
- 21. att** motion G18, yrkande 1, anses besvarad.
- 22. att** punkt 20 i programförslaget bifalls.
- 23. att** motion G19 bifalls och att punkt 21 i programförslaget avslås.
- 24. att** motion G1, yrkande 4, anses besvarad.
- 25. att** punkt 22 i programförslaget bifalls.

Utskottet yrkade:

- 12. att** bifalla partistyrelsens yrkande 1 – 5.
- 13. att** bifalla motion G16.
- 14. att** avslå partistyrelsens yrkande 6.
- 15. att** bifalla partistyrelsen yrkande 7 – 9.
- 16. att** införa följande text i programförslaget punkt 14: ”Världshandelsorganisationens (WTO) 147 medlemmar lyckades nyligen enas om fortsatta liberaliseringar av världshandeln som innebär sänkningar av subventioner och ett förbättrat marknadstillträde på jordbruksområdet. Denna ambitiösa utvecklingsdagordning från Doha bör uppfyllas senast år 2006.”
- 17. att** anse partistyrelsens yrkande 10 besvarat.
- 18. att** bifalla partistyrelsens yrkande 11 – 25.

Anita Brodén yrkade:

- 1. att** bifalla motion G10, yrkande 5.

Lennart Rohdin yrkade:

- 1. att** bifalla motion G1, yrkande 4.

Landsmötet beslutade:

- 1. att** avslå Anita Brodén yrkande.
- 2. att** att bifalla Lennart Rohdins yrkande.
- 3. att** att i övrigt bifalla Utskottets yrkanden 12 – 18.

§73. Programpunkterna G23 – G36

I debatten yttrade sig Cecilia Wigström, Staffan Werme, Anne-Marie Ekström, Ana Maria Narti och Carl B Hamilton.

Landsmötet beslutade:

- 1. att** bordlägga ärendet till kommande förhandlingspass.

§74. Bordläggning av resterande ärenden

Landsmötet beslutade:

- 1. att** bordlägga resterande ärenden på dagordningen.

§75. Ajournering

Landsmötet beslutade:

- 1. att** ajournera förhandlingarna till kl. 14.30.

Förhandlingarna ajournerades kl. 13.40.

Pass 7, 20/8 kl. 14.30 – 17.00

§76. Förhandlingarna återupptogs av Ulrika Francke kl 14.30.

§77. Dagordning för förhandlingspasset

Landsmötet beslutade

- 1. att** Fastställa dagordningen för förhandlingspasset.

§78. Justerare och rösträknare för förhandlingspasset

Landsmötet beslutade:

- 1. att** Utse Abit Dundar, Margareta Karlsson och Stefan Björk som justerare under förhandlingspasset.
- 2. att** Utse Farrokh Farrokhi, Ulf Wetterlund, Eva Bertz och Britt-Marie Lövgren som rösträknare under förhandlingspasset.

§79. Nominering av ledamöter till partistyrelsen

Valberedningens ordförande Lennart Olsson presenterade valberedningens förslag till ny partistyrelse.

Valberedningen nominerade följande personer (i bokstavsordning):

Jonas Andersson, Ann-Cathrine André, Martin Andreasson, Jan Ertsborn, Anna Grönlund Krantz, Carl B Hamilton, Claes Jägevall, Bo Könberg, Håkan Lindh, Britt-Marie Lövgren, Cecilia Malmström, Helene Odenjung, Johan Pehrson, Karin Pilsäter, Iva P Ryggeståhl, Birgitta Rydberg, Paula Röttorp, Nyamko Sabuni, Olle Schmidt, Erik Ullenhag och Barbro Westerholm.

Berna Karlsson nominerade:

Pierre Edström

Kent Levén nominerade:

Erik Lindberg

Kjell Ericson nominerade:

Kerstin Weimer

Runar Patriksson nominerade:

Lennart Rohdin

Lennart Rohdin meddelade att han inte står till förfogande för val till partistyrelsen.

Nominering av ledamöter till partistyrelsen var därmed avslutad.

§80. Inledningsanförande av Mauricio Rojas

§81. Integration: Motion G31, G32, G6 yrk 4, I6, I7 yrk 1, I64, I65 yrk 1-2, I67 yrk 1-4.

I debatten yttrade sig: Marie Wahlgren, Christina Fossum, Anne Marie Ekström, Bertil Hansson, Alberto Cortés, Stella Fare, Erik Ullenhag, Frida Johansson Metso, Johanna Parikka Altenstedt, Esse Petersson, Lena Isaksson, Christian Löwendahl, Solveig Hellqvist, Nyamko Sabuni, Cecilia Wikström, Fredrik Malm, Mauricio Rojas och Martin Andreasson.

Alexandra Birk, Mohammad Noori, Fredrik Hjelmqvist m fl hade i motion G31 yrkat att följande borde läggas in i integrationsprogrammet efter punkt 43:

- 1. att** personer som vill ta hit en maka/make/sambo/partner från ett utomeuropeiskt land ska ha ordnat boende, egen försörjning och även kunna försörja sin anhörig under den första tiden i Sverige, c:a 1-2 år eller tills denne avslutat SFI undervisningen. Idag gäller försörjningskrav endast för EU-medborgare.
- 2. att** den anhörige om denne redan befinner sig i Sverige ska kunna ansöka härifrån om den till vilken anknytning sökes står för försörjningen samt tecknar en sjukförsäkring som gäller under ansökningstiden.
- 3. att** reglerna för anhörginvandring från länderna utanför EU anpassas mer till de regler som gäller för invandring av anhöriga från EU.

Bertil Hansson, Ingrid Segerstedt Wiberg, samt styrelsen för Folkpartiet liberalerna i Göteborg hade i motion G32 yrkat att landsmötet beslutar uttala som partiets uppfattning:

- 1. att** den aviserade omarbetningen av utlänningslagen skall leda till en återupprättelse av svensk asylpolitik i överensstämmelse med demokratins värderingar "humanitet och respekt för individens rättigheter".

- 2. att** särskild uppmärksamhet därvid ägnas en komplettering av Genèvekonventionen med ett skydd för mer sammansatta hot och för dem som förföljs som grupp.
- 3. att** att som skyddsskäl skall räknas inte bara hot från den stat, som flyktingen lämnat utan också hot från grupper, som staten inte förmår stävja eller negligera.
- 4. att** att partiet kräver av regeringen att en förordning utfärdas innebärande amnesti för De flyktingar, vars ärenden inte är avgjorda eller som efter avslagna ansökningar nu lever gömda och att de apatiska barnen och deras familjer givetvis skall omfattas av amnestin.

Cecilia Wikström hade motion G6 yrkande 4 yrkat:

- 1. att** en mening läggs till punkt 40 i programförslaget Global Solidaritet efter sista meningen med följande lydelse: "Människor som utsätts förföljs för sin religiösa tro eller tillhörighet i sitt hemland bör få skydd i Sverige".

Paula Röttorp hade i motion I6 yrkat:

- 1. att** ett nytt stycke införs först i integrationsprogrammet med följande lydelse: "Välkommen att bidra. Människor som vill bosätta sig i Sverige ska redan från början få en möjlighet till att arbeta och förankra sig i det svenska samhället oavsett om de kommer hit som flyktingar undan förtryck eller för att arbeta. När möjligheten till arbetskraftsinvandring ges till även andra än EU-medborgare kommer det att innebära ett bättre mottagande av dem som söker sig hit eftersom deras första tid i Sverige kommer att präglas av arbete och delaktighet och inte passiv och nedbrytande väntan på besked. Även en förbättrad asylprocess kan förbättra integrationen genom att minska den passivitet som många flyktingar idag påtvingas under många års väntan."

Erik Ullenhag, Tina Acketoft, Makan Afshinnejad m fl hade i motion I7 yrkande 1 yrkat:

- 1. att** följande avsnitt förs in först i det integrationspolitiska programmet:
"Ett öppet Sverige
1. En mer solidarisk flyktingpolitik
Lösningen på Sveriges integrationsproblem är aldrig att stänga våra gränser. För oss liberaler är det en medmänsklig skyldighet att ge människor som flyr undan förtryck eller förföljelse en fristad. Ett antal länder i Europa, däribland Sverige, har de senaste åren skärpt flyktingpolitiken gång på gång. Resultatet är att Sverige i dag sviker medmänskliga värden - apatiska barn kastas ut ur vårt land, våldtagna kvinnor nekas en fristad och dörren stängs för människor som riskerar förtryck. Vår uppgift är att stå upp för ett öppet Sverige - för humanitet och medmänsklighet. Sverige ska föra en betydligt mer solidarisk flyktingpolitik än i dag. Det Europa som rivit gränser mellan EU:s medlemsstater får inte bygga upp nya mot omvärlden.
2. Öppna för arbetskraftsinvandring
Invandring till ett land är i princip alltid positivt. Sverige hade inte varit Sverige om vi inte genom historien varit öppet mot omvärlden - invandrare har varit avgörande för att skapa rikedom och välfärd i vårt land. På sikt kommer vi ha stora behov av att locka hit människor, trots det avvisas i dag människor som har arbete. Vi vill därför öppna upp en rad olika vägar för att komma hit som arbetskraftsinvandrare. Arbetskraftsinvandring kan bidra till en förbättrad integration även av flyktinginvandrare genom att närvaron av utländsk arbetskraft på arbetsmarknaden ökar. Dessutom skulle arbetskraftsinvandring medföra en välkommen avlastning av asylsystemet.

3. Reformera asylprocessen

Den misslyckade asylprocessen är en av huvudförklaringarna till den bristande integrationen i Sverige. Långa handläggningstider och den rättsosäkra processen leder till att människor som söker en fristad i Sverige successivt bryts ned. Därför är det välkommet att den riksdagsmajoritet för att föra över asylärenden till domstol som länge funnits nu äntligen verkar få sin vilja igenom. Dessutom ska lagstiftning införas om maximala handläggningstider och asylsökande ges möjlighet att arbeta från den första dagen de befinner sig i Sverige.

4. Vi får inte blunda för de gömda

Tusentals asylsökande har känt sig tvingade att gå under jorden i Sverige. De arbetar många gånger svart - helt utan trygghet och sociala rättigheter och många barn nekas skolgång. Vi får inte blunda för dessa gömda människor. I samband med att en ny medmänsklig flyktingpolitik och en ny asylprocess införs ska amnesti ges till gömda flyktingar under förutsättning att de inte gjort sig skyldiga till brott. Amnestin ska vara en engångsåtgärd - en humanitär nödatgärd för att komma tillrätta med den ohållbara situation som nu råder.

5. Kamp mot rasism och intolerans

Många människor som kommit till Sverige vittnar tyvärr om hur de ibland mötts av främlingsosäkerhet och rasism. Det är djupt allvarligt - ingen människa ska behöva drabbas av rasism eller intolerans. I de senaste valen har direkt främlingsfientliga partier ökat sitt väljarstöd och tagit plats i beslutande församlingar. Intoleransen kan aldrig tigas ihjäl. Vi ser som en avgörande uppgift att ständigt ta kampen mot främlingsfientligheten och arbeta för att inget främlingsfientligt parti kommer in i Sveriges riksdag. Vi kommer ha en beredskap för att ta debatten mot sverigedemokraterna i 2006 års val. Folkpartiet ska inte i någon beslutande församling samarbeta med ett främlingsfientligt parti.”

Cristina Fossum hade i motion I64 yrkat:

1. att FN:s Barnkonvention införs i svensk lag.

Gabriel Donner, Mohammad Hassan, Goran Rahbi m fl hade i motion I65 yrkande 1 och 2 yrkat:

1. att landsmötet skall lägga till som extra punkt i avsnittet avseende jämlikheten punkter 11-15, denna fråga emedan valet av äkta make/maka ytterst är en jämlikhetsfråga vars utelämnande kan uppfattas som ojämnt i sig själv.

2. att mötet antar som sin mening det som här ovan anförs i motionen avseende rätten för makar att sammanleva under tid som ansökan om uppehållstillstånd på anknytningskäl skall kunna prövas i Sverige.

Gabriel Donner, Mohammad Hassan, Goran Rahbi m fl hade i motion I66 yrkat:

1. att en text läggs till efter punkt 11 om det som här ovan anförs i motionen avseende bristen på stringensen i asylfrågor till skydd för rättssäkerheten i asylprocess.

Maryam Barkdehi hade i motion I67 yrkande 1 till 4 yrkat:

1. att möjligheten till invandring för anhöriga till människor som har svensk medborgarskap och antar försörjningsansvaret på minst fem år förbättras.

- 2. att** utöka möjligheten för anhöriga utöver en krets bestående av: make, maka eller sambo, ogifta barn under 18 år till föräldrar och syskon.
- 3. att** underlätta för människor som lever i Sverige med svenskt medborgarskap att kunna få besök av sina närmaste anhöriga i sitt nya hemland och inte behöva få avslag på sina föräldrar och syskons ansökan om och om igen.
- 4. att** det ska vara frivilligt om man vill ha sin mor, far, syster och bror till Sverige. Om man vill betala för deras vistelse då ska inte vara några problem att få hit de och kunna vara tillsammans.

Partistyrelsen hade yrkat:

- 1. att** följande text införes först i integrationsprogrammet:
”Ett Sverige öppet mot omvärlden
1. Därför behövs en ny integrationspolitik

I alla tider har människor vandrat eller rest till nya trakter och länder. Migration har gett enskilda människor nya möjligheter, berikat samhällen och fört mänskligheten framåt. Ibland har uppbrotten skett av längtan, ibland av tvång. I vår tid, globaliseringens tid, är migrationen omfattande. Tyvärr är en del av den fortfarande framtvångad. Människor flyr undan förtryck och krig, svält och naturkatastrofer. För svenska liberaler har det alltid varit en självklarhet att vårt land ska erbjuda skydd åt människor på flykt. Den flyktingpolitik som förts på senare år har varit långt ifrån human, med avvisningen av de apatiska flyktingbarnen som en tragisk kulmen. En annan del av den globala migrationen består av människor som vill söka sig till andra länder för att bo och arbeta där. Det är folkpartiets uppfattning att Sverige ska välkomna att människor söker sig till vårt land för att bygga en ny framtid här. Folkpartiet kräver att reglerna för arbetskraftsinvandring liberaliseras kraftigt.

De senaste årtiondena har det successivt blivit allt tydligare att den svenska integrationspolitiken misslyckats. Syftet med detta program är att skissera en ny integrationspolitik som gör Sverige bättre rustat att välkomna både flykting- och arbetskraftsinvandrare.”

- 2. att** motion G31, yrkande 1-3, anses besvarad.
- 3. att** motion G32, yrkande 1-4, anses besvarad.
- 4. att** motion G6, yrkande 4 anses besvarat.
- 5. att** motion I6 anses besvarad.
- 6. att** motion I7, yrkande 1 anses besvarad.
- 7. att** motion I64 avslås.
- 8. att** motion I65, yrkande 1-2, anses besvarad.
- 9. att** motion I66 anses besvarad.
- 10. att** motion I67, yrkande 1-4, anses besvarad.

Utskottet yrkade:

- 1. att** följande text införes först i integrationsprogrammet:
”Ett Sverige öppet mot omvärlden
1. Därför behövs en ny integrationspolitik

I alla tider har människor vandrat eller rest till nya trakter och länder. Migration har gett enskilda människor nya möjligheter, berikat samhällen och fört mänskligheten framåt. Ibland har uppbrotten skett av längtan, ibland av tvång. I vår tid, globaliseringens tid, är migrationen omfattande. Tyvärr är en del av den fortfarande

framtingad. Människor flyr undan förtryck och krig, svält och naturkatastrofer. För svenska liberaler har det alltid varit en självklarhet att vårt land ska erbjuda skydd åt människor på flykt. Den flyktingpolitik som förts på senare år har varit långt ifrån human och rättssäker, med avvisningen av de apatiska flyktingbarnen som en tragisk kulmen. En annan del av den globala migrationen består av människor som vill söka sig till andra länder för att bo och arbeta där. Det är folkpartiets uppfattning att Sverige ska välkomna att människor söker sig till vårt land för att bygga en ny framtid här. Folkpartiet kräver att reglerna för arbetskraftsinvandring liberaliseras kraftigt.

De senaste årtiondena har det successivt blivit allt tydligare att den svenska integrationspolitiken misslyckats. Syftet med detta program är att skissera en ny integrationspolitik som gör Sverige bättre rustat att välkomna flykting- och arbetskraftsinvandrare samt att möjliggöra en generösare anhöriginvandring som bygger på ett eget försörjningsansvar.”

2. att partistyrelsens yrkande 1 anses besvarat.

3. att Bifalla partistyrelsens yrkande 2-10.

Bertil Hansson yrkade:

1. att Den text som utskottet i likhet med PS föreslår som portalparagraf till hela det nya integrationsprogrammet kompletteras med ett tillägg till den mening som börjar på rad 7 i huvudstycket:

”Den flyktingpolitik som förts på senare år har varit långt ifrån human och rättssäker: Asylrätten har drastiskt urholkats genom myndigheternas tillämpning av en ständigt glidande praxis, präglad av en allt hårdare hållning.

Riksdagsmajoritetens (s+m) avvisning av amnesti för de apatiska barnen blev den tragiska kulmen i ett skeende som bekräftade det totala haveriet för den förda flyktingpolitiken. Den i sin väldiga omfattning unika opinionsyttringen genom påskuppropet med de hundratusentals namnunderskrifterna från kyrkor och andra folkrörelser välkomnades av Folkpartiet och bör kunna ge folkligt stöd i arbetet för en återupprättad flyktingpolitik som en del av en ny integrationspolitik.”

Solveig Hellquist yrkade:

1. att följande tillägg görs i integrationsprogrammet ”Integration förutsätter ömsesidig respekt mellan människor”.

Cecilia Wikström yrkade:

1. att bifalla motion G6 yrkande 4.

Frida Johansson Metso och Stella Fare yrkade:

1. att bifalla motion I7 yrkande 1.

Christina Fossum yrkade:

1. att bifalla motion I64.

Förhandlingspresidiet yrkade:

1. att Bertil Hanssons och Solveig Hellqvists yrkanden hänskjuts till beredningsutskottet för en samlad bedömning.

Landsmötet beslutade:

1. att Bifalla förhandlingspresidiets yrkande.
2. att Avslå Cecilia Wikströms yrkande.
3. att Avslå Frida Johansson Metsos och Stella Fares yrkande.
4. att Avslå Christina Fossums yrkande.
5. att I övrigt bifalla utskottets yrkanden.

§82. Programpunkt I 1-I 5 med tillhörande motioner.

I debatten yttrade sig: Marie Wahlgren, Jan Jönsson, Olov Lindqvist, Borhan Hosseini, Håkan Emsgård, Martha Hellgren, Jarl Strömbäck, Lennart Gabrielsson.

§83. Skärpt tidsbegränsning

Förhandlingspresidiet yrkade:

1. att Talartiden skulle förkortas till 2 minuter för det första inlägget och 1 minut för det andra inlägget under återstoden av förhandlingspasset.

Landsmötet beslutade:

1. att bifalla förhandlingspresidiets yrkande.

§84. Programpunkt I 1-I 5 med tillhörande motioner (forts.)

I debatten yttrade sig: Jens Sundström, Jan Larsson, Nina Lundström, Berivan Mohammed, Gunnar Nordmark, Christer Löwendahl, Mauricio Rojas, Rosie Rothstein, Farrokh Farrokhi, Rocio Fernández, Mesud Shakely, Mats Persson, Ana-Maria Narti och Martin Andreasson.

Programgruppen hade i förslag till integrationsprogram yrkat:

1. att Programpunkt 1 ska lyda:
”Lokala utvecklingsråd och grannskapsdemokrati.
Vi är övertygade om att utanförskapet bara kan brytas inifrån, genom framväxten av en egenmaktsrörelse i utanförskapets Sverige. För att detta ska vara möjlig behövs lokala demokratiska arenor och framväxten av ett lokalt förankrat ledarskap, som både kan representera och mobilisera de människor som lever i utanförskap. För att konkretisera denna grannskapsdemokratiska ansats föreslår vi bildandet av direktvalda lokala utvecklingsråd i Sveriges utsatta bostadsområden.”
2. att Programpunkt 2 ska lyda:
”Ett föreningsliv för egenmakt och arbete.
Ett vitalt föreningsliv spelar en avgörande roll i kampen mot utanförskapet. I dag finns det ett stort antal föreningar i utsatta områden som kan bilda utgångspunkten i en rörelse för egenmakt och arbete. Därför vill vi ge dessa och nya föreningar mer resurser men också starkt prioritera de verksamheter och projekt som klart inriktar sig mot att utveckla lokala initiativ av betydelse för möjligheten att öka sysselsättningen och delaktigheten i samhällslivet.”
3. att Programpunkt 3 ska lyda:
”Solidaritetsbanker.
Flera solidaritetsbanker ska skapas för att förmedla de ekonomiska och kunskapsmässiga resurserna som utanförskapets Sverige behöver för att mobilisera de krafter som inifrån kan bryta utanförskapet. Bankernas lån ska vara räntefria när det gäller lokala initiativ, men dessa ska underkastas en strikt bedömning av

respektive projekts möjligheter att återbetala det lånade kapitalet. Bankernas konkreta organisation ska tillåta olika aktörer och gärna uppmuntra till samarbete mellan det offentliga, det privata näringslivet och den ideella sektorn.”

4. att

Programpunkt 4 ska lyda:

”Ett pengsystem för mångfald och valfrihet.

Den solidariska skattefinansieringen ska vara ett instrument i människornas egen kamp för ett självständigt liv, inte ett maktredskap i ett apparat- och expertvälde. Därför föreslår vi att välfärdstjänsterna och de insatser som görs i kampen mot utanförskapet ska organiseras på ett sätt som liknar skolpengsystemet så mycket som möjligt. Samtidigt vill vi uppmuntra till konkurrens och nyetablering inom den sociala och arbetsmarknadsrelaterade servicesektorn. Det ska i princip råda fri etableringsrätt inom dessa områden.”

5. att

Programpunkt 1 ska lyda:

”Bostadspolitik för egenmakt

En bra bostadspolitik i problemtungda områden är en politik som ger människor stora möjligheter att påverka såväl boendemiljö som boendekostnader. Att äga sin bostad är den rakaste och enklaste vägen dit. Det skapar dessutom direkta incitament att aktivt verka för en förbättring av hela bostadsområdets villkor. Därför vill vi genomföra en radikal spridning av ägandet i våra mest utsatta områden genom att underlätta bildandet av bostadsrättsföreningar och införa en ny och rakare ägandeform, ägarlägenheter. För det återstående hyresrättsbeståndet vill vi underlätta självförvaltningsmöjligheter kopplade till sänkta hyror.”

Lars Johansson, Sakine Bahceci och Olov Lindquist hade i motion I1 yrkande 1 yrkat:

1. att landsmötet avslår punkterna 1,2,3 och 6 i förslaget till integrationsprogram.

Ana Maria Narti hade i motion I2 yrkande 1-3 yrkat:

1. att landsmötet ger stöd åt de positiva förslag om egen makt, arbete, jämlikhet, bättre rekrytering av arbetskraft som arbetsgruppen presenterar.

2. att punkt 2 och 3 undviker en alldeles för trång inriktning på geografisk planering av åtgärder för demokratisk utveckling i utanförskapets områden och att redan existerande eldsjälar och arbetsgrupper i utanförskapets får erkännande för sina redan lyckade ansträngningar.

3. att en ny punkt införs efter punkt 4 med följande text:

”Folkpartiet har redan i sina budgetberäkningar reserverat ett belopp på 70 miljoner för kompletterande utbildningar för akademikernas inträde i yrkeslivet – alltså sju gånger så mycket som socialdemokraterna de senaste åren har delat ut till detta ändamål. Under det senaste året har ett nätverk bildats: flera högskolor och universitet med erfarenhet på området – Borås, Malmö, Lund och campus Helsingborg, Linköping, Göteborg och Stockholm - producerar kurser på Internet som direkt kan bidra till komplettering av kompetens hos utländska akademiker. Folkpartiet bör verka för att bredda och fördjupa sådana initiativ och garantera att sådana verksamheter inte som hittills jämt lider av penningbrist och dessutom hackas i meningslösa korta perioder i saknad av samverkan med arbetsmarknadens myndigheter och aktörer.”

Mohamed Benrabah och Bernhard Magnusson hade i motion I3 yrkande 1-3 yrkat:

1. att punkt 1 avslås.

2. att punkt 3 avslås.

3. att punkt 5 avslås.

Liberala ungdomsförbundet, förbundsstyrelsen hade i motion I4 yrkande 1 yrkat:

1. att punkt 4 förs över till det företagspolitiska förslaget.

Alexandra Birk, Mohammad Noori, Fredrik Hjelmqvist m fl hade i motion I5 yrkat:

1. att landsmötet under punkten 5 lägger till: "Kommunerna bör inrätta särskilda kommunala boendestödjare för att underlätta för dem bostadslösa att få ett boende inom rimlig tid och undvika placeringar på särskilda boende, vandrarhem och hotell."

Gösta Sundberg hade i Motion I8 yrkat:

1. att en ny punkt införs: "Kvalitativa innovativ forskning innefattande både aktionsinriktade fallstudier med syfte att främja integration och studier av politiska program inklusive folkpartiets integrationspolitiska program."

Lars Lundqvist hade i motion I9 yrkat:

1. att före punkten 6 införa en ny punkt med följande lydelse: Införande av mentorskap. För att ge boende ifrån segregerade områden bättre möjlighet att komma in på arbetsmarknaden, skall ett mentorsystem uppmuntras. Deltagande företag skall vara befriade ifrån att betala arbetsgivaravgift för tid som anställd ägnar åt sådan verksamhet.

Folkpartiet Liberalerna i Dalarna hade i motion I10 yrkat:

1. att en sjätte punkt läggs till i punktprogrammet under avsnittet Egenmakt: " Begripligt språk för egenmakt. För att en invandrare i realiteten ska kunna utöva sin egenmakt måste svenska myndigheter ge viktiga skriftliga beslut på ett språk som invandraren begriper själv. Detta gäller särskilt i början, redan från asylprocessen, då invandraren inte rimligen kan nämnvärt med svenska."

Jan Jönsson hade i motion I12 yrkat:

1. att avsnittet "Egenmakt" tillförs en ny inledande punkt enligt följande: "Skola och utbildning är kärnan i integrationspolitiken. Förskolor, grund- och gymnasieskolor i utsatta områden ska ges särskilda resurser för speciella insatser. Lärartätheten ska vara högre och det ska finnas god tillgång på speciallärare och lärare i svenska som andraspråk. Det ska också finnas resurser för att kunna arbeta med sociala problem som uppkommer både i och utanför skolan. Särskilda satsningar för föräldrars delaktighet i skolan ska göras. Alla barn som behöver ska erbjudas läxhjälp och lovskolor."

Bo Brännström hade i motion I63 yrkat:

1. att Folkpartiet Liberalerna fortsätter att fundera kring de problem som motionen anger och fortsätter att fundera över deras lösning utan politisk korrekta skygglappar.
2. att Folkpartiet Liberalerna i god tid före valet har funderat klart och kan lägga skarpa förslag som antingen stöder motionen eller finner metoder som skulle ge lika god integrativ effekt på annat sätt.

Partistyrelsen hade yrkat:

1. att motion I1 yrkande 1 avslås.
2. att motion I2 yrkande 1 bifalles.
3. att motion I2 yrkande 2 och 3 anses besvarade.

4. att motion I3 yrkande 1, 2 och 3 avslås.
5. att motion I4 yrkande 1 avslås.
6. att motion I5 avslås.
7. att motion I8 anses besvarad.
8. att motion I9 avslås.
9. att motion I10 anses besvarad.
10. att motion I12 anses besvarad.
11. att motion I63 anses besvarad.
12. att sista meningen i programförslaget punkt 1 ges lydelsen:
”För att konkretisera denna grannskapsdemokratiska ansats vill vi uppmuntra olika former av lokala utvecklingsråd och grannskapsprojekt där de boende i ett område ges direkt möjligheter till inflytande.”
13. att programförslaget punkt 1 i övrigt bifalles.
14. att programförslaget punkt 2 bifalles.
15. att ordet ”förmånliga” ersätter ordet ”räntefria” i programförslaget punkt 3 .
16. att programförslaget punkt 3 i övrigt bifalles.
17. att programförslaget punkt 4 bifalles.
18. att programförslaget punkt 5 bifalles.

Utskottet yrkade:

4. att bifalla partistyrelsens yrkande 1-18.

Olov Lindquist och Berivan Mohammed hade i reservation 1 i utskottet yrkat:

1. att programpunkterna 3 och 6 i programförslaget bör utgå.

Stella Fare yrkade:

1. att bifalla motion I2 yrkande 1 till 3.

Nina Lundström yrkade:

1. att motion I5 ska anses vara besvarad med det som PS och utskottet anfört.

Jan Larsson, Olov Lindquist, Rosie Rothstein och Christian Löwendahl yrkade:

1. att avslå programpunkt 3.

Landsmötet beslutade:

2. att Bifalla Jan Larssons, Olov Lindquists m.fl. yrkande.
3. att Bifalla Stella Fares yrkande att bifalla motion I2 yrkande 1.
4. att Avslå Stella Fares yrkande att bifalla motion I2 yrkande 2 och 3.
5. att Bifalla Nina Lundströms yrkande.
6. att I övrigt bifalla utskottets yrkanden.

§85. Programpunkt I 6-I 8, I 10 och I 12 samt tillhörande motioner.

I debatten deltog: Marie Wahlgren, Ana-Maria Narti, Fredrik Malm, Britt-Marie Lövgren, Abit Dundar, Jan Jönsson, Olov Lindquist, Berivan Mohammed.

§86. Streck i debatten

Förhandlingspresidiet yrkade:

1. att införa streck i debatten.

Landsmötet beslutade:

1. att Bifalla förhandlingspresidiets yrkande.

§87. Anförande av Carlos Llorenc Vidal, Katalonien samt Vladimir Novosiad, Vitryssland.

§88. Bordläggning av resterande ärenden

Landsmötet beslutade:

1. att ärende 7-26 på dagordningen för förhandlingspasset bordläggs till kommande förhandlingspass.

§89. Ajournering

Landsmötet beslutade:

1. att Ajournera förhandlingarna för middag till kl. 18.00.

Förhandlingarna ajournerade kl. 17.00.

Pass 8, 20/8 kl. 18.00 – 20.40

§90. Förhandlingarna återupptogs av Helene Odenjung kl. 18.00

§91. Dagordningen för förhandlingspasset

Landsmötet beslutade

1. att fastställa dagordningen för förhandlingspasset.

§92. Justerare och rösträknare för förhandlingspasset

Landsmötet beslutade

1. att Utse Ann-Catrine Fogelgren, Charlotte Klötz och Kjell Ericson till justerare under förhandlingspasset.

2. att Utse Henrik Lindblom, Stefan Landberg, Eva Edwardsson och Sara Svanström att tjänstgöra som rösträknare under förhandlingspasset.

§93. Programpunkt J1 – J5, J7, J9-J10, J13-J14, J16-J17 med tillhörande motioner.

I debatten yttrade sig Tina Acketoft, Martin Andreasson, Birgitta Rydberg, Håkan Lindh, Britt-Marie Lövgren, Jan Jönsson, Nina Larsson, Erik Lindborg, Susanne Jacobsson, Bengt Olsson, Tobias Krantz, Lennart Rohdin, Mikael Janson, Eva Edwardsson, Pernilla Swärd, Jörgen Quick, Heli Berg, Solveig Hellqvist, Bo Könberg, Per Olsson, Marit Paulsen, Ann-Katrin Åslund, Karin Pilsäter, Erik Ullenhag, Katarina Aspenberg, Axel Darvik, Helena Bargholtz, Kristina Nadelius, Kira Repka, Cecilia Wigström, Mia Franzén, Rafael Zawilinski, Anna Grönlund Krantz, Gunnar Nordmark, Johanna Parikka Altenstedt, Fatima Svanå, Frida

Johansson Metso, Brita Edholm, Lena Kagart Andersson, Gabriel Romanus, Maria Weimer, Allan Sturzinsky, Paula Röttorp, Anna Attergren Granath, Rosie Rothstein, Kerstin Lindroos, Annica Carp, Nyamko Sabuni, Liselott Hagberg och Fredrik Malm.

Programgruppen hade i förslag till jämställdhetsprogram yrkat:

- 1. att** Punkt 1 ska lyda:
”Inför en bonus till jämställda föräldrar”
- 2. att** Punkt 2 ska lyda:
”Ge föräldrar möjlighet att ta ut en del av föräldraförsäkringen tillsammans”
- 3. att** Punkt 3 ska lyda:
”Öronmärk statliga pengar till informationskampanjer och arbete med attitydförändringar på arbetsplatserna.”
- 4. att** Punkt 4 ska lyda:
”Skapa valfrihet inom barnomsorgen och inför barnomsorgspeng”
- 5. att** Punkt 5 ska lyda:
”Obligatoriska jämställdhetsplaner ska finnas även i förskolan”
- 6. att** Punkt 7 ska lyda:
”Uppvärdera sex- och samlevnadsämnet som en motvikt i samhället ”
- 7. att** Punkt 9 ska lyda:
”Inför ett tydligt genusperspektiv i förskole- och lärarutbildningarna”
- 8. att** Punkt 10 ska lyda:
”Offentliga monopol måste kunna utmanas”
- 9. att** Punkt 13 ska lyda:
”Visa jämställdhetsarbetet i årsredovisningen”
- 10. att** Punkt 14 ska lyda:
”Möjliggör flexibel arbetstid i högre utsträckning”
- 11. att** Punkt 16 ska lyda:
”Möjlighet att köpa barnomsorg för föräldrapenningen”
- 12. att** Punkt 17 ska lyda:
”(Åter)Inför individuellt kompetenskonto”

Ivar Tångring hade i motion J1 yrkat:

- 1. att** punkt 1 på punktprogrammet för jämställdhet stryks.

Jan Törnfeldt hade i motion J2 yrkat:

- 1. att** taket i föräldraförsäkringen ska tas bort.

Ragnar Arvidsson hade i motion J3 yrkat:

- 1. att** punkt 1 avsnitt jämställdhet om bonus till jämställda föräldrar avslås.

Johan Ingerö och Ida Thulin hade i motion J4 yrk. 2 yrkat:

- 1. att** punkt 15 stryks.

Mohamad Hassan hade i motion J5 yrkat:

- 1. att** att landsmötet uttalar sig för att individberäkna föräldrapenningen, och att ersättningen utgå per barn oavsett tiden och sällskapet vid födelsen (punkt 2).

Marie Andrée hade i motion J6 yrk 1-4 yrkat:

- 1. att** landsmötet beslutar att mammor och pappor skall dela föräldrapenningen jämlikt och individuellt, sex månader till mamman, sex månader till pappan.

- 2. att** landsmötet beslutar att mammor och pappor ska kunna vara föräldralediga tillsammans med sitt nyfödda barn.
- 3. att** landsmötet beslutar att mamman och pappan erhåller lika stor föräldrapenning baserad på den högsta lönen av föräldrarna.
- 4. att** landsmötet beslutar att ge partistyrelsen uppdraget att tillsätta en arbetsgrupp som utreder och framställer ett färdigt förslag till ändring av föräldrapenningen.

Styrelsen för Folkpartiets länsförbund Södra Älvsborg hade i motion J7 yrk. 3-5 yrkat:

- 1. att** texten i punkt 1 under jämställdhet (En bonus till jämställda föräldrar) skall bytas ut mot: "Föräldrarnas inkomst skall ej styra uttaget av föräldraförsäkringen,"
- 2. att** föräldrarna själva fördelar de dagar för föräldraledighet som återstår sedan de öronmärka fyra månaderna tagits ut,
- 3. att** att den lägst betalde föräldern får 80 % av sin inkomst då den är hemma. Då den högst betalde föräldern är hemma dras en summa motsvarande 20 % av den lägst betalades inkomst från den högst betalades lön, att det s. k. taket fastställs till 10 basbelopp per år.

Catarina Lehto hade i motion J8 yrkat:

- 1. att** landsmötet uttalar att Folkpartiet liberalerna är positivt inställda till en individualiserad föräldraförsäkring.

Eva Edwardsson, Cecilia Hamenius, Maria Borg m.fl. hade i motion J9 yrk 1 och 2 yrkat:

- 1. att** landsmötet avslår programgruppens förslag nr. 1 om bonus till jämställda föräldrar.
- 2. att** landsmötet för in som nr. 2 b programförslaget om jämställdhet att föräldraledighetslagen skall ändras så att kvinnor som föder barn får rätt att ta föräldraledigt med föräldrapenning motsvarande 80-90 % av SGI i nio sammanhängande månader efter förlossningen.

Iva Parizkova Ryggeståhl och Annika Linderöth hade i motion J10 yrkat:

- 1. att** folkpartiet verkar för att den danska modellen ska genomföras och bli verklighet även i Sverige.

Birgitta Olsson, Kerstin Weimer, Axel Darvik m.fl. hade i motion J11 yrkat:

- 1. att** en ny punkt införs med följande lydelse: "ett system med tredelad föräldraledighet ska införas där en tredjedel är öronmärkt till vardera förälder och en tredjedel är överförbar till förälder eller annan till familjen närstående person. Varje del ska vara 130 dagar."

Charlotta Söderberg hade i motion J12 yrkat:

- 1. att** punkt två i "Från vaggan till graven - en liberal offensiv jämställdhetspolitik" ges följande lydelse: "Ge föräldrar möjlighet att ta ut föräldraförsäkringen tillsammans".

Liberala Ungdomsförbundet, förbundsstyrelsen hade i motion J13 yrk. 1 och 2 yrkat:

- 1. att** föräldraförsäkringen bör vara individuellt fördelad enligt principen sex månader till varje förälder. Det ska inte vara möjligt att överlåta sina månader på den andra föräldraparten.
- 2. att** texten i rapporten under punkt 1 ändras i enlighet med ovanstående.

Susanne Jacobsson hade i motion J14 yrkat:

- 1. att** punkt 1 i förslaget till ny jämställdhetspolitik styrks ur Folkpartiet Liberalernas program.

Monica Brohede hade i motion J17 yrkat:

- 1. att** punkten 5 ändras till "Obligatorisk jämställdhetsplan ska finnas och kontinuerligt följas upp även i förskolan."

Eva-Lena Haag hade i motion J18 yrk. 1 och 2 yrkat:

- 1. att** ämnet "Livskunskap" ersätter sex- och samlevnadskunskap och görs till obligatoriskt ämne redan i grundskolan, förslagsvis redan i år 4. (paragraf 7)
- 2. att** ämnet "Livskunskap" innehåller kunskaper i genus, jämställdhet, relationer, samlevnad och konfliktlösning för att förebygga könskränkningar och våld i framtiden. (paragraf 7)

Styrelsen för folkpartiet Liberalerna i Kungsbacka hade i motion J19 yrk.1 och 2 yrkat:

- 1. att** vi ansluter oss till Carl B. Hamiltons reservation (punkt 3).
- 2. att** vi vill ändra skrivelsen till: Uppvärdera sex- och samlevnadsämnet i samhället (punkt 7).

Styrelsen för Folkpartiet liberalerna i Blekinge hade i motion J20 yrkat:

- 1. att** ett avsnitt om makt och inflytande införs i jämställdhetsprogrammet, och att ett avsnitt om mäns våld mot kvinnor inklusive hedersrelaterat våld förs in i programmet.

Nina Lundström hade i motion J21 yrk.1 yrkat:

- 1. att** i avsnittet om Jämställdhet införa ny punkt såsom följer: "Våld mot kvinnor kan aldrig ursäktas eller rättfärdigas. Våld är inte normalt, inte lagligt, eller godtagbart. Staten har ansvar för att respektera, skydda och möjliggöra kvinnors mänskliga rättigheter."

Styrelsen för folkpartiet liberalerna i Lund hade i motion J22 yrkat:

- 1. att** Följande punkt läggs till i punktprogrammet: "Kvinnovåldet måste belysas och aktivt arbete för att motarbeta våldet och för att stödja utsatta kvinnor ska prioriteras."

Lennart Rohdin hade i motion J28 yrk. 1 yrkat:

- 1. att** i programförslagets pkt 9 ersätta ordet "genusperspektiv" med "jämställdhetsperspektiv"

Partistyrelsen hade yrkat:

- 1. att** Punkt 1 ska lyda:
"Inför en bonus till jämställda föräldrar, föräldrapenningen ska vara 10 procentenheter högre för de dagar man inte överlåter till den andra föräldern".
- 2. att** motion J1 avslås.
- 3. att** motion J3 avslås.
- 4. att** motion J4 yrkande 1 avslås.
- 5. att** motion J6 yrkande 1 och 4 avslås.
- 6. att** motion J7 avslås.
- 7. att** motion J8 avslås.
- 8. att** motion J9 yrkande 1 och 2 avslås.

- 9. att** motion J10 avslås.
10. att motion J11 avslås.
11. att motion J13 avslås.
12. att motion J14 avslås.
13. att punkt 2 bifalles.
14. att motion J6 yrkande 2 avslås.
15. att motion J12 avslås.
16. att motion J2 avslås.
17. att motion J6 yrkande 3 avslås.
18. att motion J5 avslås.
19. att en ny punkt förs in i programmet efter punkt 2 i programmet som ska lyda:
”Behåll möjligheten att ta ut föräldraledigheten upp till att barnet fyller åtta år.”
20. att punkt 3 avslås. (*rättat via rättelseblad*)
21. att motion J19 yrkande 1 bifalles.
22. att punkt 4 bifalles.
23. att punkt 5 bifalles.
24. att motion J17 anses besvarad.
25. att motion J18 anses besvarad.
26. att Punkt 7 ska lyda:
”Förbättra sex- och samlevnadsundervisningen för att motverka de könsdiskriminerande schablonbilderna av sexualitet i samhället”.
27. att motion J19 yrkande 2 anses besvarad.
28. att punkt 9 bifalles.
29. att punkt 10 bifalles.
31. att punkt 13 bifalles.
32. att punkt 14 bifalles.
33. att punkt 16 avslås.
34. att punkt 17 bifalles.

Partistyrelsens yrkande 30 i handlingarna är felaktigt. Punkt 12 i jämställdhetsprogrammet behandlas av PS under Vårdavsnittet, sid. 515 i landsmöteshandlingarna.

Håkan Lindh och Erik Ullenhag hade i reservation 1 i partistyrelsen yrkat:

- 1. att** programpunkt 1 bifalls.

Anna Grönlund Krantz, Håkan Lindh och Ann-Cathrine Andrée hade i reservation 2 i partistyrelsen yrkat:

- 1. att** programpunkt 1 kompletteras med meningen ”och avskaffa de s.k. pappamånaderna”.

Iva Parizkova Ryggeståhl och Fredrik Malm hade i reservation 3 i partistyrelsen yrkat:

- 1. att** motion J8 bifalls.

Erik Ullenhag och Gunnar Nordmark hade i reservation 4 i partistyrelsen yrkat:

- 1. att** motion J11 bifalls.

Karin Pilsäter, Martin Andreasson, Paula Röttorp m.fl. hade i reservation 5 i partistyrelsen yrkat:

- 1. att** programpunkt 16 bifalls.

Utskottet yrkade:

- 1. att** programpunkt 1 får ny lydelse: ”Inför en bonus till jämställda föräldrar med full lönekompensation upp till taket för de dagar man inte överlåter till den andre föräldern” (dvs reservation 1 i PS yttrande).
- 2. att** PS yrkande 1 avslås.
- 3. att** en ny punkt läggs in med lydelsen:
”En tredjedel av föräldraförsäkringen skall vara överförbar till annan än de biologiska föräldrarna.”
- 4. att** bifalla partistyrelsens yrkande 2 -9.
- 5. att** bifalla partistyrelsen yrkande 10.
- 6. att** bifalla partistyrelsens yrkanden 11- 29.
- 7. att** bifalla partistyrelsens yrkanden 31-32.
- 8. att** punkt 16 bifalls med lydelsen ” ...den tillfälliga föräldrapenningen”.
- 9. att** partistyrelsens yrkande 33 avslås.
- 10. att** bifalla partistyrelsens yrkande 34.

Jan Jönsson, Abit Dundar, Lennart Rohdin m.fl. hade i reservation 2 i utskottet yrkat:

- 1. att** partistyrelsens yrkande 1 bifalles.

Helena Bargholtz och Agneta Gabrielsson hade i reservation 3 i utskottet yrkat:

- 1. att** utskottet yrkande 1 avslås.

Eva Edwardsson hade i reservation 4 i utskottet yrkat:

- 1. att** motion J 9 punkt 2 bifalles.

Lennart Rohdin hade i reservation 5 i utskottet yrkat:

- 1. att** motion J28 yrkande 1 bifalles.

Birgitta Ohlsson, Ann-Katrin Åslund m.fl. hade i reservation 6 i utskottet yrkat:

- 1. att** motion J11 bifalles.

Mikael Jansson och Tove af Geijerstam hade i reservation 7 i utskottet yrkat:

- 1. att** programpunkt 16 avslås.

Partistyrelsen yrkade:

- 35. att** Att programpunkt 1 ska lyda:
”Inför en jämställdhetsbonus på 10% för den del av föräldraförsäkringen som delas av föräldrarna.”

Pernilla Swärd yrkade:

- 1. att** programpunkt 16 avslås.

Heli Berg, Rafael Zawilinski, Jörgen Qvick och Rudi Mölling yrkade

- 1. att** bifall till partistryrelsereservation nr 2.

Tobias Krantz yrkade

- 1. att** partistryrelsereservation 2 bifalls.
- 2. att** följande läggs till sist i punkten 1 (vid bifall till partistryrelsereservation 2): ”De s.k. pappamånaderna ska avskaffas samtidigt som jämställdhetsbonus införs.”

Britt-Marie Lövgren, Birgitta Ohlsson, Ann-Katrin Åslund m.fl. yrkade:

1. att reservation nr 6 bifalls (=bifall till motion J11).

Sara Svanström yrkade:

1. att Reservation 6 i utskottet bifalles med ändringen att "130 dagar" ersätts med "80 ersättningsdagar".

Eva Edwardsson yrkade:

1. att motion J9 bifalles.

Katarina Aspenberg yrkade:

1. att punkten "Sänkt arbetsgivaravgift för föräldralediga!" läggs till punktprogrammet för jämställdhet.

Lennart Rohdin yrkade:

1. att reservation 5 i utskottet bifalles.

Förhandlingspresidiet yrkade:

1. att Utskottets yrkande 3 att en ny punkt läggs in med lydelsen: "En tredjedel av föräldraförsäkringen skall vara överförbar till annan än de biologiska föräldrarna." hänskjuts till beredningsutskottet.

2. att bordlägga behandlingen av punkt 10 så att dess lydelse kan koordineras med punkt 34 i tillväxtprogrammet.

Landsmötet beslutade:

1. att Bifalla förhandlingspresidiets bägge yrkanden.

2. att Bifalla partistyrelsens yrkande 35.

3. att Bifalla Pernilla Swärds yrkande.

4. att Avslå Heli Bergs m.fl. yrkande.

5. att Avslå Tobias Krantz bägge yrkanden.

6. att Avslå Britt-Marie Lövgrens m.fl. yrkande.

7. att Avslå Sara Svanströms yrkande.

8. att Avslå Eva Edwardssons yrkande.

9. att Avslå Katarina Aspenbergs yrkande.

10. att Avslå Lennart Rohdins yrkande.

11. att I övrigt bifalla utskottets yrkanden.

Reservation

Brigitta Ohlsson, Axel Darvik, Bengt Olsson, Jan Jönsson, Anita Abrahamsson, Ann-Katrin Åslund, Nicklas Lagerlöf, Elisabeth Mattsson, Annika Carp, Kerstin Lindroos, Tove af Geijerstam, Gunnar Nordmark, Karin Pilsäter

Vi reserverar oss för en tredelad föräldraledighet enligt motion J11.

Reservation

Eva Edwardsson, Gunnar Larsson

Partistyrelsen har inte tillräckligt väl motiverat varför en jämställdhetsbonus skall införas. Vi reserverar oss till förmån för bifall till motion J9 punkt 1.

Kvinnor som föder barn skall kunna ta ut nio månaders föräldraledighet sammanhängande efter förlösningen om de så önskar. Vi reserverar oss till förmån för bifall till motion J9 punkt 2.

Reservation

Tobias Krantz, Ann Marie Johansson, Rudi Mölling, Stefan Björk, Karin Svanborg, Liselott Hagberg, Paula Röttorp, Håkan Lindh, Torkild Strandberg, Marit Paulsen
Avskaffa pappa- och mammamånaderna. Människor kan.

§94. Bordläggning av resterande ärenden

Landsmötet beslutade:

- 1. att** ärendena 5-28 på dagordningen för förhandlingspasset bordläggs till kommande förhandlingspass.

§95. Förhandlingspasset avslutades kl. 20.40

Pass 9, 20/8 kl. 20.30 – 21.30

§96. Fastställande av dagordning för förhandlingspasset

Landsmötet beslutade:

- 1. att** fastställa den föreslagna dagordningen för förhandlingspasset.

§97. Justerare och rösträknare

Landsmötet beslutade:

- 1. att** utse Abit Dundar, Margareta Karlsson och Stefan Björk till justerare för förhandlingspasset.
- 2. att** utse Farrokh Farrokhi, Ulf Wetterlund, Eva Bertz och Britt-Marie Lövgren till rösträknare för förhandlingspasset.

§98. Behandling av PS-förslag 6 "Allmänpolitik: Med Alliansen för maktskifte"

I debatten yttrade sig Lars Leijonborg, Nils Ingvar Thorell, Birgitta Rydberg, Fredrik Malm, Carl B Hamilton, Gunnar Andrén, Mikael Trolin, Maria Wallhager,, Staffan Werme, Gösta Frödin, Rebecca David, Gabriel Romanus, Andres Käärik, Karin Pilsäter, Ana Maria Narti, Jarl Strömbäck, Esse Petersson, Nicke Grahn, Erik Ullenhag, Birgitta Ohlsson, Göran Landerdahl och Brita Edholm.

Partistyrelsen hade yrkat:

- 1. att** landsmötet hälsar med tillfredsställelse att Allians för Sverige bildats
- 2. att** folkpartiets mål ska vara att folkpartiet ska ingå i en Allians-regering tillsammans med moderaterna, kristdemokraterna och centerpartiet efter valet 2006
- 3. att** folkpartiet även framöver ska arbeta med stort engagemang för ett fördjupat samarbete inom ramen för Allians för Sverige.

Utskott X yrkade att landsmötet uttalar:

- 4. att** landsmötet med tillfredsställelse hälsar att Allians för Sverige bildats
- 5. att** folkpartiets mål ska vara att folkpartiet efter ett maktskifte i valet 2006 ska ingå i en alliansregering och tillsammans med moderaterna, centern och kristdemokraterna verka för största möjliga utrymme för liberala värderingar i Sverige,
- 6. att** folkpartiet inför riksdagsvalet ska arbeta med stort engagemang för ett fördjupat samarbete inom ramen för Allians för Sverige.

Lars Leijonborg avslutade debatten med att uttala tre önskemål:

- 1. att** Var generösa mot samarbetsparterna inom Allians för Sverige.
- 2. att** Var försiktiga med att uttala eventuella löften till väljarna.
- 3. att** Ha överseende med att vi ibland måste göra vissa reträtter för att uppnå kompromisser.

Landsmötet beslutade:

- 1. att** bifalla utskottets yrkande 4-6.

§99. Behandling av PS-förslag 4 "Beträffande rapport från utvecklingsgruppen"

I debatten yttrade sig Olle Schmidt, Nils Ingvar Thorell, Maria Wallhager, Karin Pilsäter, Mathias Sundin och Nicke Grahn.

Partistyrelsen hade yrkat:

- 1. att** utvecklingsgruppens rapport föreläggs deltagarna i folkpartiets landsmöte 2005
- 2. att** rapporten presenteras och diskuteras på landsmötet.
- 3. att** landsmötet överlämnar utvecklingsgruppens rapport till partistyrelsen för beaktande och vidarehandläggning.
- 4. att** landsmötet uppdrar åt partistyrelsen att genomföra en översyn av stadgarna inför nästa landsmöte år 2007.

Utskottet yrkade:

- 3. att** bifalla yrkande 1 – 4 i partistyrelsens förslag 4, Beträffande rapport från utvecklingsgruppen.

Landsmötet beslutade:

- 1. att** bifalla utskottets yrkande 3.

§100. Bordläggning av resterande ärenden

Landsmötet beslutade:

- 1. att** bordlägga resterande ärenden på dagordningen till kommande förhandlingspass.

§101. Förhandlingspasset avslutades klockan 21.55

Pass 10, 20/8 kl. 21.55 - 21/8 kl. 05.10

§102. Förhandlingarna återupptogs av Ulrika Francke kl. 21.55

§103. Fastställande av dagordning för förhandlingspasset

Landsmötet beslutade

1. att fastställa dagordningen för förhandlingspasset i enlighet med mötespresidiets förslag.

§104. Justering av röstlängd för förhandlingspasset

Landsmötet beslutade:

1. att fastställa röstlängd för förhandlingspasset.

§105. Justerare och rösträknare för förhandlingspasset

Landsmötet beslutade:

1. att utse Ann-Catrine Fogelgren, Charlotte Klötz, och Kjell Ericson till justerare och under förhandlingspasset.

§106. Val av rösträkningsdelegation för val av partistyrelsen

Landsmötet beslutade:

1. att utse Henrik Lindblom, Stefan Landberg, Ewa Edwardsson och Sara Svanström till rösträkningsdelegation under val av partistyrelsen.

§107. Pläderingar och val av ledamöter till partistyrelsen

Valberedningens ordförande Lennart Olsson föredrog valberedningens förslag till partistyrelse.

Cecilia Wigström pläderade för Carl B Hamilton som ledamot till partistyrelsen.

Maria Åsenius pläderade för Carl B Hamilton som ledamot till partistyrelsen.

Lars Gerhard Westberg pläderade för Jonas Andersson som ledamot till partistyrelsen.

Mikael Helmersson pläderade för Carl B Hamilton som ledamot till partistyrelsen.

Yvonne Ångström pläderade för Håkan Lindh och Britt-Marie Lövgren som ledamöter till partistyrelsen.

Tobias Krantz pläderade för Ann-Catrine Andrée, Paula Röttorp och Martin Andreasson som ledamöter till partistyrelsen.

Gabriel Romanus pläderade för Barbro Westerholm, Birgitta Rydberg, och Jonas Andersson som ledamöter till partistyrelsen.

Nicke Grahn pläderade för Kerstin Weimer som ledamot till partistyrelsen.

§108. Streck i debatten

Landsmötet beslutade:

bifalla förhandlingspresidiets yrkande om streck i debatten.

§109. Pläderingar och val av ledamöter till partistyrelsen (forts.)

Thomas Olofsson pläderade för Anna Grönlund Krantz som ledamot till partistyrelsen.

Ann-Marie Ekström pläderade för Jonas Andersson som ledamot till partistyrelsen.

Kjell Ericsson pläderade för Kerstin Weimer som ledamot till partistyrelsen.

Helena Bargholtz pläderade för Barbro Westerholm och Birgitta Rydberg som ledamöter till partistyrelsen.

Lennart Rohdin pläderade för Birgitta Rydberg, Iva Parizkova Ryggeståhl, Paula Röttorp och Olle Schmidt som ledamöter till partistyrelsen.

Sverker Thorén pläderade för Kerstin Weimer som ledamot till partistyrelsen.

Allan Widman pläderade för Olle Schmidt som ledamot till partistyrelsen.

Heli Berg pläderade för Erik Lindborg som ledamot till partistyrelsen.

Madeleine Sjöstedt pläderade för Helene Odenjung och Paula Röttorp som ledamöter till partistyrelsen.

Karin Granbom pläderade för Carl B Hamilton som ledamot till partistyrelsen.

Mikael Janson pläderade för Jonas Andersson och Helene Odenjung som ledamöter till partistyrelsen.

Bengt Eliasson pläderade för Jan Ertsborn, Bo Könberg och Birgitta Rydberg som ledamöter till partistyrelsen.

Nils Ingmar Thorell pläderade för Britt Marie Lövgren och Erik Lindborg som ledamöter till partistyrelsen.

Christer Winbäck pläderade för Claes Jägervall som ledamot till partistyrelsen.

Anders Ekegren pläderade för Olle Schmidt och Martin Andreasson som ledamöter till partistyrelsen.

Anita Brodén pläderade för Kerstin Weimer och Olle Schmidt samt för de västsvenska kandidaterna som ledamöter till partistyrelsen.

Kent Lewén pläderade för Erik Lindborg som ledamot till partistyrelsen.

Ulf Nilsson pläderade för Iva Parizkova Ryggeståhl, Olle Schmidt och Bo Könberg som ledamöter till partistyrelsen.

Maria Winberg Nordström pläderade för Jonas Andersson, Britt Marie Lövgren, och Barbro Westerholm som ledamöter till partistyrelsen.

Berna Karlsson pläderade för Pierre Edström som ledamot till partistyrelsen.

Ismail Kamil pläderade för Erik Ullenhag m.fl. som ledamot till partistyrelsen.

Håkan Lindh pläderade för Britt Marie Lövgren som ledamot till partistyrelsen

Tina Acketoft pläderade för Iva Parizkova Ryggeståhl som ledamot till partistyrelsen.

Jan Erik Brohede pläderade för Johan Pehrsson som ledamot till partistyrelsen.

Esse Pettersson pläderade för Ann Catrine Andrée, Bo Könberg och Birgitta Rydberg som ledamöter till partistyrelsen.

Maria L Brömster pläderade för Birgitta Rydberg och Bo Könberg som ledamöter till partistyrelsen.

Göran Levin pläderade för Jonas Andersson som ledamot till partistyrelsen.

Rudi Mölling pläderade för Martin Andreasson som ledamot till partistyrelsen.

Fredrik Malm pläderade för Paula Röttorp som ledamot till partistyrelsen.

Jens Sundström pläderade för Barbro Westerholm och Birgitta Rydberg som ledamöter till partistyrelsen.

Ann Catrine Fogelgren pläderade för Cecilia Malmström, Jonas Andersson och Helene Odenjung som ledamöter till partistyrelsen.

Lena Isaksson pläderade för Britt Marie Lövgren och Barbro Westerholm som ledamöter till partistyrelsen.

Kristina Grapenholm pläderade för Jonas Andersson och Cecilia Malmström som ledamöter till partistyrelsen.

Kenneth Nilsson pläderade för Jan Ertsborn som ledamot till partistyrelsen.

Carin Melin pläderade för Birgitta Rydberg och Iva Parizkova Ryggeståhl som ledamöter till partistyrelsen.

Farrokh Farrokhi pläderade för Britt Marie Lövgren m.fl som ledamöter till partistyrelsen.

Roger Haddad pläderade för Barbro Westerholm och Erik Ullenhag som ledamöter till partistyrelsen.

Val till partistyrelsen förrättades med sluten omröstning.

§110. Programpunkt E10-E13 med tillhörande motioner

I debatten yttrade sig: Tobias Krantz, Jarl Strömbäck, Dietmar Gleich, Håkan Borg, Paula Röttorp, Esse Petterson, Anna-Karin Carstensen, Marcus Claesson, Jan Larsson.

Programgruppen hade i förslag till energiprogram yrkat:

1. att Punkt 10 ska lyda:

”Avreglera energiproduktionen – inte bara försäljningsledet. I mitten av 90-talet påbörjades en avreglering av den svenska energimarkanden. Det som avreglerades var i praktiken försäljningsledet. Men el-produktionen fortfarande genomreglerad och marknaden domineras av tre stora bolag med gemensamma intressen och stor insyn i varandras produktion. Det offentliga ska reglera vad som är acceptabelt i form av externa miljöeffekter, inte peka ut enskilda produktionssätt. Med en avreglering i produktionsledet kan marknaden i större utsträckning än i dag fatta de avgörande besluten.”

2. att Punkt 11 ska lyda:

”Stärk konkurrenslagstiftningen på energiområdet. Utan en stark konkurrenslagstiftning riskerar den strukturomvandling som pågår på energimarknaden, där några få stora bolag köper upp mindre företag, leda till att konkurrensen minskar i framtiden.”

3. att Punkt 12 ska lyda:

”Inför en särskild konkurrensövervakare på elnätområdet. På nätsidan är det viktigt att övervakningen förbättras. För att förbättra övervakningen på nätsidan bör man lyfta ut övervakningsfunktionen från energimyndigheten och skapa en särskild konkurrentövervakare.”

4. att Punkt 13 ska lyda:

”Sälj Vattenfall. Svenska staten äger en ansevärd del av den svenska energiproduktionen genom Vattenfall, Sverige största energiproducent med intressen i hela norra Europa. Försäljningen av Vattenfall är inte bara viktig av konkurrensskäl utan även för att öka den svenska statens trovärdighet i klimatpolitiken.”

Dietmar Gleich hade i motion E7 yrkat:

1. att punkt 10 i förslaget ”energi” kompletteras med: ”En fungerande elmarknad förutsätter realtidsmätning av elanvändningen hos slutkunden. Bara så blir en kostnadsorienterad prissättning möjlig. Nätbolagen måste få lagkrav att installera lämplig mätutrustning hos sina kunder, tidigare hos dem med högt effektbehov och efter en längre övergångstid hos de övriga”.

Marcus Claesson hade i motion E8 yrkat:

1. att energi- eller konkurrensmyndigheten prioriterar övervakning av hur konkurrensen inom elnätsområdet fungerar. (punkt 12)

Marie Wahlgren hade i motion E9 yrk 3 yrkat:

1. att en ny punkt lägges till efter punkt 12:

”Förbättra kundernas ställning gentemot nätbolagen

Stormen Gudrun visade på hur sårbart det Svenska samhället är när det gäller el och tele framför allt på landsbygden. Det måste finnas starka ekonomiska incitament för

nätbolagen att öka leveranssäkerheten i elnätet. Då elnäten är s.k. naturliga monopol äger konsumenterna inte samma möjlighet som annars att rösta med fötterna. Därför behöver skadestånden till dem som drabbas av elavbrott höjas och kontrollen av nätbolagen ökas.”

Jarl Strömbäck hade i motion E10 yrkat:

1. att punkt 13 i avsnittet Grön El stryks i sin helhet.

Esse Petersson hade i motion E11 yrkat:

1. att en ny punkt införs efter punkt 14 med följande lydelse:

”Säker eldistribution!

Kablarna för eldistribution skall inom en femårsperiod vara nergrävda i marken där så är möjligt. Kunderna skall vid elavbrott på grund av nätfel garanteras fortsatta elleveranser inom 24 timmar från den 1 januari 2011 och i annat fall blir elbolaget ersättningskyldig för kundens kostnader på grund av elavbrottet.”

Kaj-Eve Eneroth hade i motion E12 yrk 3 yrkat:

1. att att landsmötet uttalar att folkpartiet ska arbeta för att fakturorna från elbolag och nätbolag skall förenklas så att konsumenterna förstår vad man betalar för.

Partistyrelsen hade yrkat:

25. att att punkt 10 ändras till:

”I mitten av 90-talet påbörjades en avreglering av den svenska el-energimarknaden. I praktiken var det försäljningsledet. Men el-produktionen är fortfarande genomreglerad. I fråga om produktionen bör det offentliga fokusera på säkerhets- och miljöskydd. Sålunda bestämmer regering och riksdag säkerhetsbestämmelser, miljöföreskrifter, miljöavgifter, m.m., samt ser till att det finns kompetenta myndigheter som sköter tillsynen, m.m. Inom dessa offentligt fastlagda ramar beslutar företagen själva hur produktionen av el skall ske.”

26. att punkt 11 ändras till:

”Staten bör säkra att det blir en bättre konkurrens inom el-produktionen än idag. För detta används EG-rätten, staten ägarinflytande idag, m.m. Begripliga elräkningar till hushållen är avgörande för att priskonkurrensen skall fungera och för att stimulera till energihushållning.”

27. att motion E12 yrk 3 anses besvarat.

28. att punkt 12 avslås.

29. att motion E8 anses besvarad.

30. att motion E9 yrk 3 bifalles.

31. att motion E11 anses besvarad.

32. att punkt 13 bifalles.

33. att motion E10 avslås.

34. att motion E7 anses besvarad.

Utskottet yrkade:

27. att bifalla partistyrelsens yrkande 25.

28. att bifalla partistyrelsens yrkande 26.

29. att bifalla partistyrelsens yrkande 27.

30. att bifalla partistyrelsens yrkande 28.

31. att bifalla partistyrelsens yrkande 29.

32. att bifalla partistyrelsens yrkande 30.

- 33. att** bifalla partistyrelsens yrkande 31.
34. att bifalla partistyrelsens yrkande 32.
35. att bifalla partistyrelsens yrkande 33.
36. att bifalla partistyrelsens yrkande 34.

Anna-Karin Carstensen hade i reservation 2 i utskottet yrkat:

- 1. att** följande läggs till sist i programpunkt 12:
”Kunderna skall vid elavbrott på grund av nätfel garanteras fortsatta elleveranser inom 24 timmar från den 1 januari 2011 och i annat fall blir elbolaget ersättningsskyldig för kundens kostnader på grund av elavbrottet.”

Anna-Karin Carstensen hade i reservation 3 i utskottet yrkat:

- 1. att** Följande läggs till i programpunkt 13:
”Det krävs en djupare analys om hur försäljningen ska ske innan en försäljning kan genomföras.”

Dietmar Gleich yrkade:

- 1. att** bifalla motion E7.

Håkan Borg och Jarl Strömbäck yrkade:

- 1. att** bifalla motion E10.

Anna-Karin Carstensen yrkade:

- 1. att** bifalla reservation 2 i utskottet.
2. att bifalla reservation 3 i utskottet.
3. att om punkt 12 avslås och motion E9 yrkande 3 bifalles lägga till:
”Kunderna skall vid elavbrott på grund av nätfel garanteras fortsatta elleveranser inom 24 timmar från den 1 januari 2011 och i annat fall blir elbolaget ersättningsskyldigt för kundens kostnader på grund av elavbrottet.”

Håkan Borg yrkade:

- 1. att** lägga till följande text sist i punkt 15: ”Vi bör satsa på solcellsenergi som producerar vätgas som kan distribueras, lagras och användas för direkt förbränning eller för produktion av el via bränsleceller.” (*rekonstruerat yrkande efter kontakt med Borg, då originalet förkommit*)

Förhandlingspresidiet yrkade:

- 1. att** Håkan Borgs yrkande hänskjuts till beredningsutskottet för behandling.

Landsmötet beslutade:

- 1. att** bifalla förhandlingspresidiets yrkande.
2. att avslå Anna-Karin Carstensens samtliga yrkanden.
3. att avslå Dietmar Gleichs yrkande.
4. att avslå Håkan Borg och Jarl Strömbäcks yrkande att bifalla motion E10.
5. att i övrigt bifalla utskottets yrkanden.

Reservation

Jarl Strömbäck

Jag reserverar mig till förmån för motion E10.

Reservation

Nicke Grahn, Lena Kling, Tove af Geijerstam, Sverker Thorén, Anders Ekegren
Vi reserverar oss till förmån för motion E2 yrkande 4.

Reservation

Esse Petersson, Anna-Karin Carstensen
Reservation för bifall till reservation 2 i utskottets protokoll.

Reservation

Jan Larsson, Birgitta Spets
Reservation mot punkt E13.

§111. Programpunkt E3 samt E15 och E16 med tillhörande motioner

I debatten yttrade sig: Tobias Krantz, Paula Röttorp, Nicke Grahn, Anders Ekegren, Nicke Grahn, Lena Kling, Anita Brodén, Jan Björklund, Andres Käärik.

Programgruppen hade i förslag till energiprogram yrkat:

1. att Punkt 3 ska lyda:

”Bevara och skydda de orörda älvarna mot utbyggnad. En ytterligare utbyggnad av vattenkraften riskerar förstöra ovärderliga miljövärden för århundraden framöver och folks hem och kulturmark som används för djurhållning eller odling. Dessutom har de orörda älvarna en stor betydelse för turistnäringen. De fyra orörda älvarna ska förbli orörda.”

2. att Punkt 15 ska lyda:

”Förnyelsebara alternativ ska i första hand användas för att minska användningen av fossila bränslen. Den energipolitik som bedrevs under 80- och 90-talet baserade sig på orealistiska förväntningar kring förnyelsebara alternativ. Som vi fått erfara har detta lett till ökade kostnader och större klimatpåverkan än vad som hade varit nödvändigt. En ökad användning av förnyelsebara alternativ ska därför i första hand användas för att minska användningen av fossila bränslen.”

3. att Punkt 16 ska lyda:

”Energi utan subventioner. Inom de av politikerna fastställda ramarna förutsätter en fri energiproduktion att alla energislag klarar konkurrensen på marknaden utan subventioner. Att som idag stödja etablerad teknik är därför inte rimligt. Subventioner, energispecifika skatter och bonussystem snedvrider konkurrensen, höjer priserna och försvårar därmed en rationell energiproduktion.

Dagens elcertifikatsystem innebär en extra beskattning av bland annat kärnkraft samtidigt som systemet subventionerar vindkraft och biobränsle. Sedan certifikaten infördes har reglerna kring elcertifikaten ändrats ett antal gånger och det skapar problem för såväl energiproducenter som konsumenter. Dessutom är systemet tvivelaktigt eftersom bedömningen av vilka energikällor som berättigar till certifikat dels har ändrats över tiden och dels inte överensstämmer med energikällornas miljöeffekter.”

Lena Kling, Lars Johansson och Anders Ekegren hade i motion E2 yrkande 3-4 yrkat:

1. att punkt 15 får följande rubrik och lydelse:

”Våga satsa långsiktigt på förnyelsebara alternativ och använd alltid dessa i första hand dessa för att minska användningen av fossila bränslen

Liberalism är utvecklingsoptimism. Vi ser i den tekniska utvecklingen möjligheter att lösa flera av dagens och morgondagens utsläppsproblem. Genom att stimulera och styra utvecklingen kan vi ersätta slösaktig och smutsig produktion med resurssnålare och renare. Även om förväntningarna på förnyelsebara alternativ varit för hög måste vi våga satsa långsiktigt. Vi vet att genom stimulans av den tekniska utvecklingen och snabbare spridning av ny teknik kan många av utsläppsproblem lösas. Vi måste våga satsa på ny forskning och ta kostnaden initialt för att åstadkomma en hållbar utveckling. En ökad användning av förnyelsebara alternativ ska alltid i första hand användas för att minska användningen av fossila bränslen.”

- 2. att** punkt 16 får rubriken ”Energi med initiala subventioner” och stycke 1 nedanstående lydelse samt att första meningen i andra stycket stryks.
”Inom de av politikerna fastställda ramarna förutsätter en fri energiproduktion att alla energislag klarar konkurrensen på marknaden utan subventioner. Dock krävs det initialt subventioner för ny teknik och forskning för att uppnå fler och mer miljövänligare energikällor. Genom ökad och mer konsekvent användning av ekonomiska styrmedel och stöd till forskning och utveckling måste teknikutveckling och teknikspridning stimuleras. På lång sikt ska alla energislag klara sig utan subventioner då det snedvrider konkurrensen, höjer priserna och försvårar därmed en rationell energiproduktion.”

Lars Eliasson hade i motion E4 yrkat:

- 1. att** Folkpartiet med kraft verkar för att bevara de outbyggda vattendragen.
2. att Folkpartiet verkar för en ökad dialog med våra grannländer för att förhindra en utbyggnad av älvar som vi delar med varandra.
3. att stycke 3 kompletteras med: ”Folkpartiet ska verka för en ökad dialog med våra grannländer för att förhindra en utbyggnad av älvar som vi delar med varandra.”

Carl-Johan Carlsson hade i motion E6 yrk 2-3 yrkat:

- 1. att** p.15 i programförslaget stryks.
2. att p.16 i programförslaget stryks.

Kaj-Eve Enroth hade i motion E12 yrk 2 yrkat:

- 1. att** stycket om subventioner utgår ur punkt 16 i energiprogrammet.

Yvonne Andreason, Bodil Ericsson och Rolf Lundh hade i motion E13 yrkat:

- 1. att** följande text läggs till under punkt 16: ”En reformering av statligt stöd till energi- och miljöinvesteringar med stopp för subventioner till bl.a. vindkraftverk. Inriktningen av den ”gröna ekonomin” skall vara stöd till utveckling och demonstration men inte till en massutbyggnad av olönsamma energianläggningar.”

Partistyrelsen hade yrkat:

- 35. att** punkt 3 bifalles.
36. att motion E4 anses besvarat.
37. att punkt 15 avslås.
38. att motion E2 yrk 3 bifalles.
39. att punkt 16 bifalles.
40. att motion E2 yrk 4 avslås.
41. att motion E6 yrk 2 avslås.
42. att motion E6 yrk 3 avslås.
43. att motion E12 yrk 2 avslås.

44. att motion E13 anses besvarad.

Utskottet yrkade:

- 37. att** bifalla partistyrelsens yrkande 35.
- 38. att** bifalla partistyrelsens yrkande 36.
- 39. att** bifalla partistyrelsens yrkande 37.
- 40. att** bifalla partistyrelsens yrkande 38.
- 41. att** bifalla partistyrelsens yrkande 39.
- 42. att** bifalla partistyrelsens yrkande 40.
- 43. att** bifalla partistyrelsens yrkande 41.
- 44. att** bifalla partistyrelsens yrkande 42.
- 45. att** bifalla partistyrelsens yrkande 43.
- 46. att** bifalla partistyrelsens yrkande 44.

Anita Brodén, Lena Kling och Nicke Grahn yrkade:

- 1. att** bifalla motion E2 yrkande 4.

Landsmötet beslutade:

- 1. att** avslå Anita Brodéns m.fl. yrkande.
- 2. att** att bifalla utskottets yrkanden.

§112. Programpunkt E17 med tillhörande motioner

I debatten yttrade sig: Sara Svanström, Marie Wahlgren, Sverker Thorén, Nicke Grahn, Kent Lewén, Claes Jägevall.

Programgruppen hade i förslag till energiprogram yrkat:

- 1. att** Punkt 17 ska lyda:
”Utvinn värmeenergi ur sopor. Sedan ett årtionde tillbaka pågår en långtgående sopsortering och avfallsåtervinning. Denna kan på goda miljömässiga grunder ifrågasättas. Många gånger vore det bättre att bränna upp hushållsavfallet i ett fjärrvärmeverk och utvinna energin ur soporna. Miljölagstiftningen måste ses över, och förändras i riktning mot att göra det tillåtet och lönsamt att förbränna sopor.”

Marie Wahlgren hade i motion E9 yrk 1 yrkat:

- 1. att** punkt 17 stryks.

Styrelsen för Folkpartiet liberalerna Stockholms stad hade i motion E14 yrkat:

- 1. att** punkt 17 får följande lydelse:
”Sedan ett årtionde tillbaka pågår en långtgående sopsortering och avfallsåtervinning av hushållssopor. Denna kan på goda miljömässiga grunder ifrågasättas. Många gånger vore det bättre att bränna hushållsavfallet i ett fjärrvärmeverk och utvinna energi ur soporna. Miljölagstiftningen måste ses över för att tillskapa ett nytt system för hantering av sopor som bygger på en helhetsbedömning av vad som är miljömässigt bra och effektivt. Sverige bör inte införa en skatt på avfallsförbränning. Storskalig kompostering av matavfall bör motverkas.”

Nicke Grahn hade i motion E15 yrkat:

- 1. att** stycke 17 stryks och ersätts med följande: Avfallsförbränning ska ske i anläggningar för kraftvärmeproduktion d v s i anläggningar som utvinner både elektricitet och värme.

Partistyrelsen hade yrkat:

- 45. att** punkt 17 ges följande lydelse:
”Utvinn värmeenergi ur sopor
Sedan ett årtionde tillbaka pågår en långtgående sopsortering och avfallsåtervinning av hushållssopor. Denna kan på goda miljömässiga grunder ifrågasättas. Många gånger vore det bättre att bränna hushållsavfallet och utvinna energi ur soporna. Miljölagstiftningen måste ses över för att tillskapa ett nytt system för hantering av sopor som bygger på en helhetsbedömning av vad som är miljömässigt bra och effektivt. Sverige bör inte införa en skatt på avfallsförbränning. Det ska inte finnas något nationellt mål för storskalig kompostering av matavfall. Avfallsförbränning ska ske i anläggningar för kraftvärmeproduktion, d.v.s. i anläggningar som utvinner både elektricitet och värme.”
- 46. att** motion E9 yrk 1 avslås.
- 47. att** motion E14 anses besvarad.
- 48. att** motion E15 anses besvarad.

Utskottet yrkade:

- 47. att** programpunkt 17 ändras till:
”Utvinn energi ur avfall
Sedan ett årtionde tillbaka pågår en långtgående avfallssortering och avfallsåtervinning av hushållsavfall. Delar av denna kan på goda miljömässiga grunder ifrågasättas. Många gånger vore det bättre att bränna hushållsavfallet och utvinna energi ur avfallet. Avfallsförbränning bör ske i anläggningar för kraftvärmeproduktion, d.v.s. i anläggningar som utvinner både elektricitet och värme. Miljölagstiftningen måste ses över för att tillskapa ett nytt system för hantering av avfall som bygger på en helhetsbedömning av vad som är miljömässigt bra och effektivt. Det ska inte finnas något nationellt mål för storskalig kompostering av matavfall.”
- 48. att** avslå partistyrelsens yrkande 45.
- 49. att** bifalla partistyrelsens yrkande 46.
- 50. att** bifalla partistyrelsens yrkande 47.
- 51. att** bifalla partistyrelsens yrkande 48.

Förhandlingspresidiet yrkade:

- 1. att** behandlingen av motioner och yrkanden på punkt 17 i programmet hänskjuts till beredningsutskottet för behandling.

Landsmötet beslutade:

- 1. att** bifalla förhandlingspresidiets yrkande.

§113. Programpunkt E14 och E20 med tillhörande motioner.

Programgruppen hade i förslag till energiprogram yrkat:

- 1. att** Punkt 14 ska lyda:
”Energieffektivisering skall inte leda till ökad fastighetsskatt. Satsningar på energibesparande åtgärder såsom bergvärme eller treglasfönster kan höja

taxeringsvärdet på huset. Det är inte rimligt att personer som satsar på energibesparingar straffas genom ökad fastighetsskatt.”

2. att Punkt 20 ska lyda:

”Förbättra Sveriges backupsystem och effektreserv. Under de senaste åren har vi sett hur sårbart vårt samhälle är för avbrott i elförsörjningen. I takt med att våra tekniska lösningar blir alltmer komplicerade ökar vårt behov av reserv- och backupsystem. Om riskerna inte tas på större allvar riskerar ett större strömavbrott leda till stora samhälleliga kostnader, som skulle kunna undvikas med små resurser.”

Lena Kling, Lars Johansson och Anders Ekegren hade i motion E2 yrk7-8 yrkat:

1. att följande text läggs till sist i punkt 20: ”Liberalism är tron på mångfald. Att enbart lösa energiförsörjningen med enbart utbyggnad av kärnkraften är inte trovärdigt. Den långsiktiga elförsörjningen bygger på en mångfald av energikällor där vi har både kärnkraft, vattenkraft, solkraft, vindkraft, biobränslen samt framtida nya lösningar.”

2. att en ny punkt läggs till som punkt 21 med följande lydelse: ”Målet är att minska miljö- och strålningseffekter av vår energianvändning så mycket som möjligt. Detta eftersträvar vi genom att styra utvecklingen mot miljövänliga energikällor samt att genom energihushållning och energieffektivisering minska energiförbrukningen. Att effektivisera och hushålla med energiförbrukningen är en nödvändig åtgärd för tillväxten i landet.”

Carl-Johan Carlsson hade i motion E6 yrk 4 yrkat:

1. att det till programmet läggs till en punkt med följande lydelse:

”Starta omställningen till det oljefattiga samhället. Då vi redan nu kan se effekterna av en oljeproduktion som har svårt att svara mot efterfrågan är det mycket hög tid att Sverige börjar förbereda sig för en värld med begränsad oljetillgång. Forskning om alternativa drivmedel, bränslen och teknologier måste stödjas i högre utsträckning. Verka för att Sverige blir ett av de länder som står bäst förberedda inför den omställning från olje-ekonomin som är oundviklig.”

Kaj-Eve Enroth hade i motion E12 yrk 1 yrkat:

1. att Punkt 14 utgår ur energiprogrammet.

Marcus Claesson hade i motion E17 yrkat:

1. att ord som antyder att energi kan skapas, produceras, framställas, tillverkas eller liknande ersätts med t.ex. energiförsörjning, energiomvandling eller dylikt.

Partistyrelsen hade yrkat:

49. att punkt 14 bifalles.

50. att punkt 20 bifalles.

51. att motion E2 yrk 7 anses besvarat.

52. att motion E12 yrk 1 avslås.

53. att motion E2 yrk 8 anses besvarat.

54. att motion E6 yrk 4 bifalles.

55. att motion E17 avslås.

Utskottet yrkade:

52. att bifalla partistyrelsens yrkande 49.

53. att bifalla partistyrelsens yrkande 50.

- 54. att** följande läggs till sist i programpunkt 20:
”Liberalism är tron på mångfald. Den långsiktiga elförsörjningen bygger troligen på en mångfald av energikällor där vi har både kärnkraft, vattenkraft, solkraft, vindkraft, biobränslen samt framtida nya lösningar.”
- 55. att** anse motion E2, yrkande 7 besvarat.
- 56. att** bifalla partistyrelsens yrkande 52.
- 57. att** en ny programpunkt införs efter 21:
”Målet är att minska miljö- och hälsoeffekter av vår energianvändning så mycket som möjligt.
Detta eftersträvar vi genom att styra utvecklingen mot miljövänliga energikällor samt energihushållning och energieffektivisering.”
- 58. att** anse motion E2, yrkande 8 besvarat.
- 59. att** bifalla partistyrelsens yrkande 54.
- 60. att** lägga in texten i motion E6, yrkande 4, efter programpunkt 15.
- 61. att** bifalla partistyrelsens yrkande 55.

Landsmötet beslutade:

- 1. att** bifalla utskottets yrkanden.

§114. Programpunkt T4, T25-T27, T29 med tillhörande motioner.

I debatten yttrade sig: Nina Lundström, Maria Wallhager, Lennart Fremling, Yvonne Ångström, Anders Albäck.

Programgruppen hade i förslag till tillväxtprogram yrkat:

- 1. att** Punkt 4 ska lyda:
”Sverige ska rustas för framtiden genom att villkoren för jobb och företagande förbättras.”
- 2. att** Punkt 25 ska lyda:
”Sänka arbetsgivaravgifterna för den allra första lönesumman för att uppmuntra småföretagare att anställa.”
- 3. att** Punkt 26 ska lyda:
”Sänka egenavgifterna för egenföretagare.”
- 4. att** Punkt 27 ska lyda:
”Sverige ska verka för ett tjänstehandelsdirektiv inom EU.”
- 5. att** Punkt 29 ska lyda:
”Sälj de statliga företagen, staten ska se till att marknader fungerar och spelregler efterföljs. Staten ska inte driva företag inom konkurrensutsatta områden.”

Anita Brodén hade i motion T4 yrkat:

- 1. att** folkpartiet tydligare i tillväxtprogrammet skall framhålla landsbygdens betydelse för landets hållbara tillväxt. Det kan förutom de reella näringarna handla om energisektorn och turistnäringen samt övrig näringsverksamhet.
- 2. att** folkpartiet ännu kraftfullare skall lyfta fram turistnäringen som en stor och viktig tillväxtfaktor där marknadsföringen av Sverige som turistland behöver förstärkas.

Johan Richter hade i motion T10 yrkat:

- 1. att** att en text läggs till sist i punkt 8 med följande lydelse: "Bland annat måste villkoren för företagare förbättras för att uppmuntra till nyföretagande."

Johan Strandberg hade i motion T17 yrk 3 yrkat:

- 1. att** under punkt 19 tilläggs att ett statligt lotscentrum införs.

Gunnar Andrén hade i motion T19 yrkat:

- 1. att** att programmet Tillväxtagenda för Sverige kompletteras med ovan skisserade idéer om uppskjuten vinstbeskattning inom ramen för enskild företagande i en ny form av bolag, benämnda PB, Personliga Bolag, där enskilda ges möjlighet att skapa en egen framtid utan att behöva ha tillgång till en större förmögenhet för att kunna bygga sig en egen liten sådan och därtill gå från bidragsberoende till bidragsgivare.

Carl B Hamilton hade i motion T21 yrk 1 yrkat:

- 1. att** att texten under punkt 27 i "Tillväxtagenda för Sverige" utvidgas så att den lyder: "Sverige skall verka för ett tjänstehandelsdirektiv inom EU baserat på ursprungslandsprincipen, med undantag för arbetstagares villkor, som skyddas på svensk miniminivå enligt reglerna i EU:s utstationeringsdirektiv vid tillfälligt arbete här. Vid permanent anställning av en arbetstagare här i landet, gäller gängse svenska regler på arbetsmarknaden."

Lennart Fremling hade i motion T31 yrkat:

- 1. att** att en ny att-sats införs i tillväxtprogrammet mellan punkt 29 och 30: "Satsa på infrastrukturen genom att bygga ut höghastighetståg från kontinenten till Stockholm, Jönköping, Göteborg och Oslo."

Anders Ekegren och Bo Lagerquist hade i motion T34 yrkat:

- 1. att** att landsmötet kompletterar tillväxtprogrammet med ett nytt stycke 43 med följande lydelse:
"Sverige behöver en huvudstadspolitik.
Huvudstadsregionen konkurrerar på strategiska områden inte med resten av landet utan med andra europeiska storstäder när det gäller investeringar. Regionens internationella konkurrenskraft har väsentlig betydelse för hela landets ekonomiska utveckling. Det är därför viktigt att regionen ges förutsättningar att bidra till tillväxten i hela landet. Sverige behöver därför en huvudstadspolitik som ger regionen förutsättningar att bli internationellt konkurrenskraftig."
- 2. att** att uppdra åt partistyrelsen att utforma ett huvudstadspolitiskt program.

Gunilla Almesåker hade i motion T37 yrkat:

- 1. att** att företag erhåller bolags-/företagsskattebefrielse under en period av tio år efter startdatum.
- 2. att** att företag som etablerar sig i Sverige från utlandet erhåller bolags-/företagsskattebefrielse under en period av tio år efter etableringsdatum i Sverige.
- 3. att** att uppdra till Folkpartiets riksdagsgrupp att formulera en motion i riksdagen i ovanstående anda.
- 4. att** att om 10 år anses vara för lång tid föreslår en kortare tid eller en reducering av bolags-/företagsskatten.

Bengt Wiberg och Anders Jonell hade i motion T38 yrkat:

- 1. att** att Stimulanslån enligt ovan införs.

Eva Flyborg, Bengt Eliasson, Gunnar Andrén, m.fl. hade i motion T40 yrk 1 yrkat:

- 1. att** att landsmötet ställer sig bakom motionen och beslutar uppdra åt partistyrelsen att en ny industripolitik för Sverige tas fram i tid till valet 2006.

Folkpartiet liberalerna Stockholms län – förbundsstyrelsen hade i motion T41 yrkat:

- 1. att** att partistyrelsen uppdras att tillsätta en arbetsgrupp för att komplettera tillväxtprogrammet med konkreta förslag för småföretagen enligt motionens innehåll, exempelvis avseende förändringar av ekonomisk lagstiftning, arbetsrätt, rabatterad arbetsgivaravgift och företagarkunskap.

Folkpartiet liberalerna Stockholms län hade i motion T42 yrkat:

- 1. att** att landsmötet kompletterar tillväxtprogrammet med ett nytt stycke 42 med följande lydelse:
”Sverige behöver en storstadspolitik
Storstäderna har stor betydelse för tillväxten, både ur ett regionalt och nationellt hänseende. God tillväxt i storstäderna skapar tillväxt, sysselsättning och välfärd i hela landet. Sverige måste därför få en storstadspolitik på nationell nivå som ger storstadsområdena möjlighet att bidra till tillväxt och utveckling till nytta för hela landet.”
- 2. att** att uppdra åt partistyrelsen att utforma ett storstadspolitiskt program.

Jan-Erik Brohede, Liselott Hagberg, Lennart Nilsson m.fl. hade i motion T44 yrkat:

- 1. att** att tillväxtprogrammet kompletteras med punkter om en tillväxtorienterad prioritering av infrastruktursatsningar och ett tillväxtvänligt utjämningsystem.

Ulf Keijer, Bo-Göran Hellers hade i motion T50 yrk 2 och 3 yrkat:

- 1. att** SBAB, så länge Sverige står utanför Euro-samarbetet, kvarstår i statens ägo.
2. att Vattenfall delas upp i två eller eventuellt flera enheter, varav åtminstone en enhet kvarstår i statens ägo, i första hand för att säkra möjligheten till utveckling av kärnkraften som en viktig energikälla för Sverige för framtiden. Andra delar kan säljas.

Folkpartiet liberalerna i Malung-Sälen hade i motion T53 yrkat:

- 1. att** landsmötet beslutar att Folkpartiet ska verka för att turistkommunernas möjligheter att satsa på en utveckling av turistnäringen förbättras genom att möjlighet till en kommunal fastighetsavgift införs och lämpliga statliga regler införs som gör det möjligt att ta ut kommunala avgifter för att täcka kommunens kostnader för turismen.

Partistyrelsen hade yrkat:

- 40. att** programpunkt 4 bifalles.
41. att programpunkterna 25 till 27 bifalles.
42. att programpunkt 29 bifalles med följande tillägg:
”Försäljningen av statens företag bör ske på ett sådant sätt att konkurrensen på de berörda marknaderna ökar och att det privata företagsägandet blir större.”
43. att motionerna T4 och T10 anses besvarade med vad partistyrelsen anfört.
44. att motion T17, yrkande 3 avslås.
45. att motion T19 anses besvarad.
46. att motion T21 anses besvarad.
47. att motion T31, yrkande 1 anses besvarad.
48. att motion T34 yrkande 1 och 2 anses besvarade.

- 49. att motion T40 yrkande 1 anses besvarad.
- 50. att motion T41 anses besvarad.
- 51. att motion T42 yrkande 1 och 2 anses besvarade.
- 52. att motion T44 anses besvarad.
- 53. att motion T50 yrkande 1 och 2 anses besvarade med vad partistyrelsen anfört.
- 54. att motion T37 avslås.
- 55. att motion T38 avslås.
- 56. att motion T50 yrkande 3 och 4 avslås.
- 57. att motion T53, yrkande 1 avslås.

Utskottet yrkade:

- 22. att bifalla partistyrelsens yrkande 40-49.
- 23. att bifalla partistyrelsens yrkande 50.
- 24. att landsmötet uttalar att småföretagarfrågor bör lyftas fram i kommande valrörelse.
- 25. att bifalla partistyrelsens yrkande 51-52.
- 26. att bifalla motion T44.
- 27. att bifalla partistyrelsens yrkande 53-57.

Hamid Fard, Ann-Mari Johansson, Elver Jonsson och Birgitta Spets hade i reservation 2 i utskottet yrkat:

- 1. att partistyrelsens yrkande 52 bifalles.

Lennart Fremling yrkade:

- 1. att bifalla motion T31.

Anders Albäck yrkade:

- 1. att till utskottets yrkande 24 lägga till följande text:
”och att i detta ingår ett speciellt ”småföretagarprogram”.

Landsmötet beslutade:

- 1. att avslå Lennart Fremlings yrkande.
- 2. att avslå Anders Albäck yrkande.
- 3. att bifalla utskottets yrkanden.

§115. Programpunkt T17-T23 med tillhörande motioner.

I debatten yttrade sig: Nina Lundström, Anna-Lisa Lundvall och Andres Käarik.

Programgruppen hade i förslag till tillväxtprogram yrkat:

- 1. att Punkt 17 ska lyda:
”Beskattningen av enskilt ägande och risktagande ska sänkas i förhållande till institutionellt ägande och sparande utan personligt risktagande.”
- 2. att Punkt 18 ska lyda:
”Underlätta individuella satsningar i nyföretagande genom att göra det möjligt att skjuta upp beskattning av riskkapitalavkastning om denna investeras som riskkapital i nya företag.”
- 3. att Punkt 19 ska lyda:
”Villkora statligt såddkapital med att privata intressenter satsar privat kapital.”

- 4. att** Punkt 20 ska lyda:
”Tillföra riskkapital genom att göra det möjligt att satsa premiepensionssparande direkt i ny- och småföretagande.”
- 5. att** Punkt 21 ska lyda:
”Förmögenhetsskatten ska avskaffas.”
- 6. att** Punkt 22 ska lyda:
”Dubbelskatten på risksparande minskas genom sänkning för ägarna.”
- 7. att** Punkt 23 ska lyda:
”Fåmansbolagens beskattning förenklas och sänks.”

Styrelsen för Folkpartiet liberalerna i Blekinge hade i motion T20 yrkat:

- 1. att** att punkt 20 utgår ur programmet.

Partistyrelsen hade yrkat:

- 58. att** programpunkterna 17, 19, 21, 22 och 23 bifalles,
- 59. att** programpunkt 18 ges följande lydelse:
”Underlätta individuella satsningar i nyföretagande genom att göra det möjligt att för en viss tid skjuta upp beskattning av riskkapitalavkastning om denna investeras som riskkapital i nya företag.”
- 60. att** att programpunkt 20 avslås.
- 61. att** att motion T20 avslås.

Karin Pilsäter, Anna Grönlund Krantz och Gunnar Nordmark hade i reservation 5 i partistyrelsen yrkat:

- 1. att** att behålla punkt 20 med lydelsen:
”Tillför riskkapital genom att göra det möjligt att under vissa villkor satsa premiepensionssparande direkt i ny- eller småföretagande.”

Utskottet yrkade:

- 28. att** bifalla partistyrrelsens yrkande 58-60.
- 29. att** bifalla motion T20.

Agneta Berliner, Anna-Lisa Lundvall och Margareta Arteus Thor hade i reservation 3 i utskottet yrkat:

- 1. att** reservation 5 i partistyrelsen bifalles.

Anna-Lisa Lundvall och Agneta Berliner yrkade:

- 1. att** bifalla reservation 3 i utskottet.

Landsmötet beslutade:

- 1. att** avslå Anna-Lisa Lundvalls och Agneta Berliners yrkande.
- 2. att** bifalla utskottets yrkande 28 och 29.

§116. Programpunkt T28, T30-T35, samt J11 med tillhörande motioner.

I debatten yttrade sig: Nina Lundström, Håkan Lindh, Gösta Frödin, Tina Acketoft, Karin Pilsäter, Eva Edvardsson och Anna Attergren Granath.

Programgruppen hade i förslaget till tillväxtprogram yrkat:

- 1. att** Punkt 28 ska lyda:
”EU bör inrätta en konkurrensmyndighet.”
- 2. att** Punkt 30 ska lyda:
”Ge Konkurrensverket ökade befogenheter och resurser för att bevaka konkurrensen.”
- 3. att** Punkt 31 ska lyda:
”Kriminalisera karteller.”
- 4. att** Punkt 32 ska lyda:
”Ta bort de lagar och bestämmelser som hindrar uppkomsten av konkurrens till offentliga tjänster.”
- 5. att** Punkt 33 ska lyda:
”Öppna de offentliga tjänsterna genom etableringsfrihet och ’pengsystem’.”
- 6. att** Punkt 34 ska lyda:
”Inför en utmaningsrätt för att främja mer upphandling av offentlig verksamhet.”
- 7. att** Punkt 35 ska lyda:
”Anpassa den offentliga upphandlingen bättre till de små företagens förutsättningar.”

Programgruppen hade i förslaget till jämställdhetsprogram yrkat:

- 8. att** Punkt 11 ska lyda:
”Inför utmaningsrätt för fler entreprenader.”

Eva Edwardsson hade i motion T22 yrkat:

- 1. att** landsmötet avstyrker punkt 33 i programförslaget om tillväxt att öppna de offentliga tjänsterna genom pengsystem.
- 2. att** landsmötet formulerar punkt 33 i programförslaget om tillväxt enligt följande:
Öppna de offentliga tjänsterna genom etableringsrätt och upphandling.

Olov Lindquist, Linnéa Darell, Birgitta Rydberg, Bengt Eliasson, Rolf Bromme, Cecilia Carpelan hade i motion T23 yrkat:

- 1. att** landsmötet ändrar punkt 33 i tillväxtsgruppens förslag till:
”Offentliga tjänster öppnas för konkurrens med olika former av kundval, etableringsfrihet och ’pengsystem’. Dessa utformas på kommunal, regional eller statlig nivå, beroende på verksamhetens innehåll och på vad som behövs för en god hushållning med skattemedel.”

Sven Jägervall hade i motion T24 yrkat:

- 1. att** programpunkt 34 ändras till följande lydelse:
”Inför utmaningsrätt för att främja mer upphandling av offentlig verksamhet, dock med begränsning på vård, skola och omsorgsområdet i de fall då valfriheten inskränks för medborgarna.”
- 2. att** ny programpunkt tillföres efter punkt 34:
”Utmaningsrätten för offentligt anställda/verksamheter i de lägen då rätten att välja driftform begränsats i kommun motsv.”

Lennart Rohdin hade i motion T48 yrkat:

- 1. att** att i programmet införa
”En planerad övergång till en fri bostadsmarknad med marknadshyror i bostäder med hyresrätt under en övergångsperiod om 5-7 år bör genomföras.”

Partistyrelsen hade yrkat:

- 62. att** punkt 28 i tillväxtprogrammet bifalles.
63. att punkt 30 i tillväxtprogrammet bifalles.
64. att punkt 31 i tillväxtprogrammet avslås.
65. att punkt 32 i tillväxtprogrammet ges lydelsen:
”Ta bort de lagar och bestämmelser som hindrar uppkomsten av konkurrens till offentliga tjänster och förhindra offentliga verksamheter att konkurrera på orättvisa villkor med privata verksamheter eller snedvrیدا konkurrensen mellan privat aktörer.”
66. att punkt 33 i tillväxtprogrammet avslås. (*rättat via rättelseblad*)
67. att punkt 34 ändras till:
”Kommuner och landsting bör införa en utmaningsrätt för att öka konkurrens och effektivitet.”
68. att motion T23 bifalles. (*rättat via rättelseblad*)
69. att punkt 35 i tillväxtprogrammet bifalles.
70. att motion T22 avslås.
71. att motion T24 anses besvarad med vad partistyrelsen anförde.
72. att motion T48 avslås.
73. att punkt 11 i jämställdhetsprogrammet bifalles.

Utskottet yrkade:

- 30. att** bifalla partistyrelsens yrkande 62-73.

Eva Edwardsson yrkade:

- 1. att** bifalla motion T22.

Håkan Lindh yrkade:

- 1. att** punkt 34 ändras till:
”En generell utmaningsrätt mot offentlig verksamhet skall införas för att främja mångfald, konkurrens, tillväxt, entreprenörskap och kvinnors företagande i hela landet.

Karin Pilsäter yrkade:

- 1. att** punkt 10 i jämställdhetsprogrammet ges samma lydelse som punkt 34 i tillväxtprogrammet.

Landsmötet beslutade

- 1. att** avslå Eva Edwardssons yrkande.
2. att avslå Håkan Lindhs yrkande.
3. att bifalla Karin Pilsäters yrkande.
4. att i övrigt bifalla utskottets yrkande.

Reservation*Eva Edwardsson*

Jag reserverar mig till förmån för bifall till motion T22.

§117. Programpunkt T15, T36-T41, J15, J19-22, I9, I14 med tillhörande motioner.

I debatten yttrade sig: Nina Lundström, Paula Röttorp, Gunnar Nordmark, Jan Jönsson, Karin Pilsäter, Mikael Scholl, Lennart Rohdin, Jarl Strömbäck, Brita Edholm och Marcus Claesson.

Programgruppen hade i förslaget till tillväxtprogram yrkat

- 1. att** Punkt 15 ska lyda:
”Skatterabatt för hushållsnära tjänster”.
- 2. att** Punkt 36 ska lyda:
”Inför individuella kompetenskonton”.
- 3. att** Punkt 37 ska lyda:
”Förläng den maximala tiden i provanställning och inför en enhetlig form av visstidsanställning”.
- 4. att** Punkt 38 ska lyda:
”Reformera medbestämmandelagen (MBL)”.
- 5. att** Punkt 39 ska lyda:
”Inför ett krav på proportionalitet vid stridsåtgärder och återinför förbudet mot stridsåtgärder gentemot enmans- och familjeföretag”.
- 6. att** Punkt 40 ska lyda:
”Avskaffa Lex Britannia”.
- 7. att** Punkt 41 ska lyda:
”Inför en ny arbetstidslag med ökad flexibilitet”.

Programgruppen hade i förslaget till jämställdhetsprogram yrkat

- 8. att** Punkt 15 ska lyda:
”Inför skattereduktion för hushållsnära tjänster”.
- 9. att** Punkt 19 ska lyda:
”Anpassa arbetsrätten till dagens arbetsmarknad, sänk trösklarna på arbetsmarknaden”.
- 10. att** Punkt 20 ska lyda:
”Utöka undantagen i turordningsreglerna för samtliga företag”.
- 11. att** Punkt 21 ska lyda:
”Förläng den möjliga provanställningstiden till 12 månader”.
- 12. att** Punkt 22 ska lyda:
”Stärk skyddet för föräldralediga”.

Programgruppen hade i förslaget till integrationsprogram yrkat:

- 13. att** Punkt 9 ska lyda:
”Frigör de hushållsnära tjänsterna
Att öppna för en legal marknad för hushållsnära tjänster kan ge stora möjligheter för grupper som i dag lever i utanförskap att ta ett första och avgörande steg i en arbetsmarknadskarriär. För att frigöra dessa tjänster föreslår vi införande av en skattereduktion som gör det möjligt för hushåll att köpa vita tjänster för häften av kostnaden. Hälften av den totala arbetskostnaden, inklusive moms, ges i skattereduktion. På detta sätt betalar köparen ändå mer än nettolönen, och skatt kommer att betalas in för tjänster som idag i huvudsak inte finns alls eller bara finns svart. Enligt detta förslag ska varje hushåll kunna köpa hushållstjänster för 50 000 kronor per år och få en skattereduktion motsvarande 50 procent av arbetskostnaden, inklusive moms.”
- 14. att** Punkt 14 ska lyda:
”Avskaffa den diskriminerande turordningsregeln
Det är bevisat att nuvarande lag om anställningstrygghet har betydande

diskriminerande effekter mot nya grupper på arbetsmarknaden. Detta är särskilt tydligt vad gäller invandrade personer. Därför föreslår vi att lagen reformeras så att den diskriminerande turordningsregeln, baserad på principen sist in först ut, avskaffas för alla arbetstagare med undantag för personer över 50 år. I stället ska kompetensen avgöra vem som får behålla jobbet vid personalnedskärningar. Denna nya regel ska vara tvingande och kan således inte förhandlas bort via kollektivavtal eller andra överenskommelser mellan facket och arbetsgivaren.”

Mikael Ståldal hade i motion T11 yrkat

- 1. att** i punkt 12 i tillväxtprogrammet ändras de två sista orden "ändra LAS" till: "ta bort turordningsreglerna i LAS".

Stefan Björk, Tobias Krantz, Per Hansson hade i motion T14 yrkat:

- 1. att** att landsmötet beslutar att Jönköpings län bör kunna bli försöksregion för lägre skatt på hushållsnära tjänster i enlighet med vad som anförs i motionen (punkt 15).

Alexander Augst hade i motion T25 yrkat:

- 1. att** att landsmötet ändrar förslaget i punkt 37 i programmet om tillväxt, till att förkorta den maximala tiden i provanställning till tre (3) månader.

Sven Jägervall hade i motion T26 yrkat:

- 1. att** programpunkt 38 får ny lydelse: ”Medbestämmandelagen (MBL) reformeras för förbättra anställdas möjlighet att påverka sin arbetsituation och arbetsmiljö.”
- 2. att** att följa programpunkter tillföres:
”Arbetsgivares fullgörande av informationsskyldighet före beslut skall endast avse beslutsavsikt som till ingen del påverkar anställds arbetsförhållanden eller arbetsmiljö.

Vetorätten för arbetstagarna avseende arbetsgivarens val av entreprenör/uppdragstagare förändras genom att frågan överförs till annan partsgemensam eller partsneutral kontrollstation, när anställda så begär.”

Eva Edwardsson hade i motion T27 yrkat:

- 1. att** landsmötet beslutar att styrka punkt 40 i programförslaget om tillväxt.
- 2. att** landsmötet beslutar om en punkt 40 i programförslaget om tillväxt med lydelsen: Förändra MBL så att arbetstagar- eller arbetsgivarorganisation endast får vidta stridsåtgärder i syfte att undantränga kollektivavtal med en skyddsnivå som är lägre än motsvarande skyddsnivå i det i branschen gällande kollektivavtalet.

Lars Lundqvist hade i motion T32 yrkat:

- 1. att** efter punkt 38, införa en punkt med följande innehåll:
”Arbetsmarknadslagstiftningen måste förändras och en lagstiftning där arbetstagarens rättigheter i huvudsak styrs genom tvingande lagstiftning införs. Systemet med skyddsombud bör helt skiljas från de fackliga organisationerna.”

Catharina Lehto hade i motion T36 yrkat:

- 1. att** landsmötet uttalar att Folkpartiet Liberalerna är positiv till en diskussion om att lagstadga en grundförsäkring för ALLA anställda, vilket betyder att försäkringsdelen lyfts ut från dagens gällande kollektivavtal.

Liberala ungdomsförbundet, förbundsstyrelsen hade i motion T46 yrk1 yrkat:

- 1. att** nytt stycke förs in i programmet med följande lydelse: "Folkpartiet anser att staten bör öka sin satsningar på forskning och utveckling. Det bör inte minst omfatta den grundforskning som sker på universitetet för att på så sätt stärka balansen med den tillämpade företagsforskningen."

Johan Ingerö och Ida Thulin hade i motion J4 yrk 2 yrkat:

- 1. att** punkt 15 stryks.

Sven Jägervall hade i motion J33 yrkat:

- 1. att** ny programpunkt tillföres efter punkt 21:
"Regler mot missbruk av provanställning införs".

Sven Jägervall hade i motion J34 yrkat:

- 1. att** ny programpunkt tillföres efter punkt19:
"Visstidsanställningar begränsas på svensk arbetsmarknad."
2. att ny programpunkt tillföres efter punkt19:
"Omvandling av heltidsanställning till deltidsanställning utan saklig grund förbjuds."

Sven Jägervall hade i motion J35 yrk 1 yrkat:

- 1. att** följande programpunkt tillföres efter p.19:
"Ofrivillig deltid skall begränsas där så är möjligt."

Mikael Ståldal hade i motion J37 yrkat:

- 1. att** punkt 20 i jämställdhetsprogrammet ändras till:
"Avskaffa turordningsreglerna för alla anställda i samtliga företag."

Jarl Strömbäck hade i motion J38 yrkat:

- 1. att** punkt 21 i programmet stryks i sin helhet.

Lars Johansson, Sakine Bahceci, Olov Lindquist hade i motion II yrk 3 yrkat:

- 1. att** landsmötet i samband med punkt 14 i förslaget till integrationsprogram uttalar till partistyrelsen och riksdagsgruppen att folkpartiet ska arbeta för att undantagsreglerna i LAS ska gälla alla företag.

Ana Maria Narti hade i motion I2 yrkande 6

- 1. att** punkt 14 i sin helhet flyttas över till tillväxtprogrammet och att en översyn av turordningsregeln där diskuteras i samband med en bredd analys av villkoren för alla individer och grupper som i dag hamnar utanför de fasta anställningarnas privilegierade position.

Mohamed Benrabah och Bernhard Magnusson hade i motion I3 yrk 9 yrkat:

- 1. att** punkt 14 avslås.

Liberala ungdomsförbundet, förbundsstyrelsen hade i motion I4 yrk 2 yrkat:

- 1. att** punkt 14 får följande lydelse:
"Det är bevisat att nuvarande lag (...) Därför föreslår vi att lagen reformeras så att den diskriminerande turordningsregeln baserad på principen sist in först ut avskaffas för alla arbetstagare. Istället ska kompetensen (...)"

Erik Ullenhag, Tina Acketoft, Makan Afshinnejad m fl hade i motion I7 yrk 2 yrkat:

1. att stycke 14 med rubriken "avskaffa den diskriminerande turordningsregeln" stryks.

Lars-Eric Gustafson hade i I25 yrk 4 yrkat:

1. att punkterna 14 stryks i sin helhet ur programmet.

Folkpartiet liberalerna Stockholms län – förbundsstyrelsen hade i motion I40 yrk 1 yrkat:

1. att att punkt 14 får rubriken "Ändra den diskriminerande turordningsregeln" och att tredje meningen får lydelsen:

2. att "Därför ska turordningsregeln ändras så att två personer i turordningskretsen alltid kan undantas från principen sist in, först ut, oavsett företagets storlek";

Åke Wredén hade i motion I54 yrkat:

1. att att landsmötet avslår punkt 14.

Sven Jägervall hade i motion I55 yrkat:

1. att punkt 14 "Avskaffa den diskriminerande turordningsregeln" stryks ur programmet.

Mikael Ståldal hade i motion I56 yrkat:

1. att i punkt 14 i integrationsprogrammet stryks slutet av tredje meningen: "med undantag för personer över 50 år".

Alexander Augst hade i motion I57 yrkat:

1. att punkt 14 i programförslaget om integration stryks.

Partistyrelsen hade yrkat:

74. att punkt 15 i tillväxtprogrammet, punkt 15 i jämställdhetsprogrammet samt punkt 9 i integrationsprogrammet bifalles.

75. att punkt 36, 37 och 38 i förslaget till tillväxtprogram bifalles.

76. att punkt 39 i tillväxtprogrammet ges följande lydelse:

"Inför ett krav på proportionalitet vid stridsåtgärder".

77. att **77a)** punkt 40 i förslaget till tillväxtprogram avslås, **77b)** punkt 41 i förslaget till tillväxtprogram bifalles. (*rättat via rättelseblad*)

78. att motion T11 avslås.

79. att motion T14, yrkande 1 anses besvarat med vad partistyrelsen anfört.

80. att motion T 25 avslås.

81. att **81a)** motionerna T26 avslås, **81b)** motion T27 anses besvarad. (*rättat via rättelseblad*)

82. att motionerna T32 och T36 anses besvarade med vad partistyrelsen anfört.

83. att punkt 19 i förslaget till jämställdhetsprogram avslås.

84. att punkterna 20, 21 och 22 i förslaget till jämställdhetsprogram bifalles.

85. att motionerna J33, J34, J35 yrkande 1, samt J38 avslås.

86. att motionerna J4, yrkande 2 och J37 avslås.

87. att punkt 14 i förslaget till integrationsprogram avslås.

88. att motionerna I1 yrkande 3, I2 yrkande 6, I3, yrkande 9, I7 yrkande 2, I25 yrkande 4, I40 yrkande 1, I54, I55 samt I57 anses besvarade med vad partistyrelsen anfört.

89. att motion I4 yrkande 2 samt motion I56 avslås.

Paula Röttorp och Iva Parizkova Ryggståhl hade i reservation 8 i partistyrelsen yrkat:

1. att en ny punkt införs efter punkt 37 i Tillväxtprogrammet, med lydelsen: ”Avskaffa turordningsreglerna i lagen om anställningsskydd (LAS)”.
2. att tredje meningen i punkt 14 i Integrationsprogrammet ges lydelsen: ”Därför föreslår vi att lagen reformeras så att den diskriminerande turordningsregeln, baserad på principen sist in först ut, avskaffas”.
3. att punkt 14 i integrationsprogrammet i övrigt bifalles.
4. att punkt 19 i jämställdhetsprogrammet bifalles.

Utskottet yrkade:

31. att bifalla partistyrelsens yrkande 74-89.

Erik Lindborg hade i reservation 4 i utskottet yrkat:

1. att Jag reserverar mig till förmån för reservation 8 angående partistyrelsens yttrande över programpunkt 12 i tillväxtprogrammet m. fl.

Paula Röttorp och Lennart Rohdin yrkade:

1. att bifalla reservation 4 i utskottet.

Karin Pilsäter yrkade:

1. att Punkt 24 i jämställdhetsprogrammet ska lyda: ”Utöka undantagen i turordningsreglerna till alla företag”.

Jarl Strömbäck yrkade:

1. att Punkt 21 i jämställdhetsprogrammet stryks.

Marcus Claesson, Göran Lewin och Johan Falkman yrkade:

1. att Programpunkt 37 stryks.

Landsmötet beslutade:

1. att avslå Paula Röttorps och Lennart Rohdins yrkande.
2. att bifalla Karin Pilsäters yrkande.
3. att avslå Jarl Strömbäckes yrkande.
4. att avslå Marcus Claessons m.fl yrkande.
5. att i övrigt bifalla utskottets yrkande.

Reservation

Jarl Strömbäck

Jag reserverar mig till förmån för motion J38.

§118. Programpunkt R33-R79 med tillhörande motioner

I debatten yttrade sig Torkild Strandberg, Johanna Parikka Altenstedt, Charlotte Klötz, Gabriel Romanus, Tommy Lundkvist, Göran Landerdahl, Esse Petersson, Elver Jonsson, Kenneth Nilsson, Johan Falkman, Staffan Werme och Johan Pehrson.

Programgruppen hade i förslag till rättsprogram yrkat:

1. att rubriken över punkt R33-R79 ska lyda: ”Bekämpa brottsligheten i alkoholens och narkotikans spår”.
2. att underrubriken och den inledande meningen för punkt R33-R41 ska lyda: ”**Polisen och socialtjänsten ska kunna ingripa tidigt**”

- Folkpartiet föreslår förbättrade möjligheter för polis och socialtjänst att ingripa tidigt.”
- 3. att** punkt 33 ska lyda:
”Inför lokala team i varje kommun där polis och socialtjänst arbetar tillsammans så att socialtjänsten kan ta över ett ärende direkt efter polisförhöret. Korta tiden mellan polisens ingripande och vårdinsatser. Polisen ska samverka med socialtjänsten och beroendevården för direkta vårdinsatser vid polisingripande.”
- 4. att** punkt 34 ska lyda:
”**Samarbete mellan åklagare och socialtjänst - åtalsunderlåtelse ska förutsätta deltagande i vårdprogram.** Vid enstaka, ringa narkotikabrott, ska unga kunna få åtalsunderlåtelse mot villkoret att de tar emot missbruksvård.”
- 5. att** punkt 35 ska lyda:
”**Utvidga möjligheterna för polisen att få information från socialtjänsten om langning till ungdomar.** En misstanke om överlåtelse av narkotika till den som inte fyllt 18 år, ska kunna lämnas till polis eller åklagare. Ändringar av vissa sekretessbestämmelser inom socialtjänsten är därför nödvändigt. ”
- 6. att** punkt 36 ska lyda:
”**Kartlägg, identifiera och gör fler riktade insatser i de miljöer där narkotika förekommer.** Polisens arbete mot narkotika i s.k. ”Ravekommissioner”, ”Krogkommissioner” och ”Gatulangningsgrupper” måste säkerställas och vidareutvecklas.”
- 7. att** punkt 37 ska lyda:
”**Polisen bör systematiskt använda sig av möjligheten att avkräva urinprov vid misstänkt narkotikabruk.** Urinprov gör att man enkelt och säkert kan bevisa om brott har begåtts, att ta sådana prov bör prioriteras.”
- 8. att** punkt 38 ska lyda:
”**Polisen ska kunna använda sig av kräkmedel i vissa fall vid skälig misstanke om narkotikabrott som inte är ringa.** Åtgärden ska få användas vid skälig misstanke om försäljning av narkotika när någon har svält t.ex. en kapsel. Kräkmedel får endast användas efter beslut av åklagare och ska bara genomföras av läkare.”
- 9. att** punkt 39 ska lyda:
”Internethandeln med narkotika är ett allvarligt problem - polisen måste ha tillgång till modern teknik för att klara IT-brottsligheten. Brottsligheten via Internet är omfattande och polisen måste kunna öka sina insatser, både genom tillgång till modern teknik och mer specialutbildad personal.”
- 10. att** punkt 40 ska lyda:
”**Samtliga landets skolor ska ha en väl utvecklad alkohol- och narkotikapolicy.** Policyn ska innehålla konkreta åtgärds- och uppföljningsprogram. Skolan ska ha upparbetade kanaler till polis- och socialtjänsten i kommunen.”
- 11. att** punkt 41 ska lyda:
”**Skolornas policy mot alkohol- och narkotikamissbruk ska kunna innefatta drogtester.** Föräldrarna till den som inte vill delta i sådana tester ska kontaktas.”
- 12. att** underrubriken och den inledande meningen för punkt R42-R50 ska lyda:
”**Kriminalvården – en narkotikafri zon**
Folkpartiet vill se konkreta åtgärder för en narkotikafri kriminalvård:”
- 13. att** punkt 42 ska lyda:
”**Narkotikafria fängelser ska vara en reell och bestående målsättning inom hela kriminalvården.** Kriminalvården ska ha ett väl definierat mål mot missbruk på

- anstalterna, en konkret åtgärdsplan med mätbara etappmål och en kontinuerlig resultatuppföljning. Operativa mål måste finnas.”
- 14. att** punkt 43 ska lyda:
”**Fler behandlings- och motivationsplatser behövs på anstalterna.** Kriminalvården måste utöka kapaciteten för behandling av missbrukare. En drogfri intagen ska inte tvingas vara på samma avdelning som narkotikamissbrukare.”
- 15. att** punkt 44 ska lyda:
”**Inrätta fler narkotikateam vid häktena som direkt kan erbjuda bl. a. rådgivning och kortare påverkansprogram.** I häktet tas ofta personer in som är akut drogpåverkade. Men de är inte dömda för brott och kan därför endast erbjudas att delta i program. Det är viktigt att flera direkta motivationsinsatser görs.”
- 16. att** punkt 45 ska lyda:
”**Skärpt inpasseringskontroll i förebyggande syfte.** Allmän inpasseringskontroll ska vara huvudregeln vid samtliga slutna anstalter och vid häktena. Tillståndsgivningen för inpasseringskontroll ska inte vara begränsat utan bestämmas tillsvidare med återkommande utvärderingar av säkerhetssituationen.”
- 17. att** punkt 46 ska lyda:
”**Totalförbud mot mobiltelefoner inom fängelseområdena.** Drygt 600 mobiltelefoner hittades på landets anstalter 2003. Detta är helt oacceptabelt. Intagna ska inte kunna förbereda insmuggling av narkotika eller andra förbjudna föremål till anstalterna, planera andra brott eller via telefon kunna hota brottsoffer och vittnen. Totalförbud mot mobiltelefoner ska gälla både intagna och anställda.”
- 18. att** punkt 47 ska lyda:
”**Fler narkotikahundar som kan söka efter narkotika hos människor vid anstalterna.** Narkotikahundar fyller en viktig funktion – även i avhållande syfte – i arbetet med att upptäcka narkotikan vid anstalterna. Satsningar på att få fler narkotikahundar behövs.”
- 19. att** punkt 48 ska lyda:
”**En intagen som visat sig ha använt narkotika bör endast få träffa besökare med restriktioner t.ex. bakom glasruta.** Många gånger har den intagne fått tillgång till narkotikan med hjälp av besökare. För att förhindra att detta fortsätter kan det i vissa fall vara bra att låta besöken ske bakom glasruta.”
- 20. att** punkt 49 ska lyda:
”**Att vägra drogtesta sig ska ge samma disciplinpåföljd som ett positivt testresultat.** Regelbundna urinprover för att kontrollera drogfrihet behövs i många fall. Att vägra ta sådana prover måste få tydliga och kännbara konsekvenser.”
- 21. att** punkt 50 ska lyda:
”**Konstaterat, uppsåttligt bruk av narkotika på anstalt ska alltid polisanmälas.** Att knarka inne på en anstalt måste medföra samma konsekvenser som att knarka ute i samhället. Anstalterna ska alltid polisanmäla narkotikabrott.”
- 22. att** underrubriken och den inledande meningen för punkt R51-R61 ska lyda:
”**Angrip den organiserade brottsligheten**
Folkpartiet vill stärka de brottsbekämpande myndigheterna:”
- 23. att** punkt 51 ska lyda:
”**Samordna den högsta styrningen av de brottsbekämpande myndigheterna.** Regeringens mål i regleringsbrev till myndigheterna måste vara synkroniserade och tydliga.”
- 24. att** punkt 52 ska lyda:
”**Justitiedepartementet ska ha ett tydligt huvudansvar för bekämpandet av narkotikan.** Att bekämpa knarket är i första hand en fråga om att upprätthålla

- förbudet, sekundärt är det en fråga om missbruksvård. Ansvaret för narkotikafrågan ska därför inte ligga under socialdepartementet, utan justitiedepartementet bör ha det övergripande ansvaret.”
- 25. att** punkt 53 ska lyda:
”**Inrätta ett nationellt underrättelsecenter.** Samla och utveckla de berörda myndigheternas gemensamma underrättelsearbete på nationell nivå vid ett ställe. Korta informationsvägarna.”
- 26. att** punkt 54 ska lyda:
”Inrätta en nationell polisavdelning med bred kompetens för bekämpande av organiserad brottslighet. Avdelningen ska ha regionala enheter runt om i landet.”
- 27. att** punkt 55 ska lyda:
”**Inför riktade arbetsinsatser genom särskilda "task force".** Bedriv ett strukturerat och målmedvetet arbete under begränsade tidsperioder, på nationell nivå och i internationell samverkan, mot särskilda mål. Att följa och slå sönder en viss narkotikatransport är ett sådant mål.”
- 28. att** punkt 56 ska lyda:
”**Go for the money", inför utökade möjligheter till förverkande.** Förverkande ska kunna användas gentemot dem som dömts för grova brott och inte kan påvisa någon förklaring till sina omfattande ekonomiska tillgångar.”
- 29. att** punkt 57 ska lyda:
”**Polisen och tullen ska kunna registrera spaningsfordon på fiktiva ägare.** Polisen och tullen måste få tillgång till effektivare brottsbekämpande verktyg, ett viktigt hjälpmedel är att kunna använda spaningsfordon som inte kan spåras direkt till polisen.”
- 30. att** punkt 58 ska lyda:
”**Stärk tullkriminalens arbete med att kartlägga kriminella nätverk.** Arbetet mot den organiserade brottsligheten måste förstärkas, bl. a. med fler anställda.”
- 31. att** punkt 59 ska lyda:
”**Satsa på genomgripande utbildning för personal, inom alla beslutsnivåer, som arbetar mot narkotikabrottslighet.** Idag saknas relevant utbildning gällande narkotikabrottslighet på många håll inom de brottsbekämpande myndigheterna.”
- 32. att** punkt 60 ska lyda:
”**Inrätta ett vittnesstöds- och personskyddsprogram både på nationell och internationell nivå.** Hoten mot vittnen, brottsoffer, andra utsatta personer och berörd personal ökar. Ett genomgripande, nationellt personskyddsprogram, som även omfattar ett internationellt samarbete, måste införas.”
- 33. att** punkt 61 ska lyda:
”**Kraftigt utökade resurser till EU:s polisbyrå Europol.** Fler analytiker och personer med specialistkompetens till de olika avdelningarna. Europol måste kunna skärpa kampen mot både organiserad brottslighet och terrorism.”
- 34. att** underrubriken och den inledande meningen för punkt R62-R67 ska lyda:
”**Åtgärder mot brottslighet i alkoholens spår**
Folkpartiet vill stärka polisens och socialtjänstens åtgärder mot alkoholmissbruk:”
- 35. att** punkt 62 ska lyda:
”**Konkreta åtgärdsplaner mot ungdomsfylleri i varje kommun.** Mätbara mål ska sättas upp och utvärderas. Bred samverkan mellan skola, idrottsrörelsen, föräldraföreningar, socialtjänst, polis m.fl.”
- 36. att** punkt 63 ska lyda:
”**Utvidga möjligheterna för polisen att få information från socialtjänsten om langning till ungdomar.** En misstanke om langning till den som inte fyllt 18 år, ska

- kunna lämnas till polis eller åklagare. Ändringar av vissa sekretessbestämmelser inom socialtjänsten är därför nödvändigt.”
- 37. att** punkt 64 ska lyda:
”**Strängare straff för langning och överlåtelse av alkohol till unga.** Det är viktigt att – med hjälp av många olika åtgärder - förhindra att fler ungdomar får tillgång till alkohol. Ett intensifierat förebyggande arbete och informationskampanjer behövs men också allvarligare påföljder för den som langar och överlåter alkohol till unga.”
- 38. att** punkt 65 ska lyda:
”**Kraftig ambitionshöjning för polisutredningar om langning till unga.** De många fallen av alkoholförgiftning av personer under 20 år, har inte någon motsvarighet i domar mot personer för langning.”
- 39. att** punkt 66 ska lyda:
”**Intensifierad jakt på illegal alkoholförsäljning genom satsningar på tull och polis.** Det behövs fler tulltjänstemän som kan arbeta med brottsbekämpning. Fler poliser som arbetar operativt och inte bakom skrivbordet.”
- 40. att** punkt 67 ska lyda:
”Polisen ska kunna använda sig av bevisprovokation för att kunna komma åt bl. a. den organiserade spritsmugglingen och försäljningen av alkohol till barn och ungdomar. Polisens möjligheter att ingripa mot den organiserade spritsmugglingen måste stärkas.”
- 41. att** underrubriken och den inledande meningen för punkt R68-R79 ska lyda:
”**Nyktra förslag mot rattfylleriet**
Folkpartiets förslag till tuffare tag mot rattfylleriet:”
- 42. att** punkt 68 ska lyda:
”**Upprensning av påföljderna för rattfylleribrott.** Vid grova fall av rattfylleri eller vid upprepade rattfylleribrott ska i större utsträckning dömas till fängelse. Domstolarna bör oftare använda sig av hela straffskalan. Samhällstjänst bör undvikas.”
- 43. att** punkt 69 ska lyda:
”Obligatoriska behandlingsprogram för den som dömts för rattfylleri eller grovt rattfylleri. Dessa brott ska alltid leda till straff kombinerat med vårdåtgärder.”
- 44. att** punkt 70 ska lyda:
”**Den som kör drog- eller rattfull och orsakar någons död bör kunna dömas för dråp.** Påföljderna för ett sådant allvarligt brott bör skärpas, idag kan endast grovt rattfylleri och vållande till annans död komma ifråga.”
- 45. att** punkt 71 ska lyda:
”**Höj straffet för olovlig körning.** Många som begår brottet olovlig körning har också alkoholproblem. Straffet för olovlig körning bör höjas till ett år och därmed kunna vara häktningsgrundande.”
- 46. att** punkt 72 ska lyda:
”**Inför förbud mot s.k. eftersupning.** En rattfyllerist som orsakar en trafikolycka ska inte kunna skylla på att han eller hon har druckit alkoholen efter olyckan.”
- 47. att** punkt 73 ska lyda:
”**Läkare ska anmäla diagnostiserat alkoholmissbruk oftare till länsstyrelsen.** Idag anmäls bara en av 1 000 patienter, trots att läkarna har anmälningsskyldighet enligt körkortslagen.”
- 48. att** punkt 74 ska lyda:
”**Tullen ska kunna utföra nykterhetskontroller i samband med tullkontroller.** Tulltjänstemän, som vid tullkontroll påträffar en förare som är misstänkt berusad,

- ska i stort sett ha samma befogenheter som polisen. Fulla förare måste stoppas direkt vid gränsen, innan de ger sig ut på våra vägar.”
- 49. att** punkt 75 ska lyda:
”**Inför ”alkobommar” kopplade till alkoholmätare vid färjeområden.** Vid färjeområdets utfarter skulle en bom kunna sättas upp som kopplas till alkoholmätare. För att kunna lämna området om bommen är nerfälld måste föraren göra ett utandningsprov.”
- 50. att** punkt 76 ska lyda:
”**Alkolås i linjetrafiken, yrkessjötrafiken, flyget, bussar, skolskjutsar m.fl. fordon.** Alkolås ska införas i snabbare takt och kommunerna bör visa vägen vid upphandling av nya fordon.”
- 51. att** punkt 77 ska lyda:
”**Utöka verksamheten med villkorligt återkallade körkort.** Även den som inte har begått rattfylleribrott, men som fått sitt körkort återkallat p.g.a. alkoholberoende eller opålitlighet i nykterhetshänseende, ska kunna ingå.”
- 52. att** punkt 78 ska lyda:
”**Ökade insatser från polisen.** Det behövs fler trafikpoliser så att nykterhetskontrollerna ökar. Fler än 50 människoliv skulle kunna räddas om varje år om trafikövervakningen var lika bra över hela landet.”
- 53. att** punkt 79 ska lyda:
”**Skärpta krav på alkohol- och drogpolicy samt handlingsplaner hos kommuner, taxibolag, åkerier m.fl.** Inom alla branscher med yrkeschaufförer och inom alla kommuners berörda verksamheter måste arbetet mot rattfylleri skärpas.”

Styrelsen för Folkpartiet liberalerna i Kungsbacka, Stig Löf, Hans-Åke Fryklund m.fl. hade i motion R2 yrk 2, 3, 4, 6, 8, 9, 10 och 11 yrkat:

- 2. att** punkt 56 i programförslaget "Ökad trygghet mot brott" stryks.
- 3. att** punkt 72 i programförslaget "Ökad trygghet mot brott" stryks.
- 4. att** punkt 38 i programförslaget "Ökad trygghet mot brott" ändras så att rubriken lyder "Det bör utredas om polisen ska kunna använda sig av kräkmedel i vissa fall vid skälig misstanke om narkotikabrott som inte är ringa".
- 6. att** punkt 78 i programförslaget "Ökad trygghet mot brott" ändras så att meningen "Fler trafikpoliser kan komma ifråga endast om det tillskjuts mer resurser också till andra delar av polisen så att proportionalitet i utredningsresurserna uppnås." läggs till efter sista meningen.
- 8. att** punkt 68 i programförslaget "Ökad trygghet mot brott" ändras så att sista meningen stryks och första meningen får lydelsen "Vid grovt rattfylleri och vid upprepade fall av rattfylleri där andra påföljder visat sig verkningslösa ska i större utsträckning dömas till fängelse."
- 9. att** punkt 71 i programförslaget "Ökad trygghet mot brott" stryks.
- 10. att** punkt 52 i programförslaget "Ökad trygghet mot brott" stryks.
- 11. att** före punkt 32 i programförslaget "Ökad trygghet mot brott" lägga till en ny punkt med lydelsen "Skapa en rikstäckande narkomanvård med tillräckliga resurser. Säkerställ en jämn standard på narkomanvården över riket med tillräckliga resurser för att möta behovet av avgiftning och rehabilitering."

Liberala ungdomsförbundet, förbundsstyrelsen, hade i motion R5 yrkande 4-7 yrkat:

- 4. att** punkten 34 i det rättspolitiska programmet ersätts med följande lydelse: "Samarbete mellan åklagare och socialtjänst - åtalsunderlåtelse ska förutsätta deltagande i

vårdprogram. Vid ringa narkotikabrott ska unga erbjudas missbruksvård. Om de väljer att ingå i ett sådant program ska de kunna få åtalsunderlåtelse.

- 5. att** punkten 35 i det rättspolitiska programmet stryks.
- 6. att** punkten 41 i det rättspolitiska programmet stryks
- 7. att** punkten 63 i det rättspolitiska programmet stryks.

Åke Wredén och Esse Petersson hade i motion R14 yrkat:

- 1. att** punkt 58 ändras till: "Tullkriminalens och polisens arbete med att kartlägga kriminella nätverk och bekämpa organiserad brottslighet måste kraftigt förstärkas, bl. a. med betydligt fler anställda som har särskilda uppgifter i att hindra narkotika-, alkohol- och tobaksmuggling."
- 2. att** punkt 64 ändras till: "Straffen för den illegala alkoholhanteringen skärps, med en hårdare straffmätning än i dag för langning till barn och ungdomar samt ändrade straffskalor så att grov olaglig tillverkning, smuggling och langning av alkohol skärps kan ge upp till åtta års fängelse."
- 3. att** punkt 67 delas i två punkter och ändras till: 67a "Polisens lagliga möjligheter att ingripa mot alkoholsmugglingen måste stärkas, genom förbud att förvara och transportera alkohol i lokaler och fordon där försäljning av alkohol inte är tillåten, så att alkohol inte får förvaras i butiker där det inte finns tillstånd att sälja den samt att alkoholdrycker inte får medföras i yrkesmässig godstrafik utom då själva transporten avser leverans av alkoholdrycker." 67 b "Polisen ska kunna använda sig av bevisprovokation för att kunna komma åt organiserad narkotika-, alkohol- och tobaksmuggling samt försäljning av sådana varor till barn och ungdomar."

Gabriel Romanus, Linnéa Darell och Lennart Rohdin hade i motion R15 yrkat:

- 1. att** landsmötet accepterar en höjning av åldersgränserna för servering av alkohol och för inköp av folköl till 20 år, om detta bedöms rimligt efter remissbehandling av alkoholförselutredningens förslag.
- 2. att** slutlig ställning till denna fråga tas av folkpartiets riksdagsgrupp.

Lars Lundqvist hade i motion R16 yrkat:

- 1. att** punkten 70 stryks i sin helhet från programmet.

Esse Petersson hade i motion R17 yrkat:

- 1. att** punkt 75 får lydelsen: "Inför obligatoriska alkobommar kopplade till alkoholmätare vid färjeområden. Vid färjeområdets utfarter skall bommar sättas upp som kopplas till automatiska alkoholmätare. För att kunna lämna området måste föraren göra ett utandningsprov och om det är negativt öppnas alkobommen, annars går det en signal till tullen eller polisen."
- 2. att** punkt 76 får lydelsen: "Alkolås i alla nya fordon inom en treårsperiod och i äldre fordon fem år senare. Införande av alkolås ska påskyndas och offentliga sektorn ska gå i spetsen för detta vid all upphandling av nya fordon."

Tommy Lundkvist hade i motion R27 yrkat:

- 1. att** landsmötet uttalar att grov misshandel, grovt vållande till annans död, grovt rån och grovt narkotikabrott ska ha samma straffskala.
- 2. att** denna straffskala ska vara fängelse i lägst två år och högst tio år.
- 3. att** straffskalan för vårdnadshavare som grovt misshandlar sitt barn, där barnet är under tretton år, ska vara fängelse i lägst sex år och högst tio år.

Stina Engström hade i motion R30 yrkat:

- 1. att** en ny punkt införs med innebörden att vid vapeninnehav ska vapnet/vapnen tas i beslag under den tid som läkaren gör bedömningen att patienten har ett pågående sjukdomstillstånd. Därefter bör en ny ansökan av vapeninnehav göras.

Elver Jonsson hade i motion R31 yrkat:

- 1. att** att slå fast att alkohol och andra droger är en social fråga som måste vara vägledande i nationell och internationell politik.
- 2. att** att Sverige i EU driver linjen att förändra och minska kvoterna för införsel av alkohol till Sverige.
- 3. att** att insatser görs för att hävda en lagstiftning som säkrar en drogfri uppväxt för ungdom.
- 4. att** att kommunerna får ett avgörande inflytande på alkohol- och drogpolitiken beträffande utskänkning och andra lokala villkor.
- 5. att** att (fp) går ut i en offensiv drive beträffande alkohol och andra bruksgifter i avsikt att förbättra och säkra folkhälsan.

Partistyrelsen hade yrkat:

- 1. att** programgruppens förslag punkt 33 bifalles.
- 2. att** motion R 5 yrkande 4 bifalles.
- 3. att** programgruppens förslag punkt 34 avslås.
- 4. att** motion R 5 yrkande 5 avslås.
- 5. att** punkt 35 ges följande innehåll:
”Utvidga möjligheterna för polisen att få information från socialtjänsten om överlåtelse av narkotika till ungdomar. En misstanke om överlåtelse av narkotika till den som inte fyllt 18 år, ska kunna lämnas till polis eller åklagare. Ändringar av vissa sekretessbestämmelser inom socialtjänsten är därför nödvändiga.”
- 6. att** programgruppens förslag punkt 36 bifalles.
- 7. att** programgruppens förslag punkt 37 bifalles.
- 8. att** motion R 2 yrkande 4 avslås.
- 9. att** programgruppens förslag punkt 38 bifalles.
- 10. att** programgruppens förslag punkt 39 bifalles.
- 11. att** programgruppens förslag punkt 40 bifalles.
- 12. att** motion R 5 yrkande 6 avslås.
- 13. att** programgruppens förslag punkt 41 bifalles.
- 14. att** motion R 2 yrkande 11 anses besvarad.
- 15. att** en ny punkt införs efter punkt 41 med följande innehåll:
”Säkerställ en rikstäckande missbruksvård genom att överföra ansvaret för finansieringen av institutionsplatser till staten. I gengäld måste kommunen ha en plan för hela vårdkedjan, från akut avgiftning till integrering i samhället.”
- 16. att** programgruppens förslag punkt 42 bifalles.
- 17. att** programgruppens förslag punkt 43 bifalles.
- 18. att** programgruppens förslag punkt 44 bifalles.
- 19. att** programgruppens förslag punkt 45 bifalles.
- 20. att** programgruppens förslag punkt 46 bifalles.
- 21. att** programgruppens förslag punkt 47 bifalles.
- 22. att** programgruppens förslag punkt 48 bifalles.
- 23. att** programgruppens förslag punkt 49 bifalles.
- 24. att** programgruppens förslag punkt 50 bifalles.
- 25. att** programgruppens förslag punkt 51 bifalles.

- 26. att** motion R 2 yrkande 10 avslås.
- 27. att** programgruppens förslag punkt 52 bifalles.
- 28. att** programgruppens förslag punkt 53 bifalles.
- 29. att** programgruppens förslag punkt 54 bifalles.
- 30. att** programgruppens förslag punkt 55 bifalles.
- 31. att** motion R 2 yrkande 2 avslås.
- 32. att** programgruppens förslag punkt 56 bifalles.
- 33. att** programgruppens förslag punkt 57 bifalles.
- 34. att** motion R 14 yrkande 1 anses besvarat.
- 35. att** programgruppens förslag punkt 58 bifalles.
- 36. att** programgruppens förslag punkt 59 bifalles.
- 37. att** programgruppens förslag punkt 60 bifalles.
- 38. att** programgruppens förslag punkt 61 bifalles.
- 39. att** programgruppens förslag punkt 62 bifalles.
- 40. att** motion R 5 yrkande 7 avslås.
- 41. att** programgruppens förslag punkt 63 bifalles.
- 42. att** motion R 14 yrkande 2 avslås.
- 43. att** programgruppens förslag punkt 64 bifalles.
- 44. att** programgruppens förslag punkt 65 bifalles.
- 45. att** programgruppens förslag punkt 66 bifalles.
- 46. att** motion R 14 yrkande 3 anses besvarad.
- 47. att** att punkt 67 ändras till följande innehåll:
”Polisen ska kunna använda sig av bevisprovokation för att komma åt den organiserade brottsligheten. Polisens möjligheter att på detta sätt hindra organiserad alkohol-, narkotika- och tobaksmuggling samt försäljning av sådana varor till barn och ungdomar måste stärkas.”
- 48. att** motion R 15 yrkande 1 och 2 avslås.
- 49. att** motion R 2 yrkande 8 avslås.
- 50. att** programgruppens förslag punkt 68 bifalles.
- 51. att** programgruppens förslag punkt 69 bifalles.
- 52. att** motion R 16 avslås.
- 53. att** programgruppens förslag punkt 70 bifalles.
- 54. att** motion R 2 yrkande 9 avslås.
- 55. att** punkt 71 ändras till följande innehåll:
”Höj straffet för grov olovlig körning. Många som begår brottet olovlig körning har också alkoholproblem. Vid brottet grov olovlig körning bör straffskalan skärpas och stadga böter eller fängelse i högst ett år. På så sätt kan det grova brottet bli häktningsgrundande och markera allvaret i att t.ex. vid upprepade tillfällen köra ett fordon trots återkallat körkort.”
- 56. att** motion R 2 yrkande 3 avslås.
- 57. att** att programgruppens förslag punkt 72 bifalles.
- 58. att** programgruppens förslag punkt 73 bifalles.
- 59. att** programgruppens förslag punkt 74 bifalles.
- 60. att** motion R 17 yrkande 1 avslås.
- 61. att** programgruppens förslag punkt 75 bifalles.
- 62. att** motion R 17 yrkande 2 avslås.
- 63. att** programgruppens förslag punkt 76 bifalles.
- 64. att** programgruppens förslag punkt 77 bifalles.
- 65. att** motion R 2 yrkande 6 avslås.
- 66. att** programgruppens förslag punkt 78 bifalles.

- 67. att** programgruppens förslag punkt 79 bifalles.
68. att motion R 27 avslås.
69. att motion R 30 anses besvarad.
70. att motion R 31 yrkande 1, 3, 4, och 5 anses besvarade.
71. att motion R 31 yrkande 2 avslås.

Utskottet yrkade:

- 13. att** bifalla partistyrelsens yrkande 1-71.

Tommy Lundkvist yrkade i reservation 2 i utskottet:

- 1. att** en ny punkt läggs till i programförslaget med följande innehåll:
”Minimistrafvet för grovt vållande till annans död, grov misshandel och speciellt grov barnmisshandel bör höjas.”

Göran Landerdahl yrkade i reservation 3 i utskottet:

- 1. att** följande mening läggs till sist i programförslagets punkt 72:
”Om han eller hon inte kan bevisa att så skett.”

Charlotte Klötz yrkade:

- 1. att** programpunkt 38 under rubriken Bekämpa brottsligheten i alkoholens och narkotikans spår stryks.

Kenneth Nilsson och Carl Johan Carlsson yrkade:

- 1. att** punkt 56 i programförslaget ”Ökad trygghet mot brott” stryks.

Johan Falkman och utskottet yrkade:

- 1. att** programpunkt 67 ändras till:
”Polisen och de andra brottsbekämpande myndigheterna ska kunna använda sig av bevisprovokation för att kunna komma åt bl. a. den organiserade spritsmugglingen och försäljningen av alkohol till barn och ungdomar. Polisens och de andra brottsbekämpande myndigheternas möjligheter att hindra organiserad alkohol-, narkotika- och tobaksmuggling samt försäljning av sådana varor måste stärkas.”

Staffan Werme yrkade:

- 1. att** utskottets yrkande 13 avslås.
2. att programmets punkt 67 stryks.

Göran Landerdahl och utskottet yrkade:

- 1. att** punkt 72 i punktprogrammet får ett tillägg och ska lyda:
”**Inför förbud mot s.k. eftersupning.**
En rattfyllerist som orsakar en trafikolycka ska inte kunna skylla på att han eller hon har druckit alkoholen efter olyckan om han eller hon inte kan bevisa att så skett.”

Esse Petersson yrkade:

- 1. att** bifalla motion R17.

Tommy Lundkvist yrkade:

- 1. att** bifalla utskottsreservation 2.

Landsmötet beslutade:

1. att avslå Charlotte Klötz yrkande.
2. att avslå Kenneth Nilssons yrkande.
3. att bifalla Johan Falkmans och utskottets yrkande.
4. att avslå Staffan Wermes yrkande.
5. att bifalla Göran Landerdahls och utskottets yrkande.
6. att avslå Esse Peterssons yrkande.
7. att avslå Tommy Lundkvists yrkande.
8. att i övrigt bifalla utskottets yrkanden.

Reservation

Helena Krona

Polisens möjligheter att ingripa mot den grova organiserade brottsligheten bör stärkas genom bl a tillåtande av bevisprovokation. Detta bör dock inte ses som ett generellt arbetssätt utan mer restriktivt användas som sista utväg.

Reservation

Staffan Werme

Bifall till yrkande om avslag på punkterna 38, 56, 67 i rättspolitiska programmet. Rättssamhället kan inte acceptera en enbart effektivitetssynvinkel på brottsbekämpning utan måste också ta hänsyn till rättssäkerhet.

Reservation

Tove af Geijerstam, Charlotte Klötz, Johan Falkman, Birgitta Ohlsson, Göran Levin

Att låta läkare ge kräkmedel efter beslut av åklagare för att utvinna bevismaterial är inte bara etiskt och medicinskt olämpligt utan också, på grund av matspjälkning, oftast ogenomförbart. Vi reserverar oss till förmån för Charlotte Klötz yrkande.

Reservation

Esse Petersson, Anna-Karin Carstensen, Elver Jonsson, Staffan Werme

Reservation för bifall till motion R17 yrkande 1 och 2.

§119. Programpunkt R80-R93 med tillhörande motioner

I debatten yttrade sig Torkild Strandberg, Carin Melin, Jarl Strömbäck, Britt-Marie Norelius, Stefan Dangardt, Staffan Werme, Johan Strandberg, Johan Falkman och Johan Pehrson.

Programgruppen hade i förslag till rättsprogram yrkat:

1. att Rubriken för punkt R80-R93 ska lyda:
”Ökad trygghet mot brott - en synlig poliskår”
2. att underrubriken och den inledande meningen för punkt R80-R90 ska lyda:
”**Nystart för polisen - bättre ledarskap och mer utbildning**
Folkpartiet vill att polisen får en nystart:”
3. att punkt 80 ska lyda:
”**Regeringen ska ta fram en sammanhållen strategi för polisen och den framtida utvecklingen av poliskåren.** Såväl effektiviteten som den demokratiska insynen ska balanseras och förankras bättre.”
4. att punkt 81 ska lyda:
”**Budgethålen måste täppas till.** Sluta med den strukturella underfinansieringen av polisen. Fler nya poliser gör ingen nytta om polismyndigheterna inte har råd att anställa dem.”

5. att punkt 82 ska lyda:
”**En central samordning av polisen och alla de brottsbekämpande myndigheternas operativa arbete behövs.** Bristen på en sammanhållen politisk ledning av de brottsbekämpande myndigheterna är den största bristen i arbetet för ett tryggare Sverige. Det behövs ett väl genomtänkt, strukturerat och samordnat arbete – landets ledning ska ta sitt fulla ansvar för en stärkt kamp mot brottsligheten.”
6. att punkt 83 ska lyda:
”**Utbildning och fortbildning i ledarskap inom alla nivåer.** Den svenska polisen lider av strukturella problem med bristande samordning och ledning av verksamheten. Ledarskapet inom polisen måste ges ett ökat fokus på alla nivåer.”
7. att punkt 84 ska lyda:
”**Central återkommande vidareutbildning av samtliga poliser.** Polisen har inte haft någon sådan sedan 1986. Mycket har förändrats i omvärlden sedan dess. Kompetensutveckling är nödvändigt.”
8. att punkt 85 ska lyda:
”**Fler specialister som ska utreda särskilda typer av brott.** Särskilda utbildnings- och vidareutbildningsinsatser till specialisering.”
9. att punkt 86 ska lyda:
”**Polisens arbete måste renodlas.** De färdiga förslag som redan finns om att polisen t.ex. ska slippa passhantering och genomföra färre transporter av personer åt andra myndigheter, måste bli verklighet.”
10. att punkt 87 ska lyda:
”**Ta vara på de poliser som är sjukskrivna genom att satsa på särskild utbildning.** Många sjukskrivna poliser kan inte komma tillbaka till sina gamla arbetsuppgifter. Genom en anpassad vidareutbildning skulle flera av dem kunna bli ett tillskott för annat arbete inom polisen.”
11. att punkt 88 ska lyda:
”**Värna en lokalt förankrad polis nära medborgarna.** Dagens utveckling ”från närpolis till fjärrpolis” måste stoppas.”
12. att punkt 89 ska lyda:
”**En fjärde polishögskola behövs.** För att kunna få fler poliser behöver vi ytterligare en polishögskola.”
13. att punkt 90 ska lyda:
”**Regeringen ska redovisa kriterierna för utnämmandet av de högsta polischeferna.** Insynen i tillsättningsärenden ska stärkas. Dessutom ska regionala polisstyrelser garanteras inflytande över tillsättandet av regionala och lokala polischefer.”
14. att underrubriken för punkt R91-R93 ska lyda:
”**Säkerhet och trygghet - i hela landet**”
15. att punkt 91 ska lyda:
”**Blåljusmyndigheterna ska ha tillgång till ett modernt radiokommunikationssystem över hela landet.** Hela Sverige ska vara ett levande land, människors möjligheter att bo och arbeta ska inte begränsas av att polisen m.fl. myndigheter inte kan garantera hjälp och snabba insatser på vissa ställen. Polisen, Kustbevakningen, Tullverket, kommunala räddningstjänster, ambulansvården och Försvarmakten behöver ett modernt och säkert radiokommunikationssystem.”
16. att punkt 92 ska lyda:
”**Låt polisen arbeta mer med flexibel stationering - inför mobila polisteam.** Det behövs fler poliser i hela landet men polisen måste också kunna använda sig av modern teknik och flexibla lösningar. För att minska utryckningstiden och öka

effektiviteten också i glesbygden, behöver polisen få möjlighet att arbeta i mobila polisenheter.”

17. att punkt 93 ska lyda:

”**Ändra reglerna för registrering i DNA-personregister.** Alla brott som kan leda till fängelse ska kunna utredas med hjälp av DNA-teknik och registrering i DNA-personregister. Detta skulle innebära att kvaliteten på brottsutredningarna höjs och fler brott klaras upp. Det ökar också rättssäkerheten om den som är oskyldigt misstänkt för ett brott kan frias snabbare med hjälp av DNA-tekniken.”

Johan Strandberg hade i motion R13 yrkat:

1. att under punkt 88 tilläggs att snabbutbildad b-polis gör sig synlig.

Stefan Dangardt hade i motion R18 yrkat:

1. att Landsmötet uttalar som sin uppfattning att Regeringens nationella brottsförebyggande program, "Allas vårt ansvar" Ds. 1996:59, skall revideras, uppdateras och förtydligas beträffande alla de brottspreventiva möjligheter som finns hos aktörer utanför polisen och övriga rättsväsendet.

Stefan Dangardt hade i motion R19 yrkat:

1. att Landsmötet uttalar som sin mening att polisen i Sverige skall organiseras i en myndighet, i främsta syfte att stärka det nationella ledarskapet över verksamheten, och därmed säkerställa och påskynda nödvändiga utvecklingsåtgärder.

Britt-Marie Norelius hade i motion R20 yrkat:

1. att punkt 92 får följande tillägg:
”Såväl i storstadsregioner som i glesbygd, ska polisbussar konverteras till flexi-mobila polisstationer, med tekniska möjligheter till uppkoppling mot interna register, med skrivare, kamera m.m. som används i polisarbete samt blankettservice genom utskrifter på begäran. Polisbussen ska rulla i upptagningsområdet, den kan användas för uttryckning, men har fasta tider per vecka för uppställning som öppet kontor för allmänheten.”

Lennart Rohdin hade i motion R22 yrkat:

1. att i programförslaget införa "Ett effektivt rättsväsende för färre brott kräver också att åklagarväsende och domstolar har resurser att beivra de brott som polisen ingriper mot."

Carin Melin hade i motion R24 yrkat:

1. att det rättspolitiska programmet förses med ett tillägg i form av en eller ett par punkter där rättssäkerhetsaspekten betonas. Tillägget bör särskilt betona vikten av klara gränser för polisens befogenheter när det gäller att ingripa mot enskilda medborgare.

Styrelsen för Folkpartiet liberalerna i Göteborg hade i motion R26 yrkat:

1. att Landsmötet beslutar att vidare utveckla Folkpartiets rättspolitiska program genom att utreda frågan om straffrabatt i enlighet med motionen och att detta därigenom skall ge ökade resurser till polisiär verksamhet

Partistyrelsen hade yrkat:

1. att att programgruppens förslag punkt 80 bifalles.

2. att att motion R 22 anses besvarad.

- 3. att** att en ny punkt läggs till efter punkt 80 med innehållet: ”Ett starkt rättsväsende för färre brott kräver rättssäkerhet och effektivitet i hela rättskedjan. Det förutsätter att polis-, åklagar- och domstolsväsendet samt kriminalvården har resurser och möjlighet till en långsiktigt hållbar verksamhetsplanering.”
- 4. att** att motion R 13 avslås.
- 5. att** att motion R 18 anses besvarad.
- 6. att** att motion R 19 anses besvarad.
- 7. att** att programgruppens förslag punkt 81 bifalles.
- 8. att** att programgruppens förslag punkt 82 bifalles.
- 9. att** att programgruppens förslag punkt 83 bifalles.
- 10. att** att programgruppens förslag punkt 84 bifalles.
- 11. att** att programgruppens förslag punkt 85 bifalles.
- 12. att** att programgruppens förslag punkt 86 bifalles.
- 13. att** att programgruppens förslag punkt 87 bifalles.
- 14. att** att programgruppens förslag punkt 88 bifalles.
- 15. att** att programgruppens förslag punkt 89 bifalles.
- 16. att** att programgruppens förslag punkt 90 bifalles.
- 17. att** att programgruppens förslag punkt 91 bifalles.
- 18. att** att motion R 20 anses besvarad.
- 19. att** att programgruppens förslag punkt 92 bifalles.
- 20. att** att programgruppens förslag punkt 93 [sic].
- 21. att** att motion R 24 anses besvarad.
- 22. att** att motion R 26 anses besvarad.

Utskottet yrkade:

- 14. att** bifalla partistyrelsens yrkande 1-2.
- 15. att** en ny punkt läggs till i programförslaget efter punkt 80, med följande innehåll:
”Ett starkt rättsväsende för färre brott kräver rättssäkerhet och effektivitet i hela rättskedjan. Det förutsätter att polis-, åklagar- och domstolsväsendet samt kriminalvården har resurser och möjlighet till en långsiktigt hållbar verksamhetsplanering. Kampen mot brottsligheten, hur viktig den än är, får dock inte ta sådana uttryck att den står i strid med grundläggande rättssäkerhetsprinciper. Rättssystemet måste vara rättvist, konsekvent och förutsägbart samt utgöra ett gott skydd för den enskilde även mot övergrepp från samhället.”
- 16. att** partistyrelsens yrkande 3 anses besvarat.
- 17. att** bifalla partistyrelsens yrkande 4-13.
- 18. att** punkt 88 i programförslaget får följande tillägg sist i punkten:
”Polisens resurser måste anpassas till den lokala verkligheten med ökad synbarhet och närvaro i bostadsområden och centrala delar av våra städer och samhällen.”
- 19. att** programgruppens förslag till punkt 88 i övrigt bifalles.
- 20. att** partistyrelsens yrkande 14 anses besvarat.
- 21. att** bifalla partistyrelsens yrkande 15-22.
- 22. att** programförslagets punkt 93 bifalles (ordet bifalles saknades i PS-yrkandet).

Stefan Dangardt yrkade:

- 1. att** bifalla motion R19.

Staffan Werme yrkade:

- 1. att** stryka programpunkt 93.

Britt-Marie Norelius yrkade:

1. att i programpunkt 92 ordet ”polisenheter” ändras till ”polisstationer”.

Johan Strandberg yrkade:

1. att under punkt 88 tilläggs att snabbutbildad b-polis gör sig synlig, enligt motion R13, ”lokalt förankrad polis nära medborgarna”.

Johan Falkman och utskottet yrkade:

1. att den nya punkt efter punkt 80 som utskottet har föreslagit får ett tillägg så att den lyder:
”Ett starkt rättsväsende för färre brott kräver rättssäkerhet och effektivitet i hela rättskedjan. Det förutsätter att polis och andra brottsbekämpande myndigheter, åklagar- och domstolsväsendet samt kriminalvården har resurser och möjlighet till en långsiktig hållbar verksamhetsplanering. Kampen mot brottsligheten, hur viktig den än är, får dock inte ta sådana uttryck att den står i strid med grundläggande rättssäkerhetsprinciper. Rättssystemet måste vara rättvist, konsekvent och förutsägbart samt utgöra ett gott skydd för den enskilde även mot övergrepp från samhället.”

Landsmötet beslutade:

- 1. att** avslå Stefan Dangardts yrkande.
- 2. att** avslå Staffan Werme's yrkande.
- 3. att** avslå Britt-Marie Norelius yrkande.
- 4. att** avslå Johan Strandbergs yrkande.
- 5. att** bifalla Johan Falkmans och utskottets yrkande.
- 6. att** i övrigt bifalla utskottets yrkanden.

Reservation

Staffan Werme

Bifall till yrkande om avslag på punkt 93 i rättsprogrammet. Rättssamhället kan inte enbart fokusera på effektivitet i brottsbekämpning utan även på kraven på rättssäkerhet.

§120. Jonas Andersson övertog ordförandeskapet kl. 02.10

§121. Justerare för återstoden av förhandlingspasset

Landsmötet beslutade:

1. att utse Ann-Catrine Fogelgren, Charlotte Klötz och Abit Dundar som justerare under återstoden av förhandlingspasset.

§122. Programpunkt G38 med tillhörande motioner

I debatten yttrade sig David Ekstrand, Cecilia Wikström, Fredrik Malm, Johan Falkman, Avni Dervishi och Johan Pehrson.

Programgruppen hade i förslag till programmet Global solidaritet yrkat:

1. att punkt 38 ska lyda:
”Europol bör utvecklas till ett slags europeiskt ’FBI’ med befogenheter att

genomföra hotbildsanalyser, analysera och samordna information om terrorister från medlemsländernas säkerhetstjänster.”

Cecilia Wikström hade i motion G6 yrk 3 yrkat:

- 1. att** en punkt läggs till programförslaget Global Solidaritet efter punkt 38 med följande lydelse:
”Rasistiska, antisemitiska och islamofobiska rörelser är ett gemensamt europeiskt problem. Europol bör få i uppdrag att utreda hotet mot nationella minoriteter i Europa. Den svenska staten bör ta ansvar för att religiösa församlingar, som den judiska, inte behöver ta verksamhetspengar i anspråk för att finansiera säkerhetskostnader.”

Åke Wredén hade i motion G18 yrk 4 yrkat:

- 1. att** punkt 38 ändras till:
”Europol skall kunna genomföra hotbildsanalyser samt analysera och samordna information från medlemsländernas säkerhetstjänster om terrorister”.

Mats Persson, Sakine Bahceci, Aaron Israelsson och Frida J Metso hade i motion G30 yrkat:

- 1. att** ett nytt stycke läggs till efter punkt 38: att Folkpartiet ställer sig bakom en folkomröstning om EU:s konstitution.

Partistyrelsen hade yrkat:

- 1. att** att motion G 18 yrkande 4 avslås.
2. att att motion G 6 yrkande 3 anses besvarad.
3. att att programpunkten 38 ges följande lydelse:
”Europols resurser och befogenheter bör utvecklas i riktning mot en europeisk polismyndighet - 'Europas FBI' - som ett viktigt komplement till de nationella polisstyrkorna. Ytterst ska naturligtvis varje medlemsland behålla ansvaret för insatser på sitt eget territorium. Europol ska kunna ha det polisära ansvaret för brottsutredningar när fler länder är inblandade. I samverkan med åklagarsamarbetet Eurojust ska Europol kunna beordra att spaningsåtgärder och samtida tillslag sker i flera länder – åtgärder som ett medlemsland får neka bara om särskilda skäl kan åberopas. Underrättelsesamarbetet mellan medlemsländernas säkerhetstjänster måste stärkas.”
4. att att motion G 29 bifalles.
5. att att en ny punkt läggs till efter punkt 38 och ges följande innehåll:
”Brottslighet och terrorism slår blint och är ofta ett brott mot mänskliga rättigheter samt innebär ett fruktansvärt ingrepp mot den drabbades integritet. Kampen mot dessa brott måste föras med kraft och i samverkan över nationsgränser. Men kampen måste också föras med medel som respekterar rättssamhällets principer och inte undergräver det öppna samhället. Alla ingrepp i den personliga integriteten, t.ex. genom register, övervakningskameror och samkörning av register måste alltid noggrant vägas mot proportionalitets- och ändamålsprinciper. Brottslighet, terrorism och fundamentalism kan aldrig bekämpas utan en omfattande satsning mot fattigdom samt för demokrati och mänskliga rättigheter.”

Utskottet yrkade:

- 23. att** bifalla partistyrelsens yrkande 1-5.

David Ekstrand yrkade:

- 1. att** utskottets yrkande bifalls med följande tillägg: En ny mening läggs till sist i punkt 38, program Global solidaritet, med följande lydelse:
”Europol bör få ansvaret för att samordna samarbetet med utomeuropeiska länders säkerhetstjänster i kampen mot gränsöverskridande brottslighet.”

Partistyrelsen och Cecilia Wikström yrkade:

- 1. att** landsmötet uttalar det som står i punktförslaget i motion G6 yrkande 3:
”Rasistiska, antisemitiska och islamofobiska rörelser är ett gemensamt europeiskt problem. Europol bör få i uppdrag att utreda hotet mot nationella minoriteter i Europa. Den svenska staten bör ta ansvar för att religiösa församlingar, som den judiska, inte behöver ta verksamhetspengar i anspråk för att finansiera säkerhetskostnader.”

Landsmötet beslutade:

- 1. att** bifalla partistyrrelsens och Cecilia Wikströms yrkande.
2. att avslå David Ekstrands yrkande.
3. att i övrigt bifalla utskottet.

§123. Redogörelse för resultat av val till partistyrelse

Resultat av votering:

Jonas Andersson 144 röster,
Ann-Cathrine André 126 röster,
Martin Andreasson 127 röster,
Pierre Edström 21 röster,
Jan Ertsborn 121 röster,
Anna Grönlund Krantz 125 röster,
Carl B Hamilton 139 röster,
Claes Jägevall 110 röster,
Bo Könberg 130 röster,
Erik Lindborg 62 röster,
Håkan Lindh 134 röster,
Britt-Marie Lövgren 136 röster,
Cecilia Malmström 160 röster,
Helene Odenjung 149 röster,
Iva Parizkova Rygggeståhl 118 röster,
Johan Pehrson 151 röster,
Karin Pilsäter 152 röster,
Birgitta Rydberg 133 röster,
Paula Röttorp 134 röster,
Nyamko Sabuni 126 röster,
Olle Schmidt 150 röster,
Erik Ullenhag 143 röster,
Kerstin Weimer 87 röster
Barbro Westerholm 134 röster.

Landsmötet beslutade:

- 1. att** välja Jonas Andersson, Ann-Cathrine André, Martin Andreasson, Jan Ertsborn, Anna Grönlund Krantz, Carl B Hamilton, Claes Jägevall, Bo Könberg, Håkan Lindh, Britt-Marie Lövgren, Cecilia Malmström, Helene Odenjung, Iva Parizkova

Ryggeståhl, Johan Pehrson, Karin Pilsäter, Birgitta Rydberg, Paula Röttorp, Nyamko Sabuni, Olle Schmidt, Erik Ullenhag och Barbro Westerholm till ledamöter i partistyrelsen.

§124. Programpunkt G23-G36 med tillhörande motioner

I debatten yttrade sig Fredrik Malm, Jarl Strömbäck, Cecilia Malmström och Avni Dervishi.

Programgruppen hade i förslag till programmet Global solidaritet yrkat:

- 1. att** rubriken över punkt G23-G29 ska lyda:
”En folkrätt för människor – inte för stater”
- 2. att** punkt 23 ska lyda:
”FN bör vara skyldigt att ingripa då civila hotas av folkmord eller motsvarande och där staten inte skyddar sina medborgare, också med våld om så krävs. Folkrätten bör reformeras och kompletteras med en slags nödvärnsrätt.”
- 3. att** punkt 24 ska lyda:
”Användningen av vetot bör avskaffas på sikt. I ett första skede bör endast dubbelt veto gälla (dvs. minst två permanenta säkerhetsmedlemmar krävs för att stoppa ett beslut). Vetot bör endast gälla FN:s stadga kapitel sju (hot och brott mot freden, samt aggressionshandlingar). Om en medlem önskar lägga in sitt veto måste detta motiveras.”
- 4. att** punkt 25 ska lyda:
”Låt regionala organisationer få ansvar för att förhindra folkmord. Mellanstatliga regionala organisationer bör få en större folkrättslig möjlighet att agera då FN är lamslaget. Det kräver en ändring av FN-stadgan, då detta idag inte är möjligt.”
- 5. att** punkt 26 ska lyda:
”EU bör ha en gemensam plats bland de permanenta medlemmarna för att underlätta en gemensam europeisk utrikespolitik.”
- 6. att** punkt 27 ska lyda:
”Säkerhetsrådets permanenta medlemmar bör utvidgas med representanter från Latinamerika, Asien och Afrika, så att representationen i säkerhetsrådet blir mer representativ.”
- 7. att** punkt 28 ska lyda:
”FN bör genomföra en rejäl översyn av sina rutiner för upphandling, uppdragsgivning och utvärdering för att med kraft bekämpa korruption och missbruk av medel.”
- 8. att** punkt 29 ska lyda:
”Samarbetet mellan EU och FN bör öka vad gäller civil krishantering.”
- 9. att** rubriken över punkt G30-G38 ska lyda:
”Gemensam säkerhet i en globaliserad värld”
- 10. att** punkt 30 ska lyda:
”EU:s insatsstyrka bör användas för militär och civil krishantering, konfliktförebyggande, fredsbevarande och fredsframtvängande åtgärder.”
- 11. att** punkt 31 ska lyda:
”Sverige bör bidra med förband till en egen snabbinsatsstyrka inom EU samt lämna bidrag till NATO:s snabbinsatsstyrka, Nato Response Force. Om Norge som icke EU-medlem kan bidra till EU:s snabbinsatsstyrka borde Sverige också kunna bidra till motsvarigheten inom Nato.”

- 12. att** punkt 32 ska lyda:
”Den transatlantiska länken måste stärkas för bästa möjliga samarbete i kampen mot terrorismen.”
- 13. att** punkt 33 ska lyda:
”EU behöver en gemensam utrikespolitik. Beslut bör så långt det är möjligt tas med kvalificerad majoritet. Veto bör tillämpas endast i undantagsfall då vitala nationella intressen står på spel.”
- 14. att** punkt 34 ska lyda:
”EU bör inte utvecklas till en ren försvarsallians, den transatlantiska länken är och bör vara grundbulten i en europeisk säkerhetsordning. Sverige bör söka medlemskap i Nato.”
- 15. att** punkt 35 ska lyda:
”Den gemensamma utrikes och säkerhetspolitiken behöver bättre demokratisk kontroll. Europaparlamentet och de nationella parlamenten bör involveras i en regelbunden översyn av den europeiska säkerhetsstrategin.”
- 16. att** punkt 36 ska lyda:
”Sverige bör utveckla en strategi för internationella insatser – vi har ett ansvar för att den insats som görs utformas så att hjälpen blir så verksam som möjligt.”

Styrelsen för Folkpartiet liberalerna Uppsala län hade i motion G1 yrk 5 och 7 yrkat:

- 1. att** en ny punkt införs efter punkt 29 i avsnitt En folkrätt för människor - inte för stater med följande lydelse:
”Inget land som systematiskt kränker mänskliga rättigheter bör antas som medlem i FN:s kommission för mänskliga rättigheter”.
- 2. att** en ny punkt införs efter punkt 38 i avsnitt Gemensam säkerhet i en globaliserad värld med följande lydelse:
”Sverige bör ställa tydligare krav på demokratiska reformer och respekt för mänskliga rättigheter i länder som är aktuella för deltagande i EU:s grannskapssamarbete. Tillgång till den europeiska marknaden ska kopplas till respekt för mänskliga rättigheter. Reformerna skall belönas men kränkningar måste konsekvent uppmärksammas och fördömas.”

Anita Brodén hade i motion G10 yrk 6-7 yrkat:

- 1. att** följande text förs in under punkt 23: ”En reformering av FN bör ske i den riktning som Kofi Annan föreslagit. Mänskliga rättigheter (MR) och Internationell humanitär rätt (IHR) skall beaktas och folkpartiet skall tydligt markera detta för de länder som bryter mot dessa konventioner. FN bör vara skyldigt...”
- 2. att** följande text förs in under punkt 30: ”Folkpartiet bör dessutom ta initiativ till ett norsk-svenskt konfliktlösningssentrum att bistå EU och FN med kompetens inom detta område”.

Åke Wredén hade i motion G18 yrk 2-3 yrkat:

- 1. att** punkt 32 ändras till:
”För bästa möjliga samarbete i kampen mot terrorismen ska samarbetet mellan Europa och Nordamerika stärkas”.
- 2. att** första meningen punkt 34 ändras till:
”EU bör inte utvecklas till en ren försvarsallians, solidaritet och samverkan mellan Nordamerikas och Europas demokratier ska vara grunden för europeisk säkerhetspolitik och försvarssamarbete”.

Johan Richter hade i motion G20 yrkat:

- 1. att** sista meningen i punkt 24 stryks.

Avni Dervishi och Fred Saberi hade i motion G21 yrkat:

- 1. att** man som sista meningen under punkt 24 inför:
"Undantag från rätten till att de regionala organisationer ingriper för att förhindra folkmord, borde göras i fall då den regionala organisationen eller en/några av de starkaste länderna i den regionala organisationen har sina egna politiska/ekonomiska intressen i oroslandet eller det politiskt oroliga territoriet. Huvudsyftet dock bör bestå att förhindra folkmord och bortse ifrån sina nationella intressen."

Mattias Lindgren hade i motion G22 yrk 1-3 yrkat:

- 1. att** punkt 32 ändras under rubriken "Gemensam säkerhet i en globaliserad värld" och ges följande ordalydelse:
"Den transatlantiska länken och samverkan med länder i världen måste stärkas för bästa möjliga samarbete i kampen mot terrorismen."
- 2. att** landsmötet beslutar om att lägga till ett nytt stycke till punkt 32 med följande ordalydelse:
"Om svenska intressen åsidosätts eller på annat sätt riskeras bör Sverige kunna söka andra samverkansformer så att svenska intressen och den globala kampen mot terrorism säkerställs."
- 3. att** punkt 37 ändras under rubriken "Gemensam säkerhet i en globaliserad värld" och ges följande ordalydelse:
"EU bör ta initiativ att tillsammans med USA, andra demokratiska länder och freds- och demokratiorganisationer i Mellanöstern med intresse för fred och säkerhet formulera en demokratiplan för hela Mellanösterregionen."

Lars Lundqvist hade i motion G23 yrkat:

- 1. att** man under punkt 37 tillägger en ny punkt som lyder:
"EU borde ta initiativ att tillsammans med USA tillåta det som de själva är bäst på nämligen demokrati genom folkomröstning, i de territorier då världsfreden inte hotas, som till exempel i Kosovo. Samtidigt borde man påpeka på att i regioner där massmord och etnisk rensning har förekommit, att respektera minoriteternas rättigheter via all lagstiftning borde vara en självklarhet för internationellt erkännande."

Hadar Cars hade i motion T33 yrk 1 yrkat:

- 1. att** Folkpartiet liberalernas landsmöte som sin mening uttalar att beslut i frågor som gäller EU:s utrikespolitik som regel skall kunna fattas genom omröstning med kvalificerat flertal i ministerrådet.

Partistyrelsen hade yrkat:

- 1. att** följande mening införs som första mening i programmets förslag 23:
"En reformering av FN bör ske i den riktning som Kofi Annan föreslagit. Mänskliga rättigheter (MR) och Internationell humanitär rätt (IHR) skall beaktas och den svenska regeringen skall tydligt markera detta för de länder som bryter mot dessa konventioner."
- 2. att** motion G 10, yrkande 6, anses besvarad.
- 3. att** följande mening införs som sista mening i programmets förslag 23:
"När en befolkning redan drabbats, eller står inför omedelbart hot att drabbas, av

- allvarlig skada som följd av inbördeskrig, rebellverksamhet, och upplösning av staten och dess skyldighet att skydda sina medborgare, innebär principen om skyldighet att skydda ett internationellt ansvar att ingripa. Ansvaret att skydda är först och främst preventivt, dvs. att söka eliminera orsaken till en konflikt på kort och lång sikt. För det andra ett ansvar att ingripa, och för det tredje ett ansvar att medverka till återuppbyggnad och försoning.”
- 4. att** följande punkt införs efter punkt 23 i programförslaget:
”Sverige bör ta initiativ till fortsatt folkrättsligt och politiskt arbete beträffande kriterier och goda beslutsprocesser för humanitär intervention avsedd att uppfylla världssamfundets ansvar för att skydda mot människor mot folkmord, etnisk rensning, utbredd terror, massvåldtäkter, dvs. händelser som de som vi bevittnat, men inte tillräckligt ingripit emot, i Rwanda, Bosnien, Kosovo, Somalia, Kongo, Darfur, m fl.”
- 5. att** följande punkt införs efter punkt 23 programförslaget:
”Militär intervention för att skydda är alltid en exceptionell åtgärd. För att vara motiverad måste det föreligga sådana oåtertagliga hot, kränkningar och våld mot människor som aldrig i efterhand kan gottgöras eller läka. Särskild tänker vi på stora förluster av människoliv, faktiska eller potentiella, som är ett resultat av statens agerande, eller brist på agerande eller statens upplösning. Vi tänker också på situationer med faktisk eller potentiell ”etnisk rensning” i stor skala, vare sig denna utförs genom tvångsmässig utvisning, terror eller våldtäkter.”
- 6. att** följande punkt införs efter punkt 23 i programförslaget:
”Försiktighetsprinciperna vid militär intervention för att skydda människor mot bl a övergrepp och död är fyra: Gott uppsåt med en intervention är sannolikt bättre säkerställd om interventionen genomförs multilateralt, med stöd i regionen och av offren. För det andra, en intervention genomförs först när alla andra medel är uttömda, och det är rimligt att anta att inga andra medel skulle vara framgångsrika. För det tredje, en militär intervention skall stå i proportion till uppgiften att skydda människorna, och får inte ges en omfattning därutöver. Till sist, en militär intervention skall ha en rimlig chans till framgång i att förhindra det lidande, de övergrepp och förlust av liv som är interventionens själva syfte. Resultatet får inte innebära mer lidande än om aktionen inte skulle ha genomförts.”
- 7. att** punkt 23 i programförslaget i övrigt bifalls.
- 8. att** motion G20 avslås.
- 9. att** första meningen i punkt 24 i programförslaget ersätts av följande text:
”Reformeringen av FN måste leda till att användningen av vetot inskränks.”
- 10. att** en ny punkt införs efter punkt 24 i programförslaget:
”Diktaturer skall inte leda kommittéer eller andra organ inom FN som behandlar frågor om de mänskliga rättigheterna.”
- 11. att** punkt 24 i programförslaget i övrigt bifalls.
- 12. att** motion G21 avslås.
- 13. att** punkt 25 i programförslaget omformuleras enligt följande:
”Beslut om militär intervention bör normalt tas av FN:s säkerhetsråd. Då säkerhetsrådet är lamslaget, och endast då, bör regionala organisationer eller en koalition av stater, få möjlighet att agera för att förhindra folkmord eller liknande övergrepp. Det måste dock ske i enlighet med FN-stadgans anda och endast i undantagsfall.”
- 14. att** punkt 25 i programförslaget avslås.
- 15. att** punkt 26-28 i programförslaget bifalls.
- 16. att** motionen G1, yrkande 5, anses besvarad.

- 17. att** ordet "Nato" läggs till punkt 29 i programförslaget.
- 18. att** punkt 29 i programförslaget bifalls.
- 19. att** motion G10, yrkande 7 skall anses besvarad.
- 20. att** punkt 30 i programförslaget bifalls.
- 21. att** punkt 31 i programförslaget bifalls.
- 22. att** motion G22, yrkande 1 bifalls.
- 23. att** motion G18, yrkande,2 anses besvarad.
- 24. att** motion G22, yrkande 2, avslås.
- 25. att** punkt 32 i programförslaget bifalls.
- 26. att** motion T33, yrkande 1, anses besvarad.
- 27. att** punkt 33 i programförslaget bifalls.
- 28. att** motionen G18, yrkande 3, anses besvarad.
- 29. att** motion G23 avslås.
- 30. att** punkt 34 i programförslaget bifalls.
- 31. att** punkt 35 i programförslaget bifalls.
- 32. att** punkt 36 i programförslaget ges följande lydelse:
"Sverige bör utveckla både strategi och praktisk förmåga att genomföra internationella civila och militära insatser preventivt, operativt och för återuppbyggnad och försoning."
- 33. att** följande punkt läggs till efter punkt 36:
"Sverige har under senare bidragit med säkerhetsskapande militära interventioner som banat väg för traditionellt bistånd, i bl a Liberia, Kongo och Afghanistan. Sverige stöder även andra länders militära trupp och säkerhetsskapande militära interventioner, bl a Afrikanska Unionens insats i Sudan."
- 34. att** punkt 36 i programförslaget avslås.
- 35. att** motionen G1, yrkande 7, anses besvarad.

Utskottet yrkade:

- 19. att** införa följande text som första mening i programförslaget punkt 23: "En reformering av FN är nödvändig, där mänskliga rättigheter (MR) och internationell humanitär rätt (IHR) ska beaktas och den svenska regeringen ska tydligt markera detta för de länder som bryter mot dessa konventioner."
- 20. att** anse partistyrelsens yrkande 1 besvarat.
- 21. att** bifalla partistyrelsens yrkande 2.
- 22. att** införa följande text i programförslaget punkt 23 efter första meningen: "FN bör vara skyldigt att ingripa då civila hotas av folkmord eller motsvarande och där staten inte skyddar sina medborgare, också med våld om så krävs. Folkkräkten bör reformeras och kompletteras med en slags nödvärnsrätt. Det internationella ansvaret att skydda är först och främst preventivt, dvs. att söka eliminera orsaken till en konflikt på kort och lång sikt. För det andra ett ansvar att ingripa, och för det tredje ett ansvar att medverka till återuppbyggnad och försoning."
- 23. att** anse partistyrelsens yrkande 3 besvarat.
- 24. att** införa följande text efter programförslaget punkt 23: "För att kunna bygga demokrati underifrån behövs ibland hjälp utifrån. Det är omvärldens uppgift att ingripa när en befolkning drabbats eller hotas. Sverige bör ta initiativ till fortsatt folkrättsligt och politiskt arbete beträffande kriterier och goda beslutsprocesser för humanitär intervention avsedd att uppfylla världssamfundets ansvar för att skydda mot människor mot folkmord, etnisk rensning, utbredd terror, massvåldtäkter, dvs. händelser som de som vi bevittnat, men inte tillräckligt ingripit emot, i Rwanda, Bosnien, Kosovo, Somalia, Kongo, Darfur, och liknande tragedier."

- 25. att** anse partistyrelsens yrkande 4 besvarat.
26. att bifalla partistyrelsens yrkande 5-35.

Cecilia Wigström, Cecilia Malmström och utskottet yrkade:

- 1. att** bifalla partistyrelsens yrkande 4.
2. att avslå utskottets yrkande 24-25.

Ana Maria Narti yrkade:

- 1. att** efter punkt 29 i programförslaget ett nytt avsnitt införs:
”Sverige bör agera på alla internationella nivåer för att bekämpa alla former av politik som bygger på hat och våld. Rasism, extrem nationalism, våldsam kommunistisk klasskamp, religiös fanatism och ateistisk intolerans bör konstant fördömas i omarbetade internationella konventioner och i nya förhandlingar”.

Förhandlingspresidiet yrkade:

- 1. att** Ana Maria Nartis yrkande hänskjuts till beredningsutskottet.

Landsmötet beslutade

- 1. att** bifalla yrkandet från Cecilia Wigström, Cecilia Malmström och utskottet.
2. att bifalla förhandlingspresidiets yrkande.
3. att i övrigt bifalla utskottet.

§125. Programpunkt G37 med tillhörande motioner

I debatten yttrade sig Cecilia Wikström, Carl Cederström, Anita Brodén, Kerstin Ekman, Michael Helmersson, Allan Sturinsky, Gulan Avci, Cecilia Malmström, Erik Jennische, Fredrik Malm, Madeleine Sjöstedt och Esse Petersson.

Programgruppen hade i förslag till programmet Global solidaritet yrkat:

- 1. att** punkt 37 ska lyda:
”EU bör ta initiativ till att, tillsammans med USA, formulera en demokratiplan för hela Mellanösternregionen.”

Styrelsen för Folkpartiet liberalerna Uppsala län hade i motion G1 yrk 6 yrkat:

- 1. att** en mening läggs till punkt 37 i avsnitt Gemensam säkerhet i en globaliserad värld med följande lydelse:
”EU bör uppmärksamma och aktivt stävja spridandet av antisemitism och islamofobi i media och utbildningsmaterial”.

Anita Brodén hade i motion G10 yrk 8 yrkat:

- 1. att** följande text förs in under punkt 27: ”Folkpartiet bör tydliggöra att förutsättningen för framgångsrika fredssamtal bygger på ett omedelbart upphörande av terrorbombningar, bosättningar och mur/barriärbygge”.

Mattias Lindgren hade i motion G22 yrk 3 yrkat:

- 1. att** punkt 37 ändras under rubriken "Gemensam säkerhet i en globaliserad värld" och ges följande ordalydelse:
”EU bör ta initiativ att tillsammans med USA, andra demokratiska länder och freds- och demokratiorganisationer i Mellanöstern med intresse för fred och säkerhet formulera en demokratiplan för hela Mellanösterregionen.”

Avni Dervishi, Fred Saberi och Mohammad Noori hade i motion G24 yrkat:

- 1. att** man under punkt 37 tillägger en ny punkt som lyder:
"EU borde ta initiativ att tillsammans med USA tillåta det som de själva är bäst på nämligen demokrati genom folkomröstning, i de territorier då världsfreden inte hotas, som till exempel i Kosovo. Samtidigt borde man påpeka på att i regioner där massmord och etnisk rensning har förekommit, att respektera minoriteternas rättigheter via all lagstiftning borde vara en självklarhet för internationellt erkännande."

Liberala ungdomsförbundet, förbundsstyrelsen hade i motion G25 yrkat:

- 1. att** följande införs i det internationella programmet under en ny rubrik, "Mellanöstern och arabvärlden":
- "1. Demokrati och frihet i Mellanöstern och arabvärlden är vår världs viktigaste globala fråga. Sverige och EU måste formulera en kraftfull agenda för att stödja kampen för demokrati.
 2. Stora delar av den svenska biståndsbudgeten bör dirigeras om för att stödja demokrater och reformister i Mellanöstern och arabvärlden. Ett omfattande program för samarbete mellan svenska folkrörelser och organisationer i Mellanöstern som arbetar för mänskliga rättigheter och demokrati bör instiftas. Antalet svenska organisationer som arbetar i mellanöstern är generande lågt.
 3. Sverige bör bidra mer till återuppbyggnaden av Irak. Svenska företagsdelegationer bör besöka den nya ledningen i Irak. Den svenska ambassaden i Irak bör öppnas snarast. Sverige bör skicka militärt stöd för att bidra till att skapa fred i landet.
 4. Sverige bör öppna ett konsulat i södra Kurdistan (norra Irak) för att öka kontaktytorna mellan Sverige och Kurdistan, stödja utvecklingen i regionen och underlätta handelsförbindelser. Den stora kurdiska befolkningen i Sverige kan göra mycket för att främja denna utveckling.
 5. Sverige bör engagera sig starkt för skyddet av de kristna grupperna i regionen och genom vårt bistånd ge stöd till att skydda det kristna kulturarvet från utplåning.
 6. Sverige bör genomföra en större satsning för att stärka yttrandefriheten i Mellanöstern och arabvärlden genom att finansiera satellitkanaler, radiosändningar, översättningar och tryckning av böcker till regionen.
 7. På svenska ambassader bör dissidenter och reformförespråkare ges möjlighet till fri kopiering, prenumerationer på utländska tidningar, gratis användande av Internet, möjlighet till distanskurs i engelska och kunna låna böcker som inte är tillgängliga i landet.
 8. Villkora allt bistånd till Palestinska myndigheten till förmån för demokratiska reformer, bekämpande av korruption och avvärjning av terrormiliserna.
 9. EU och USA bör gå i allians för att utöva maximala påtryckningar på Iran att avsluta sina atomprogram. Sverige bör inte motsätta sig sanktioner eller andra

åtgärder som syftar till att hindra att Iran skaffar sig kärnvapen.

10. Turkiet måste erkänna folkmorden på 500 000 assyrier/syrianer och på närmare en miljon armenier.

11. Sverige bör hitta vägar för att kanalisera resurser och stöd till Irans demokrater. De många iranier som bor i Sverige kan bidra i detta arbete. Tidningar som stängts i Iran kan tryckas i utlandet och forslas in i Iran igen.

12. Det krävs en kraftfull satsning i samtliga internationella organ för att lyfta upp frågan om kvinnors rättigheter på dagordningen. Inte i någon enda officiell kontakt med regimerna i Mellanöstern och arabvärlden ska frågan om kvinnors rättigheter stå utanför dagordningen.

13. Att bryta den patriarkala ordningen som garanterar att det är män som har i princip alla viktiga positioner i de odemokratiska länderna i mellanöstern, är inte bara viktigt för att stärka kvinnors rättigheter i allmänhet, utan också en förutsättning för att radikalt förändra hela den politiska maktstrukturen i regionen. Det blir ingen demokratisering utan att kvinnors makt stärks inom alla områden.

14. Bekämpa antisemitismen i arabvärlden och stöd projekt som syftar till förståelse mellan judar och araber. Folkpartiets landsmöte tar avstånd från krav på bojkott av israeliska varor.

15. Utveckla det svenska biståndsstödet till språkkurser på kurdiska. Lyft frågan på EU-nivå för att öka pressen på Turkiet att respektera det kurdiska språket. Ge omfattande språkbistånd till norra Kurdistan/sydöstra Turkiet för att barnen ska få lära sig sitt modersmål tidigt.

16. Turkiet bör välkomnas som medlem i Europeiska Unionen när de uppfyller de demokratiska kraven. Kraven på mänskliga rättigheter gäller inte endast på pappret utan också i praktiken. Skicka undersökningskommissioner från EU till Turkiet för att följa upp hur de turkiska reformerna för demokrati fungerar.

17. Sverige bör skicka undersökningskommissioner till olika länder i regionen för att följa upp kvinnors och etniska, religiösa och sexuella minoriteters situation. Det svenska civila samhället kan bidra i detta viktiga arbete och Sverige bör arrangera internationella möten och konferenser där reformförespråkare får en framträdande position för att främja den globala debatten om mänskliga rättigheter.

18. Marockos ockupation av Västsahara måste upphöra och folkpartiet arbetar för att frågan förs upp på den politiska dagordningen och att Marocko inte förhindrar den FN-ledda folkomröstning om Västsaharas självständighet som skulle ha hållits 1991.

19. Flyktingar från Mellanöstern och arabvärlden ska bemötas med respekt och beredas en framtid i Sverige.”

Partistyrelsen hade yrkat:

1. att motion G22, yrkande 3, bifalls.

2. att motion G1, yrkande 6, anses besvarad.

- 3. att** motion G10, yrkande 8, anses besvarad.
- 4. att** motion G24 avslås.
- 5. att** motion G25 anses besvarad.
- 6. att** punkt 37 i programförslaget bifalls.

Utskottet yrkade:

- 27. att** bifalla partistyrelsens yrkande 1-2.
- 28. att** avslå motion G10, yrkande 8.
- 29. att** avslå partistyrelsens yrkande 3.
- 30. att** bifalla partistyrelsens yrkande 4-6.

Partistyrelsen och utskottet yrkade:

- 1. att** partistyrelsen får i uppdrag att utarbeta en rapport kring Mellanöstern.

Förhandlingspresidiet yrkade:

- 1. att** partistyrelsens och utskottets yrkande om uppdrag till partistyrelsen hänskjuts till beredningsutskottet.

Anita Brodén yrkade:

- 1. att** bifalla motion G10 yrkande 8 med förtydligande (understruken text) enligt följande lydelse:
”Folkpartiet bör tydliggöra att förutsättningen för framgångsrika fredssamtal bygger på ett omedelbart upphörande av terrorbombningar, byggande av nya bosättningar och mur/barriärbygge på palestinsk mark.”

Landsmötet beslutade:

- 1. att** bifalla förhandlingspresidiets yrkande.
- 2. att** avslå Anita Brodéns yrkande.
- 3. att** i övrigt bifalla utskottet.

§126. Programpunkt G39-G51 med tillhörande motioner

I debatten yttrade sig Dietmar Gleich, Cecilia Wikström, Per Olsson, Nyamko Sabuni och Avni Dervishi.

Programgruppen hade i förslag till program för Global solidaritet yrkat

- 1. att** programpunkt 39 skall lyda:
”Öppna EU för arbetskraftsinvandring. Inrätta ett enkelt system för arbetskraftsinvandrare till EU – liknande USA:s ’Green card’ – som är begripligt, obyråkratiskt och generöst. Alla som fått en anställning och som kan försörja sig själva skall också kunna få ett arbetstillstånd, som gäller för hela EU.”
- 2. att** programpunkt 40 skall lyda:
”Komplettera Genèvekonventionen med ett skydd för mer sammansatta hot och för dem som förföljs som grupp.”
- 3. att** programpunkt 41 skall lyda:
”Den gemensamma flyktingpolitiken på EU-nivå ska utformas med minimiregler som bevarar det enskilda landets möjlighet att föra en mer solidarisk politik. En gemensam flyktingpolitik som utformas på detta sätt medför att alla medlemsländer tvingas ta ansvar.”

- 4. att** programpunkt 42 skall lyda:
”EU:s medlemsländer måste fullt ut respektera Genèvekonventionen, t.ex. genom att inte utvisa flyktingar till länder där de risker förföljelse. Den skyldigheten får inte åsidosättas med hänvisning till att vissa länder bedöms vara säkra.”
- 5. att** programpunkt 43 skall lyda:
”Korta EU:s lista över viseringspliktiga länder. Grundregeln måste vara att människor har rätt att fritt resa in i EU, inte tvärtom.”
- 6. att** programpunkt 44 skall lyda:
”Utöka EU:s insatser mot människohandel. EU måste ställa högre krav på nuvarande medlemsländer, liksom ansökar- och kandidatländer, att prioritera bekämpning av människohandel.”
- 7. att** programpunkt 45 skall lyda:
”Underlätta Europols arbete i kampen mot trafficking. En enkel regeländring som kan genomföras på en gång är att förlänga lagringstiderna av viktig information i Europols analysfiler. Dagens treåriga preskriptionstid är alldeles för kort och försvårar det brottsbekämpande arbetet.”
- 8. att** programpunkt 46 skall lyda:
”Inrätta gemensamma EU-program för vittnesskydd och brottsoffers säkerhet. Det är viktigt att både vittnen och offer för människohandel får stöd, hjälp och skydd – både i landet där rättegång hålls och i hemlandet om de åker tillbaka.”
- 9. att** programpunkt 47 skall lyda:
”Samarbeta med frivilligorganisationer. Frivilligorganisationer och representanter för de som smugglats har ofta större möjlighet att nå de människor som riskerar att exploateras.”
- 10. att** programpunkt 48 skall lyda:
”Prioritera humanitet framför restriktivitet. Vissa av Europas regeringar vill satsa alltmer resurser på kampen mot illegal invandring. Den kampen går inte ihop med att skydda migranter från övergrepp och exploatering.”
- 11. att** programpunkt 49 skall lyda:
”Förbättra utbildningen om människohandel för hela rättsväsendet. Kunskapen och kompetensen om trafficking hos polis, åklagare och domstolar varierar, och det finns stora regionala skillnader i hur man prioriterar.”
- 12. att** programpunkt 50 skall lyda:
”Bevilja permanenta uppehållstillstånd. Offren har drabbats av så fruktansvärda övergrepp att de i normalfallet ska kunna beviljas permanenta uppehållstillstånd.”
- 13. att** programpunkt 51 skall lyda:
”Inför nolltolerans mot att internationella organisationers personal utnyttjar offer för trafficking.”

Åke Wredén hade i motion G18, yrkande 5-8 yrkat

- 1. att** ordet trafficking utgår ur mellanrubriken före punkterna 44 och följande.
- 2. att** ordet "trafficking" i punkt 45 byts ut mot människohandel.
- 3. att** orden "om trafficking" utgår ur punkt 49.
- 4. att** punkt 51 ändras till: "Inför nolltolerans mot att internationella organisationers personal utnyttjar prostituerade."

Dietmar Gleich hade i motion G 26 yrkat

- 1. att** punkt 43 i förslaget ”Global solidaritet” kompletteras med: ”I väntan på avskaffandet av viseringsplikten bör medborgarna i alla europeiska länder omedelbart ges möjlighet att erhålla visa kostnadsfritt. Människor som bor nära

gränsen till EU bör kunna få turistvisa med giltighetstid upp till 5 år.”

Avni Dervishi och Delaine Basso hade i motion G27 yrkat

- 1. att** man lägger till följande text efter sista meningen, under punkt nummer 51 "Internationell personal som sexuellt utnyttjar trafficking offer ska avskedas omedelbart. I de organisationer där sådant förekommer ska man dra in vår del av medfinansiering. Samtidigt ska vi ge se till att våra soldater som skickas till fredsbevarande eller fredsskapande missioner, följer våra svenska regler och i fall om det förekommer sexuell exploatering av trafficking offer, ska de skickas hem direkt och underställa sig inför rätta - enligt vår lagstiftning".

Partistyrelsen hade yrkat

- 1. att** punkt 39 i programförslaget bifalls.
- 2. att** punkt 40 i programförslaget bifalls.
- 3. att** punkt 41 i programförslaget får följande lydelse:
”EU bör ha en gemensam asyl- och flyktingpolitik. Denna gemensamma flyktingpolitik ska om möjligt bevara det enskilda medlemslandets möjlighet att föra en mer generös politik än andra EU-länder. En gemensam flyktingpolitik i EU får dock inte vara så löslig och mellanstatlig, uppåt och nedåt, att medlemsländer i praktiken kan välja att vara snålare i fråga om flyktingmottagande och asyl än de är idag; alla EU-länder måste förmås vara med och ta ansvar för helheten i EU:s flykting och asylpolitik, inklusive den sammantagna nivån på flyktingmottagande och asyl. Den gemensamma politiken måste sålunda vara så bindande att det inte kan skapas en negativ spiral beträffande EU-ländernas samlade flyktingmottagande.”
- 4. att** punkt 41 i programförslaget avslås.
- 5. att** motion G22, yrkande 4, anses besvarad.
- 6. att** punkt 42 i programförslaget bifalls.
- 7. att** motion G26 anses besvarad.
- 8. att** punkt 43 i programförslaget bifalls.
- 9. att** motion G18, yrkande 5 avslås.
- 10. att** motion G18, yrkande 6, avslås.
- 11. att** motion G18, yrkande 7, avslås.
- 12. att** punkterna 44-50 i programförslaget bifalls.
- 13. att** punkt 51 i programförslaget omformuleras enligt följande:
”Inför nolltolerans mot att internationella organisationers personal utnyttjar offer för trafficking eller begår andra övergrepp mot civila. Personal utsänd av internationella organisationer som utnyttjar dessa människor, skall omedelbart avskedas och sändas hem. Om organisationer där detta förekommer inte medverkar till att utreda och agera mot dessa övergrepp skall detta i särskilt allvarliga fall kunna leda till att Sverige minskar sin medfinansiering.”
- 14. att** motionen G27 anses besvarad.
- 15. att** motion G18, yrkande 8, avslås.
- 16. att** följande läggs till som sista punkt efter punkt 51 i programförslaget:
”Kampen mot handel med kvinnor och barn kan inte vinnas, bara motverkas, i Sverige eller övriga EU. Den kan bara vinnas genom att levnadsbetingelserna i ursprungsländerna blir drägliga och rättsamhället där stabilt. Prioritera därför ekonomiskt, rättsligt och biståndssamarbete som förbättrar försörjningsmöjligheterna hemma för människor, särskilt kvinnor, i de länder som idag tjänar som ursprungsländer för människohandeln med kvinnor och barn.”

17. att punkt 51 i programmet i övrigt bifalls.

Utskottet yrkade:

31. att ändra rubriken Motarbete ”fästning Europa” i programförslaget till ”Verka för ett öppet Europa”.

32. att bifalla partistyrelsens yrkande 1-2.

33. att införa följande text i programförslaget punkt 41:
”EU bör ha en gemensam asyl- och flyktingpolitik. Denna gemensamma flyktingpolitik ska bevara det enskilda medlemslandets möjlighet att föra en mer generös politik än andra EU-länder. En gemensam flyktingpolitik i EU får dock inte vara så löslig och mellanstatlig, uppåt och nedåt, att medlemsländer i praktiken kan välja att vara snålare i fråga om flyktingmottagande och asyl än de är idag; alla EU-länder måste förmås vara med och ta ansvar för helheten i EU:s flykting och asylpolitik, inklusive den sammantagna nivån på flyktingmottagande och asyl. Den gemensamma politiken måste sålunda vara så bindande att det inte kan skapas en negativ spiral beträffande EU-ländernas samlade flyktingmottagande.”

34. att anse partistyrelsens yrkande 3 besvarat.

35. att bifalla partistyrelsens yrkande 4-17.

Staffan Werme hade i reservation 3 i utskottet yrkat:

1. att punkt 51 bifalles.

Per Olsson hade yrkat:

1. att punkt 51 får följande lydelse: ”Inför nolltolerans mot att internationella organisationers personal utnyttjar offer för trafficking eller begår andra övergrepp mot civila. Personal utsänd av internationella organisationer som utnyttjar dessa människor skall omedelbart avskedas och sändas hem.”

Landsmötet beslutade:

1. att avslå Dietmar Gleichs yrkande.

2. att avslå Per Olssons yrkande.

3. att i övrigt bifalla utskottets yrkande 31-33.

§127. PS-yrkande 1-2 över motioner G30, samt T33, yrkande 3.

I debatten yttrade sig Olle Schmidt och Carl B Hamilton.

Mats Persson, Sakine Bahceci, och Cecilia Wikström m.fl. hade i motion G30 yrkat

1. att ett nytt stycke läggs till efter punkt 38: ”Folkpartiet ställer sig bakom en folkomröstning om EU:s konstitution.”

Hadar Cars hade i motion T33, yrkande 3, yrkat

1. att söka nå enighet om att förändringar i EU:s författning skall kräva beslut av medlemsstaternas parlament utan föregående folkomröstning, men efter att frågan behandlats i ett val till dessas parlament.

Partistyrelsen hade yrkat:

1. att motion G30 avslås.

2. att att motion T33, yrkande 3 bifalls.

Utskottet hade yrkat:

1. att bifalla partistyrelsen yrkande 1-2.

Jarl Strömbäck och Allan Widman hade i reservation 4 i utskottet yrkat:

2. att motion G30 bifalles.

Olle Schmidt hade yrkat:

1. att bifalla reservation 4 i utskottet angående folkomröstning om EU:s konstitution.

Landsmötet beslutade att:

1. att avslå Olle Schmidts yrkande.

2. att att bifalla utskottets yrkande.

§128. Ulrika Francke övertog ordförandeskapet från Jonas Andersson kl. 03.30

§129. Programpunkter I6-I8, I10, I12 samt tillhörande motioner

I debatten yttrade sig Marie Wahlgren, Karin Pilsäter, Ismail Osman, Ismail Kamil, Brita Edholm, Olov Lindquist, Nyamko Sabuni, Avni Dervishi, Gunnar Nordmark, Fredrik Malm, Gulan Avcı, Ana Maria Narti, Mauricio Rojas, Johan Strandberg, Berivan Mohammad och Willis Josefsson.

Programgruppen hade i förslag till integrationsprogram yrkat

1. att punkt 6 skall lyda:

”Ett nytt sysselsättningsmål på minst 60 procent överallt
Det mål om 80 procents sysselsättning för befolkningen mellan 20 och 64 år som regeringen satt upp räcker inte så länge det finns många områden där sysselsättningen är mycket lägre. Vi vill därför införa ett sysselsättningsmål som går ut på att minst 60 procent ska ha ett arbete i varje bostadsområde. Bostadsområden där färre än 60 procent arbetar och som visar andra tecken på utanförskap ska förklaras som prioriterade sociala krisområden. Dessa områden ska prioriteras vad gäller solidaritetsbankernas insatser samt satsningar på skola och trygghet. I dessa områden ska vi också initiera våra grannskapsdemokratiska experiment.”

2. att punkt 7 ska lyda:

”En 5 dagars jobb- och utvecklingsgaranti införs
För att börja den process av aktivering, som så småningom ska leda till ett fullvärdigt deltagande i arbetsmarknaden, vill vi införa en kommunal 5-dagars jobb- och utvecklingsgaranti för alla arbetsföra personer som på grund av brist på arbete söker socialbidrag. Garantin ska bestå av samhällsnyttigt arbete kombinerat med utvecklande aktiviteter. En omställningspeng ska ge den biståndssökande stor valfrihet att välja såväl anordnare som verksamhetsinriktning. Kommunerna ska ansvara för den direkta finansieringen, men det konkreta genomförandet av garantin kan organiseras av olika auktoriserade anordnare. I syfte att täcka eventuella merkostnader som införandet av garantin kan medföra får kommunerna upp till 500 miljoner kronor extra per år under reformens tre första år.”

3. att punkt 8 skall lyda:

”Jobbkrav kopplas till försörjningsstödet
En ny skrivning av Socialtjänstlagen ska göra klart att en arbetsför person som utan godtagbar anledning vägrar att medverka på heltid i jobb- och utvecklingsgarantin

inte är berättigad till ekonomiskt bistånd från det offentliga. Kommunerna ska å sin sida vara skyldiga att ställa ett motprestationskrav för att ge ekonomiskt bistånd till arbetsföra personer som saknar arbete. Kommunerna ska ge de medverkande i garantin ekonomiskt bistånd i form av en övergångsersättning. Denna ersättning bör överstiga socialbidragsnormen för en vuxen person men understiga nivån för de lägsta avtalsenliga lönerna på arbetsmarknaden.”

4. att punkt 10 skall lyda:

”Ett nytt valideringssystem införs

Validering av utländska examina är i dag ett välkänt problem. Vi vill att ett enklare och mer ändamålsenligt alternativ ska kunna erbjudas genom allmänna tester på de faktiska kunskaper som en viss person besitter. Dessa tester ska genomföras ofta och vid regelbundet återkommande tillfällen på de flesta av landets högskolor och universitet. En sådan form av kunskapsvalidering kan också gälla lägre utbildningsnivåer i syfte att underlätta och snabba på personens arbetsmarknadsintroduktion inom rätt yrke.”

1. att punkt 12 ska lyda:

”Avidentifiering av jobbsökningar

Det är dags att ta krafttag i kampen mot den etniska bortsorteringen som uppenbarligen förekommer på den svenska arbetsmarknaden. Vi vill i det syftet införa en lag om obligatorisk avidentifiering av ansökningshandlingar i personalrekrytering för alla offentliga arbetsgivare och för privata arbetsgivare med mer än femtio anställda. För det övriga privata näringslivet ska det finnas gott om information, rådgivning och metodhjälp om man frivilligt vill ansluta sig till denna antidiskrimineringspraxis.”

Lars Johansson; Sakine Bahceci; Olov Lindquist, hade i motion II, yrkande 2, yrkat

1. att att punkten 4 kompletteras i enlighet med vad som anförs i motionen.

Ana Maria Narti hade i motion I2, yrkande 4 och 5, yrkat

1. att punkt 7 specificerar att systemet med stöd för invandrarorganisationer och arbetsgrupper inom olika minoriteter reformeras och att dessa organisationers och arbetsgruppers möjligheter att sälja tjänster till offentlig sektor och privat näringsliv förstärks;

2. att en ny punkt införs efter punkterna 7 och 8 med följande text:

”Aktivitetscentra drivna på entreprenad kan med tiden spela samma roll i arbetslivet som friskolorna har spelat och spelar i skollivet och husläkarna i vården. Också grupper av arbetslösa som lägger fram lovande affärsidéer och spännande förslag för nya verksamheter borde få rätt att experimentera, försöka driva sådana aktivitetscentra. Detta skulle vara viktigt också som en vitalisering av demokratin inom arbetslivet. I dag är de långvarigt arbetslösa den enda gruppen i samhället som inte på något sätt själv kan påverka sin situation: dessa människor betraktas alltid som objekt för åtgärder och anförtros aldrig ansvar för den egna framtiden och möjlighet att själva ta initiativ och handla för att komma ut ur arbetslösheten. Långvarigt arbetslösa befinner sig faktiskt i en svagare position än till och med interna på våra fängelser, eftersom de människor som tjänar sina straff inom kriminalvården har tillgång till egna förtroenderåd där de får försvara sina intressen. Egen makt för de arbetslösa kräver att dessa personer får praktiska redskap att hantera maktlösheten och skaffar sig makt över sin vardag.”

Mohamed Benrabah, Bernhard Magnusson hade i motion I3, yrkande 4-7, yrkat att

1. att punkt sex avslås.
2. att punkt sju avslås.
3. att punkt åtta avslås.
4. att punkt 12 avslås.

Folkpartiet liberalerna i Vittangi hade i motion I13, yrkande 1 och 2, yrkat:

1. att en ny punkt införs under avsnittet "Arbete":
"Att initiera några experiment i landet med lokala arbetsmarknader (ett samspel med olika aktiva aktörer) som syftar till att bryta utanförskapet. För att säkerställa oberoende pilotförsök och säkerställa utvecklingen av egenmakt skall medel reserveras till sådana försök."
2. att landsmötet ändrar skrivningen under "Arbete" och under "punkt 6":
"Ett nytt sysselsättningsmål på minst 60 % överallt." Bostadsområden byts eller tillägg görs att Bostadsområden och andra lokala arbetsmarknads områden där färre än 60 % arbetar och som visar andra tecken på utanförskap ska förklaras som prioriterade sociala krisområden."

Maria Berg, Umeå hade i motion I14 yrkat

1. att punkt 10 i Integrationsprogrammet kompletteras med att i stället för jämförande pappersstudier ska tester på de faktiska kunskaper som en viss person introduceras, att individuella kurser i svenska ska erbjudas, samt att avveckla de traditionella AMS-utbildningar och preparandkurser på universitet.

Jan Jönsson, Stockholm hade i motion I15 yrkat

1. att punkt 7 och 8 förs samman till en punkt och i sin helhet ändras enligt följande:
"Riktiga jobb i fokus. För att få ett arbete måste man också söka arbete. Den som ansöker om socialbidrag men är arbetsför ska delta i verksamhet under dagtid för att söka jobb, studiemedelsberättigad utbildning eller praktik. En ny skrivning av socialtjänstlagen ska göra klart att en arbetsför person som utan godtagbar anledning vägrar att medverka på heltid i verksamhet för bidragssökande inte är berättigad till ekonomiskt bistånd från det offentliga. Kommunerna å sin sida ska vara skyldiga att ställa ett motprestationskrav för att ge ekonomiskt bistånd till arbetsföra personer som saknar arbete. Under bidragstiden ska bidragssökande inte kunna neka till anvisat arbete inom kommunal, landsting eller statlig skattefinansierad verksamhet t.ex. inom. kommunens park- och gatuskötsel eller hemtjänsten."

Ann-Marie Ekström hade i motion I18 yrkat

1. att en mening läggs till i punkt 7 i integrationsprogrammet som lyder att barns bästa måste beaktas i samband med att föräldrar deltar i 5 dagars jobb- och utvecklingsgaranti.

Johan Strandberg hade i motion I19 yrkat:

1. att under punkt åtta tilläggs att den som avböjer arbete eller arbetsmarknadsåtgärd istället för att förlora hela försörjningsstödet ges reducerat bidrag

Mikael Ståldal hade i motion I21 yrkat:

1. att i punkt 12 i integrationsprogrammet stryks slutet av andra meningen:
"och för privata arbetsgivare med mer än femtio anställda"
2. att i punkt 12 i integrationsprogrammet stryks ordet "övriga" ur tredje meningen

Dietmar Gleich hade i motion I22 yrkat

följande del av den andra meningen punkt 12 i förslaget ”integration” stryks:

”... och för privata arbetsgivare med fler än 50 anställda.”

Lisa Berggren hade i motion I23 yrkat:

1. att punkt 12 skall tas bort i sin helhet.

2. att arbetsförmedlingens tjänster skall kvalitetssäkras i syfte att gagna de arbetssökanden som ligger i riskzonen för att diskrimineras pga härkomst eller kön.

Man skall förse de sökanden med verkliga instrument i syfte att förbättra sina möjligheter till anställning. Man skall få personliga konkreta förslag på hur man kan förbättra sitt CV, man skall kunna gå en kurs t ex genom ett dataprogram (av typ flervalsfrågor à la körkortsteori) i ämnet arbetskunskap. Ämnet skall vässa arbetets moraliska ställning och förankra yrkesstolthet. En genomgången kurs ger ett mervärde och det är just mervärden och social integration som kan komma att upplösa diskriminering.

Språkkunskaper är centralt i frågan och här finns mycket att göra. Jag yrkar på att arbetsförmedlingen skall vidga sin funktion, vilken bör utökas kvalitativt till att omfatta en allmän kunskapsskola vad gäller att söka arbete, och hur arbetssökanden bättre kan leva upp till a-givarens förväntningar. Arbetsförmedlingen skall tillhandahålla ett självhjälpsystem där man kan lära sig att kommunicera på svenska på ett sätt som arbetslivet i Sverige kräver och få en "legitimation" i ämnet.

Gabriel Donner, Mohammad Noori, Rolf Nielsén m fl hade i motion i I24 yrkat:

1. att följande läggs till punkten 12: ”Att avidentifiera ansökan innebär att namnet cirkulerar inofficiellt och det skulle innebära att arbetsgivaren med förslaget i integrationsprogrammet får ett alibi mot anklagelser om diskriminering. Däremot om förslaget kombineras med det nedan anförda kan den enskilda arbetssökande tillerkännas ett skydd mot den diskriminering som inofficiellt är mycket utbredd idag.”

2. att mötet antar som sin mening nödvändigheten av de åtgärder som redovisas nedan till motverkande av osakliga och diskriminerande åtgärder vid anställning av personal genom att ställa krav på ordningen vid anställande av personal

Föreslagna åtgärder

För att effektivt motverka en alltmer tilltagande segregation i samhället med dithörande diskriminering måste samhället ställa krav på enskilda arbetsgivare vare sig dessa är myndigheter, offentligen ägda eller privata företag. De åtgärder som föreslås är följande;

- a) våra lagar måste vara enhetliga och konsekventa. Det som är förbjudet inom diskrimineringslagarna bör även motsvaras av detaljerad lagstiftning inom arbetsrätten.
- b) Arbetsgivare i publikt bolag skall åläggas att i tjänstebeskrivning klart ange vilka uppgifterna är, ansvarsområdet, liksom de ekonomiska förutsättningarna i form av lön och förmåner. Beskrivningen ska också klart ange de objektiva anställningskriterierna i form av krav på utbildning och erfarenhet som krävs.
- c) Arbetsgivaren i publikt bolag skall åläggas därtill att alltid kalla de 10% av sökande som är formellt mest meriterade till intervju. Samtliga sökande skall kallas till intervju om ej mer än 10 personer sökt tjänsten. Arbetsgivaren ska vid intervju

klart dokumentera de frågor som ställs och enbart svaren på dessa frågor får ligga till grund för beslut om anställning.

d) Brott mot arbetslagstiftningens regler om anställningsförfarandet skall prövas i allmän domstol

e) Brott mot arbetslagstiftningens regler om anställningsförfarandet skall vara förenade med tydliga vitesbelopp som bör fastställas i lag. Ett brott bör således kunna förknippas med t.ex. ett vite om 4 basbelopp att erläggas av arbetsgivaren till den drabbade

Fredrik Hjelmqvist, Stockholm hade i motion T28 yrkat

1. att följande text läggs in som en punkt efter 11 och 12 i programmet:

”Det är i först hand var och ens eget ansvar att skaffa sig ett arbete men ibland går det inte och då ska staten träda in och hjälpa till. I ett bra fungerande samhälle understryker staten att det finns bruk för alla människor. Arbetslinjen ska vara regel och detta innebär att staten ska ersätta arbetslösa för utfört arbete, inte betala ut arbetsfria bidrag för den arbetslöses försörjning. Staten lovar genom jobbgarantin arbete till alla som accepterar den jämförelsevis låga lön som erbjuds - två basbelopp om året. Ett basbelopp är 39 400 kronor. Två basbelopp om året blir 394 kronor om dagen eller 7.880 kronor i månaden (om man räknar med 200 arbetsdagar om året och 20 arbetsdagar i månaden). Detta samhällsarbete är vad staten erbjuder till exempel efter det att någon fått sin tolv månaders arbetslöshetsersättning. Men man behöver inte ha gått igenom en arbetslöshetsperiod för att bli engagerad. Jobbgarantin står alltid till förfogande för alla som bor permanent i landet.”

Liberala ungdomsförbundet, förbundsstyrelsen hade i motion T46, yrkande 2-4, yrkat

1. att stycket om jobbgaranti stryks.

2. att stycke om instegsjobb stryks.

3. att det läggs till ett stycke där Folkpartiet uppmanar arbetsmarknadens parter att införa särskilda lärlingslöner, alltså en sänkning av ingångslöner för vissa grupper, i kollektivavtalen.

Zahra Daii, Maryam Barkadehi, Mohammad Noori, m.fl. hade i motion T52 yrkat

1. att resurscentra ska inrättas för att snabbt värdera invandrares erfarenhet och utbildning som underlättar anpassningen till samhället och arbetsmarknaden i Sverige.

Partistyrelsen hade yrkat

1. att motion I1 yrkande 2 anses besvarat.

2. att motion I2 yrkande 4 och 5 anses besvarade.

3. att motion I3 yrkande 4, 5 och 6 anses besvarade.

4. att motion I13 yrkande 1 och 2 anses besvarade.

5. att motion I14 anses besvarad.

6. att motion I15 anses besvarad.

7. att motion I16 avslås.

8. att motion I17 yrkande 1 och 2 avslås.

9. att motion I19 anses besvarad.

10. att motion I20 anses besvarad.

11. att motion I18 anses besvarad.

12. att motion T46, yrkande 2-4 anses besvarad.

13. att motion T52 anses besvarad.

14. att motion T28 anses besvarad.

- 15. att** programförslaget punkt 6 bifalles.
- 16. att** programförslaget punkt 7 får följande lydelse:
”En 5-dagars jobb och utvecklingsgaranti införs
För att börja den process av aktivering, som så småningom ska leda till ett fullvärdigt deltagande på arbetsmarknaden vill vi införa en 5-dagars jobb- och utvecklingsgaranti för alla arbetsföra personer som på grund av arbetslöshet idag söker socialbidrag. Garantin ska bestå av samhällsnyttigt arbete kombinerat med utvecklande aktiviteter. En omställningspeng ska ge deltagarna stor valfrihet att välja anordnare och verksamhetsinriktning. Kommuner och arbetsmarknadsmyndigheten ska ansvara för verksamheten men genomförandet kan organiseras av en mångfald auktoriserade anordnare.”
- 17. att** programförslaget punkt 8 får följande lydelse:
”JobbkraV kopplas till försörjningsstödet
En ny skrivning av socialtjänstlagen ska göra klart att en arbetsföra person inte faller under Socialtjänstlagen och Socialtjänsten, utan ska hänvisas till jobb- och utvecklingsgarantin där jobbersättning istället utgår. Jobbersättningen ska överstiga socialbidraget för en vuxen person men vara lägre än den lön som normalt utgår vid inträde på arbetsmarknaden. Därmed blir det klart att kommunerna måste ställa ett krav på motprestation (deltagande i garantin) för att ersättning ska utgå till personer som är arbetsföra.”
- 18. att** programförslaget punkt 10 bifalles.
- 19. att** motion I3 yrkande 7 avslås.
- 20. att** motion I21 yrkande 1 och 2 bifalles.
- 21. att** motion I22 bifalles.
- 22. att** motion I23 anses besvarad.
- 23. att** motion I24 anses besvarad.
- 24. att** programförslaget punkt 12 får följande lydelse:
”Aidentifiering av jobbansökningar
Det är dags att ta krafttag i kampen mot den etniska bortsorteringen som uppenbarligen förekommer på den svenska arbetsmarknaden. Vi vill i det syftet göra det obligatoriskt med aidentifiering av ansökningshandlingar i personalrekrytering för alla offentliga arbetsgivare. För det privata näringslivet ska det finnas gott om information, rådgivning och metodhjälp om man frivilligt vill ansluta sig till denna antidiskrimineringspraxis”.

Nyamko Sabuni hade i reservation 1 i partistyrelsen yrkat:

- 1. att** motion I17 bifalles.

Lena Kagart Andersson och Fredrik Malm hade i reservation 2 i partistyrelsen yrkat:

- 1. att** programpunkterna 7 och 8 avslås.

Utskottet hade yrkat:

- 5. att** bifalla partistyrelsens yrkande om att följande stycke läggs till omedelbart efter rubriken Jämlikhet (före stycke 11):
”Kamp mot rasism och intolerans
Många människor som kommit till Sverige vittnar tyvärr om hur de ibland mötts av intolerans och rasism. Det är djupt allvarligt – ingen människa ska behöva drabbas av rasism eller intolerans. I de senaste valen har direkt främlingsfientliga partier ökat sitt väljarstöd och tagit plats i beslutande församlingar. Intoleransen kan aldrig tigas ihjäl. Vi ser som en avgörande uppgift att ständigt ta kampen mot

främlingsfientligheten och arbeta för att inget främlingsfientligt parti kommer in i förtroendevalda församlingar i Sverige. Vi kommer att ha beredskap för att ta debatten med främlingsfientliga partier i 2006 års val.”

- 6. att** bifalla partistyrelsens yrkande 1-15.
7. att orden ”så småningom” i partistyrelsens yrkande 16 stryks så att programförslaget punkt 7 får följande lydelse: ”För att börja den process av aktivering, som ska leda till ett fullvärdigt deltagande på arbetsmarknaden vill vi införa en 5-dagars jobb- och utvecklingsgaranti för alla arbetsföra personer som på grund av arbetslöshet idag söker socialbidrag. Garantin ska bestå av samhällsnyttigt arbete kombinerat med utvecklande aktiviteter. En omställningspeng ska ge deltagarna stor valfrihet att välja anordnare och verksamhetsinriktning. Kommuner och arbetsmarknadsmyndigheten ska ansvara för verksamheten men genomförandet kan organiseras av en mångfald auktoriserade anordnare.”
8. att bifalla partistyrelsens yrkande 17-24.

Ana Maria Narti hade i reservation 2 i utskottet yrkat:

- 1. att** motion I2 yrkande 4 och 5 bifalles.

Berivan Mohammed och Ina Lindström hade i reservation 3 i utskottet yrkat:

- 2. att** punkt 7 och 8 avslås.

Olov Lindquist, Britt-Marie Norelius och Brita Edholm hade i reservation 4 i utskottet yrkat:

- 3. att** aidentifiering av jobbansökningar även skall gälla för privata företag med fler än 50 anställda och att programgruppens punkt 12 således borde bifallas.

Ina Lindström, Berivan Mohammed och Henrik Lindblom hade i reservation 5 yrkat:

- 9. att** punkt 12 stryks.

Johan Strandberg yrkade:

- 1. att** Punkt 8 får ett tillägg med lydelsen: att den som avböjer arbete eller arbetsmarknadsåtgärd istället för att förlora hela försörjningsstödet ges reducerat bidrag.

AnnKatrin Åslund, Jan Jönsson och Abit Dundar yrkade:

- 1. att** bifalla motion I17.

Partistyrelsen genom Karin Pilsäter yrkade:

- 1. att** punkt 8 får en ny lydelse:
”Arbetslösa personer ska inte falla under socialtjänsten. Genom införande av jobb och utvecklingsgaranti där också ersättning utgår, motsvarande, a-kassans grundnivå blir inte socialbidrag nödvändigt som grundförsörjning. Därmed blir det klart att krav på motprestation alltid ställts för dem som har arbetsförmåga.”

Brita Edholm, Olov Lindqvist yrkade:

- 1. att** bifalla programpunkt 12.

Olov Lindquist och Roger Haddad yrkade:

- 1. att** bifalla reservation 2 i utskottet.

Ana Maria Narti, Stella Fare och Anna Westin yrkade:

1. att motion I2 yrkande 4 och 5 bifalles.

Berivan Mohammed, Ismail Osman, Mikael Trolin och Roger Haddad yrkade:

1. att punkt 12 i programmet stryks.

Christian Löwendahl yrkade:

1. att motion T46 bifalles.

Landsmötet beslutade:

- 1. att** bifalla utskottets yrkande 5-7.
- 2. att** bordlägga votering angående punkt 8 i programmet.
- 3. att** bordlägga votering angående punkt 12 i programmet.
- 4. att** därmed bordlägga Johan Strandbergs yrkande.
- 5. att** därmed bordlägga AnnKatrín Áslund, Jan Jönsson och Abit Dundars yrkande.
- 6. att** därmed bordlägga Karin Pilsäter och partistyrelsens yrkande.
- 7. att** därmed bordlägga Brita Edholms och Olov Lindqvist yrkande.
- 8. att** därmed bordlägga Olof Lindqvists och Roger Haddads yrkande.
- 9. att** därmed bordlägga Ana Maria Nartis, Stella Fares och Anna Westins yrkande.
- 10. att** därmed bordlägga Berivan Mohammed m.fl. yrkande.
- 11. att** avslå Christian Löwendahls yrkande.
- 12. att** bifalla partistyrelsens yrkande 18-23 (del av utskottsyrkande 8).
- 13. att** bordlägga partistyrelsens yrkande 17 och 24 (del av utskottsyrkande 8).

§130. Programpunkt I9 med tillhörande motion samt programpunkt T10-T11 i tillväxtprogrammet

I debatten yttrade sig Marie Wahlgren, Fredrik Malm, Dietmar Gleich, Mauricio Rojas och Nyamko Sabuni.

Programgruppen i förslag till integrationsprogram yrkat:

- 1. att** programpunkt 9 ska lyda:
”Frigör de hushållsnära tjänsterna
Att öppna för en legal marknad för hushållsnära tjänster kan ge stora möjligheter för grupper som i dag lever i utanförskap att ta ett första och avgörande steg i en arbetsmarknadskarriär. För att frigöra dessa tjänster föreslår vi införande av en skattereduktion som gör det möjligt för hushåll att köpa vita tjänster för hälften av kostnaden. Hälften av den totala arbetskostnaden, inklusive moms, ges i skattereduktion. På detta sätt betalar köparen ändå mer än nettolönen, och skatt kommer att betalas in för tjänster som idag i huvudsak inte finns alls eller bara finns svart. Enligt detta förslag ska varje hushåll kunna köpa hushållstjänster för 50 000 kronor per år och få en skattereduktion motsvarande 50 procent av arbetskostnaden, inklusive moms.”

Programgruppen i förslag till tillväxtprogram yrkat:

- 1. att** programpunkt 10 ska lyda:
”Ersätt socialbidrag för arbetslösa med ett försörjningsstöd på likvärdiga villkor som arbetslöshetsförsäkringen”.
- 2. att** programpunkt 11 ska lyda:
”Inför instegsjobb och en jobb- och utvecklingsgaranti”.

Styrelsen för Folkpartiet liberalerna i Blekinge hade i motion I58 yrkat:

- 1. att** stycket "Frigör de hushållsnära tjänsterna" flyttas från integration till tillväxt.

Partistyrelsen hade yrkat:

- 1. att** tillväxtprogramförslaget punkt 10 ges lydelsen:
"Människor som är arbetsföra ska inte erhålla socialbidrag, utan hänvisas till Jobb- och utvecklingsgaranti med ersättning."
1. att tillväxtprogramförslaget punkt 11 bifalles.
2. att motion I58 skall anses besvarad.

Utskottet yrkade:

- 9. att** bifalla partistyrelsens yrkanden över tillväxtprogrammets punkt 10 och 11.
10. att bifalla partistyrelsens yrkande över motion I58.

Landsmötet beslutade:

- 1. att** bordlägga votering om tillväxtprogrammets punkt 10 och 11.
2. att bifalla utskottets yrkande 10.

§131. Programpunkt I16-19 med tillhörande motioner

I debatten yttrade sig Gulan Avci, Dietmar Gleich, Birgitta Ohlsson, Marie Wahlgren, Nyamko Sabuni, Ana Maria Narti, Mauricio Rojas och Fredrik Malm.

Programgruppen hade yrkat:

- 3. att** punkt 16 skall lyda:
"För att komma åt olaglig könsstympning måste alla de som direkt eller indirekt medverkar till detta brott bestraffas lika hårt som förövaren själv. Det ska vara förknippat med stor risk för allvarliga påföljder att uppmuntra till könsstympning eller förmedla information eller kontakter som gör detta brott möjligt. Utöver fängelsestraff ska medverkan till könsstympning automatiskt leda till domstolsbeslut om utvisning eller avvisning med permanent återreseförbud för den som inte är svensk medborgare. Samtidigt måste preskriptionsreglerna förändras för könsstympningen så att brottet inte är preskriberat när offren når den ålder och mognad som fordras för att kunna reagera mot övergreppet. Därför ska preskriptionstiden börja löpa efter att den drabbade kvinnan fyllt 20 år."
4. att punkt 17 skall lyda: "Medverkan till barnäktenskap eller tvångsäktenskap ska i alla avseenden, det vill säga angående vilka som kan straffas och de olika påföljderna för brottet, likställas med könsstympningen. Inga undantag till 18 års regel för att ingå äktenskap ska tillåtas."
5. att punkt 18 skall lyda: "Vi vill vi att mer resurser ges åt kvinnojourerna, särskilt åt de verksamheter som inriktar sig mot kvinnor i utsatta bostadsområden. Därför föreslår vi att staten bidrar med 25 miljoner kronor per år till kvinnojourernas arbete i segregerade och socialt utsatta områden."
6. att punkt 19 skall lyda: "Det är viktigt att ge information åt alla de som flyr eller flyttar till Sverige om den värdegrund som genomsyrar det svenska samhället och den betydelse som jämställdheten och respekten för alla människors lika värde har i Sverige. Könsstympning, barnäktenskap, hedersvåld och annat förtryck mot kvinnor och barn ska explicit tas upp i detta sammanhang. Informationsmaterialet ska översättas till de språk som våra stora flykting- och invandrargrupper talar och

användas som obligatoriskt undervisningsmaterial inom ramen för svenska för invandrare, sfi.”

Lars Johansson; Sakine Bahceci; Olov Lindquist, hade i motion I1, yrk. 4 yrkat:

- 1. att** landsmötet uttalar om behovet av mer resurser till kvinnojourerna i enlighet med vad som ovan (i motionen) anförts.

Ana Maria Narti, hade i motion I2 yrkat:

- 1. att** att punkterna 16 och 17 ersätts med följande text: ”Allt sedan straffen mot könsstympning skärptes har allt färre anmälningar om misstänkta brott kommit in till rådgivande grupper och myndigheter. Inte heller lagskärpningen angående barnäktenskap och tvångsäktenskap verkar ha tillräckligt stark förebyggande effekt. Det är alltså troligt att straffskärpningar leder till en ännu svårare hantering av frågan. Om människor som fortfarande vill behålla sina destruktiva traditioner känner sig direkt hotade av de nya lagarna kommer de att gömma sina handlingar i djupt hemlighetsmakeri. Då förvärras flickornas och kvinnornas situation. Att förebygga denna sorts brottslighet riktad mot kvinnorna kräver alltså andra åtgärder än straffskärpningar. Det är inom de givna grupperna som en befrielse från destruktiva traditioner kan äga rum. Och det är vissa professionella positioner som spelar en viktig positiv roll i mentalitetens förändring. En kvinnlig läkare från Somalia kan åstadkomma stora positiva förändringar genom att helt enkelt utveckla vanlig professionell verksamhet inom kvinno-, mödra- och barnavården, men detta förutsätter att denna läkare relativt snabbt får sin legitimation i Sverige. Lärare från kurdiska eller irakiska områden kan lättare än sina svenska kolleger spåra vilka kvinnliga elever som riskerar att skickas hem för barnäktenskap eller tvångsäktenskap – men detta innebär att lärare med sådan kulturell bakgrund rekryteras av rektorerna.”

Mohamed Benrabah, Bernhard Magnusson, hade i motion I3, yrkande 10 och 11, yrkat:

- 1. att** punkt 18 i programmet avslås.
2. att punkt 19 i programmet avslås.

Erik Ullenhag, Tina Acketoft, Makan Afshinnejad, m.fl. hade i motion I7 yrkat:

- 1. att** följande avsnitt införs först i det integrationspolitiska programmet
” Ett öppet Sverige
1. En mer solidarisk flyktingpolitik
Lösningen på Sveriges integrationsproblem är aldrig att stänga våra gränser. För oss liberaler är det en medmänsklig skyldighet att ge människor som flyr undan förtryck eller förföljelse en fristad. Ett antal länder i Europa, däribland Sverige, har de senaste åren skärpt flyktingpolitiken gång på gång. Resultatet är att Sverige i dag sviker medmänskliga värden - apatiska barn kastas ut ur vårt land, våldtagna kvinnor nekas en fristad och dörren stängs för människor som riskerar förtryck. Vår uppgift är att stå upp för ett öppet Sverige - för humanitet och medmänsklighet. Sverige ska föra en betydligt mer solidarisk flyktingpolitik än i dag. Det Europa som rivit gränser mellan EU:s medlemsstater får inte bygga upp nya mot omvärlden.

2. Öppna för arbetskraftsinvandring
Invandring till ett land är i princip alltid positivt. Sverige hade inte varit Sverige om vi inte genom historien varit öppet mot omvärlden - invandrare har varit avgörande för att skapa rikedom och välfärd i vårt land. På sikt kommer vi ha stora behov av att

locka hit människor, trots det avvisas i dag människor som har arbete. Vi vill därför öppna upp en rad olika vägar för att komma hit som arbetskraftsinvandrare. Arbetskraftsinvandring kan bidra till en förbättrad integration även av flyktinginvandrare genom att närvaron av utländsk arbetskraft på arbetsmarknaden ökar. Dessutom skulle arbetskraftsinvandring medföra en välkommen avlastning av asylsystemet.

3. Reformera asylprocessen

Den misslyckade asylprocessen är en av huvudförklaringarna till den bristande integrationen i Sverige. Långa handläggningstider och den rättsosäkra processen leder till att människor som söker en fristad i Sverige successivt bryts ned. Därför är det välkommet att den riksdagsmajoritet för att föra över asylärenden till domstol som länge funnits nu äntligen verkar få sin vilja igenom. Dessutom ska lagstiftning införas om maximala handläggningstider och asylsökande ges möjlighet att arbeta från den första dagen de befinner sig i Sverige.”

Carinne Sjöberg, Jerzy Lesinski hade i motion I27, yrkande 1-6, yrkat:

- 1. att** invandrande kvinnor och män tydligt informeras om sina rättigheter och skyldigheter i samhället redan första dagen i Sverige, inklusive om vad lagen anser om könsstymningen.
- 2. att** särskilda satsningar görs ifall av analfabeter och mycket lågt utbildade invandrare kommande från områden som är kända för bred spridning av detta övergrepp.
- 3. att** Omfattande information om könsstymning ges inom vård och skola, inklusive konfessionella skolor.
- 4. att** religiösa ledare involveras i krafttaget mot könsstymningen.
- 5. att** lagstiftningen om övergrepp omfattas bl.a. föräldrarnas anmälningsskyldighet när övergrepp sker mot sitt barn.
- 6. att** alla de som direkt eller indirekt medverkar till detta brott bestraffas lika hårt som förövaren.

Lars-Eric Gustafson hade i motion I25, yrkande 1, 2, 5, 7, 8 och 9, yrkat:

- 1. att** rubriken "Jämställdhet" strykes.
- 2. att** rubriken "Jämlikhet" ersätts med rubriken "Jämställdhet".
- 3. att** att punkt 16 och 17 stryks i sin helhet ur programmet.
- 4. att** punkt 18 flyttas så att den kommer att tillhöra rubriken "Trygghet
- 5. att** första meningen i punkt 19 får följande ordalydelse: "Det är viktigt att ge information till alla som är bosatta i Sverige om den värdegrund som genomsyrar det svenska samhället och den betydelse som jämställdheten och respekten för alla människors lika värde har i Sverige."
- 6. att** den sista meningen i punkt 19 får följande ordalydelse: "Informationsmaterialet ska översättas till de flesta av de språk som talas av bosatta inom Sverige och användas som utbildningsmaterial i våra skolor och inom ramen för svenska för invandrare samt distribueras till samtliga hushåll i Sverige i svensk översättning."

Alexandra Birk, Mohammad Noori, Mohammad Hassan m.fl. hade i motion I28, yrkande 1-2, yrkat:

- 1. att** förslag i motionen läggs till punkter 2 och 18.
- 2. att** landsmötet antar som sin mening att större hänsyn bör tas till de kvinnoföreningar och centra, som bildats runt om i Sverige så de får kommunalt eller statligt stöd även när projektiden gått ut.

Björn Stenström, Göteborg hade i motion I29, yrkande 1-2, yrkat:

- 1. att** landmötet stryker punkt 18 ("25 miljoner extra till kvinnojourernas arbete i utsatta bostadsområden") i programförslaget "Bryt utanförskapet".
- 2. att** folkpartiet Liberalerna fortsätter på den linje som partiet tidigare befast i rapporter och förslag, med ett allmänt, ökat ekonomiskt stöd till organisationer som bekämpar våld mot kvinnor, så att vi liberaler arbetar med frågan ur ett helhetsperspektiv och inte skapar nya grupper/kollektiv eller förstärker myter.

Dietmar Gleich hade i motion I30 yrkat:

- 1. att** punkt 19 i förslaget "integration" ändras till: "Alla invandrare till Sverige bör kunna få individanpassad information om skillnader i lagstiftning och samhällsstruktur mellan Sverige och deras invanda miljö. Särskild hänsyn bör tas angående lagstiftning om grova brott."

Lars Lundqvist hade i motion I36, yrkande 1-2, yrkat:

- 1. att** punkt 16, första meningen ändras enligt följande: För att komma åt könsstympning måste även de som direkt eller indirekt medverkat till detta brott kunna bestraffas lika hårt som förövaren själv.
- 2. att** punkt 16, tredje meningen ändras enligt följande: Utöver fängelsestraff ska medverkan till könsstympning kunna leda till domstolsbeslut om utvisning eller avvisning med permanent återreseförbud för den som inte är svensk medborgare.

Styrelsen för Folkpartiets länsförbund Södra Älvsborg hade i motion I37 yrkat:

- 1. att** meningen "Utöver fängelsestraff ska medverkan till könsstympning automatiskt leda till domstolsbeslut om utvisning eller avvisning med permanent återreseförbud för den som inte är svensk medborgare" i punkt 16 skall strykas.

Dietmar Gleich hade i motion I38, yrkande 1-2, yrkat:

- 1. att** punkt 16 i förslaget "integration" ändras till "Könsstympning tillhör de allra svåraste former av misshandel. Misshandel med bestående men livet ut tillhör de allra svåraste kränkningar en människa kan utsättas för. Straffet för förövarna skall vara därefter. För grov misshandel mot barn bör preskriptionstiden inte börja löpa förrän barnen har fyllt 18 år."
- 2. att** punkt 17 i förslaget "integration" ändras till "'Barnäktenskap' och 'tvångsäktenskap' är ofta grova former av frihetsberövande. Även andra brott kan förekomma i sambandet. Det är viktigt att polis och åklagare blir mer uppmärksamma för den sortens brott och prioriterar utredningarna högre. För grov frihetsberövande av barn bör preskriptionstiden inte börja löpa förrän barnen har fyllt 18 år."

Styrelsen för Folkpartiet i Göteborg hade i motion I39 yrkat:

- 1. att** tredje meningen i punkt 16 stryks.

Partistyrelsen hade yrkat:

- 1. att** motion I2 yrkande 7 avslås.
- 2. att** motion I7 yrkande 3 anses besvarat.
- 3. att** motion I25 yrkande 5 avslås.
- 4. att** motion I27 yrkande 5 och 6 anses besvarade.
- 5. att** motion I36 yrkande 1 och 2 anses besvarat.

- 6. att** motion I37 anses besvarad.
- 7. att** motion I38 yrkande 1 och 2 avslås.
- 8. att** motion I39 yrkande 1 anses besvarat.
- 9. att** programförslaget punkt 16 ges följande lydelse:
”Krafttag mot könsstypning.
Könsstypning - kvinnlig omskärelse - förbjöds i lag 1982 på förslag av dåvarande sjukvårdsminister Karin Ahrlund (fp). Det var ett viktigt ställningstagande mot en oacceptabel företeelse. Det är anmärkningsvärt att inte en enda person lagförts för detta brott sedan dess, då det är uppenbart att denna sedvänja alltjämt upprätthålls i vissa kretsar i vårt land. Polis och åklagare måste prioritera resurser och hitta former för att avslöja och bevisa de brottsliga handlingarna. För att komma åt olaglig könsstypning måste alla de som direkt eller indirekt medverkar till brottet hotas av kännbara straff. Utöver fängelsestraff ska medverkan till könsstypning alltid leda till att domstolen prövar frågan om utvisning för den som inte är svensk medborgare. Preskriptionsreglerna måste förändras så att brottet inte är preskriberat när offren når den ålder och mognad som fordras för att kunna reagera mot övergreppet. Därför ska preskriptionstiden börja löpa efter det att den drabbade kvinnan fyllt 18 år.”
- 10. att** programförslaget punkt 17 ändras till:
”Barn- och tvångsäktenskap måste motverkas effektivare Barn- och tvångsäktenskap är företeelser som inte är förenliga med det svenska samhällets syn på jämställdhet och barns rättigheter. Efter fleråriga krav från folkpartiet förbjöds nyligen barnäktenskap i betydelsen att den dispensmöjlighet som fanns för ungdomar under 18 år att ingå äktenskap inskränktes. Även den återstående dispensmöjligheten bör avskaffas. Myndigheternas möjligheter att stödja utsatta flickor och unga kvinnor måste förbättras - det kan gälla allt från skyddat boende till att en berättelse för en skolsköterska inte måste leda till att föräldrarna informeras. Att tvinga någon ingå äktenskap mot sin vilja har idag ingen särskild brottsrubricering, men om olaga hot, olaga tvång, människorov eller något annat brott har förekommit kan personer lagföras. I praktiken sker detta sällan eller aldrig. För att tydliggöra gällande normer och underlätta polisens arbete bör det övervägas om inte att tvinga någon att ingå äktenskap mot sin vilja bör bli ett särskilt brott.”
- 11. att** motion I1 yrkande 4 anses besvarad.
- 12. att** motion I28 anses besvarad.
- 13. att** motion I29 anses besvarad.
- 14. att** motion I25 yrkande 7 avslås.
- 15. att** motion I3 yrkande 10 avslås.
- 16. att** motion I3 yrkande 11 avslås.
- 17. att** motion I25 yrkande 8 anses besvarat.
- 18. att** motion I25 yrkande 9 avslås.
- 19. att** motion I27 yrkande 1 anses besvarat.
- 20. att** motion I27 yrkande 2, 3 och 4 avslås.
- 21. att** motion I30 anses besvarad.
- 22. att** motion I25 yrkande 1 och 2 avslås.
- 23. att** programförslaget punkt 18 ges följande lydelse:
”Mer pengar till kvinnojourer
Vi vill vi att mer resurser ges åt kvinnojourerna, särskilt åt de verksamheter som inriktar sig mot kvinnor i utsatta bostadsområden.”
- 24. att** programförslaget punkt 19 bifalles.

Utskottet hade yrkat:

11. att bifalla partistyrelsens yrkande 1-24.

Ana Maria Narti yrkade i reservation 6 i utskottet:

följande text ersätter punkt 16 och 17:

”Att bekämpa kvinnoförtryck, könsstymning och barnäktenskap enbart genom straffskärpning och uppifrån kommande informationskampanjer är kontraproduktivt. Det mest effektiva vapnet är mobilisering av demokratiska krafter i minoritetsgrupperna. Lärare och läkare från de berörda grupperna är de bästa aktörerna i detta sammanhang.

12. att motion I2, yrkande 7 bifalles.

Dietmar Gleich yrkade:

1. att motion I30 bifalles.

2. att motion I38 bifalles.

Gulan Avci yrkade:

1. att en ny punkt införs med lydelsen:

”Att bekämpa kvinnoförtryck, könsstymning och barnäktenskap enbart genom straffskärpning och uppifrån kommande informationskampanjer räcker inte. Det mest effektiva vapnet är mobilisering av demokratiska krafter i minoritetsgrupperna. Lärare och läkare från de berörda grupperna är de bästa aktörerna i detta sammanhang.”

Ana Maria Narti yrkade:

1. att punkt 16 och 17 ersätts med:

”Det mest effektiva vapnet i kampen mot kvinnoförtryck, könsstymning och barnäktenskap är mobiliseringen av demokratiska grupper i minoritetsbefolkningen. Läkare och lärare från de berörda grupperna är de bästa aktörerna i detta sammanhang.”

Förhandlingspresidiet yrkade:

1. att Gulan Avcis yrkande hänskjuts till beredningsutskottet.

Landsmötet beslutade:

1. att bifalla förhandlingspresidiets yrkande om att hänskjuta Gulan Avcis yrkande till beredningsutskottet.

2. att bifalla utskottets yrkande 11.

3. att avslå Ana Maria Nartis yrkande.

4. att avslå Dietmar Gleichs yrkanden.

§132. Programpunkt I21-23, 25 med tillhörande motioner

I debatten yttrade sig Dietmar Gleich, Marie Wahlgren, Stefan Dangardt, Lena Isaksson, Abit Dundar och Nyamko Sabuni.

Programgruppen hade i förslag till integrationsprogram yrkat:

1. att punkt 21 skall lyda:

”Trygghet i Sveriges utsatta bostadsområden kräver polisnärvaro och aktivt samarbete med de boende. Närpolis ska finnas i varje område som präglas av

- utanförskap och samarbete ska inledas med det lokala utvecklingsrådet i syfte att garantera områdets trygghet.”
- 2. att** att punkt 22 skall lyda:
”Den som inte är svensk medborgare och begår allvarliga eller upprepade brott har förbrukat sin rätt att befinna sig i Sverige. Den utländske medborgaren som döms till fängelse i över två års ska, utöver fängelsestraffet, automatiskt dömas till utvisning eller avvisning. Den som döms till fängelse för tre brott ska också automatiskt dömas till utvisning eller avvisning. Hänsyn till bland annat internationella konventioner och allmänna humanitära principer ska givetvis tas när det handlar om verkställigheten av utvisnings- eller avvisningsbeslutet.”
- 3. att** att punkt 23 skall lyda:
”Den som har döms till utvisning eller avvisning ska samtidigt få ett återreseförbud på minst tio år. I fall brottsoffrets fortsatta säkerhet och rätt till ett normalt liv står i fara ska förbudet vara permanent. Vissa brott, som hedersmord och våld mot kvinnor samt medverkan till könsstympning, barnäktenskap och tvångsäktenskap ska alltid leda till permanent återreseförbud.”
- 4. att** att punkt 25 skall lyda:
”Det behövs en stor utbildningssatsning i mångfaldsfrågor inom domstolsväsendet. En mycket homogen kår av domare och nämndemän har i dag att hantera en befolkning som präglas av en överväldigande kulturell mångfald utan att ha getts möjlighet att kunskapsmässigt förberedas för en sådan uppgift. Därför bör en stor utbildningssatsning göras riktad mot hela rättsväsendet. Juristutbildningen bör också reformeras i syfte att ge de kunskaper som behövs för att kunna vara jurist i ett mångfaldspräglat samhälle.”

Ana Maria Narti hade i motion I2 yrkat:

- 1. att** förslag i punkterna 22 och 23 avslås och att frågorna om gränsöverskridande brottslighet diskuteras i det rättspolitiska programmet med stor respekt för rättssäkerheten.

Mohamed Benrabah och Bernhard Magnusson hade i motion I3, yrkande 13-14, yrkat:

- 1. att** punkt 21 avslås.
2. att punkt 22 avslås.

Liberala ungdomsförbundet, förbundsstyrelsen hade i motion I4 yrkat:

- 1. att** punkt 22 och 23 avslås.

Erik Ullenhag, Tina Acketoft, Makan Afshinnejad, m.fl. hade i motion I7, yrkande 4-7, yrkat:

- 4. att** stycke 22 med rubriken ”Bekämpa missbruket av gästfriheten” stryks.
5. att stycke 23 stryks och ersätts med följande:
”Återreseförbud ska kunna förlängas
Den som döms till utvisning eller avvisning får samtidigt ett återreseförbud. Vid grova brott mot person ska förbudet, på begäran av åklagare eller brottsoffret, kunna förlängas vid utgången av den tidsgräns domstolen satt upp. Förlängning ska ske om en allmän domstol gör bedömningen att det finns risk för att brottsoffret utsätts för nya brott för det fall att den dömde återkommer till landet. I sammanhanget är det viktigt att påpeka att om en person planerar att begå brott under en vistelse i Sverige ska denne person självklart inte få tillstånd att resa in i Sverige.”
- 6. att** följande avsnitt förs in efter stycke 24 i det integrationspolitiska programmet:
”Likhet inför lagen - Sätt stopp för rättsväsendets diskriminering.

Forskning tyder på att invandrare behandlas sämre än svenskar i rättsväsendets alla led. Invandrare anmäls mer, häktas oftare och sitter längre tid, åtalas i högre utsträckning samt döms till hårdare straff. Denna brist på likhet inför lagen är bekymmersam - människor förlorar tilltro till rättsväsendet om lika fall inte behandlas lika. Det är ur integrationssynpunkt allvarligt om människor med invandrarbakgrund har fog för bristande tilltro till polis och domstolar. Vi måste vidta en rad åtgärder för att se till att bryta rättsväsendets diskriminering av invandrare. Bland annat ska Domstolsverket ges i uppdrag att regelbundet följa upp eventuella skillnader i påföljder mellan svenskar och invandrare.”

7. att följande avsnitt förs in efter stycke 25:

”Förbättra polisens information om brottslighet” De senaste åren har det funnits en tendens i medierapporteringen att överdriva brottslighetens omfattning och i synnerhet den brottslighet som begås av utländska medborgare. På samma sätt som det är angeläget att inte tåga ihjäl att brott begås av invandrare är det centralt att inte överdriva problemet. Källan till medierapporteringen har ofta varit dåligt underbyggda uttalanden av polisen. Polismyndigheterna ska därför få i uppdrag att se över sin informationspolicy så att felaktiga uppgifter om invandrades brottslighet inte sprids.”

Lars-Eric Gustafson hade i motion I25 yrkat:

1. att att punkt 22 och 23 stryks i sin helhet ur programmet.

Styrelsen för Folkpartiet i Göteborg hade i motion I39 yrkat:

1. att punkt 22 i punktprogrammet utgår.

Folkpartiet liberalerna Stockholms län – förbundsstyrelsen hade i motion I40 yrkat:

1. att att punkt 22 får rubriken ”Tillämpa utvisningsmöjligheten för kriminella” och att de andra och tredje meningarna får följande lydelse: ”Den möjlighet som lagen i dag ger åklagare och domstolar möjlighet att yrka på och döma personer utan svenskt medborgarskap som begår grova brott till utvisning används inte i tillräcklig utsträckning. Tillämpningen och eventuellt regelverket måste förtydligas.”

Paula Röttorp hade i motion I41 yrkat:

1. att stycke 22 i integrationsprogrammet stryks.

Ulf Larsson hade i motion I42 yrkat:

1. att punkt 22 stryks.

Nicklas Lagerlöf hade i motion I43 yrkat:

1. att punkt 22 stryks i förslaget till integrationsprogram.

Thomas Ochman, Piotr Kiszkiel, Sakib Kenjar, Mohammad Noori hade i motion I44, yrkande 1-3, yrkat:

1. att landsmötet som sin mening antar det som anförs i motionen nedan avseende utvisning av ickesvenska medborgare som döms för brottslig verksamhet med ett straffvärde på 2 år eller mer.

2. att punkt 22 ”Bekämpa missbruket av gästfriheten” stryks ur Integrationspolitiska programmet och lyfts in i Rättspolitiska programmet med nedan föreslagna ändringar.

- 3. att** i den ovan nämnda punkten stryka hänvisningarna till automatisk koppling av straff och utvisning och ersätta dom med det som anförs i motionen.

Lars Lundqvist hade i motion I45 yrkat:

- 1. att** hela punkt 22 stryks från programmet.

Stefan Dangardt hade i motion I46 yrkat:

- 1. att** Landsmötet beslutar att Folkpartiet Liberalerna skall verka för att Rättegångsbalken, Utlänningslagen och därtill anhängig reglering skall utformas så att domstol som har att döma i mål där utländsk medborgare misstänks: a, för brott där fängelse i två år ingår i straffskalan, eller: b, för minst tre brott där fängelse ingår i straffskalan för något av brotten, obligatoriskt också måste pröva utlänningens rätt att vistas i Sverige.

Styrelsen för Folkpartiets länsförbund Södra Älvsborg hade i motion I47 yrkat:

- 1. att** ordet "automatiskt" skall strykas i de meningar som börjar med "Den utländske medborgaren .." respektive "Den som döms till fängelse för tre brott ..." i punkt 22.

Dietmar Gleich hade i motion I48 yrkat:

- 1. att** punkt 22 i förslaget "integration" ändras till:
"Människor som har permanent uppehållstillstånd och har bott i Sverige över 5 år skall i princip inte utvisas. Femårigt uppehållstillstånd för EES-medborgare likställs med permanent uppehållstillstånd. Undantag från denna regel måste vara ytterst få. Alla utvisningsbeslut kräver individuell bedömning i domstol och måste kunna överklagas."

Gulnar Kozhabekova hade i motion I49, yrkande 1-2, yrkat:

- 1. att** rubriken i punkt 22 "Bekämpa missbruket av gästfriheten" ändras mot "Inga nya brottslingar från utlandet är välkomna".
- 2. att** lägga till punkt 22 en mening: "Invandrare som begår hedersrelaterade brott mot kvinnor och barn skall utvisas för gått till länder som tillåter ett sådant våld."

Åke Wredén hade i motion I50 yrkat:

- 1. att** landsmötet avslår arbetsgruppens punkter 22 och 23.

Krister Hansén hade i motion I51, yrkande 1-2, yrkat:

- 1. att** punkt 22 och 23 i integrationsgruppens förslag stryks ur förslaget om integrationsprogram.
- 2. att** programgruppen som arbetar med rättspolitik tar över punkt 22 och 23 ur integrationsprogrammet, analyserar och förtydligar förslagen ur rättsäkerhetssynpunkt samt infogar dem i det rättspolitiska programmet.

Dietmar Gleich hade i motion I52 yrkat:

- 1. att** punkt 23 i förslaget "integration" ändras till: "Tiden för återreseförbudet för dem som har dömts till utvisning måste prövas individuellt i domstolen. En undre gräns skall inte finnas. Tidens längd skall bestämmas av brottets tyngd såsom risken för återfall."

Mésud Shakely hade i motion I53 yrkat:

- 1. att** en ny punkt läggs till i det integrationspolitiska programmet med förslag om att utländska medborgare som regel bör avtjäna sina straff i sina hemländer efter avkunnad dom.

Percy Nessling hade i motion R25 yrkat:

- 1. att** landsmötet beslutar att Folkpartiet internationellt ska arbeta för att människor som blir dömda till fängelse ska avtjäna fängelsetiden i det land där han/hon är medborgare.

Partistyrelsen hade yrkat:

- 1. att** motion I3 yrkande 13 avslås.
2. att programförslaget stycke 21 bifalles.
3. att motion I2 yrkande 10 avslås.
4. att motion I3 yrkande 14 avslås.
5. att motion I4 yrkande 4 avslås.
6. att motion I7 yrkande 4 anses besvarat.
7. att motion I7 yrkande 5 anses besvarat.
8. att motion I25 yrkande 6 avslås.
9. att motion I39 yrkande 2 avslås.
10. att motion I40 yrkande 2 anses besvarad.
11. att motion I41 avslås.
12. att motion I42 avslås.
13. att motion I43 avslås.
14. att motion I44 anses besvarad.
15. att motion I45 avslås.
16. att motion I46 anses besvarad.
17. att motion I47 anses besvarad.
18. att motion I48 avslås.
19. att motion I49 yrkande 1 och 2 avslås.
20. att motion I50 avslås.
21. att motion I51 avslås.
22. att motion I52 anses besvarad.
23. att motion I53 anses besvarad.
24. att motion R25 anses besvarad.
25. att programpunkt 22 ges följande lydelse:
”Skärpta regler för utvisning i samband med brott
Folkpartiet välkomnar fler invandrare, men inte personer som kommer hit för att begå brott. Brottslighet är ungefär dubbelt så vanlig bland utlandsfödda som bland svenskfödda och det är ett socialt problem, som behöver tas på större allvar än hittills. Det förtjänar att understrykas att utlandsfödda också är överrepresenterade bland brottsoffren varför en nedgång i brottsligheten har störst positiv effekt för invandrarna. Huvudvägen att bekämpa brottslighet är alltid att undanröja sociala orsaker - folkpartiets hela integrationspolitik med fokus på jobb och bättre utbildning är därför brottsförebyggande. En skärpning av reglerna för utvisning i samband med brott skulle sannolikt också ha en preventiv effekt. Om överrepresentationen för utlandsfödda bland personer som begår brott minskar eller försvinner påverkas förmodligen attityderna bland svenskar gentemot invandrare, vilket är positivt för integrationen. Därmed blir det sannolikt också lättare att försvara en human flyktingpolitik och liberala regler för arbetskraftsinvandring. I en förändrad lagstiftning bör huvudregeln vara att de utländska medborgare som döms

- för allvarliga brott också ska dömas till utvisning. Tiden för återvändandeförbudet bör normalt vara längre än idag.”
- 26. att** programpunkt 23 ges följande lydelse:
”Individuell prövning - verkställighet avgörs i utlänningsdomstolen.
Frågan om utvisning ska alltid prövas när en person utan svenskt medborgarskap döms för grövre brott. Beslut om utvisning ska fattas efter individuell prövning i samband med brottmålet – stark anknytning till Sverige eller liten risk för återfall i brottslighet kan göra att domstolen inte dömer till utvisning. Barnperspektivet ska väga tungt vid bedömningen. I de fall det blir en utvisningsdom prövas verkställigheten i den nya utlänningsdomstolen utifrån situationen i den dömdes hemland. Vad gäller länder dit utvisning kan ske bör Sverige eftersträva att ingå avtal med dessa länder så att den dömda personen kan avtjäna straffet i sitt hemland. Om en utvisning dit innebär risk för exempelvis dödsstraff eller tortyr verkställs inte utvisningen.”
- 27. att** motion I7 yrkande 6 anses besvarad.
- 28. att** motion I7 yrkande 7 avslås.
- 29. att** följande text läggs till mellan andra och tredje meningen i programförslaget punkt 25:
”Det finns mycket som tyder på att personer med utländsk bakgrund döms annorlunda än dem som inte har en sådan bakgrund. Detta är givetvis inte rimligt.”
- 30. att** programförslaget punkt 25 i övrigt bifalles.

Utskottet yrkade:

- 12. att** bifalla partistyrelsens yrkande 1-24.
- 13. att** att programförslaget punkt 22 får följande lydelse:
”Skärpta regler för utvisning i samband med brott.
Folkpartiet välkomnar fler invandrare, men inte de som begår brott. Även om de allra flesta invandrare inte begår brott så är andelen brottslingar bland utlandsfödda dubbelt så stor som bland inrikes födda. Det är ett socialt problem, som behöver tas på större allvar än hittills. Det förtjänar att understrykas att utlandsfödda också är överrepresenterade bland brottsoffren varför en nedgång i brottsligheten har störst positiv effekt för invandrarna. Huvudvägen att bekämpa brottslighet är alltid att undanröja sociala orsaker - folkpartiets hela integrationspolitik med fokus på jobb och bättre utbildning är därför brottsförebyggande. En skärpning av reglerna för utvisning i samband med brott skulle sannolikt också ha en preventiv effekt. Om överrepresentationen för utlandsfödda bland personer som begår brott minskar eller försvinner påverkas förmodligen attityderna bland svenskar gentemot invandrare, vilket är positivt för integrationen. Därmed blir det sannolikt också lättare att försvara en human flyktingpolitik och liberala regler för arbetskraftsinvandring. I en förändrad lagstiftning bör huvudregeln vara att de utländska medborgare som döms för allvarliga brott också ska dömas till utvisning. Tiden för återvändandeförbudet bör normalt vara längre än idag.”
- 14. att** partistyrelsens yrkande 25 anses besvarad.
- 15. att** bifalla partistyrelsens yrkande 26-30.

Stefan Dangardt yrkade:

- 1. att** näst sista meningen i programförslagets punkt 22 skall lyda som följer: ”I en förändrad lagstiftning skall huvudregeln vara att i de fall utländska medborgare döms för allvarliga brott skall domstolen också pröva frågan om utvisning av den dömda.”

Dietmar Gleich yrkade:

- 1. att** motion I48 bifalls.
- 2. att** motion I52 bifalls.

Landsmötet beslutade:

- 1. att** bifalla utskottets yrkande 12.
- 2. att** avslå Dietmar Gleichs båda yrkanden.
- 3. att** bifalla utskottets yrkande 13-14.
- 4. att** avslå Stefan Dangardts yrkande.
- 5. att** bifalla utskottets yrkande 15.

§133. Motion I2 yrkande 8, I11, I26, I31-I34 och I35 yrkande 1 och 2

Ana Maria Narti hade i motion I2, yrkande 8, yrkat:

- 1. att** landsmötet beslutar att demokratiska kampanjer och förebyggande arbete av brott mot kvinnor från olika minoriteter i första hand tar vara på minoriteternas egen kraft. Individer och grupper med hög utbildning och dubbel kulturell kompetens kan bli de mest effektiva aktörerna i utvecklingen av sunda uppfattningar om kvinnans, barnens och familjens liv. Läkare och lärare från olika kulturella grupper bör få betydligt större chanser att snabbt rekryteras inom vård och skola.

Solveig Hellquist hade i motion I11 yrkat:

- 1. att** landsmötet beslutar lägga till en ny punkt med rubriken Barnperspektiv och barnkonsekvensanalyser vid alla åtgärder och beslut som berör barn.

Gulnar Kozhabekova hade i motion I26 yrkat:

- 1. att** en ny punkt med namnet "ändra 'invandrare'-begreppet" med följande text införs:
"- Alla barn under 18 år som har föräldrar permanent bosatta i Sverige är berättiga till svenskt medborgarskap.
- Alla svenska medborgare oavsett födelseort är inte invandrare.
- Alla andra som är bosatta i landet med uppehållstillstånd är invandrare."

Gulnar Kozhabekova hade i motion I31 yrkat:

- 1. att** en ny punkt förs in med denna rubrik "Information om skolan, skollagen och föräldrarollen" och med ungefär följande innebörd:
"Inom ramen för SFI eller annan introduktion bör nya invandrare informeras om skolan, skolans kunskapsmål, skollagen, föräldrabalken och vilka förväntningar och krav skolan har på dem som är föräldrar. Invandrare måste också få information om de oskrivna regler om hur man åker kollektivt och alla andra oskrivna regler som finns i moderna stora städer."

Gulnar Kozhabekova hade i motion I32 yrkat:

- 1. att** en ny punkt förs in med rubriken "Ge invandrade barn en likvärdig grundskola" med följande innebörd: "Invandrare som börjar skolan vid 13-15 års ålder bör ha skolplikt och tid att genomföra sin utbildning inom grundskolan så länge det behövs. Skolor som har dessa barn behöver inte ange de i betygstatistiken."

Anne-Marie Ekström hade i motion I33 yrkat:

- 1. att** en ny punkt läggs till, till exempel sist i avsnittet om integration med följande innehåll: ”För att ge fler människor som upplevt mycket svåra traumatiska upplevelser en möjlighet att bearbeta dessa bör resurserna för de organisationer och center som bedriver sådan verksamhet utökas.”

Mikael Trolin hade i motion I34 yrkat:

- 1. att** landsmötet antar som sin mening att ordet "integration" stigmatiserar den grupp som utpekats som behövande av detta. Ordet "integration" ska hädanefter ersättas av ordet "jämlighet" med utgångspunkt i definitionen om de mänskliga rättigheterna så som dom är beskrivna enligt Europakonventionen.

Johanna Parikka Altenstedt hade i motion I35 yrkat:

- 1. att** Rapporten "Både finskt och svenskt - liberal minoritetspolitik för sverigefinländare" lyfts in som en del av folkpartiet liberalernas integrationspolitik.
- 2. att** landsmötet uttalar att folkpartiet liberalerna verkar för att få fram tydliga och minoritetspolitiska uttalanden som är enliga med Europarådets konventioner för skydd och utveckling av nationella minoriteter, något som kan uppfattas av de svenska minoriteterna som en linje inför valet 2006.

Partistyrelsen hade yrkat:

- 1. att** motion I2, yrkande 8, anses besvarat.
- 2. att** motion I11 anses besvarad.
- 3. att** motion I26 avslås.
- 4. att** motion I31 anses besvarad.
- 5. att** motion I32 anses besvarad.
- 6. att** motion I33 anses besvarad.
- 7. att** motion I34 avslås.
- 8. att** motion I35 yrkande 1 och 2 anses besvarade.

Utskottet yrkade:

- 16. att** att bifalla partistyrelsens yrkande 1-8.

Landsmötet yrkade:

- 1. att** bifalla utskottets yrkande 16.

§134. Programpunkt J18, J23-35 samt punkt I11, I13 och I15 med tillhörande motioner

Programgruppen hade i förslag till jämställdhetsprogram yrkat:

- 1. att** punkt 18 skall lyda:
”Inför ett generellt diskrimineringsperspektiv på arbetsmarknadspolitiken”
- 2. att** punkt 23 skall lyda:
”Jämställdhetslagen ska vara lika tvingande som annan lagstiftning ”
- 3. att** punkt 24 skall lyda:
”Det måste bli kännbart om man bryter mot lagen.”
- 4. att** punkt 25 skall lyda:
”All lagstiftning som rör arbete ska ha ett tydligt jämställdhetsperspektiv.”
- 5. att** punkt 26 skall lyda:
”Handlingsplanen för jämställda löner bör ersättas med principen om lika lön för lika och likvärdigt arbete som ledstjärnor i jämställdhetslagen.”

- 6. att** punkt 27 skall lyda:
”Överför jämställdhetsmålen till tingsrätterna.”
- 7. att** punkt 28 skall lyda:
”Stärk rollen för länsstyrelsernas sakkunniga inom jämställdhetsområdet.”
- 8. att** punkt 29 skal lyda:
”Medicinsk forskning skall inkludera kvinnor.”
- 9. att** punkt 30 skall lyda:
”Stärk genusperspektiv på utbildning och forskning.”
- 10. att** punkt 31 skall lyda:
”Kartlägg lokala skillnader i den ojämlika vården.”
- 11. att** punkt 32 skall lyda:
”Socialstyrelsen bör få i uppdrag att initiera att statistiken över diagnoser, insatser och kostnader delas upp efter kön samt analysera orsakerna till den ojämlika vården mellan män och kvinnor.”
- 12. att** punkt 33 skall lyda:
”Uppdra åt familjemedicinska institutet att föreslå hur kvinnor skall få kunskap om hur benskörhet kan förebyggas och behandlas.”
- 13. att** punkt 34 skall lyda:
”Särskilda kvinnohälsocentrum bör finnas inom varje landstingsområde.”
- 14. att** punkt 35 skall lyda:
”Hälso- och sjukvården skall lägga upp ett särskilt program för att kvinnliga missbrukare skall få hjälp.”

Programgruppen hade i förslag till integrationsprogrampunkt 11,13 och 15 yrkat:

- 15. att** punkt 11 ska lyda:
”En samlad lagstiftning mot diskriminering
All diskriminering är försök att kategorisera och stänga människor ute. De mekanismer som ligger bakom diskrimineringen är i stort sett desamma oavsett om den yttre orsaken är kön, etnisk tillhörighet eller något annat. Den kränkning som varje diskriminerad människa känner är också densamma oavsett grunden för diskrimineringen. Därför är det en viktig principfråga att dagens olika diskrimineringslagar så snart som möjligt samordnas till en gemensam lagstiftning. I samband med en sådan reform bör även Jämställdhetsombudsmannen (JämO), Handikappombudsmannen (HO), Ombudsmannen mot etnisk diskriminering (DO) och Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning (HomO) slås samman till en gemensam myndighet.”
- 16. att** punkt 13 ska lyda:
”Det ska kosta att diskriminera
Det är svårt att bevisa diskriminering vid en rättegång men när man gör det ska påföljderna vara mycket kännbara för den som har gjort sig skyldig till diskrimineringen. Därför föreslår vi att det utdömda skadeståndsbeloppet vid all arbetsmarknadsrelaterad diskriminering ska höjas substantiellt till minst ett års förlorade arbetsinkomster. Vid annan diskriminering i offentliga eller privata verksamheter som vänder sig till allmänheten ska skadeståndsbeloppet motsvara minst fem basbelopp.”
- 17. att** punkt 15 ska lyda:
”Inga diskrimineringsmål i arbetsdomstolen
I Sverige regleras en stor del av förhållandena inom arbetslivet av avtal mellan arbetsgivare och arbetstagarorganisationer. När vissa diskriminerande förhållanden har bekräftats i avtal mellan arbetsmarknadens parter är det svårt för den drabbade

att få rätt i Arbetsdomstolen som består just av dessa parter. Vi vill därför att mål som gäller diskriminering i arbetslivet ska flyttas från Arbetsdomstolen och istället behandlas av allmänna domstolar.”

Mohamed Benrabah, Helsingborg, Bernhard Magnusson, Helsingborg hade i motion I3 yrkat:

1. att punkt 13 avslås.

Lars-Eric Gustafson hade i motion I25 yrkat:

1. att punkt 13 får följande ordalydelse: "Vårt förslag är att genom en ändrad lagstiftning höja skadeståndsnivån vid arbetsmarknadsrelaterad diskriminering."

Lennart Rohdin hade i motion I59 yrkat:

1. att programförslaget pkt 11 första meningen ändras till "All diskriminering är försök att kategorisera och/eller att på annat sätt stänga människor ute."

Gabriel Donner, Mohammad Noori, Mohammad Hassan m.fl. hade i motion I60 yrkat:

- 1. att** hanteringen av diskrimineringsfrågor måste bygga på en självständighet som enbart kan säkras om Diskrimineringsombudsmannen ställs under riksdagens översyn
- 2. att** hanteringen av diskrimineringsfrågor måste bygga på en enhetlig och konsekvent syn på diskriminering genom att lagstiftningen samlas under en lag och genom att begreppet invandrare ges en med språkbruket överensstämmande betydelse.
- 3. att** hanteringen av diskrimineringsfrågor måste bygga på en enhetlig hantering genom att alla diskrimineringsfrågor underställs DO som ensam myndighet inom det aktuella området
- 4. att** hanteringen av diskrimineringsfrågor måste bygga på en inordning av övriga myndigheter inom diskriminering under DO
- 5. att** hanteringen av diskrimineringsfrågor måste bygga på en enhetlig syn av diskrimineringsproblemet genom att inga områden inom samhället skall undantas lagstiftningen. Detta innebär att lagstiftningen även entydigt skall gälla diskrimineringen hos statliga myndigheter, kommuner och av dessa styrda enheter
- 6. att** hanteringen av diskrimineringsfrågor måste bygga på en entydig rättsordning med en trygg prövning vid allmän domstol undantaget enbart de fall som gäller diskriminering inom rättsväsendet där frågan istället bör underställas domstolsverkets specifika prövning.
- 7. att** hanteringen av diskrimineringsfrågor måste bygga på sekretess för de drabbade under processens gång och vid negativt utfall för att undvika att lasta ont på ont.

Eva-Lena Haag och styrelsen för folkpartiet i Göteborg hade i motion J15 yrkat:

- 1. att** förutom att göra en kartläggning av skillnader och orättvisor på grund av kön vid behandlingar och medicineringar arbetar för att på ett kraftfullt ta fram åtgärdsplaner för den ojämsställda vården.
- 2. att** arbeta för att läkare, sjuksköterskor och övrig personal inom sjukvården får kunskaper och medvetandegörs om rådande missförhållanden och ifrågasätter sina förgivet tagna rutiner när det gäller diagnostisering och medicinerung av kvinnor och män.

Leiph Berggren hade i motion J16 yrkat:

1. att punkt 29 stryks.

Styrelsen för Folkpartiet liberalerna i Kungsbacka, Ulrika Landergren m.fl. hade i motion J19 yrkande 5 yrkat:

- 1. att** medicinsk forskning skall omfatta kvinnor och män i alla åldrar. Försummad forskning kring kvinnors situation ska prioriteras.

Partistyrelsen hade yrkat:

- 1. att** punkt 18 i jämställdhetsprogrammet bifalles.
- 2. att** motion I25 yrkande 3 anses besvarat.
- 3. att** motion I3, yrkande 8 anses besvarat.
- 4. att** punkt 13 i integrationsprogrammet bifalles.
- 5. att** motion I59 avslås.
- 6. att** punkt 11 i integrationsprogrammet bifalles.
- 7. att** punkt 15 i integrationsprogrammet bifalles.
- 8. att** motion I60 yrkande 1 bifalles.
- 9. att** motion I60 yrkanden 2-5 anses besvarad.
- 10. att** motion I60 yrkande 6- 7 avslås.
- 11. att** punkt 23 i jämställdhetsprogrammet bifalles.
- 12. att** punkt 24 i jämställdhetsprogrammet bifalles.
- 13. att** punkt 25 i jämställdhetsprogrammet bifalles.
- 14. att** punkt 26 i jämställdhetsprogrammet bifalles.
- 15. att** punkt 27 i jämställdhetsprogrammet bifalles.
- 16. att** punkt 28 i jämställdhetsprogrammet bifalles.
- 17. att** punkt 29 ska lyda ” Medicinsk forskning ska i högre utsträckning inkludera kvinnor”.
- 18. att** motion J15 anses besvarad.
- 19. att** motion J16 avslås.
- 20. att** motion J19 yrkande 5 anses besvarad.
- 21. att** punkt 30 i jämställdhetsprogrammet bifalles.
- 22. att** punkt 31 i jämställdhetsprogrammet bifalles.
- 23. att** punkt 32 i jämställdhetsprogrammet bifalles.
- 24. att** punkt 33 i jämställdhetsprogrammet avslås.
- 25. att** punkt 34 i jämställdhetsprogrammet bifalles.
- 26. att** punkt 35 i jämställdhetsprogrammet bifalles.

Utskottet hade yrkat:

- 11. att** bifalla partistyrelsen yrkande 1-4.
- 12. att** punkt 11 i integrationsprogrammet mening 1 och 2 får lydelsen:
”De mekanismer som ligger bakom all diskriminering av den enskilde individen är i stort sett desamma oavsett om den yttre orsaken har samband med kön, etnisk tillhörighet eller något annat”.
- 13. att** partistyrelsens yrkande 5 anses besvarad.
- 14. att** bifalla partistyrelsens yrkande 6-16.
- 15. att** punkt 29 får följande lydelse:
”Medicinsk forskning ska inkludera kvinnor i alla sammanhang som berör kvinnors hälsa”.
- 16. att** PS yrkande 17 avslås.
- 17. att** bifalla partistyrelsens yrkanden 18-21.
- 18. att** följande läggs till punkt 31:
” och ta fram åtgärdsprogram för lika behandling i vården av kvinnor och män.”
- 19. att** partistyrelsens yrkande 22 bifalles.

- 20. att** bifalla partistyrelsens yrkande 23-25.
21. att bifalla partistyrelsens yrkande 26 med tillägget ”Hälso- och sjukvården och socialtjänsten...”.

Lennart Rohdin hade i reservation 8 i utskottet yrkat:

- 1. att** motion J28 yrkande 2 bifalles.

Landsmötet beslutade:

- 1. att** bifalla utskottets yrkande 11-21.

§135. Motion J20-J22 och J19 yrkande 7

Styrelsen för Folkpartiet liberalerna i Blekinge hade i motion J20 yrkat:

- 1. att** ett avsnitt om makt och inflytande införs i jämställdhetsprogrammet, och att ett avsnitt om mäns våld mot kvinnor inklusive hedersrelaterat våld förs in i programmet.

Nina Lundström hade i motion J21 yrkat:

- 1. att** i avsnittet om Jämställdhet införa ny punkt såsom följer:
”Våld mot kvinnor kan aldrig ursäktas eller rättfärdigas. Våld är inte normalt, inte lagligt, eller godtagbart. Staten har ansvar för att respektera, skydda och möjliggöra kvinnors mänskliga rättigheter.”

Styrelsen för Folkpartiet liberalerna i Lund hade i motion J22 yrkat:

- 1. att** följande punkt läggs till i punktprogrammet: ”Kvinnovåldet måste belysas och aktivt arbete för att motarbeta våldet och för att stödja utsatta kvinnor ska prioriteras.”

Styrelsen för Folkpartiet liberalerna i Kungsbacka hade i motion J19, yrk 7 yrkat:

- 1. att** våld mot kvinnor och kvinnofridsfrågor tas upp under programpunkten – Rättspolitik

Partistyrelsen hade yrkat:

- 1. att** en ny punkt införs efter punkt 16 som ska lyda:
”Skärpt lagstiftning för våld mot kvinnor.”
2. att motion J20 anses besvarad.
3. att motion J21 yrkande 1 anses besvarat.
4. att motion J22 anses besvarad.
5. att motion J19 yrkande 7 avslås.

Utskottet yrkade:

- 1. att** den nya punkten som ska införas efter punkt 16 ska lyda:
”Skärpt lagstiftning för våld mot kvinnor. Våld mot kvinnor kan aldrig ursäktas eller rättfärdigas.”
2. att partistyrelsens yrkande 1 avslås.
3. att bifalla partistyrelsens yrkande 2-5.

Landsmötet beslutade:

- 1. att** bifalla utskottets yrkande 1-3

§136. Motion J19 yrkande 4-6 och 8-12, J23-J26 och J28-J31

Styrelsen för Folkpartiet liberalerna i Kungsbacka hade i motion J19 yrkande 4, 5,6 och 8- 12 yrkat:

- 1. att** flytta punkterna 11, 12, 17 till näringslivsprogrammet.
- 2. att** medicinsk forskning skall omfatta kvinnor och män i alla åldrar. Försummad forskning kring kvinnors situation ska prioriteras.
- 3. att** flytta punkterna 33, 34, 35, som bör ingå i Folkpartiets Hälso- och sjukvårdsprogram.
- 4. att** att tydliggöra kravet på jämställdhet 50/50 vid val av ledamöter i styrelser, valberedningar och ledningsgrupper.
- 5. att** ett åtgärds paket mot åldersdiskriminering ska utarbetas.
- 6. att** forskning inom områdena åldersdiskriminering och äldre invandras situation uppmuntras.
- 7. att** äldre invandrarkvinnors och de handikappades levnadsförhållande uppmärksammas inom forskning.
- 8. att** statistik om utbildningsnivåer utsträcks till att omfatta även personer som är äldre än 65 år.

Fredrik Hjelmqvist och Anders Bergheden hade i motion J23 yrkat:

- 1. att** en ny punkt med följande lydelse läggs till mellan punkt 28 och 29 i programmet En liberal offensiv jämställdhetspolitik:
”Titlarna i våra domstolar bör bli tidsenliga och göras könsneutrala. Benämningen nämndemän i såväl tingsrätt, hovrätt, länsrätt och kammarrätt bör döpas om till nämndeledamot. Titeln för tingsrättens chef ändras från lagman till lagordförande. Ordinarie domare som nu benämnes rådmän ändras till rådordförande eller nämndordförande. I hovrätten ändras titeln hovrättslagman till förslagsvis hovrättslagordförande. I kammarrätten ändras titeln kammarrättslagman till förslagsvis kammarrättslagordförande.”

Liberala Kvinnor och Solveig Hellquist hade i motion J24 yrkat:

- 1. att** landsmötet beslutar lägga till en ny punkt med rubrik Delad premiepension:
”För makar och sambor skall den totala premiepensionen fördelas lika mellan dem, om de inte begär att denna regel inte skall tillämpas.”

Liberala Kvinnor och Solveig Hellquist hade i motion J25 yrkat:

- 1. att** landsmötet beslutar göra ett tillägg till jämställdhetsprogrammet med rubriken Lika pensionsförsäkringskostnader för kvinnor och män:
”Kostnaderna för pensionsförsäkringar skall vara lika för kvinnor och män.”

Eva Edwardsson, Ann-Cathrin Larsson, Cecilia Hamenius, Maria Borg hade i motion J26 yrkat:

- 1. att** landsmötet beslutar att som punkt 4.b i programförslaget om jämställdhet införa förslaget att intjänade pensionsrättigheter skall delas lika mellan makar i samband med bodelning.

Lennart Rohdin hade i motion J28 yrkande 1-2 yrkat:

- 1. att** i programförslagets pkt 9 ersätta ordet "genusperspektiv" med "jämställdhetsperspektiv".

- 2. att** i programförslagets pkt 30 ersätta ordet "genusperspektiv" med "jämnställdhetsperspektiv".

Ivar Tångring hade i motion J29 yrkat:

- 1. att** punkten "Sänkt arbetsgivaravgift för kvinnor som fött barn" läggs till punktprogrammet för jämställdhet.

Partistyrelsen hade yrkat:

- 1. att** motion J19 yrkanden 4, 6 och 8 avslås.
2. att motion J19 yrkande 9 anses besvarad.
3. att motion J19 yrkanden 10-11 avslås.
4. att motion J19 yrkande 12 anses besvarad.
5. att motion J23 avslås.
6. att motionerna J24 och 26 avslås.
7. att motion J25 anses besvarad.
8. att motion J28 avslås.
9. att motion J29 avslås.

Utskottet yrkade:

- 25. att** att bifalla partistyrelsens yrkande 1- 9.

Eva Edwardsson, Bodil Ericsson, Helena Bargholtz yrkade i reservation 9 i utskottet:

- 1. att** motionerna J24- 26 bifalles.

Niclas Lagerlöf yrkade i reservation 10 i utskottet:

- 1. att** motion J 26 bifalles.

Landsmötet beslutade:

- 1. att** bifalla utskottets yrkande 25.

§137. PS-förslag 5 (intern jämställdhet)

Partistyrelsen hade i förslag 5 yrkat:

Länsförbund och kommunföreningar rekommenderas:

- 1. att** Gå till väljarna med en varvad lista. Vartannat namn på valsekeln bör vara en kvinna, vartannat namn en man, och detta gäller särskilt de översta platserna på listan.
- 2. att** Gå till väljarna med varvad nr 1. I det fall flera listor finns inom kommunen, för landstinget genom landstingsvalkretsar och inom länsförbundet flera riksdagslistor bör dessa växelvis toppas av kvinnor och män. Detta kräver i förekommande fall samverkan mellan nomineringskommittéerna för de olika listorna inom samma kommun, landsting resp. länsförbund för riksdagslistan.
- 3. att** Nomineringskommittén måste arbeta aktivt för att uppnå detta. Kommittén måste arbeta aktivt, uppsökande och förberedande för att skapa underlag för nomineringsmötena att fatta beslut enligt rekommendationen.
- 4. att** Variera representation i styrelser och nämnder. Då platser i styrelser och nämnder fördelas bör nomineringskommittén föreslå en varvad representation, särskilt när det gäller de tyngsta posterna i de centrala nämnderna och styrelserna, liksom när det gäller fördelning mellan ordinarie platser och ersättningsplatser.

- 5. att** att arbeta aktivt med intern jämställdhet vid länsförbund, kommunföreningar och lokalavdelningar, innehållande: Kartläggning, Ledningens betydelse, Mötes/arbetsformer, Utbildning, mentorskap, värvningsprocesser etc
- 6. att** Regelbunden uppföljning av ovanstående punkter.
- 7. att** landsmötet beslutar att ge partistyrelsen i uppdrag att: Tillse att det i centrala arbetsgrupper och programgrupper normalt är en fördelning på minst 40 procent av vardera könet.
- 8. att** tillse att partiet har en tydlig jämställdhetsprofil genom att det är en jämn könsfördelning bland folkpartiets företrädare i samtliga externa och interna arrangemang, såsom exempelvis kampanjverksamhet, konferensverksamhet och central marknadsföring.
- 9. att** Kontinuerligt uppmärksamma dessa frågor genom t ex seminarier vid riksmöten.
- 10. att** Till varje landsmöte genomföra en kartläggning och utvärdering av den gångna perioden och förslag till fortsatt arbete (jämställdhetsbokslut).
- 11. att** dechargeutskottet inför varje landsmöte granskar PS rapport om intern jämställdhet.
- 12. att** Uppdra åt partistyrelsen att genomföra en fördjupad jämställdhetsanalys av Fp centralt, arbetsformer, attityder, villkor etc.

Utskottets yrkade:

- 26. att** bifalla partistyrelsens förslag till internt jämställdhetsprogram.

Landsmötet beslutade:

- 1. att** bifalla utskottets yrkande 26.

§138. Ajournering

Landsmötet beslutade:

- 1. att** ajournera förhandlingarna till kl. 08.30.

Förhandlingarna ajournerades kl. 05.10.

Pass 11, 21/8 kl. 8.30 – 11.00

§139. Förhandlingarna återupptogs av Helene Odenjung kl 08.30

§140. Dagordning för förhandlingspasset

Landmötet beslutade:

- 1. att** Fastställa dagordningen för förhandlingspasset.

§141. Justerare och rösträknare för förhandlingspasset

Landsmötet beslutade:

- 1. att** Utse Ann-Catrine Fogelgren, Charlotte Klötz och Stefan Björk till justerare.
- 2. att** Utse Sara Svanström, Eva Edwardsson, Stefan Landberg och Henrik Lindblom till rösträknare.

§142. Bordlagd votering från nattpasset gällande programpunkt I8 och I12 i integrationsprogrammet samt T10-11 i tillväxtprogrammet

Partistyrelsen hade yrkat:

- 17. att** programförslaget punkt 8 får följande lydelse:
”En ny skrivning av socialtjänstlagen ska göra klart att en arbetsför person inte faller under Socialtjänstlagen och Socialtjänsten, utan ska hänvisas till jobb- och utvecklingsgarantin där jobbersättning istället utgår. Jobbersättningen ska överstiga socialbidraget för en vuxen person men vara lägre än den lön som normalt utgår vid inträde på arbetsmarknaden. Därmed blir det klart att kommunerna måste ställa ett krav på motprestation (deltagande i garantin) för att ersättning ska utgå till personer som är arbetsföra.”
- 24. att** programförslaget punkt 12 får följande lydelse:
”Det är dags att ta krafttag i kampen mot den etniska bortsorteringen som uppenbarligen förekommer på den svenska arbetsmarknaden. Vi vill i det syftet göra det obligatoriskt med avidentifiering av ansökningshandlingar i personalrekrytering för alla offentliga arbetsgivare. För det privata näringslivet ska det finnas gott om information, rådgivning och metodhjälp om man frivilligt vill ansluta sig till denna antidiskrimineringspraxis.”

Partistyrelsen hade yrkat:

- 1. att** tillväxtprogramförslaget punkt 10 ges lydelsen:
”Människor som är arbetsföra ska inte erhålla socialbidrag, utan hänvisas till Jobb- och utvecklingsgaranti med ersättning.”
- 2. att** tillväxtprogramförslaget punkt 11 bifalles.

Utskottet yrkade:

- 8. att** bifalla partistyrelsens yrkande 17 och 24 över integrationsprogrammets punkt 8 och 12.
- 9. att** bifalla partistyrelsens yrkande 1 och 2 över tillväxtprogrammets punkt 10 och 11.

Berivan Mohammed och Ina Lindström hade i reservation 3 i utskottet yrkat:

- 1. att** programpunkt 7 och 8 avslås.

Olov Lindquist, Britt-Marie Norelius och Brita Edholm hade i reservation 4 i utskottet yrkat:

- 1. att** avidentifiering av jobbansökningar även skall gälla för privata företag med fler än 50 anställda och att programgruppens punkt 12 således borde bifallas.

Ina Lindström, Berivan Mohammed och Henrik Lindblom hade i reservation 5 yrkat:

- 1. att** punkt 12 stryks.

Johan Strandberg yrkade:

- 1. att** Punkt 8 får ett tillägg med lydelsen: att den som avböjer arbete eller arbetsmarknadsåtgärd istället för att förlora hela försörjningsstödet ges reducerat bidrag.

AnnKatrin Åslund, Jan Jönsson och Abit Dundar yrkade:

- 1. att** bifalla motion I17.

Partistyrelsen genom Karin Pilsäter yrkade:

- 1. att** punkt 8 får en ny lydelse:
”Arbetslösa personer ska inte falla under socialtjänsten. Genom införande av jobb och utvecklingsgaranti där också ersättning utgår, motsvarande, a-kassans grundnivå blir inte socialbidrag nödvändigt som grundförsörjning. Därmed blir det klart att krav på motprestation alltid ställts för dem som har arbetsförmåga.”

Brita Edholm, Olov Lindqvist yrkade:

- 1. att** bifalla programpunkt 12.

Olov Lindquist och Roger Haddad yrkade:

- 1. att** bifalla reservation 2 i utskottet.

Ana Maria Narti, Stella Fare och Anna Westin yrkade:

- 1. att** motion I2 yrkande 4 och 5 bifalles.

Berivan Mohammed, Ismail Osman, Mikael Trolin och Roger Haddad yrkade:

- 1. att** punkt 12 i programmet stryks.

Landsmötet beslutade att:

- 1. att** avslå Johan Strandbergs yrkande.
2. att avslå Ann-Katrin Åslunds m.fl. yrkande.
3. att bifalla Karin Pilsäters och partistyrelsens nya yrkande.
4. att avslå Brita Edholms och Olov Lindqvists yrkande.
5. att avslå Olov Lindqvists och Roger Haddads yrkande.
6. att avslå Ana Maria Nartis, Stella Fares och Anna Westins yrkande.
7. att avslå Berivan Mohammeds m.fl. yrkande.
8. att bifalla partistyrelsens yrkande 17 och 24 (del av utskottsyrkande 8).
9. att bifalla utskottets yrkande 9.

§143. Programpunkt V1-V8, V19-V20 i vårdprogrammet samt programpunkt J12 i jämställdhetsprogrammet med tillhörande motioner

I debatten yttrade sig Esse Petersson, Birgitta Rydberg, Andres Käärik.

Programgruppen hade i förslag till vårdprogram yrkat:

- 1. att** Punkt 1 ska lyda:
”Vården skall bli bättre där bristerna i dag är stora – inte minst för patientgrupper i det glömda Sverige. De nya resurserna skall hamna där det annars kommer att bli brister, lidande och misär – och det betyder att det är i äldreomsorgen som kommande årtiondens resurstillskott framför allt kommer att behövas.”
- 2. att** Punkt 2 ska lyda:
”Det som i dag är passiva sjukskrivningspengar skall mycket mer användas till förebyggande insatser, behandling och aktiv rehabilitering.”
- 3. att** Punkt 3 ska lyda:
”Det övergripande ansvaret för sjukvård och sjukförsäkring skall, inom av riksdagen fastlagda ramar, samlas i vårdregioner som – förutom husläkarsystemet – får tillgång till alla de resurser som nu används för sjukvård, rehabilitering och sjukförsäkring.”

- 4. att** Punkt 4 ska lyda:
”Sjukförsäkringen förblir en socialförsäkring med av riksdagen i lag fastställda villkor och ersättningsnivåer.”
- 5. att** Punkt 5 ska lyda:
”Vårdregionerna bör i framtiden vara färre till antalet än dagens cirka 20 landstingsområden, och det bör bli i storleksordningen 6 – 10 sådana regioner. Sammanläggningar skall vara förankrade regionalt och inte genomdrivas uppifrån mot medborgarnas önskemål.”
- 6. att** Punkt 6 ska lyda:
”Vårdregionerna skall ha betydande frihet att organisera vården som de själva önskar, inom de ramar som sätts av Hälso- och sjukvårdslagen och andra aktuella lagar – däribland bestämmelserna för husläkarsystemet.”
- 7. att** Punkt 7 ska lyda:
”Vårdregionerna och inte staten skall ha det ekonomiska ansvaret för läkemedelskostnaderna.”
- 8. att** Punkt 8 ska lyda:
”Alla vårdgivare skall erbjuda upplysning och behandling som kan förebygga sjukdom, framför allt genom att motivera till livsstilsförbättringar – exempelvis rökstopp.”
- 9. att** att Punkt 9 ska lyda:
”Vårdgarantin vid planerade, icke-akuta, behandlingar skall omfatta även vissa särskilt angelägna förebyggande insatser, som t.ex. rökavvänjning och barnfetma.”
- 10. att** Punkt 20 ska lyda:
”Vårdgaranti och fritt vårdval skall kunna utnyttjas även för vård i annat EU-land eller annat nordiskt land, hos kvalitetsgodkända vårdgivare, men inte till högre kostnad för vårdregionen än vad behandling i hemmaregionen hade inneburit. Resekostnader skall inte belasta vårdregionen, utom då denna själv väljer att anlita vårdgivare i annat land.”

Programgruppen hade i förslag till jämställdhetsprogram yrkat:

- 1. att** Punkt J12 ska lyda:
”Skapa valfrihet och konkurrens inom vården tack vare ett pengsystem.”

Styrelsen för Styrelsen för Folkpartiet liberalerna i Göteborg och Lennart Duell hade i motion VI yrkat:

- 1. att** att två nya punkter förs in med ungefär följande innebörd:
”Den s.k. stopplagen skall upphöra genom att ändringarna i Hälso- och sjukvårdslagen återställs.

En borgerlig regering bör i något sammanhang klart deklarerera, att det är bra för samhällsutvecklingen, om privata initiativ tillåts spela en stor roll inom sjukvården - både som utförare av sjukvård och som finansiär av nödvändiga investeringar.”

Andres Käärik hade i motion V2 yrkat:

- 1. att** Vårdprogrammet, före punkt 1 tillfogas en ny punkt:
”Vården skall vara offentligt finansierad. Utförandet skall däremot vara öppet för privata och offentliga vårdgivare på lika villkor. Offentliga monopol på vårdproduktion skall inte få förekomma.”

Andres Käärik och Marita Sander-Schale hade i motion V3 yrkat:

- 1. att** vårdprogrammet, mellan punkt 7 och punkt 8 tillfogas en ny punkt:
”Inga skattepengar skall få användas utan att det finns ett tydligt avtal mellan finansären (kommunen eller vårdregionen) och en offentlig eller privat vårdproducent. Avtalen skall vara tidsbegränsade. När avtalen skall förnyas skall privata vårdproducenter ges möjlighet att konkurrera på lika villkor. Undantag från konkurrensupphandling skall gälla för ren myndighetsutövning eller i fall där alla vårdgivare som uppfyller vissa kvalitetskrav får betalt för utförd vård efter en fastställd taxa (kundval). I husläkarsystemet skall upphandling ske genom patientens val av husläkarteam och inte genom konkurrensupphandling av hela vårdcentraler.”

Folkpartiet liberalerna i Bohuslän hade i motion V4 yrkat:

- 1. att** landsmötet uttalar sitt stöd för att Västra Götalandsregionen får bilda en vårdregion i enlighet med det förslag som Folkpartiet har presenterat.

Lars Lundqvist hade i motion V5 yrkat:

- 1. att** punkt 3 ändras till:
”Det övergripande ansvaret för sjukvården och sjukförsäkring skall, inom av riskdagen fastlagda ramar, samlas i en ny myndighet som läggs under socialdepartementet och får tillgång till alla de resurser som nu används för den somatiska och psykiatriska slutenvården samt sjukhusanknuten öppenvård, medan ansvaret för husläkarsystemet och annan primärvård läggs på primärkommunerna.”
- 2. att** att punkt 5-8 stryks ur programmet.

Jarl Strömbäck hade i motion V6 hade yrkat:

- 1. att** landsmötet beslutar att en av hur genomförandet av en hälso- och sjukvårdspeng skulle kunna göras, samt dess effekter och organisatoriska följdverkningar.
- 2. att** landsmötet uttalar sig principiellt positivt till införandet av en nationell hälso- och sjukvårdspeng.

Sten Lindholm hade i motion V7 yrkat:

- 1. att** region- och landstingspolitikerna ersätts med professionella styrelser utsedda av regeringen. (tillägg till punkt 5)

Folkpartiet liberalerna Stockholms län – förbundsstyrelsen hade i motion V24 yrkat

- 1. att** att vårdprogrammet kompletteras med ett avsnitt om vårdkvalitet: att folkpartiet verkar för öppna kvalitetsregister och rankingmodeller som främjar individens möjlighet att välja god vård med stöd av egen kunskap.

Andres Käärrik hade i motion V25

- 1. att** att vårdprogrammet punkt 20 andra meningen ersätts med följande: ”Resekostnader skall belasta vårdregionen när regionen själv väljer att utnyttja vårdgivare i annan region eller annat land. Resekostnader ska också belasta vårdregionen när patienten utnyttjar vårdgarantin efter att regionen under tre månader inte lyckats tillhandahålla behandlingen.”
- 2. att** att vårdprogrammet, efter punkt 20 tillfogas en ny punkt: ”Vårdregionerna skall tillhandahålla vårdgaranti och fritt vårdval. Ingen vårdregion skall ha rätt att vägra införa dessa grundläggande patienträttigheter.”

Olov Lindquist, Linnéa Darell och Birgitta Rydberg hade i motion J36 yrkat:

- 1. att** att landsmötet ändrar punkt 12 i jämställdhetsprogrammet till:
”Offentliga tjänster öppnas för konkurrens med olika former av kundval, etableringsfrihet och ’pengsystem’. Dessa utformas på kommunal, regional eller statlig nivå, beroende på verksamhetens innehåll och på vad som behövs för en god hushållning med skattemedel.”

Partistyrelsen hade yrkat:

- 1. att** motion V1 anses besvarad.
2. att motion V2 anses besvarad.
3. att motion V3 avslås.
4. att en ny inledande punkt får följande lydelse:
”Vården skall i huvudsak vara offentligt finansierad. Patientavgifter skall finnas såväl vad gäller vård som läkemedel. Mångfald skall prägla vårdproduktionen. Det främjar kvalitet, vårdutveckling och patientens valfrihet. Valfrihet och konkurrens skall stimuleras med hjälp av kundvalssystem och upphandling.”
- 5. att** punkt 1 får följande lydelse:
”De nya resurserna skall hamna där det annars kommer att bli brister, lidande och misär – och det betyder att det framförallt är i äldreomsorgen men även inom psykiatrin som kommande årtiondens resurstillskott framför allt kommer att behövas.”
- 6. att** bifalla punkt 2.
7. att motion V4 avslås.
8. att motion V5 avslås.
9. att motion V6 avslås.
10. att motion V7 avslås.
11. att motion J36 bifalls.
12. att punkt 12 i jämställdhetsprogrammet avslås.
13. att punkt V3 får följande lydelse:
”Det övergripande ansvaret för sjukvård och sjukförsäkring skall, inom av riksdagen fastlagda ramar, samlas i vårdregioner som – förutom den nationella ersättningen till husläkarna – får tillgång till alla de resurser som nu används för sjukvård, rehabilitering och sjukförsäkring.”
- 14. att** punkterna 4 - 8 bifalls.
50. att att motion V24 bifalls.
51. att att motion V25 yrkande 1 bifalls.
52. att att motion V25 yrkande 2 bifalls.
53. att att rubriken ges följande lydelse: ”Vårdgaranti, valfrihet och vårdkvalitet”.
54. att att punkt 19 ges följande lydelse:
”Vårdgarantin vid planerade, icke-akuta, behandlingar skall omfatta även vissa särskilt angelägna förebyggande insatser, som t.ex. rökavvänjning och behandling av barnfetma.”
- 55. att** att punkt 20 ges följande lydelse:
”Vårdgaranti och fritt vårdval skall kunna utnyttjas även för vård i annat EU-land eller annat nordiskt land, hos kvalitetsgodkända vårdgivare, men inte till högre kostnad för vårdregionen än vad behandling i hemmaregionen hade inneburit. Resekostnader skall belasta vårdregionen när regionen själv väljer att utnyttja vårdgivare i annan region eller annat land. Resekostnader skall också belasta vårdregionen när patienten utnyttjar vårdgarantin efter att regionen under tre månader inte lyckats tillhandahålla behandlingen. Vårdgarantin ska utvidgas till två

månader i ett första steg och till en månad i nästa steg. Detta är möjligt med stöd av finansiell samordning och vårdregioner.”

- 56. att** att efter punkt 20 infoga en ny punkt med följande lydelse:
”Vårdregionerna skall tillhandahålla vårdgaranti och fritt vårdval. Ingen vårdregion ska ha rätt att vägra införa dessa grundläggande patienträttigheter.”
- 57. att** att en ny punkt läggs till med följande lydelse:
”En förutsättning för att individen skall kunna välja god vård med stöd av egen kunskap är att det finns möjligheter att jämföra vårdkvalitet hos olika vårdgivare. Detta är också nödvändig kunskap för vårdregionen som finansiär och avtalspart. Sjukvårdens kvalitetsregister skall därför bli fler och öppna för allmänheten, liksom att också olika modeller för ”ranking” av vård och behandling utvecklas.”

Utskottet yrkade:

- 1. att** att bifalla partistyrelsens yrkande 1-3.
- 2. att** bifalla partistyrelsens yrkande 4 med ett tillägg sist i den nya punkten:
”Utförandet av vården bör ske på lika villkor för privata och offentliga vårdgivare.”
- 3. att** punkt 1 får följande lydelse:
”De nya resurserna skall hamna där det annars kommer att bli brister, lidande och misär – och det betyder att det framförallt är i äldreomsorgen men även inom psykiatri och missbrukarvården som kommande årtiondens resurstillskott kommer att behövas.”
- 4. att** partistyrelsens yrkande 5 anses besvarat.
- 5. att** bifalla partistyrelsens yrkande 6.
- 6. att** avslå partistyrelsens yrkande 7.
- 7. att** bifalla motion V4.
- 8. att** bifalla partistyrelsens yrkande 8-14.
- 23. att** bifalla partistyrelsens yrkande 50-57.

Andres Käärik, Håkan Emsgård och Eva Salevid hade i reservation 1 i utskottet yrkat:

- 1. att** bifalla motion V3.

Andres Käärik yrkade:

- 1. att** bifalla reservation 1 i utskottet.

Landsmötet beslutade:

- 1. att** avslå Andres Kääriks yrkande.
- 2. att** bifalla utskottets yrkande 1-8.
- 3. att** bifalla utskottets yrkande 23.

§144. Programpunkt V9-V11 i vårdprogrammet med tillhörande motioner

I debatten yttrade sig Naeimy Blücher Johansson, Anita, Boström, Eva Salevid, Erik Ullenhag, Kristina Nadelius, Kaj- Eve Enroth, Ewa Bertz, Gullvy Jonsson.

Programgruppen hade i förslag till vårdprogram yrkat:

- 1. att** Punkt 9 ska lyda: Skollagen bör innehålla krav på att skolan och förskolan skall arbeta för att förebygga ohälsa.
- 2. att** Punkt 10 ska lyda: Försäljning av läskedrycker och sötsaker skall inte förekomma i skolor och förskolor

- 3. att** Punkt 11 ska lyda: Ett nationellt husläkarsystem som omfattar hela befolkningen skall byggas upp snabbt och vara fullt genomfört i hela landet inom två år efter riksdagens principbeslut.

Avni Dervishi hade i motion V8 yrkat:

- 1. att** under punkt 9 lägger man till ”Rökstopp och motion”.

Gullyv Jonsson hade i motion V9 yrkat:

- 1. att** att i programmet En liberal politik för äldreomsorg och sjukvård införs i punktprogrammet under rubriken Förebyggande minskar sjukdom och vårdbehov en ny punkt, eventuellt ett tillägg till punkt 9, med följande lydelse:

”Hållbar vård liksom rehabilitering uppnås bättre om de vårdberoende ges tillfälle till aktiv vistelse i levande natur.

Monica Brohede Tellström hade i motion V10 yrkat:

- 1. att** punkt 11 ändras till "Försäljning av läskedrycker och sötsaker ska inte förekomma i förskolor och grundskolor."

Marie Wahlgren hade i motion V11 yrkat:

- 1. att** paragraf 11 stryks och att paragraf 25 ändras till:
”Barnfetma är ett växande problem som kräver förebyggande insatser och hjälp i god tid för en mer hälsosam livsföring. Skollagen bör innehålla krav på att skolan och förskolan skall arbeta för att förebygga ohälsa. Det innebär bland annat att stimulera och motivera eleverna till att röra på sig – såväl i skolan som på fritiden. Man bör också öka den schemalagda fysiska aktiviteten i skolan. Detta behöver inte nödvändigtvis vara gymnastik som den nu är utformad. Utan varje skola kan få möjlighet att via sin pedagogik lägga in korta eller längre moment av rörelseaktiviteter allt från promenader till klassiska gymnastiktimmor. Skolan bör också ha målformuleringar för motorisk utveckling vad gäller förskola och de lägre årskurserna i barnskolan.”
- 2. att** en ny paragraf läggs till efter paragraf 25:
”De eldsjälar som arbetar med folkhälsofrågor är en ofta förbisedd resurs i arbetet mot barnfetma. Det är viktigt att ge dessa individer uppmuntran och ökade möjligheter att bidra till ett hälsosammare samhälle. Detta skulle kunna göras genom att man ökar möjligheten till att söka medel för folkhälsoprojekt samt att man delar ut stipendier till folkhälsoarbete.”

Liberala ungdomsförbundet, förbundsstyrelsen hade i motion V12 yrkat:

- 1. att** sista meningen i stycke 25 stryks.
2. att punktkrav 11 stryks .

Folkpartiet liberalerna i Norra Älvsborg hade i motion V13 yrkat:

- 1. att** att följande text läggs till i punkt 22:
”Alla vårdgivare skall erbjuda upplysning och behandling som kan förebygga sjukdom, framförallt genom att motivera till livsstilsförbättringar- exempelvis rökstopp. Folkpartiet bör se över möjligheterna till en generösare bedömning vad gäller amalgamsanering vilket för många människor kan medverka till att minska ett psykiskt lidande.”

Mia Franzén hade i motion V29 yrkat:

- 1. att** landsmötet föreslås besluta om följande innehåll i en särskild punkt om Självskador och självmord, mellan punkt 9 och 10:
”Visionen måste vara att ingen ska behöva ta sitt liv till följd av psykisk ohälsa. Detta gäller såväl bland barn och unga liksom bland vuxna och äldre. Det förebyggande arbetet för psykisk hälsa måste därför få ett ökat utrymme i folkhälsoarbetet. Det självklara liberala budskapet i denna strävan är: Vi vill inte förlora Dig, Du är värdefull.”
- 2. att** komplettera punkt 10 med att skolan och förskolan ska arbeta med att förebygga fysisk och psykisk ohälsa.

Partistyrelsen hade yrkat:

- 15. att** motion V8 avslås.
16. att motion V9 avslås.
17. att punkt 9 bifalls.
18. att motion V10 avslås.
19. att motion V11 yrkande 1 bifalls.
20. att motion V11 yrkande 2 avslås.
21. att motion V12 bifalls.
22. att motion V13 avslås.
23. att motion V29 yrkande 1 och 2 anses besvarad.
24. att punkt 10 får följande lydelse:
”Skollagen bör innehålla krav på att skolan och förskolan skall arbeta för att förebygga fysisk och psykisk ohälsa. Riktlinjer om exempelvis goda matvanor och fysisk aktivitet måste utvecklas och följas av skolor och förskolor.”
- 25. att** punkt 11 (under rubriken ”Vårdregioner...”) avslås.
26. att en ny punkt införs, med följande lydelse:
”Hälsokonsekvensbeskrivningar skall utvecklas och användas vid alla politiska beslut av strategisk betydelse för folkhälsan.”

Utskottet yrkade:

- 9. att** bifalla partistyrelsens yrkande 15-16.
10. att programpunkt 9 bifalls med följande tillägg:
”...exempelvis rökstopp, fysisk aktivitet och goda matvanor.”
- 11. att** partistyrelsens yrkande 17 anses besvarat.
12. att bifalla partistyrelsens yrkande 18-23.
13. att andra meningen i partistyrelsens förslag till punkt 10 stryks. Punkt 10 lyder då:
”Skollagen bör innehålla krav på att skolan och förskolan skall arbeta för att förebygga fysisk och psykisk ohälsa.”
- 14. att** partistyrelsens yrkande 24 anses besvarat.
15. att bifalla partistyrelsens yrkande 25-26.

Kristina Nadelius yrkade:

- 1. att** landmötet bifaller motion V13.

Gullvy Johansson och Naeimy Blücher Johansson yrkade:

- 1. att** landsmötet bifaller motion V9.

Landsmötet beslutade:

- 1. att** avslå Kristina Nadelius yrkande.

- 2. att** avslå Gullvy Jonssons m fl yrkande.
3. att i övrigt bifalla utskottet.

Reservation

Naeimy Blücher Johansson

Jag reserverar mig till förmån för motionen V9 Hållbar vård. Mitt tillägg: ”Mer kultur i vården”.

Reservation

Eva Salevid

Jag reserverar mig till förmån för motion V9. Hållbar vård liksom rehabilitering uppnås bättre om alla människor inkl dem som är vårdberoende ges tillfälle till aktiv vistelse i levande natur och välplanerade landskap.

§145. Programpunkt V11-V18 med tillhörande motioner

I debatten yttrade sig Esse Petersson, Håkan Borg, Ingvar Frid, Inger Sandell Norén, Birgitta Rydberg.

Programgruppen hade i förslag till nytt vårdprogram yrkat:

- 1. att** punkt 11 ska lyda:
”Ett nationellt husläkarsystem som omfattar hela befolkningen skall byggas upp snabbt och vara fullt genomfört i hela landet inom två år efter riksdagens principbeslut.”
- 2. att** punkt 12 ska lyda:
”Husläkarreformen skall förbättra den förebyggande hälsovården, den skall ge sjukförsäkringen långt bättre stöd från primärvården än i dag, den skall upphäva dagens väldiga regionala orättvisor i tillgänglighet och den skall ge bättre och tryggare vård för ’multisjuka’ äldre och andra särskilt utsatta patientgrupper.”
- 3. att** punkt 13 ska lyda:
”Var och en skall ha sin egen husläkare – för en långvarig kontakt, som om möjligt förebygger i stället för att behöva bota, och som en lots i den övriga sjukvården.”
- 4. att** punkt 14 ska lyda:
”Etableringsfrihet skall finnas för husläkare, under nationellt fastslagna och lika villkor, vid nyetablering och vid överlåtelse av praktik. Husläkarna skall vara specialister i allmänmedicin. De som i sin utbildning har annan specialitet skall komplettera med allmänmedicin.”
- 5. att** punkt 15 ska lyda:
”Husläkaren blir normalt en privat vårdgivare med egen rörelse, ofta i praktisk samverkan med andra husläkare och med sjuksköterskor. Privata husläkarmottagningar och de som drivs av vårdregioner skall konkurrera på lika villkor.”
- 6. att** punkt 16 ska lyda:
”På större orter med flera husläkare skall en del av dem kunna specialisera sig på god omvårdnad av patienter med vissa kroniska sjukdomar. Husläkare skall kunna inrikta sig särskilt på äldrevård – och sådana mottagningar skall då genom avtal med vårdregionerna kunna byggas ut till äldrevårdscentraler, som kompletterar hemtjänst, hemsjukvård, husläkare och sjukhus för att tillgodose de åldriga multisjukas vårdbehov. Husläkare skall vara skyldiga att vid behov tjänstgöra vissa timmar per månad i äldrevård.”

- 7. att** punkt 17 ska lyda:
”Ett på statlig nivå fastställt ersättningsssystem för husläkarna är en nyckelfunktion för god primärvård, med kraftig styrverkan till förmån för svaga patientgrupper och en effektiv resursanvändning i vården som helhet. Ersättningen till läkarna skall ha såväl fasta delar som rörliga delar med tillägg i förhållande till prestation. Till största delen skall läkaren få betalt med fasta årliga belopp per listad patient, och dessa belopp skall variera främst med åldern, så att de är avsevärt högre för små barn och för de äldsta och därmed mycket vårdbehövande åldersgrupperna.”
- 8. att** Punkt 18 ska lyda:
”Sjukvårdens journal- och liknande system skall kunna tekniskt klara att förmedla information mellan varandra och till patientens samlade journal. Ansvaret för denna skall ligga hos patientens husläkare”

Marie Wahlgren och Marita Sander-Schale hade i motion V14 yrkat:

- 1. att** paragraf 28 och 29 ändras enligt följande:
”28. En liberal vårdpolitik finns sjukvårdens centrum närmast patienten., inte längst bort från den enskilda människan, på de stora sjukhusen. Var och en väljer sin egen husläkare eller husläkargrupp/vårdcentral- för en långvarig kontakt, som om möjligt förebygger i stället för att behöva bota, och som en lots i den övriga sjukvården. Husläkaren är kärnan i all vardagssjukvård, tillsammans med distriktssköterskan och en hemsjukvård för de äldre som är nära knuten till äldreomsorgen.
29. Ett fritt val av primärvård som omfattar hela befolkningen skall byggas upp snabbt och vara fullt genomfört i hela landet inom år efter riksdagens principbeslut. Detta innebär ett husläkarsystem. Där man antingen väljer sin egen husläkare eller vårdcentral. Alla husläkargrupp/vårdcentral skall erbjuda möjligheten till en egen husläkare. Husläkarsystemet skall göra slut på den onödiga kris som drabbar primärvårdens patienter, med mängder av tomma läkartjänster trots att totala antalet läkare i landet ökat. Primärvården skall kunna klara den övervägande delen av alla kontakter med sjukvården.
Husläkarreformen skall förbättra den förebyggande hälsovården, den skall ge sjukförsäkringen långt bättre stöd från primärvården i dag, den skall upphäva dagens väldiga regionala orättvisor tillgänglighet och den skall ge bättre och tryggare vård ’multisjuka’ äldre och andra särskilt utsatta patientgrupper.”
- 2. att** paragraf 35 ändras enligt följande
”Husläkaren skall normalt ha tillgång till patientens journal, få information då vård ges på annat håll och ha tillgång till patientens del av det nationella läkemedelsregistret, samt ha ett ansvar för att förebygga över- och felmedicinering.”
- 3. att** paragraf 36 ändras till följande
”Det bör vara möjligt för husläkare eller vårdcentraler att specialisera sig helt på äldrepatienter och då ingå i äldrevårdsteam. Detta under förutsättning att det finns tillgång till andra husläkare för övriga patienter på orten.”
- 4. att** de ekonomiska delarna av husläkarsystemet beskrivs på en mer generellt sätt i en paragraf, därmed bör paragraf 38- 40 utgå.

Håkan Borg hade i motion V15 yrkat:

- 1. att** att folkpartiet följer upp att utbildningen inom specialiteten allmänmedicin ges högsta prioritet.
- 2. att** att folkpartiet kontrollerar hur ST-blocken fördelas.

Staffan Ovesson hade i motion V16 yrkat:

- 1. att** punkt 17 i vårdprogrammet ges följande lydelse: "Subventioneringen av primärvård för vuxna ska avskaffas, och fri prissättning ska råda."

Sven Jägervall hade i motion V17 yrkat:

- 1. att** följande programpunkt tillföres efter p.17:
"Landsting, region (vårdregion) tillerkänns full organisationsfrihet inom husläkarsystemets ram."

Sven Jägervall hade i motion V18 yrkat:

- 1. att** följande programpunkt tillföres efter punkt 15:
"Valfrihet skall råda avseende rätten att välja mellan offentlig anställd husläkare och privatpraktiserande/privatanställd husläkare. Husläkarsystemet skall även ge möjlighet att välja vårdcentral (motsv.)."
- 2. att** följande programpunkt tillföres efter punkt 17:
"Endast aktiv listning till husläkarsystemet skall vara tillåten".
- 3. att** programpunkt 15 får ny lydelse:
"Husläkaren skall normalt ha den driftform medborgarna i sitt aktiva val valt. Privata husläkarmottagningar och de som drivs av vårdregioner skall konkurrera på lika villkor."

Olov Lindquist hade i motion V19 yrkat:

- 1. att** punkt 15 i vårdprogrammet får följande lydelse:
"Husläkaren blir normalt en privat vårdgivare med egen rörelse, i praktisk samverkan med andra yrkesgrupper - främst distriktssköterskor men också exempelvis kuratorer och psykologer - samt oftast andra husläkare."

Anders Grebelius hade i motion V20 yrkat:

- 1. att** rubriken Nationellt husläkarsystem byts ut mot rubriken Nationellt vårdgivarsystem.
- 2. att** följande brödtext lyfts in helt eller delvis alternativt fogas in under punkten 16:
"Omvårdnad utgör grund för distriktssköterskans kunskapsområden och utgångspunkt för arbetet. Den omfattar bedömning eller diagnostisering, rådgivning, sjukvårdande behandling samt uppföljning av medicinsk och omvårdande behandling. Omvårdnad omfattar också planering, genomförande och uppföljning samt dokumentation av omvårdnads- och rehabiliteringsinsatser. En speciell form av omvårdnad är den palliativa, lindrande, vården som ges till svårt sjuka, ibland döende patienter. Här måste distriktssköterskan uppmärksamma de fysiska, psykiska, sociala och existentiella behov som uppstår hos patienter, anhöriga och vårdande personal."
- 3. att** följande text även under punkten 16 lyfts in som helhet:
"Svarande mot förväntade framtida behov hos befolkningen kommer fler specialistvårdcentraler, t ex äldrevårdscentraler, ungdomsvårdcentraler och vårdcentraler för multisjuka personer, att etableras."

Yvonne Bergmark Bröske hade i motion V21 yrkat:

- 1. att** landsmötet beslutar att i Husläkarsystemet stärka och lyfta distriktssköterskans viktiga och tunga nyckelroll i det förebyggande arbetet.

Margareta B. Walden hade i motion V22 yrkat:

- 1. att** utveckla den verksamheten som finns idag med att inrätta ÄVC för de multipelt sjuka

- 2. att** utveckla ÄVC med inriktning på förebyggande vård-hälsovård
3. att utveckla distriktssköterskans roll att få ha hälsovård som spetskompetens

Gunilla Borg och Håkan Borg hade i motion V23 yrkat:

- 1. att** geriatrikerns ställning stärks i vården av de multisjuka äldre.
2. att husläkaren där så är möjligt kompletteras med en geriatriker.

Partistyrelsen hade yrkat:

- 27. att** motion V14 yrkande 1 avslås.
28. att motion V14 yrkande 2 anses besvarad.
29. att motion V14 yrkande 4 avslås.
30. att motion V15 anses besvarad.
31. att motion V16 avslås.
32. att motion V17 avslås.
33. att motion V18 avslås.
34. att rubriken skall lyda: ”Husläkare i en stark primärvård”.
35. att bifalla punkterna 11 – 14.
36. att punkt 17 får följande lydelse:
”Ersättningen till vårdgivarna i primärvården, skall ha kraftig styrverkan till förmån för svaga patientgrupper och en effektiv resursanvändning i vården som helhet. Ersättningen till husläkarna skall ha såväl fasta delar som rörliga delar med tillägg i förhållande till prestation. Till största delen skall läkaren få betalt med fasta årliga belopp per listad patient, och dessa belopp skall variera främst med åldern, så att de är avsevärt högre för små barn och för de äldsta och därmed mycket vårdbehövande åldersgrupperna. Vårdregionerna skall kunna skriva avtal om ytterligare uppdrag och ersättning till husläkare, framförallt som del i samverkan med den övriga primärvården.”
37. att punkt 18 får följande lydelse:
”Sjukvårdens journal- och liknande system skall kunna tekniskt klara att på ett säkert sätt för patientens personliga integritet förmedla information mellan olika vårdgivare och till patientens samlade journal. Ansvaret för denna skall ligga hos patientens husläkare. Patienten skall – med vissa undantag – alltid och även i elektronisk form ha tillgång till uppgifterna i sin journal.”
38. att motion V19 anses besvarad.
39. att motion V20 yrkande 1 avslås.
40. att motion V20 yrkande 2 anses besvarad.
41. att motion V20 yrkande 3 anses besvarad.
42. att motion V21 anses besvarad.
43. att motion V22 yrkande 3 anses besvarad.
44. att punkt 15 ges följande lydelse:
”Husläkaren skall arbeta i praktisk samverkan med framförallt distriktssköterskor men också med andra omistliga yrkesgrupper för att nå målet om en trygg, tillgänglig och effektiv primärvård. Husläkaren blir normalt en privat vårdgivare med egen rörelse, oftast tillsammans med andra husläkare och med distriktssköterskor. Distriktssköterskor skall kunna leda egna specialmottagningar för t.ex. astma eller diabetes. Fri etableringsrätt skall gälla för barnmorskor. Privata husläkarmottagningar och de som drivs av vårdregioner skall konkurrera på lika villkor.”
45. att motion V14 yrkande 3 anses besvarad.
46. att motion V22 yrkande 1 anses besvarad.

- 47. att** motion V22 yrkande 2 anses besvarad.
- 48. att** motion V23 anses besvarad.
- 49. att** punkt 16 ges följande lydelse:
”På större mottagningar med flera husläkare skall en del av dem kunna specialisera sig på god omvårdnad av patienter med vissa kroniska sjukdomar. Husläkare skall kunna inrikta sig särskilt på äldrevård – och sådana mottagningar skall då genom avtal med vårdregionerna kunna byggas ut till äldrevårdscentraler, som kompletterar och samordnar hemtjänst, hemsjukvård, primärvård och sjukhus för att tillgodose de åldriga multisjukas vårdbehov. Husläkare skall vara skyldiga att vid behov tjänstgöra vissa timmar per månad i äldrevård. Äldre med en komplicerad sjukdomsbild skall ha tillgång till geriatrisk kompetens. Det skall råda etableringsfrihet för geriatriker.”

Utskottet yrkade:

- 16. att** bifalla partistyrelsens yrkande 27-37.
- 17. att** bifalla partistyrelsens yrkande 38-43.
- 18. att** ordet ”omistliga” stryks i partistyrelsens förslag till punkt 15. Punkt 15 lyder då:
”Husläkaren skall arbeta i praktisk samverkan med framförallt distriktssköterskor men också med andra yrkesgrupper för att nå målet om en trygg, tillgänglig och effektiv primärvård. Husläkaren blir normalt en privat vårdgivare med egen rörelse, oftast tillsammans med andra husläkare och med distriktssköterskor. Distriktssköterskor skall kunna leda egna specialmottagningar för t.ex. astma eller diabetes. Fri etableringsrätt skall gälla för barnmorskor. Privata husläkarmottagningar och de som drivs av vårdregioner skall konkurrera på lika villkor.”
- 19. att** partistyrelsens yrkande 44 anses besvarat.
- 20. att** bifalla partistyrelsens yrkande 45-48.
- 21. att** punkt 16 får följande lydelse:
”På större mottagningar med flera husläkare skall en del av dem kunna specialisera sig på patienter med vissa kroniska sjukdomar i äldrevårdscentraler, som kompletterar och samordnar hemtjänst, hemsjukvård, primärvård och sjukhus för att tillgodose de åldriga multisjukas vårdbehov. Äldre med en komplicerad sjukdomsbild skall ha tillgång till geriatrisk kompetens. Det ska råda etableringsfrihet för geriatriker.”
- 22. att** partistyrelsens yrkande 49 anses besvarat.

Ingvar Frid yrkade:

- 1. att** Uttrycket nationellt husläkarsystem byts ut mot uttrycket nationellt vårdgivarssystem både i rubrikerna och texterna i vårdprogrammets punkter 11- 12.

Inger Sandell yrkade:

- 1. att** yrka bifall till motion V21.

Landsmötet beslutade:

- 1. att** att avslå Ingvar Frids yrkande.
- 2. att** att avslå Inger Sandells yrkande.
- 3. att** att bifalla utskottets yrkanden.

§146. Motion V26

Ana Maria Narti hade i motion V26 yrkat:

1. att en ny punkt införs på den inledande listan av programpunkter efter punkt 2 med följande text:

”Den icke-existerande rehabiliteringen måste så snabbt som möjligt ersättas av riktig rehabilitering för alla, alltså också för folk som inte har någon arbetsgivare att vända sig till. Den nygamla finansieringssystem som folkpartiet liberalerna står för – en riktig Finsam - kommer säkert att underlätta förbättringar också inom rehabiliteringen. Ändå behövs några väsentliga preciseringar. Det finns ingenting som är så avgörande för både människornas hälsa och för vår gemensamma ekonomi som tillgången till en snabbt igångsatt och väl fungerande rehabilitering. Att inte finansiera eller fördröja effektiva program för rehabilitering betyder inte att spara pengar utan tvärtom att utöka slöseriet med mänskliga liv och med materiella resurser.

Lagen om köp av tjänster för rehabilitering bör snabbt bli föremål för översyn. Redan innan lagen förtydligas bör instruktioner, regleringsbrev och riktlinjer för försäkringskassor och RFV utgå från patienternas behov: i första hand bör resurserna användas för att så fort som möjligt starta rehabiliterande behandlingar. Redan existerande och välfungerande enheter för rehabilitering bör få de bästa förutsättningarna för att vidareutveckla och utöka sin verksamhet. Den systematiska diskrimineringen av ”nollade” människor bör omedelbart stoppas och ett regelverk som uppmuntrar rehabilitering av patienter utan egna inkomster (utan sjukpenning) bör skyndsamt arbetas fram.”

Partistyrelsen hade yrkat:

58. att ett nytt avsnitt införs efter punkt 20 i vårdprogrammet, med följande lydelse:

”Rehabilitering

En första bedömning av rehabiliteringsbehovet skall ske senast efter fyra veckors sjukskrivning. Bedömningen skall utföras av en läkare knuten till Försäkringskassan.

Den sjukskrivne skall vara garanterad att de rehabiliteringsinsatser som då bedöms nödvändiga påbörjas inom en månad. Om landstinget eller regionen där den sjukskrivne bor inte klarar tidsgränsen skall den sjukskrivne ha rätt att få rehabilitering hos annan vårdgivare på landstingets eller regionens bekostnad.

Den sjukskrivne skall vara skyldig att där det är möjligt medverka till sin egen rehabilitering. Den som utan tungt vägande skäl vägrar att delta i den vård och rehabilitering som bedömts nödvändig skall få sin sjukpenning indragen.

Försäkringskassans resurser för rehabilitering får inte, som idag, användas huvudsakligen till utredningar. Resurserna bör i stället användas för arbetsträning och liknande.

Ansvarsfördelningen mellan arbetsgivarna, Försäkringskassan och landstingen måste göras tydligare. På mindre arbetsplatser är det ofta svårt att erbjuda anpassade arbetsuppgifter och god rehabilitering. I de fallen måste Försäkringskassan ta ett större ansvar för rehabiliteringen. Likaså måste Försäkringskassan erbjuda rehabilitering åt dem som inte har någon arbetsplats att gå tillbaks till.”

59. att motion V26 med detta anses besvarad.

Utskottet yrkade:

24. att bifalla partistyrelsens yrkande 58-59.

Landsmötet beslutade:

1. att bifalla utskottets yrkande.

§147. Programpunkt V21 och motion V27

I debatten yttrade sig Esse Petersson.

Programgruppen hade i sitt förslag till vårdprogram yrkat:

1. att punkt 21 får lydelsen: att Högkostnadsskydden skall, där så är möjligt, samordnas, så att de mer effektivt håller nere de samlade kostnaderna för personer och familjer som är hårt drabbade av sjukdomar eller funktionshinder. Avgifterna skall i övrigt variera så att de medverkar till att vård ges på rätt nivå. En liten expeditionsavgift skall alltid utgå. Läkemedel och alla vårdavgifter skall ha ett gemensamt högkostnadsskydd, och patientens egen avgift skall successivt minska när kostnaden för besök och läkemedel ökar under året.

Per Henrik Berg, Göteborg hade i motion V27 yrkat:

- 1. att** i punkt 21 sista meningen ändras till: Rabatten på läkemedel ska ständigt vara 50 %. Men egenavgiften vid varje inköpstillfälle ska dock vara högst 100 kr för varje medicin.
- 2. att** i punkt 21 följande meningar läggs till: ”Var och en ska kunna betala egenavgift i förskott. Avbetalning i efterhand ska ej finnas kvar.”
- 3. att** i punkt 21 även följande meningar läggs till: ”Efter ansökan ska särskilt behövande kunna tilldelas frikort för öppen vård, sjukresor, mediciner och /eller slutenvård utan att fastställda egenavgifter erlagts. Härvid ska hänsyn tas till familjens samlade kostnader för sjukvård.”

Partistyrelsen hade yrkat:

60. att motion V27 yrkande 1 avslås.

61. att motion V27 yrkande 2 anses besvarad.

62. att motion V27 yrkande 3 avslås.

63. att punkt 21 ges följande lydelse:

”Högkostnadsskydden skall, där så är möjligt, samordnas, så att de mer effektivt håller nere de samlade kostnaderna för personer och familjer som är hårt drabbade av sjukdomar eller funktionshinder. Avgifterna skall i övrigt variera så att de medverkar till att vård ges på rätt nivå. En liten expeditionsavgift skall alltid utgå. Läkemedel och alla vårdavgifter skall ha ett gemensamt högkostnadsskydd, och patientens egen avgift skall successivt minska när kostnaden för besök och läkemedel ökar under året. Egenavgifterna måste vara enkla att administrera för individen och dennes anhöriga.”

Utskottet yrkade:

25. att bifalla partistyrelsens yrkande 60-63.

Jan-Erik Brohede hade i reservation 2 i utskottet yrkat:

- 1. att** meningen i programpunkt 21 i PS-yrkande 63 med lydelsen ”En liten expeditionsavgift skall alltid utgå.” skall strykas.

Jan-Erik Brohede yrkade:

- 1. att** bifalla reservation 2 i utskottet.

Landsmötet beslutade att:

- 1. att** avslå Jan-Erik Brohedes yrkande.
2. att bifalla utskottets yrkande.

Reservation

Jan-Erik Brohede

Jag reserverar mig till förmån att meningen i programpunkt 21 i PS-yrkande 63 med lydelsen ”En liten expeditionsavgift skall alltid utgå.” skall strykas.

Det kan bli en avsevärd kostnadsökning för en patient som har många recept. Även en låg avgift blir snabbt 5-600 kronor/år. Om avsikten är att minska läkemedelskostnaden finns bättre metoder att tillgå. I Örebro som har Sveriges lägsta läkemedelskostnader har läkemedelskommittén genom ett starkt arbete lyckats hålla nere kostnaderna.

Med PS förslag får de som är mest sjuka en stor höjning av läkemedelskostnaderna utan högkostnadstak.

Vidare i punkt 21 talas om ett gemensamt högkostnadsskydd för läkemedel och vårdavgifter.

Det är inte osannolikt att det i en snar framtid även kommer att införas en ”administrationsavgift” även på vårdavgifter. I några landsting talar man också om att administrationsavgifter skall införas på hjälpmedel. Motivet i samtliga fall är bland annat ”det skall inte finnas några fria nyttigheter” samt rent finansiella skäl.

Tillsammans kan den ekonomiska effekten bli mycket kännbar för den enskilde. Det känns inte bra att den grupp som drabbas mest är de som vi talar om som det glömda Sverige.

§148. Programpunkt V22 med tillhörande motioner

I debatten yttrade sig Ana Maria Narti, Liselott Hagberg och Mia Franzén.

Programgruppen hade i förslag till vårdprogram yrkat:

- 1. att** Punkt 22 får lydelsen: att Psykiatrin skall förstärkas – i den förebyggande delen, genom samverkan med husläkarna, samt med bl.a. förbättrad lagstiftning, bättre tillgänglighet och fler vårdplatser.

Styrelsen för Folkpartiet liberalerna i Blekinge hade i motion V28 yrkat:

- 1. att** att avsnittet under punkt 22 ”Förstärk psykiatrin” får en starkare skrivning.

Mia Franzén hade yrkat i motion V29 yrkat:

- 1. att** fyra extra punkter införs under Förstärk psykiatrin:
- Stödet till anhöriga och närstående till den psykiskt sjuke måste förbättras, inte minst vid akuta insatser bör barnens utsatta situation särskilt uppmärksammas.
 - Tidig upptäckt och snabba insatser när barn mår psykiskt dåligt kan förebygga allvarligare psykiska ohälsotillstånd såsom apati, självsvält, självskadande eller självmord. Alla barn ska ha samma rätt till hjälp och stöd när de mår psykiskt dåligt, dock anpassat efter barnets egna behov med hänsyn till familjesituationen i övrigt.
 - Rehabiliteringsinsatserna för personer sjukskrivna p g a psykisk arbetsförmåga måste förbättras och ges samma prioritet som rehabilitering vid fysisk

arbetsförmåga.

- Äldres psykiska hälsa bör uppmärksammas särskilt, inte minst för brytande av isolering, ensamhet och otrygghetskänslor. Att även den psykiska hälsan uppmärksammas när vårdbehov avgörs är av stor betydelse för den samlade trygghetskänslan.

Ana Maria Narti hade i motion V30 yrkat:

- 1. att** en ny sammanfattande punkt införs efter punkt 22 med följande lydelse: ”Översynen av lagen om tvångsvård bör analysera de situationer i vilka avsaknaden av tvång ger upphov till omedelbar fara för patientens omgivning eller för patienten själv. Det borde finnas möjlighet att i lag bestämma användning av vissa tvångsåtgärder för att undvika fysiskt förfall hos den psykiskt sjuke.”

Johanna Parikka Altenstedt hade i motion V31 yrkat:

- 1. att** landsmötet uttalar att folkpartiet liberalerna verkar för att identifiering av hälsoeffekterna av förnedring, trakasserier och hot inom den mediala miljön samt att visuell trakassering, stalking och andra former av destruktiva beteenden i samband med medieanvändning betraktas som sociala och psykologiska störningar hos gärningsmännen och därmed förs dessa beteenden in som ett område inom sjukvården och inom hälsoforskningen för att kunna ge relevant vård för de drabbade och de som gör gärningarna.

Lars Tysklind Liselott Hagberg och Gerd Andersson hade i motion V32 yrkat

- 1. att** i Folkpartiets program angående vård, psykiatriavsnittet, förs in en punkt i linje med ovanstående:
”Ett vårdcenter på riksnivå skall byggas upp med kompetens för att kunna behandla och rehabilitera personer som lämnat manipulativa rörelser. Kompetenshöjande utbildning för berörd personal är centralt liksom forskning inom området.”

Styrelsen för Folkpartiet liberalerna Kalmar län och Inger Hillmansson hade i motion V33 yrkat:

- 1. att** Folkpartiet liberalerna öppnar upp för en diskussion kring alternativa boendeformer för äldre.
2. att Folkpartiet liberalerna öppnar upp för en diskussion kring alternativa boendeformer för psykiskt sjuka.

Partistyrelsen hade yrkat:

- 64. att** motion V28 bifalls.
65. att motion V29 yrkande 1 anses besvarad.
66. att motion V29 yrkande 3 anses besvarad.
67. att motion V30 yrkande 1 avslås.
68. att motion V31 yrkande 4 avslås.
69. att motion V32 avslås.
70. att motion V33 yrkande 2 anses besvarad.
71. att punkt 22 ges följande lydelse:
”Vården av människor med psykisk ohälsa och sjukdom är eftersatt. Psykiatrin skall förstärkas – i den förebyggande delen, genom samverkan med husläkarna, samt med bl.a. förbättrad lagstiftning, bättre tillgänglighet och fler vårdplatser.
72. att följande nya punkter infogas efter stycke 22:
”Nya öppna vårdformer behöver utvecklas, samtidigt som den öppna psykiatriska

vårdens möjligheter att hjälpa patienter med allvarliga sjukdomar förbättras med ändrad tvångslagstiftning, som också ökar skyddet för anhöriga, personal och andra. Antalet slutenvårdsplatser skall anpassas efter utvecklingen av å ena sidan en förbättrad öppenvård och ny lagstiftning, och å andra sidan behovet inom rättspsykiatri och följderna av den förvärrade alkohol- och narkotikasituationen.

Staten skall under de närmaste åren stödja upprustningen av psykiatri med särskilda stimulansbidrag.

Nationella kvalitetsnormer skall införas för att klarlägga och åtgärda brister på områden där dessa länge varit stora, såsom för psykoser, alkohol- och narkotikamissbruk och kriterierna för utskrivning från tvångsvård.

Det är särskilt viktigt att förbättra situationen inom barn- och ungdomspsykiatri. En särskild besöksgaranti dit skall införas, med högst en månads väntan för första besök, och kortare tid i allvarigare fall. En återupprustning av den grovt försummade skolhälsovården, samt införandet av husläkarsystemet skall underlätta möjligheterna att bättre förebygga allvarliga psykiska besvär så att färre skall behöva söka sig till barn- och ungdomspsykiatri.

En ambitiös utbyggnad behövs av ordnade boendeformer, såsom gruppboenden, för personer med svårare och varaktiga psykiska funktionshinder. De som har psykiska funktionshinder skall ha rätt till personliga ombud som hjälper dem med myndighetskontakter och annat.

Vårdregioner och kommuner skall samverka effektivt om människor som har både psykiatrisk sjukdom och alkohol- eller narkotikamissbruk.

Staten skall bära finansieringen av den rättspsykiatriska vården, så att den inte tillåts fortsätta att tränga ut annan psykiatrisk vård. Staten skall också bidra till kommunerna med en del av deras kostnader för kvalificerad sluten barn- och ungdomsvård och missbrukarvård, för att hindra att missbruk, psykiatrisk ohälsa och kriminalitet får fortsätta att förvärras därför att kostnaden för adekvat vård uppfattas som för tung för kommunen att bära. ”

Utskottet yrkade:

26. att att bifalla partistyrelsens yrkande 64-70.

27. att att programpunkt 22 får lydelsen:

”Vården av människor med psykisk ohälsa och sjukdom är eftersatt. Psykiatri skall förstärkas – i den förebyggande delen, genom samverkan med husläkarna och utveckling av psykosocial kompetens inom primärvården, samt med bl.a. förbättrad lagstiftning, bättre tillgänglighet och fler vårdplatser.”

28. att att partistyrelsens yrkande 71 anses besvarat.

29. att att följande nya punkter infogas efter punkt 22:

”Nya öppna vårdformer behöver utvecklas, samtidigt som den öppna psykiatriska vårdens möjligheter att hjälpa patienter med allvarliga sjukdomar förbättras med ändrad tvångslagstiftning, som också ökar skyddet för anhöriga, personal och andra. Antalet slutenvårdsplatser skall anpassas efter utvecklingen av å ena sidan en förbättrad öppenvård och ny lagstiftning, och å andra sidan behovet inom rättspsykiatri och följderna av den förvärrade alkohol- och narkotikasituationen.

Staten skall under de närmaste åren ekonomiskt stödja upprustningen av psykiatri.

Nationella kvalitetsnormer skall införas för att klarlägga och åtgärda brister på områden där dessa länge varit stora, såsom för psykoser, alkohol- och narkotikamissbruk och kriterierna för utskrivning från tvångsvård.

Det är särskilt viktigt att förbättra situationen inom barn- och ungdomspsykiatrin. En särskild besöksgaranti dit skall införas, med högst en månads väntan för första besök, och kortare tid i allvarigare fall. En återupprustning av den försummade skolhälsovården, samt införandet av husläkarsystemet skall underlätta möjligheterna att bättre förebygga allvarliga psykiska besvär så att färre skall behöva söka sig till barn- och ungdomspsykiatrin.

En ambitiös utbyggnad behövs av ordnade boendeformer, såsom gruppboenden, för personer med svårare och varaktiga psykiska funktionshinder. De som har psykiska funktionshinder skall ha rätt till personliga ombud som hjälper dem med myndighetskontakter och annat.

Vårdregioner och kommuner skall samverka effektivt om människor som har både psykiatrisk sjukdom och alkohol- eller narkotikamissbruk. Staten skall bära finansieringen av den rättspsykiatriska vården, så att den inte tillåts fortsätta att tränga ut annan psykiatrisk vård. Staten skall också bidra till kommunerna med en del av deras kostnader för kvalificerad sluten barn- och ungdomsvård och missbrukarvård, för att hindra att missbruk, psykiatrisk ohälsa och kriminalitet får fortsätta att förvärras därför att kostnaden för adekvat vård uppfattas som för tung för kommunen att bära.”

30. att att partistyrelsens yrkande 72 anses besvarat.

Mia Franzén yrkade

1. att bifalla motion V29.

Liselott Hagberg yrkade

1. att bifalla motion V32.

Landsmötet beslutade:

1. att avslå Mia Franzéns yrkande.

2. att avslå Liselott Hagbergs yrkande.

3. att i övrigt bifalla utskottet.

§149. Programpunkt V23-V31 med tillhörande motioner

I debatten yttrade sig Birgitta Rydberg, Karin Pilsäter, Erik Ullenhag, Britt-Marie Lövgren, Roger Haddad, Linnea Darell, Barbro Kärrstrand, Britta Ramnemark, Katarina Aspenberg, Håkan Lindh, Olov Lindqvist, Michael Helmersson, Bo Könberg, Håkan Ernsgård, Anna-Karin Carstensten, Marit Paulsen, Jarl Strömbäck, Maria Wallhager, Jan- Erik Brohede, Berna Karlsson, Erik Lindborg, Maria Lindqvist Brömster, Esse Petersson.

Programgruppen hade i sitt förslag till vårdprogram yrkat:

1. att att Punkt 23 ska lyda:

”Den stora välfärdspolitiska utmaningen är att klara äldrevården när 40-talisterna kommer att behöva vård och omsorg. Ungefär en procent av BNP per år skall därför

- sättas av till en Trygghetsreserv för äldreården, som skall få användas för att säkra omsorgen om personer över 80 års ålder, då det gäller att efter 2020-25 dämpa kostnadspuckeln för denna vård. Reserven skall hållas åtskild från statsfinanser, kommunalekonomi och pensionssystem. Den skall förvaltas för god avkastning och minskat behov av framtida skatteuttag. Med denna särskilda reservering kan det liberala kravet för den vanliga statsbudgetens saldo minskas med motsvarande belopp.”
- 2. att** att Punkt 24 ska lyda:
”En omsorgsgaranti för äldreården skall införas. Den skall vara starkast där den behövs bäst – för dem som har sämst hälsa, störst vårdbehov och svårt att själva tala för sig, exempelvis genom demenssjukdom. Omsorgsgarantin skall vara kommunal, men för att kunna upprätthålla den med kraft skall kommunerna få stöd av nationella kvalitetsnormer.”
- 3. att** att Punkt 25 ska lyda:
”Med de nationella kvalitetsnormerna som grund skall omsorgsgarantin på det lokala planet göras mycket konkret med tydliga krav på vad som skall fungera för vårdtagare med olika hälsoproblem, boendeformer och omvårdnadsbehov.”
- 4. att** att Punkt 26 ska lyda:
”Om kraven inte uppfylls skall det alltid leda till återbetalning av äldreårdsavgift, och till att både de förtroendevalda och kommunens äldreombudsman får veta vad som brustit och vad som kan behöva förbättras.”
- 5. att** att punkt 27 ska lyda:
”Lagen om offentlig upphandling skall omarbetas för att ge bättre utrymme för hänsynstagande till vårdkvalitet och inte bara till pris, och kvalitetskraven i upphandlingen skall också stärkas med nationella kvalitetsnormer.”
- 6. att** att punkt 28 ska lyda:
”Äldreården och sjukhuset skall alltid ge tydliga besked till patienten och de anhöriga – med ett trygghetskvitto, som tydliggör att ansvaret för fortsatt vård efter utskrivning från akutsjukhus är kvitterat av vårdgivare utanför sjukhuset. Husläkaren skall alltid få meddelande omedelbart när en av hennes eller hans listade patienter läggs in eller skrivs ut.”
- 7. att** att punkt 29 ska lyda:
”Tillgången på särskilt boende måste ökas med en åldrande befolkning. Det måste också vara möjligt att flytta, för att t.ex. komma närmare anhöriga eller återvända till barndomshem och hembygd. Socialtjänstlagen skall ändras, så att ’vistelsebegreppet’ där inte hindrar att utflyttningskommunen kan åläggas att under viss tid betala till den nya kommunen när en person som har behov av äldreårdd byter hemort.”
- 8. att** att punkt 30 ska lyda:
”Rimliga uppsägningstider i särskilt boende för äldre skall vid ombyggnader eller kommunala omorganisationer skyddas mot plötsliga omflyttningar utan framförhållning.”
- 9. att** att punkt 31 ska lyda:
”När biståndsbehovet för hemtjänst är fastställt bör det, där så är praktiskt möjligt, gå att genom en äldreård välja mellan olika vårdgivare, som arbetar under gemensamma villkor när det gäller bland annat maxtaxan för äldreomsorgen.”

Olov Lindquist och Peter Giesecke hade i motion V34 yrkat:

- 1. att** stycke 23 i vårdprogrammet stryks.

Styrelsen för Folkpartiet i Göteborg hade i motion V35 yrkat

1. att vad som skrivs om Trygghetsreserv i punkt 23 tas bort.

Michael Helmersson hade i motion V36 yrkat:

1. att punkt 23 stryks.

Håkan Emsgård hade i motion V37 yrkat:

1. att punkt 23 i programmet för äldreomsorg och sjukvård utgår och ersätts med följande: ”Vår förmåga att i framtiden bära kostnaderna för sjukvården beror på den samhällsekonomiska utvecklingen. Detta kommer att ställas på sin spets kring 2020 då 40-talistgenerationen kommer att behöva vård och omsorg. Med en god tillväxt och en ansvarsfull finanspolitik av det slag som Folkpartiet föreslår kommer Sverige att stå väl rustat för denna utmaning.”

Lars Persson och Britt-Marie Lövgren hade i motion V38 yrkat:

1. att stycke 23 Trygghetsreserv för äldreården stryks.

Sven Jägevall hade i motion V39 yrkat:

1. att att ny programpunkt tillföres efter p.25: ”Likvärdiga regler skall gälla avseende meddelar- och yttrandefrihet oberoende av driftform. Anmälningar enligt Lex SARA från personal hos privat vårdgivare skall insändas till tillsynsmyndighet.”

Sverker Torell hade i motion V40 yrkat

1. att punkt 29 utökas med:
”Det måste var möjligt att få ett särskilt boende icke blott av medicinskt behov. Även den allt vanligare isolering i det egna hemmet som leder till avsaknad av livskvalitet måste accepteras som skäl för särskilt boende.”

Titti Sylvia Adlercreutz, Mohammad Noori, Ana-Maria Narti m fl hade i motion V41 yrkat:

1. att att landsmötet som tillägg till punkterna 5 & 86 antager följande: att stat och kommun snarast med - full kraft - vidtar långsiktiga och uthålliga åtgärder och skapar förutsättningar för rikstäckande etniska vårdhem/vårdinstitutioner där vårdtagare och vårdgivare har samma etniska bakgrund för en språklig och kulturell förståelse.

Maria Piotrowski Halkiewicz, Avni Dervishi, Mohammad Noori m fl hade i motion V42 yrkat:

- 1. att** punkt 54, 55, 56, 59 och 60 tar i beaktande behovet av äldre vård, som skulle vara etniskt och kulturellt anpassad.
- 2. att** man till punkt 70 tillägger: "En nationell riktlinje upprättas med uppgift att stödja etablering av etniska äldrecentra anpassade till de boendes kultur"
- 3. att** den äldre i behov av vård förklarad nedan, ska kunna ta med sig sin vårdpeng till det äldrecentret, även om det ligger i en annan kommun, ett annat landsting eller utomlands, i likhet med dagens gällande socialförsäkringssystem

Styrelsen för Folkpartiet liberalerna i Blekinge hade i motion V43 yrkat

1. att punkt 30 får följande lydelse: "Vid ombyggnad eller nedläggning av särskilt boende skall den äldre erbjudas ett likvärdigt eller bättre boende i närområdet. Besked om vilka alternativ som finns skall meddelas de berörda i god tid."

Sven Jägervall hade i motion V44 yrkat:

- 1. att** att ny programpunkt tillföres efter p. 31: ”Äldreombudsmannafunktionen blir en statlig uppgift genom att länsstyrelsernas äldreskyddsombud erhåller ny befattningsbenämning Äldreombudsman”.

Ann-Katrin Åslund, Abit Dundar, Lotta Edholm, Pär Hommerberg m fl hade i motion V45 yrkat:

- 1. att** stycke 29-31 ersätts med följande:
”Det behövs en valfrihetsrevolution inom äldreomsorgen. Äldre människor skall ha rätt att forma sin vardag själva. Därför måste det finnas äldreboende och hemtjänst med olika profil och inriktning. Genom att införa en nationell äldrepeng för hemtjänst och boende i äldreomsorgen skapas förutsättningar för mångfald och valfrihet.

Ett system med certifiering av utövare ska införas. Certifieringen innebär att alla som håller en tillräckligt hög kvalitet godkänns som omsorgsgivare, utan att kommunerna behöver genomföra en traditionell upphandlingsprocess. Varje individ som biståndsbedömts för äldreomsorg har sedan rätt att välja fritt mellan alla certifierade utförare, såväl inom boende som hemtjänst. Certifierade utförare ska granskas av inspektörer liknande det system som i dag finns för skolan. Utförare som inte uppfyller kraven förlorar rätten att bedriva offentligt finansierad omsorg.

Tillgången på särskilt boende måste ökas med en åldrande befolkning. Människors skilda behov av stöd och service ska mötas med en mångfald av nyanser i boendet, som seniorbostad, servicehus och omvårdnadsboende med tillsyn dygnet runt.”

- 2. att** ett nytt stycke med följande lydelse läggs till mellan stycke 24 och 25:
”Nationella kvalitetsnormer ska införas och kopplas till certifieringen av utförare inom äldreomsorgen. Normerna ska omfatta övergripande krav som rätten till en god hygien, rätt till god rehabilitering, rätten till en individuell planering. Kraven ska fastställas av staten, och att de uppfylls är en förutsättning för att en omsorgsutövare ska certifieras.”

Partistyrelsen hade yrkat:

- 73. att** punkt 23 får följande lydelse:
”En av de viktigare välfärdspolitiska utmaningarna är att klara äldrevården när 40-talisterna kommer att behöva vård och omsorg. Därför behöver statens finanser stärkas och villkoren för jobb och företagande förbättras redan nu så att vi skapar en stark ekonomisk bas för att finansiera framtidens högre kostnader för äldreomsorg.”
- 74. att** motion V34-V38 anses besvarade.
- 75. att** motion V39 bifalles.
- 76. att** programpunkterna 24-28 bifalles.
- 77. att** att programpunkt 29 bifalles.
- 78. att** motion V40 anses besvarad med vad partistyrelsen har anfört.
- 79. att** motion V33 yrkande 1 anses besvarat med vad partistyrelsen har anfört.
- 80. att** motion V41 anses besvarad med vad partistyrelsen har anfört.
- 81. att** motion V42 anses besvarad med vad partistyrelsen har anfört.
- 82. att** motion V43 bifalles.
- 83. att** följande läggs till programpunkt 30 (i dess nya lydelse): ”Detta bör vara en del av den kommunala omsorgsgarantin.”
- 84. att** motion V44 avslås.
- 85. att** programpunkt 31 bifalles.

86. att motion V45 anses besvarad med vad partistyrelsen har anfört.

Bo Könberg, Erik Ullenhag, Birgitta Rydberg och Håkan Lindh hade i reservation 1 i partistyrelsen yrkat:

1. att motion V34-V38 avslås

2. att programpunkt 23 bifalles

3. att för följande yttrande:

”I punkt 23 i vårdprogrammet föreslås en Trygghetsreserv för äldreården. Ungefär en procent av BNP skall avsättas varje år för att säkra omsorgen om personer över 80 års ålder, när denna grupp ökar kraftigt på 2020-talet. Motionerna V34-V38 yrkar samtliga på att punkt 23 stryks, motion V37 vill i stället sätta in en punkt om att Sverige kan stå väl rustat med en god tillväxt och en ansvarsfull finanspolitik. Motionärernas argument är att även framtidens äldreomsorg får klaras genom prioriteringar i samhället, att folkpartiet inte skall förespråka system som liknar löntagarfonder, att det är bättre att betala av på statsskulden och att det inte finns någon anledning att särbehandla just äldreomsorgen.

Partistyrelsen avstyrker motionerna V34-V38 och tillstyrker vårdarbetsgruppens förslag. Med de brister som redan finns i äldreomsorgen är det begripligt om många känner en oro för vad som kommer att hända när antalet och andelen över 80 år ökar ännu mer om ett par decennier. Den oron skulle kunna stillas, både för dem som närmar sig ålderdomen och för deras anhöriga, om man visste att det finns pengar avsatta speciellt för detta ändamål.

Under några år i mitten på 1940-talet föddes ovanligt många barn. Dessa kommer att uppnå en ålder då man vanligtvis blir mycket vårdkrävande någon gång på 2020-talet. Vi kan förstås aldrig veta vilka kostnader det kommer att ge upphov till, men det verkar mycket troligt att de blir betydande. Förmodligen kommer kostnaderna för äldreomsorgen då vara betydligt högre än tidigare under en period om cirka 15 år. Tanken med en trygghetsreserv är att sprida ut denna extra kostnad över en större period i tiden, så att det blir mindre extra pengar att betala per år.

Det kan naturligtvis finnas andra områden som också kräver ökade resurser i framtiden. Men vi har inget speciellt skäl att förvänta oss plötsligt ökade kostnader för till exempel skolan eller rättsväsendet. Åldrandet är unikt så till vida att vi kan förutse det redan idag – och därmed också i tid förbereda oss inför det.

För att klara framtida behov så finns det ett överskottsmål för den offentliga ekonomin, två procent av BNP utjämnat över en konjunkturcykel. Den socialdemokratiska regeringen har hittills inte visat något större intresse för att klara det målet. I den mån finanserna över huvud taget går plus är det tack vare pensionssystemet, och de pengarna är öronmärkta för framtidens pensioner. Folkpartiet har därför i riksdagen argumenterat för att målet bör ändras så att statens finanser exklusive pensionssystemet skall vara i balans över en period på 4-5 år.

I vård- och omsorgsgruppens förslag skall en procent av BNP, i dagsläget cirka 25 miljarder kronor, varje år sättas av i en trygghetsreserv som skall förvaltas för en god avkastning. I gengäld minskar man kravet på statens övriga ekonomi, så att reserven inte innebär någon ökad börda för dagens skattebetalare. Ingen klåfingrig regering skall kunna röra pengarna, utan de skall betalas ut först när behoven ökar i

omsorgen. Med en försiktig prognos skulle trygghetsreserven, om vi börjar spara nästa år, innehålla över 500 miljarder i början av 2020-talet. Det skulle ge en ökad trygghet för alla dem som idag oroar sig för att resurserna kommer att vara knappa när de blir äldre.

Ett beslut om trygghetsreserven kommer också att försvåra för regeringar att missköta finanserna. När socialdemokraterna varje år missar överskottsmålet leder det knappast till någon folkstorm. Men om framtida regeringar skulle försöka ta ut pengar i förtid från trygghetsreserven, eller minska insättningarna, skulle det knappast gå obemärkt förbi.

Alternativet till en trygghetsreserv skulle förmodligen bli kraftigt ökade statliga lån under ett antal år på 2020- och 2030-talet. Partistyrelsen menar att en reserv med fonderade medel förmodligen av de flesta uppfattas som en betydligt större trygghet.

Partistyrelsen menar vidare att det är en missuppfattning att trygghetsreserven skulle gynna just 40-talisterna. Den snabba ökning av kostnaderna för äldreomsorg som kan väntas på 2020-talet kommer att skaka om samhällsekonomin som helhet. En god framförhållning skulle därför gynna alla om 20 år. Redan idag skulle även de som inte tillhör 40-talistgenerationerna få en ökad trygghet genom vetskapen att Sveriges ekonomi inte kommer att drabbas av en plötslig chock i framtiden.

Partistyrelsen ser ingen likhet mellan trygghetsreserven och de löntagarfonder som föreslogs för 20 år sedan. Både syftet och resultatet skiljer dem åt. En ansvarsfull placering av de fonderade medlen skulle innebära att kapitalet skulle delas upp på många investeringar, varav en stor del utomlands. Det innebär att staten inte får någon möjlighet att börja använda reserven för att styra svenskt näringsliv.

Ur ett finansiellt perspektiv behöver inte pengar i en fond vara sämre än att amortera på statsskulden. Avkastningen på de fonderade medlen kan mycket väl bli större än de räntekostnader man kan undvika genom att amortera. Man kan jämföra med de 650 miljarder kronor som finns i buffertfonderna i pensionssystemet. De är till för att täcka de högre kostnader som uppstår under en period när vi har en osedvanligt stor generation som går i pension. Det råder idag bred enighet i svensk politik om att fonderade medel för pensionerna är ett ansvarfullt sätt att hantera det problemet.

Målet för statsskuldens omfattning bör vara att andelen minskar betydligt utöver uppbyggandet av trygghetsreserven för äldreomsorgen.”

Utskottet yrkade:

31. att bifalla partistyrelsens yrkande 73-74.

32. att bifalla partistyrelsens yrkande 75-76.

33. att punkt 29 får följande lydelse:

”Tillgången på särskilt boende måste ökas med en åldrande befolkning. Det måste också vara möjligt att flytta, för att t.ex. komma närmare anhöriga eller återvända till barndomshem och hembygd eller att kunna vistas med andra med samma språkliga och kulturella bakgrund. Socialtjänstlagen skall ändras, så att ”vistelsebegreppet” där inte hindrar att utflyttningsskommunen kan åläggas att under viss tid betala till den nya kommunen när en person som har behov av äldreomsorg byter hemort.”

34. att partistyrelsens yrkande 77 anses besvarat.

35. att bifalla partistyrelsens yrkande 78-86.

Barbro Kärrstrand, Maria Lundqvist-Brömster, Åsa Lundmark, m.fl. hade i reservation 3 i utskottet yrkat:

1. att reservation 1 i partistyrelsen bifalles.

Britta Ramnemark hade i reservation 4 i utskottet yrkat:

1. att motion V44 bifalles.

Johanna Parikka Altenstedt yrkade:

1. att följande läggs till sist i punkt 31: I biståndsbehovet ska klientens etnicitet vägas in.

Barbro Kärrstrand, Maria Lundqvist, Linnea Darell och Roger Haddad yrkade:

1. att bifalla reservation 1 i partistyrelsen.

Erik Lindborg yrkade:

1. att bifalla utskottets punkt 31, partistyrelsens yrkande 73-74.

Britta Ramnemark yrkade:

1. att att bifalla motion V44.

Landsmötet beslutade:

1. att avslå Johanna Parikka Altenstedts yrkande.

2. att avslå Barbro Kärrstrand, Maria Lundqvist, Linnea Darell och Roger Haddads yrkande.

3. att avslå Erik Lindborgs yrkande.

4. att avslå Britta Ramnemarks yrkande.

5. att att i övrigt bifalla utskottet.

Reservation

Barbro Kärrstrand

Bifall till reservation 3 angående inrättande av trygghetsreserv för äldreården.

Reservation

Britta Ramnemark

Jag reserverar mig till förmån för motion V44 "Äldreombudsman – en statlig angelägenhet".

§150. Bordläggning av resterande ärenden

Landsmötet beslutade:

1. att Bordlägga resterande ärenden på dagordningen till senare förhandlingspass.

§151. Ajournering

Landsmötet beslutade:

1. att Ajournera förhandlingarna till kl. 11.10.

Förhandlingarna ajournerades kl. 11.00.

Pass 12, 21/8 kl. 11.10 - 12.35

§152. Förhandlingarna återupptogs av Jonas Andersson kl. 11.10

§153. Dagordning för förhandlingspasset

Landsmötet beslutade:

1. att Fastställa dagordningen för förhandlingspasset i enlighet med mötespresidiets förslag.

§154. Justerare och rösträknare för förhandlingspasset

Landsmötet beslutade:

1. att Utse Charlotte Klötz, Margareta Karlsson och Stefan Björk till justerare för förhandlingspasset.

2. att Utse Farrokh Farrokhi, Ulf Wetterlund, Eva Bertz och Britt-Marie Lövgren till rösträknare för förhandlingspasset.

§155. Jan Björklund höll inledningsanförande i skoldebatten

§156. Programpunkt S1-S4 i skolprogrammet med tillhörande motioner

I debatten yttrade sig Ulf Nilsson, Jan Jönsson, Mikael Trolin, Åsa Lundmark, Jonathan Björniden, Sten Jonsson, Mikael Riise, Mia Franzén, Anita Brodén, Anna-Karin Carstensen, Mats Siljebrand, Anna Attergren Granath, Olof Hansson, Jan Björklund.

Programgruppen hade i förslag till skolprogram yrkat:

1. att Punkt 1 ska lyda:

”Svenska är skolans viktigaste ämne.

Grundskolan ska tydligare än idag fokusera på baskunskaperna; läsning, skrivning och räkning. Det finns ett starkt samband mellan skönlitteraturläsning, läsförmåga och elevens förmåga att klara andra skolämnen. Läsning stärker såväl språkförståelse som fantasi och boken är viktig i skolans arbete. I läroplanen ska det tydligt framgå att svenska är skolans viktigaste ämne.”

2. att Punkt 2 ska lyda:

”Återupprätta lågstadiet.

Stadieindelningen i grundskolan ska återupprättas. I trean, sexan och nian ska det finnas stadiesvisa mål. Till exempel ska det finnas ett tydligt mål för kunskaper i läsning, skrivning och räkning i årskurs tre. Målen ska utvärderas genom nationella prov och de elever som visar sig behöva det, ska ges extra stöd och extra tid - i vissa fall ett extra skolår med specialinriktning på läs- och skrivundervisning. Riktiga lågstadielärare ska utbildas igen. Stora delar av det individuella programmets resurser ska flyttas till lågstadiet för att skolan tidigt ska kunna sätta in det stöd som krävs.”

3. att Punkt 3 ska lyda:

”Extra stöd till elever som inte når målen.

Olika elever lär sig samma moment olika snabbt. Föreställningen att alla elever ska lära sig samma sak, i samma takt under lika lång tid är förlegad. Elever som har

svårt att nå målen måste få extra hjälp och mer tid. Vissa kan behöva gå ett extra år. Speciallärare behöver utbildas och anställas, särskilt i grundskolans låg- och mellanstadier. Elever som snabbt når målen måste kunna få ytterligare stimulans och fördjupade arbetsuppgifter, till exempel möjligheten att läsa gymnasiekurser på högstadiet eller att hoppa över ett år. Huvuddelen av eleverna slutar grundskolan vid 16 års ålder som i dag, men för elever som gått ett extra år förlängs skolplikten med maximalt ett år.”

4. att Punkt 4 ska lyda:

”Satsa på svenska i invandrartäta områden.

Gedigna kunskaper i svenska är det viktigaste bidraget skolan kan ge för att hjälpa nya svenskar att integreras i samhället. I invandrartäta områden är det därför viktigt att satsa på läsning och skrivning. Även läxhjälp och studiehandledning på modersmålet är viktigt för att invandrarelever ska kunna följa med i övrig undervisning. Det måste inte vara så att skolor i utsatta områden är mindre attraktiva än andra.”

Styrelsen för folkpartiet liberalerna Uppsala län hade i motion S1 yrkat:

1. att punkt 1 i programförslaget om skola ersätts i sin helhet med följande:

”1. Svenska och matematik är skolans viktigaste ämnen

Grundskolan ska tydligare än idag fokusera på baskunskaperna; läsning, skrivning och räkning. Det finns ett starkt samband mellan skönlitteraturläsning, läsförmåga och elevens förmåga att klara andra skolämnen. Läsning stärker såväl språkförståelse som fantasi och boken är viktig i skolans arbete. I internationella jämförelser visar svenska elever allt sämre resultat i matematik och naturvetenskapliga ämnen. Intresse och nyfikenhet för matematik måste grundläggas i de tidiga skolåren. I läroplanen ska det tydligt framgå att svenska och matematik är skolans viktigaste ämnen.”

2. att punkt 2 i programförslaget om skola ersätts i sin helhet med följande:

2. Fler avstämningspunkter

Skolans mål ska brytas upp på fler nivåer. I trean, sexan och nian ska det finnas tydliga mål som ska vara uppnådda. Till exempel ska det finnas ett tydligt mål för kunskaper i läsning, skrivning och räkning i skolår tre. Målen ska utvärderas genom nationella prov i år tre, sex och nio. Elever som visar sig behöva det, ska ges extra stöd och extra tid - i vissa fall ett extra skolår med specialinriktning på läs- och skriv- och matematikundervisning. Stora delar av det individuella programmets resurser ska flyttas till de första skolåren för att skolan tidigt ska kunna sätta in det stöd som krävs.

3. att punkt 16 i programförslaget om skola ersätts i sin helhet med följande:

16. Återinför tydliga lärarkategorier

För att få väl skickade lärare som är trygga i sin profession måste lärarutbildningen förändras. Tydligare lärarkategorier behövs, framförallt för de yngre barnen där ett speciellt fokus behövs på läs-, skriv- och matematikinläring. Ämneslärarna för de äldre eleverna ska ha minst fil kand-examen i ämnen som motsvaras av tjänster i skolväsendet. Ämneskurserna ska hålla samma höga nivå för lärarstudier som för övriga studenter som läser ämnet.

4. att till slutet av stycket under punkt 19 i programförslaget om skola läggs följande mening: "Därför är det viktigt att arbetet med skolans mål om normer och värden ges stort utrymme i undervisningen."

5. att punkt 23 i programförslaget om skola ersätts i sin helhet med följande:

23. Planerna på att lägga ned särskolan måste stoppas

Barn och ungdomar med en utvecklingsstörning ska även i fortsättningen kunna välja den gemenskap och specialistkompetens som särskolan erbjuder. Naturligtvis är det viktigt att kontakten mellan elever med eller utan funktionshinder utvecklas, både i skolan och i resten av samhället, men det får inte ske till priset att barn med en utvecklingsstörning förlorar rätten till en utbildning som är anpassad efter deras behov.

Lars-Ove Gavelin hade i motion S2 yrkat

- 1. att** mötet antar att göra geografi undervisningen obligatorisk i gymnasieundervisningen med minst A- Kursen som ett som en del av det obligatoriska programmet. I syfte att skapa en brygga av förståelse mellan samhällsvetenskapen och naturvetenskapen som annars får en tendens att vara skilda discipliner utan ett samband mellan varandra.

Helmi Berggård och Lars Åhman hade i motion S3 yrkat

- 1. att** följande text införs i skolprogrammet under delrubriken "Kunskap är målet": Naturvetenskapen i ungdomsskolan måste stärkas. Detta kan ske genom att de naturvetenskapliga ämnena på grundskolan åter blir egna ämnen och inte läsas i block, att B-kurser i de naturvetenskapliga ämnena blir obligatoriska för de flesta elever på gymnasieskolans naturvetenskapliga program, och att man ökar undervisningstiden i naturvetenskapliga ämnen på naturvetenskapligt och tekniskt program på gymnasiet.

Gulnar Kozhabekova hade i motion S4 yrkat

- 1. att** en ny punkt förs in med namnet "införa ett nytt ämne på skolan "ditt sätt att leva" med följande text:
Ett nytt ämne skall införas på skolor som lär barnen hur man tar ansvar för sin hälsa, sitt liv och sina studier". Ämnet startar från första skolåret. Alla ämneslärare, kurator och psykologer kan utforma gemensamt en kurs på en skola eller ett särskilt team som skolor bjuder in kan undervisa den. Ämnets syfte är att fostra friska och trevliga medborgare med sunda vanor. Kursen kan innehålla följande delmoment: hälsa, sex och samlevnad, matvanor, studievanor, alla slags missbruk inkludera spelmissbruket, motion och idrott, köra bil/moped, brott och straff, åka kollektivt, trafiksäkerhet, att vara en bra kompis, att vara en god granne, att vara tolerant, vet och etikett, din fritid, din framtid och dina drömmar. Inga betyg sätts i ämnet.

Anita Brodén hade i motion S5 yrkat

- 1. att** under punkt 18- fler behöriga lärare lägga till följande:
Globala hållbarhetsfrågor skall ingå som en obligatorisk del i all utbildning i Sverige- från förskola till den högre utbildningen vilket innebär relevant utbildning och fortbildning av lärare i dessa frågor.

Harald Nordlund hade i motion S6 yrkat

- 1. att** i punkt 19 införs efter första meningen följande:
Tolerans, solidaritet och icke-våld är värderingar, som ska genomsyra all utbildning.
- 2. att** i punkt 16 införs som sista mening följande:
I lärarutbildningen ska införas livskunskap, där sådana värden som solidaritet, tolerans och ickevåld ger förmåga att möta konflikter på ett nytt sätt.

Mia Franzén, Margaretha Hertelius och Michael Riise hade i motion S7 yrkat

- 1. att** kapitlet om skolan får en ny titel: "En skola för bildning och personlig utveckling".
- 2. att** komplettera rubriken "Kunskap är målet" med: "Kunskap, färdigheter och personlig utveckling är målet"
- 3. att** rubriken för punkt 1. "Svenska och är skolans viktigaste ämne" bör ändras till "Svenska språket och hur det kommuniceras är skolans viktigaste ämnen".
- 4. att** följande tillägg av tre nya meningar efter första meningen under punkt 1 stycke ett:
2. Personlig utveckling ska prioriteras parallellt med kunskap och färdighet. Att se till personlig utveckling är lika viktigt som att se till mätbara resultat. Det finns ett viktigt samband mellan konstnärliga ämnen och personlig utveckling. Skolan måste ta tillvara och utveckla hela individen
3. Kommunikation är grundförutsättning för teoretisk och praktisk kunskap, vid förvärvande av ny kunskap och förmedling av densamma. Kommunikation ska tillhöra grundskolans och gymnasiet obligatoriska ämnen. Ämnesgruppen Kommunikation bör innefatta "läran om att kommunicera" samt teater, dans, musik och bild.
- 5. att** komplettera mening ett under punkt 2 med: ". stadievisa mål för kunskap, färdighet och personlig utveckling" vidare efter ". läs- och skrivundervisning": "Färdighet och personlig utveckling inom varje ämne ska utvärderas av lärare och lärarlag. Eleverna växer med uppgiften, om någon tror på dem och ställer krav." Eleverna måste också själva bli medvetna om sitt lärande och sin utveckling. Individuella utvecklingsplaner är ett stöd i detta processarbete. Portfoliomethodik kan underlätta.
- 6. att** komplettera punkt 16, efter ". speciellt fokus på läs-, skriv- och matematikundervisning" med följande text: "Inom ämnesgruppen Kommunikation finns ämnen som livskunskap, teater, dans, musik och bild liksom mänsklig kommunikation. Kompetensen inom detta område måste därför höjas avsevärt genom kompletterande lärarresurser på de olika områdena.

Daniel Gislén och Rafael Zawilinski hade i motion S8 yrkat:

- 1. att** landsmötet under rubriken Skola i partiets program förbinder sig att verka för att införa "Övergripande förståelse" som ämne för högstadiet och gymnasiet.

Zahra Daii, Maryam Barkadehi och Mohammad Noori hade i motion S9 yrkat:

- 1. att** punkten Skolan-3 kompletteras med: Kommuner ska skapa kontinuerlig samverkan mellan skola och arbete genom ett system med fadderföretag

Leif Lindmark hade i motion S10 yrkat:

- 1. att** alla barn från klass 1 – 9 skall ha obligatorisk fysisk aktivitet minst 3 lektionspass per vecka.
- 2. att** fler lärarkategorier införs för att klara undervisningen i dessa aktiviteter

Ana Maria Narti och Heli Berg hade i motion S11 yrkat:

- 1. att** i listan av programpunkter som inleder rapporten införs en ny punkt efter punkten 4 med följande lydelse:
Att behärska främmande språk på djupet betyder att ha tillgång till många kulturer och många levande kontakter med invånare från många delar av världen.
Undervisningen i främmande språk förstärks på skolans alla nivåer.
- 2. att** i programtexten efter punkten 2 om bildningsskolan införs följande avsnitt:
Riktigt skapande nutida bildning växer ur en ständig dialog mellan ens eget kulturarv och världens alla kulturer. Riktigt god kunskap om främmande språk är en rikedom för arbetslivet och för den enskilda människan. Att återupprätta

bildningsskolan betyder också att ge en annan dignitet och en annan bredd till arbetet med främmande språk inom skolan.

- 3. att** efter programpunkten 13 införs följande avsnitt i texten:
Minoriteternas skolor behöver större stöd än de har fått hittills. Rätten till en undervisning som hjälper de unga att bevara sitt modersmål levande är en grundläggande mänsklig rättighet. Sveriges största minoritet – sverigefinländarna – bör få bättre möjligheter att föra till sina barn sitt modersmål även på orter där fria finska skolor inte finns och där få finska familjer bor.

Marie Wahlgren hade i motion S12 yrkat:

- 1. att** följande skrivs in i det skolpolitiska programmet förslagsvis i kapitel 2:
"Ska fler elever ges chans att klara skolans kunskapskrav krävs ordentliga läromedel. Idag satsas för lite resurser på bra skolböcker. Skolboken är viktig för att hjälpa eleven att strukturera sitt lärande och dessutom underlättas för föräldrarna att aktivt delta i skolarbetet. En bra skolbok är särskilt viktig för dem som har svårt i skolan. Folkpartiet verkar för ökade satsningar på skolboken."

Stina Engström hade i motion S13 yrkat:

- 1. att** ny punkt införs med budskapet att elever med skrivsvårigheter bör erbjudas datorstöd med rättstavningsprogram för att ges möjlighet till ett bredare ordförråd som annars blir torftigt. Eleven använder annars ett fattigare språk eftersom du måste använda de ord som de med säkerhet kan stava till.

Stina Engström hade i motion S14 yrkat:

- 1. att** ny punkt införs med budskapet att elever med läs och skrivsvårigheter bör i störta möjligaste utsträckning själva få välja samt avgöra hur denne önskar få inhämta sina kunskaper. Alternativen kan vara: tryckt text, cd, band, datorstöd med talsyntes, eller film.

Folkpartiet liberalerna i Vittangi hade i motion S15 yrkat:

- 1. att** landsmötet beslutar att en ny punkt införs under "Kunskap är målet":
1. Skolans huvuduppdrag är elevernas lärande i en lärande organisation. Svenska språket är medel för att nå elevernas lärande. Skolan ska verka för inkludering, dvs. allas lika värde i en demokratisk skola.
2. Fokus på en lärande organisation och framförallt i läraruppdraget och rektorns roll som en pedagogisk ledare

Agneta Berliner, Roger Haddad och Carl-Henrik Blom m fl hade i motion S16 yrkat:

- 1. att** punkt 2 i det föreslagna skolprogrammet byter rubrik och revideras enligt nedan;
"Sätt tydliga stegvisa mål och mät kontinuerligt
Hela grundskolans undervisning organiseras i många steg som gör att eleven kan läsa i egen takt. Varje ämne har tydliga kunskapsmål för varje steg. Eleven kan läsa i olika takt i olika ämnen, beroende på vad som är lämpligt just för den enskilda eleven. Då kan extra stimulans lätt ges när så behövs genom att eleven går vidare till nästa steg. Och extra stöd kan sättas in när det är nödvändigt, dvs när eleven inte klarar kunskapsmålet för ett visst steg. Förutom de kontinuerliga individuella utvärderingarna, finns nationella mål vid vissa nivåer. Till exempel finns ett nationellt mål för kunskaper i läsning, skrivning och räkning i år tre. Mål som också utvärderas då. Elever som visar sig behöva det ska ges extra stöd och extra tid - i

vissa fall ett extra skolår med specialinriktning på läs- och skrivundervisning. Lärare med specialinriktning på de första åren i grundskolan ska utbildas igen."

- 2. att** punkt 3 i det föreslagna skolprogrammet revideras enligt nedan;
"Speciallärare behöver utbildas och anställas. Elever som snabbt når målen måste kunna få ytterligare stimulans och."

Sverker Torell hade i motion S17 yrkat:

- 1. att** texten om att skolplikten förlängs för elev som gått ett extra år stryks.

Ulf Wetterlund hade i motion S18 yrkat:

- 1. att** meningen "Vissa kan behöva gå ett extra år" ändras till; Dessa elever skall i första hand erbjudas undervisning på sommarlovet. I undantagsfall kan vissa behöva gå ett extra år.

Eva-Lena Haag och Lennart Staberg hade i motion S19 yrkat:

- 1. att** att programförslaget ändras från "Återupprätta bildningsskolan" till "Upprätta en bildningsskola"
2. att att texten Återupprätta lågstadiet ersätts med inför ett utpräglat lågstadium under punkt 2.

Lars Wedén hade i motion S20 yrkat:

- 1. att** att som ny punkt nr 3 i programgruppens skolförslag lägga följande punkt:
3. Övergå successivt till skolstart vid 6 års ålder
Den goda inlärningsförmåga vid 5-6 års ålder skall utnyttjas bättre genom att sänka intagningsåldern till lågstadiet med (i princip) en månad per år under 12 år. Pedagogiken skall successivt anpassas med huvudinriktningen att stärka läsa/skriva/räkna-kunskaperna. Utöver huvudmålet som är den kvalitetshöjande effekten uppnås även lägre barnomsorgskostnader (ett år kortare tid), möjlighet till planerad resursanvändning i kommunerna (flexibilitet i intagningsåldern) och efter 12 år en hel ålderklass mer tillgängliga för yrkeslivet.

Åke Wedin hade i motion S21 yrkat:

- 1. att** det bör tillåtas att kommuner får pröva en flexibel skolstart grundskolan.

Åke Wedin hade i motion S22 yrkat:

- 1. att** förlänga läsåret med 5 veckor på grundskolan och övergå till en 8 årig grundskola.
2. att förlänga läsåret med 5 veckor på gymnasieskolan och utnyttja en del av den nya tiden till bl.a. nya praktik perioder anpassad till respektive elevs utbildning och utökning av de teoretiska kunskaperna.

Ulf Wetterlund hade i motion S23 yrkat:

- 1. att** rubriken skrivs om till; Extra satsning för nya svenskar.
2. att meningen "I invandrartäta områden" skrivs om till; Det är därför viktigt med en extra satsning på läsning och skrivning.
3. att sista meningen stryks.

Åke Wedin hade i motion S24 yrkat:

- 1. att** en ny punkt införes med följande lydelse: "Revidering av dagens grund- och gymnasieskola så att den ger en gedigen grund för varje elev och är anpassad till nutida och kommande arbetsmarknad".

Ann Molander, Mikael William-Jørgensen, Monica Neptun m fl hade i motion S27 yrk 1 yrkat:

- 1. att** punkt 4 "Det måste inte vara så att skolor i utsatta områden är mindre attraktiva än andra." ändras till "Skolor i utsatta områden bör kunna bli lika attraktiva som andra" för undvika negativa skrivningar.

Åke Wedin hade i motion S40 yrk 4 yrkat:

- 1. att** elever med dyslexi och dyskalkuli skall vara upptäckta under de första skolåren och att de också skall ha fått den hjälp som krävs.

Annelie Pierce hade i motion S42 yrk 1-2, 4-5 yrkat:

- 1. att** folkpartiets skolpolitiska linje och slogan - "Kunskap, ordning och reda" ändras till "Elevdemokrati, glädje och framtidstro."
- 2. att** folkpartiets skolpolitiska linje och slogan utökas med ett tillägg - "Kunskap, ordning och reda" leder till "Elevdemokrati, glädje och framtidstro."*
- 3. att** folkpartiet i sin skolpolitik understryker vikten av elevdemokratiska inslag i alla åldrar i skolans värld.
- 4. att** folkpartiet i sitt skolpolitiska program aktivt talar om att bryta segregeringstendenser och tala om genomskådbarhet i lärarnas arbete.

Sten Jonsson hade i motion S52 yrkat:

- 1. att** under rubriken "9. Höj förkunskapskraven" tillfogas följande:
Skall nya elevgrupper kunna lockas till naturvetarprogrammet måste bättre möjligheter ges till stöd för elever från studieovana hem och elever som har annat ursprung där bl.a. språkliga svårigheter föreligger. Ökade resurser måste ges till skolorna så att alla elever får samma chanser att klara sina studier. Framförallt måste en rejäl satsning göras på naturvetenskap i grundskolan. Detta kräver en ökad satsning på ämneslärarutbildning. Förutom att förbättra denna kan införandet av sk profilskolor med naturvetenskaplig inriktning öka ämnens status och attraktion på eleverna.
- 2. att** under punkt 14. Värna läraryrkets professionalism tillfogas:
Om lärarna skall kunna utnyttja denna frihet måste de också ges resurser i form av tid för laborationer i mindre grupper, inte minst i grundskolans högstadium, bättre laborativ utrustning på varje skola och bättre IT-utrustning för laborationsbruk. En ökad satsning på naturvetenskap är en förutsättning för ökad tillväxt.

Folkpartiet liberalerna Stockholms län – förbundsstyrelsen hade i motion R7 yrk 2 yrkat:

- 1. att** landsmötet i eller i anslutning till punkt 5 (i rättsprogrammet) tillför kravet att insatser för barn med särskilda behov får högsta prioritet i alla skolor.

Partistyrelsen hade yrkat:

- 1. att** motion S1, yrkande 1 anses besvarad.
- 2. att** motion S3 anses besvarad.
- 3. att** motion S52 anses besvarad.
- 4. att** motion S2 anses besvarad.
- 5. att** motion S4 anses besvarad.
- 6. att** motion S6 anses besvarad.
- 7. att** motion S5 anses besvarad.
- 8. att** motion S7, yrkande 1, 2, 3, 6 och 7 avslås.

- 9. att** motion S7, yrkande 4 och 5 anses besvarade.
- 10. att** motion S8 anses besvarad.
- 11. att** motion S10 anses besvarad.
- 12. att** motion S9 anses besvarad.
- 13. att** motion S11, yrkande 1 och 2 anses besvarad.
- 14. att** motion S11, yrkande 3 anses besvarad.
- 15. att** landsmötet uttalar:
”Sedan några år har Sverige erkänt fem nationella minoritetsspråk. Dessa språk har därmed en legal särställning. Det är inte minst viktigt att uppmärksamma finskan som på grund av det stora antalet sverigefinnar har en särskild ställning i det svenska samhället”.
- 16. att** programpunkt 1 i övrigt bifalles.
- 17. att** landsmötet uttalar:
”Ska fler elever ges chans att klara klans kunskapskrav krävs hög kvalitet på läromedlen. Skolboken är viktig för att eleven ska kunna strukturera sitt lärande och dessutom underlättas för föräldrarna att delta i skolans arbete.”
- 18. att** motion S12 anses besvarad.
- 19. att** motion S13 anses besvarad.
- 20. att** motion S14 anses besvarad.
- 21. att** motion S40, yrkande 4 anses besvarad.
- 22. att** meningen ”Elever med dyslexi måste tidigt få möjlighet till extra stöd.” ska införas mellan nuvarande femte och sjätte meningen i programpunkt 3.
- 23. att** programpunkt 3 i övrigt bifalles.
- 24. att** motion S15, yrkande 1 anses besvarad.
- 25. att** motion S42 yrkande 1 och 2 avslås.
- 26. att** motion S42, yrkande 4 anses besvarad.
- 27. att** motion S16 anses besvarad.
- 28. att** motion S1, yrkande 2 och 3 anses besvarad.
- 29. att** motion S17 avslås.
- 30. att** motion S18 anses besvarad.
- 31. att** motion S19, yrkande 1 och 2 avslås.
- 32. att** motion R7 yrkande 2 anses besvarad.
- 33. att** motion S20 anses besvarad.
- 34. att** motion S21 anses besvarad.
- 35. att** motion S22 avslås.
- 36. att** programpunkt 2 bifalles.
- 37. att** motion S42, yrkande 5 anses besvarad.
- 38. att** motion S23 anses besvarad.
- 39. att** motion S27, yrkande 1 anses besvarad.
- 40. att** programpunkt 4 får följande lydelse:
”4. Satsa på svenska för invandrarelever
Gedigna kunskaper i svenska är det viktigaste bidraget skolan kan ge för att hjälpa nya svenskar att integreras i samhället. Det är därför viktigt att satsa på läsning och skrivning. Även läxhjälp och studiehandledning på modersmålet är viktigt för att invandrarelever ska kunna följa med i övrig undervisning.”
- 41. att** motion S24 anses besvarad.

Utskottet yrkade:

- 1. att** ändra programmets namn till ”Upprätta en bildningsskola”.
- 2. att** bifalla partistyrelsens yrkande 1-15.

- 3. att** införa följande text efter andra meningen i punkt 1 i programförslaget:
”Skolböcker underlättar lärandet och är särskilt viktiga för elever som har svårt i skolan. Böcker och övriga läromedel ska vara av hög kvalitet.”
- 4. att** anse partistyrelsens yrkande 16 besvarat.
- 5. att** i övrigt bifalla punkt 1 i programförslaget.
- 6. att** partistyrelsens yrkande 17 avslås.
- 7. att** bifalla partistyrelsens yrkande 18-21.
- 8. att** införa följande text efter tredje meningen i punkt 3 i programförslaget:
”Elever med dyslexi och dyskalkuli måste tidigt få möjlighet till extra stöd.”
- 9. att** anse partistyrelsens yrkande 22 besvarat.
- 10. att** i övrigt bifalla punkt 2 i programförslaget.
- 11. att** bifalla partistyrelsens yrkande 23-30.
- 12. att** bifalla motion S19, yrkande 1.
- 13. att** avslå motion S19, yrkande 2.
- 14. att** anse partistyrelsens yrkande 31 besvarat.
- 15. att** bifalla partistyrelsens yrkande 32-41.
- 16. att** uppdra åt partistyrelsen att föreslå en ny punkt om Läsa-skriva-räknagaranti under avsnittet Kunskap är målet.
- 17. att** införa en ny punkt efter punkt 4 i programförslaget med följande lydelse:
”Barn och ungdomar behöver mer fysisk aktivitet och motion. Föräldrarna har givetvis huvudansvaret för barnens hälsa, men skolan kan medverka till att fler får bättre levnadsvanor. Motion och fysisk aktivitet påverkar ofta inlärningen på ett positivt sätt. När det står idrott på schemat ska eleverna motionera och inte ha teori. Grundskolan ska garantera alla elever minst tre tillfällen per vecka med fysisk aktivitet.”

Mia Franzén och Mikael Riise yrkade:

- 1. att** motion S7 bifalles.

Anna Attergren Granath, utskottet och partistyrelsen yrkade:

- 1. att** följande stycke skrivs in i skolprogrammet, sist i punkt 2: ”Förskoleklassen ska stegvis integreras i grundskolan och så småningom utgöra första årskursen i grundskolan”.

Jonathan Björniden yrkade:

- 1. att** motion S8 bifalles.

Anita Brodén yrkade:

- 1. att** motion S5 bifalles.

Landsmötet beslutade:

- 1. att** avslå Franzéns och Riises yrkande.
- 2. att** bifalla Attergren Granaths, utskottets och partistyrelsens yrkande.
- 3. att** avslå Björnidens yrkande.
- 4. att** avslå Brodéns yrkande.
- 5. att** i övrigt bifalla utskottets yrkanden.

§157. Programpunkt S5-S9 i skolprogrammet med tillhörande motioner

I debatten yttrade sig Ulf Nilsson, Monica Brohede Tellström, Roger Haddad, André Haraldsson, Johan Strandberg.

Programgruppen hade i förslag till skolprogram yrkat:

1. att Att punkt 5 ska lyda:

”Minska likriktningen av gymnasieskolan

Gymnasiet ska ha utbildningar både för elever som vill studera på universitetet och för elever som vill gå direkt ut i arbetslivet efter gymnasiet. Dagens gymnasieskola, där alla utbildningar ska leda till teoretisk högskolebehörighet, har lett till stora avhopp framför allt från gymnasiets yrkesutbildningar. Vi föreslår tre typer av utbildningar som avslutas med tre olika examina;

*studentexamen,

*yrkesexamen eller

*lärlingsexamen.”

2. att Att punkt 6 ska lyda:

”Satsa på yrkesutbildningarna

Det ska finnas utbildningar för elever som är praktiskt begåvade, men skoltrötta efter grundskolan. För dessa elever ska det finnas både tvååriga och treåriga yrkesutbildningar som avslutas med en yrkesexamen. Tiden för fördjupning i yrkesämnen ska öka för att utbildningarna ska ge gedigna yrkeskunskaper. Elever med yrkesexamen ska därutöver ges möjlighet att läsa in högskolebehörighet, motsvarande studentexamen.”

3. att Att punkt 7 ska lyda:

”Inför riktiga lärlingsutbildningar

Utöver yrkesutbildningarna ska riktiga lärlingsutbildningar införas, som avslutas med lärlingsexamen eller gesällbrev. Skillnaden mellan yrkesutbildning och lärlingsutbildning är bland annat att merparten av en lärlingslinje är förlagd till ett företag och att företagaren i ett avtal med skolväsendet åtar sig ett mycket långtgående ansvar för elevens yrkesutbildning.”

4. att Att punkt 8 ska lyda:

”Avskaffa kursgymnasiet – inför tydliga studieförberedande utbildningar

Dagens kursgymnasium har lett till att många elever på studieförberedande utbildningar väljer bort moderna språk till förmån för kurser av lättare art.

Kursgymnasiet ska därför ersättas av tydliga studieförberedande linjer. Linjerna ska avslutas med en studentexamen som ersätter begreppet allmän högskolebehörighet.

Tiden för ämnen som svenska, moderna språk, historia och matematik ska öka.

Därutöver ska den fyraåriga tekniska linjen som avslutas med en

gymnaseingenjörsexamen återupprättas. Dagens samhällsvetarprogram samlar idag en alltför heterogen grupp elever och bör delas upp i ett mer krävande humanistiskt program och ett mer allmänt teoretiskt program.”

5. att Att punkt 9 ska lyda:

”Höj förkunskapskraven

Förkunskapskraven till olika gymnasieutbildningar måste kunna variera. För tillträde till studieförberedande utbildningar bör det krävas lägst godkänt betyg i fler ämnen än idag och dessutom väl godkänt i matematik för tillträde till naturvetarprogrammet.

Även högskolan måste skicka en tydlig signal till eleverna om vilka ämnen som är viktiga. Den kravsänkning som skett på senare år för att kunna registrera in fler studenter på högskolan är inte acceptabel. Det ska även vara möjligt att kräva lägst

betyget väl godkänd i matematik och naturvetenskapliga ämnen för tillträde till KTH, Chalmers och andra liknande högskoleutbildningar.”

Eva-Lena Haag och Lennart Staberg hade i motion S19 yrk 3 yrkat:

- 1. att** att meningen "Därutöver ska den fyraåriga tekniska linjen som avslutades med en gymnasieingenjörsexamen återupprättas" i punkt 8 ändras till "En fyraårig teknisk linje som avslutas med en gymnasieingenjörsexamen kommer att införas".

Roger Haddad, Carl-Henrik Blom och Sonja Kjellsson m fl hade i motion S25 yrkat:

- 1. att** att en ny punkt 24 läggs till i skolprogrammet:
”Elever måste få läsa in sina ämnen i sin egen takt och utifrån sina förutsättningar. Obehöriga elever som kommer till gymnasieskolan ska erbjudas att läsa in sin behörighet på ett preparandprogram. PRIV-platserna avskaffas då. De elever som sedan vill söka sig till ett studieförberedande gymnasieprogram som ger allmän behörighet till högre studier ska välja det. De elever som önskar, ska kunna gå in på ett yrkesinriktat program med målet att bli anställningsbar på arbetsmarknaden. Detta program ska inte ha som krav att eleverna ska bli behöriga till högre studier. Det ska dock alltid finnas en möjlighet att läsa in ämnen på Komvux efter gymnasieskolan om man trots allt önskar läsa vidare på högskolan. Därmed skulle vi få en mer anpassad och individualiserad gymnasieskola som inte slår ut eleverna.”

Liberala Kvinnor och Lisbet Enbjerde hade i motion S26 yrkat:

- 1. att** en ny punkt läggs till under avsnittet ”Gymnasiet ska vara en bildningsinstitution”.
”Ett jämställt gymnasium
Det ska vara lika stor möjlighet för flickor och pojkar att få tillgång till både 3-åriga och 2-åriga utbildningar som leder till studentexamen, yrkesexamen eller lärlingsexamen. Det ska vara lika stor möjlighet för flickor och pojkar att gå i klasser med få elever och därmed få större tillgång till bra och individuell handledning under studietiden.”

Ann Molander, Mikael William-Jørgensen, Monica Neptun m fl hade i motion S27 yrkande 2-3 yrkat:

- 2. att** överskriften innan punkt 5 ändras till ”Gymnasiet ska vara en kunskapsinstitution”.
3. att Punkt 5. Vi förslår en gemensam examen, vad man nu kallar den. Studentexamen som begrepp har blivit så urvattnat att det duger. Alla ska kunna skrika "Vi har tagit studenten...!" Om man sedan inför ytterligare inför en examen eller behörighetsgivande examen eller eu-examen, eller vad man nu kallar den, är en annan sak och inte så dum.

Ulf Wetterlund hade i motion S29 yrkat:

- 1. att** sista delen i första meningen i punkt 6 -, men skoltrötta efter grundskolan.- stryks.

Johan Strandberg hade i motion S30 yrkat:

- 1. att** under punkt åtta tilläggs att ökad valfrihet utvecklar verksamheten
2. att under punkt fem tilläggs att måltiderna på gymnasiet blir gratis.

Lars Åhman hade i motion S31 yrkat:

- 1. att** följande text införs i efter befintlig brödtext till punkt 8 "Avskaffa kursgymnasiet - inför tydliga studieförberedande utbildningar":
2. att de specialutformade programmen avvecklas av kvalitets- och rättviseskäl.

Agneta Berliner, Carl-Henrik Blom och Sonja Kjellsson m fl hade i motion S32 yrkat:

- 1. att** den sista meningen ("Dagens samhällsvetarprogram samlar idag en alltför heterogen grupp elever och bör delas upp i ett mer krävande humanistiskt program och ett mer allmänt teoretiskt program.") under punkt 8 i det föreslagna skolprogrammet stryks.

Agneta Berliner, Roger Haddad och Carl-Henrik Blom hade i motion S33 yrkat:

- 1. att** punkt 8 i det föreslagna skolprogrammet ändras och kompletteras enligt följande: "Dagens kursgymnasium har lett till att många elever på studieförberedande utbildningar väljer bort moderna språk till förmån för kurser av lättare art. Kursgymnasiet ska därför ersättas av tydliga studieförberedande program. Programmen ska avslutas med en studentexamen som ersätter begreppet allmän högskolebehörighet. För att ta ut gymnasieexamen ska kravet vara att eleverna har minst godkänt betyg i kärnämnen och programmets karaktärsämnen inom ramen för dagens krav på 90 % godkända betyg av samtliga kurser. Tiden för ämnen som."

Ola Karlsson hade i motion S34 yrkat:

- 1. att** landsmötet uttalar att folkpartiet liberalerna vill ta bort behörighetskraven för att söka in till gymnasiet.
- 2. att** att landsmötet uttalar att folkpartiet liberalerna motsätter sig principen om kärnämnen i grundskolan.

Agneta Berliner, Ulf Larsson och Roger Haddad m fl hade i motion S35 yrkat:

- 1. att** första stycket under punkt 9 i det föreslagna skolprogrammet ändras enligt följande; "Förkunskapskraven till olika gymnasieutbildningar måste kunna variera. För tillträde till studieförberedande utbildningar bör det krävas lägst godkänt betyg i fler ämnen än idag; dvs i såväl kärnämnen som karaktärsämnen. För vissa program kan även väl godkänt krävas för tillträde, t ex i matematik för den som söker till naturvetenskapliga programmet."

Jan Jönsson hade i motion S36 yrkat:

- 1. att** sista delen i punkt 9 "och dessutom väl godkänt i matematik för tillträde till naturvetarprogrammet." stryks.

Partistyrelsen hade yrkat:

- 1. att** motion S25 anses besvarad.
- 2. att** motion S26 anses besvarad.
- 3. att** motion S27 yrkande 2 och 3 avslås.
- 4. att** programpunkt 5 bifalles.
- 5. att** motion S29 anses besvarad.
- 6. att** programpunkt 6 får följande lydelse:
"6. Satsa på yrkesutbildningarna
Elever som är praktiskt begåvade ska erbjudas tvååriga och treåriga yrkesutbildningar som avslutas med en yrkesexamen. Tiden för fördjupning i yrkesämnen ska öka för att utbildningarna ska ge gedigna yrkeskunskaper. Elever med yrkesexamen ska därutöver ges möjlighet att läsa in högskolebehörighet, motsvarande studentexamen."
- 7. att** programpunkt 7 bifalles.
- 8. att** motion S30 avslås.
- 9. att** motion S31 anses besvarad.

- 10. att** motion S32 anses besvarad.
- 11. att** motion S19, yrkande 3 anses besvarad.
- 12. att** programpunkt 8 får följande lydelse:
”8. Avskaffa kursgymnasiet – inför tydliga studieförberedande utbildningar
Dagens kursgymnasium har lett till att många elever på studieförberedande utbildningar väljer bort moderna språk till förmån för kurser av lättare art.
Kursgymnasiet ska därför ersättas av tydliga studieförberedande linjer. Linjerna ska avslutas med en studentexamen som ersätter begreppet allmän högskolebehörighet.
Tiden för ämnen som svenska, moderna språk, historia och matematik ska öka.
Därutöver ska en fyraårig teknisk linje införas som avslutas med en gymnasieingenjörsexamen.”
- 13. att** motion S33 anses besvarad.
- 14. att** motion S34 avslås.
- 15. att** motion S35 anses besvarad.
- 16. att** motion S36 anses besvarad.
- 17. att** programpunkt 9 får följande lydelse:
”9. Höj förkunskapskraven
Förkunskapskraven till olika gymnasieutbildningar måste kunna variera. För tillträde till studieförberedande utbildningar bör det krävas lägst godkänt i fler ämnen än i dag och i vissa fall väl godkänt.
Även högskolan måste skicka en tydlig signal till eleverna om vilka ämnen som är viktiga. Den kravsänkning som skett på senare år för att kunna registrera in fler studenter på högskolan är inte acceptabel. Kravet för allmän högskolebehörighet, dvs en ny studentexamen, ska vara högre än i dag. Det ska vara möjligt att kräva lägst betyget väl godkänt i matematik och naturvetenskapliga ämnen för tillträde till KTH, Chalmers och andra liknande högskoleutbildningar.”

Utskottet yrkade:

- 18. att** bifalla partistyrelsens yrkande 1-16.
- 19. att** punkt 9 i programförslaget får följande lydelse:
”9. Höj förkunskapskraven
Förkunskapskraven till olika gymnasieutbildningar måste kunna variera. För tillträde till studieförberedande utbildningar bör det krävas lägst godkänt i fler ämnen än i dag och i vissa fall väl godkänt.

Även högskolan måste skicka en tydlig signal till eleverna om vilka ämnen som är viktiga. Den kravsänkning som skett på senare år för att kunna registrera in fler studenter på högskolan är inte acceptabel. Kravet för allmän högskolebehörighet, dvs en ny studentexamen, ska vara högre än i dag. Det ska vara möjligt att kräva lägst betyget väl godkänt i matematik och naturvetenskapliga ämnen för tillträde till tekniska och naturvetenskapliga högskoleutbildningar.”
- 20. att** partistyrelsens yrkande 17 ska anses besvarat.

Roger Haddad yrkade:

- 1. att** motion S25 bifalls.

Monica Brohede Tellström yrkade:

- 1. att** sista meningen i programpunkt 9 ändras till följande lydelse: ”Det ska vara möjligt att kräva lägst betyget väl godkänt i ett eller fler ämnen som är av grundläggande

betydelse för att studenten ska klara av att genomföra sin högskoleutbildning. Vilka ämnen det handlar om kan variera beroende på vilket högskoleprogram det gäller”.

André Haraldsson yrkade:

- 1. att** meningen i programmet punkt 9 ”Det ska vara möjligt att kräva lägst väl godkänt i matematik och naturvetenskapliga ämnen för tillträde till tekniska och naturvetenskapliga högskoleutbildningar” stryks i sin helhet.

Johan Strandberg yrkade:

- 1. att** motion S30 bifalls.

Utskottet yrkade:

- 1. att** ordet ”t.ex.” lägg till i utskottets föreslagna text till programpunkt 9.

Landsmötet beslutade:

- 1. att** avslå Haddads yrkande.
- 2. att** avslå Haraldssons yrkande.
- 3. att** avslå Strandbergs yrkande.
- 4. att** avslå utskottets nya yrkande.
- 5. att** bifalla Brohede Tellströms yrkande.
- 6. att** i övrigt bifalla utskottets yrkanden 18-20.

§158. Programpunkt S10-S12 i skolprogrammet med tillhörande motioner

I debatten yttrade sig Bengt Olsson, Christer Nylander, Ulf Wetterlund, Rolf Thorén, Mats Siljebrand, Brita Edholm, Jonathan Björniden, Tommy Lundkvist, Christian Löwendahl, Jarl Strömbäck, Jan Jönsson, Håkan Lindh, Fatima Nur, Jan Björklund, Ulf Nilsson.

Programgruppen hade i förslaget till skolprogram yrkat:

- 1. att** Punkt 10 ska lyda:
”Höga förväntningar på alla elever
För att tidigt upptäcka eleverna som behöver extra stöd och hjälp måste elevernas kunskapsresultat utvärderas. Många fler elever än i dag kan bli godkända i de viktigaste ämnena om kunskapsmålen görs tydliga, kontrolleras med utvärderingar, kommuniceras med hemmen och stötts med extra insatser där sådana behövs.”
- 2. att** Punkt 11 ska lyda:
”Betyg från sexan
Det nationella betygssystemet ska tidigareläggas till årskurs sex. Det ska vara tillåtet för skolor som så önskar att kunna ge betyg tidigare. För att garantera betygens likvärdighet och kontrollera att alla eleverna har nått skolans mål ska fler nationella prov genomföras. Skriftlig information ska ges till föräldrarna under hela grundskolan hur eleverna utvecklas, såväl kunskapsmässigt som socialt.”
- 3. att** Punkt 12 ska lyda:
”Inför ämnesbetyg på gymnasiet
På gymnasiet ska terminsvisa ämnesbetyg ersätta kursbetygen. Betygsskalan ska innehålla fler steg än idag. Extern examination ska komplettera den undervisande lärarens bedömning vid gymnasiets olika examina. På så sätt införs både en garanti för betygens likvärdighet och skolans kvalitet. Vid antagningen till högskolan ska betygen viktas.”

Ann Molander, Mikael William-Jørgensen och Monica Neptun m fl hade i motion S27 yrk 4 yrkat:

- 1. att** Punkt 12. Stryk meningen med extern examiner. Auktoriserade lärare fixar detta. Nationella prov ska säkerställa att det inte blir betygsinflation. Gärna tillsammans med tätare inspektioner från Skolverket.

Jan Jönsson hade i motion S37 yrkat:

- 1. att** en ny mening tillförs punkt 11 efter tredje meningen enligt följande:
"Kursplaner och betygskriterier ska göras tydligare och lärarna ska erbjudas fortbildning i hur betygssättning går till i ett målstyrt system."

Christian Löwendahl hade i motion S38 yrkat:

- 1. att** betygssättningen i ämnen med nationella prov knyts till skolors och undervisningsgruppers genomsnittliga resultat på dessa prov. Det utdelade genomsnittsbetyget i en undervisningsgrupp måste ligga nära gruppens genomsnittliga resultat på det nationella provet i ämnet. Samma sak bör gälla varje skola som helhet.
- 2. att** utökad stickprovskontroll sker så att rättningen av nationella prov sker efter de normer som fastställts centralt.
- 3. att** betygssättning i ämnen som saknar nationella prov relateras till undervisningsgruppernas genomsnittliga resultat i närliggande ämnen som har nationella prov. Större avvikelser måste motiveras tydligt för att godkännas.

Anita Boström hade i motion S39 yrkat:

- 1. att** Folkpartiet arbetar för att skriftliga prov utarbetas centralt av skolverket, att gälla för elever i samtliga årskurser i skolan så att en rättvis och enhetlig bedömning kan ske i hela Sverige.

Åke Wedin hade i motion S40 yrk 1-3 yrkat:

- 1. att** betyg skall sättas senast i årskurs 3, lämpligen i en 3 gradig skala.
- 2. att** från och med årskurs skall det ges ett fullständigt betyg i 7 steg, och för respektive höstterminsbetyg så skall ett minus eller plus tecken ges till det betyg som motsvarar det gamla betyget B.
- 3. att** tidigare procentuella fördelning skall gälla, 1 – 6 – 24 - 38 – 24 – 6 – 1. Detta om ingen annan bättre vetenskapligt utprovad procentsats finns att tillgå.

Gulnar Kozhabekova hade i motion S41 yrkat:

- 1. att** till punkt 11 skall läggas till två meningar.
Första mening i början av punkt 11 kan vara: "Det nuvarande betygssystemet skall gälla".
- 2. att** Sista meningen av punkt 11 kan låta: "Elever som lämnar grundskolan får ett tillägg till betyg i form av intyg om deras uppförande och hur de fungerade socialt".

Annelie Pierce hade i motion S42 yrk 3 yrkat:

- 1. att** folkpartiet förtydligar och inför betyg från höstterminen årskurs 7, alltså på högstadiet, som vägledande i debatten rörande betyg i skolan.

Jan Jönsson hade i motion S43 yrkat:

- 1. att** andra meningen i punkt 11 "Det ska vara tillåtet för skolor som så önskar att kunna ge betyg tidigare" stryks.

Mats Nilsson hade i motion S44 yrkat:

- 1. att** de två första meningarna i punkt 11 stryks och ersätts med: "Ett nytt betygssystem införs där betygsskalan har tre steg, IG, G och VG".
- 2. att** andra meningen i punkten 12 stryks.

Ulf Wetterlund hade i motion S45 yrkat:

- 1. att** meningen "Betygsskalan skall..." flyttas till en ny programpunkt med rubrik Fler betygssteg i grundskola och gymnasium.
- 2. att** följande förslag till nytt betygssystem ska läggas till eller bifogas denna nya programpunkt.

MVG	Mycket Väl Godkänd	20 p
NMVG	Nästan Mycket Väl Godkänd	19 p
MÖVG	Mycket Över Väl Godkänd	18 p
VÖVG	Väl Över Väl Godkänd	17 p
NÖVG	Något Över Väl Godkänd	16 p
VG	Väl Godkänd	15 p
NVG	Nästan Väl Godkänd	14 p
MÖG	Mycket Över Godkänd	13 p
VÖG	Väl Över Godkänd	12 p
NÖG	Något Över Godkänd	11 p
G	Godkänd	10 p
MTG	Med Tvekan Godkänd	9 p
MVTG	Med Viss Tvekan Godkänd	8 p
MSTG	Med Stor Tvekan Godkänd	7 p
MMSTG	Med Mycket Stor Tvekan Godkänd	6 p
NG	Nästan Godkänd	5 p
MVK	Med Viss Kunskap	4 p
MNMK	Med Något Mera Kunskap	3 p
MNK	Med Någon Kunskap	2 p
NUK	Nästan Utan Kunskap	1 p

Åke Wedin hade i motion S46 yrkat:

- 1. att** betygen med de nuvarande IG – G – VG – MVG skall ersättas av en 7 gradig betygsskala. Varav 2 olika steg skall finnas på ej godkänd.
- 2. att** en likvärdig bedömning i varje ämne och på varje betygssteg skall gälla såväl inom varje kommun som regionalt och i hela landet. Detta skall införas utan tidsspillan.
- 3. att** det inte skall längre få fortgå med dessa orimliga överbetyg på allt för låga kunskapsnivåer på respektive betygsnivå.
- 4. att** en ny punkt införes med följande lydelse: "Det skall införas krav på att en likvärdig bedömning införes i varje ämne på grundskolan. Varje elevs rättighet att söka till en och samma program skall ske på för varje betygssteg likvärdiga kunskaper".

Partistyrelsen hade yrkat:

- 1. att** programpunkt 10 bifalles.
- 2. att** motion S37 anses besvarad.
- 3. att** motion S38 anses besvarad.
- 4. att** motion S39 anses besvarad.
- 5. att** motion S46, yrkande 2, 3 och 4 anses besvarad.

- 6. att** motion S40, yrkande 1 och 2 anses besvarad.
7. att motion S40, yrkande 3 avslås.
8. att motion S41 anses besvarad.
9. att motion S42, yrkande 3 anses besvarad.
10. att motion S43 anses som besvarad.
11. att motion S44 ska anses besvarad.
12. att motion S45 avslås.
13. att motion S46, yrkande 1 anses besvarad.
14. att programpunkt 11 får följande lydelse:

”11. Betyg från sexan

Det nationella betygssystemet ska tidigareläggas till årskurs sex. Det ska vara tillåtet för skolor som så önskar att kunna ge betyg tidigare, dock tidigast från årskurs tre. För att garantera betygens likvärdighet och kontrollera att alla elever har nått skolans mål ska fler nationella prov genomföras. Kursplaner och betygskriterier ska göras tydligare. Skriftlig information ska ges till föräldrarna under hela grundskolan om hur eleverna utvecklas, såväl kunskapsmässigt som socialt.”

- 15. att** motion S27, yrkande 4, anses besvarad.
16. att programpunkt 12 bifalles.

Utskottet yrkade:

- 21. att** bifalla partistyrelsens yrkande 1-13.
22. att punkt 11 i programförslaget får följande lydelse:
”Betyg från sexan

Det nationella betygssystemet ska tidigareläggas till årskurs sex. Det ska vara tillåtet för skolor som så önskar att kunna ge betyg tidigare, dock tidigast från årskurs tre. För att garantera betygens likvärdighet och kontrollera att alla elever har nått skolans mål ska fler nationella prov genomföras. Kursplaner, mål och betygskriterier ska göras tydligare. Skriftlig och muntlig information om hur eleverna når målen ska ges till föräldrarna under grundskolan.”

- 23. att** anse partistyrelsens yrkande 14 besvarat.
24. att bifalla partistyrelsens yrkande 15-16.

Bengt Olsson yrkade i reservation 1 i utskottet:

- 1. att** meningen ”Det ska vara tillåtet för skolor som så önskar att kunna ge betyg tidigare, dock tidigast från årskurs tre” i PS förslag till punkt 11 ska strykas.

Christer Nylander yrkade i reservation 2 i utskottet:

- 1. att** första meningen i punkt 11 ska lyda: ”Det nationella betygssystemet ska tidigareläggas till årskurs tre”, samt att andra meningen därmed ska utgå.

Christian Löwendahl yrkade:

- 1. att** bifalla motion S38.

Christer Nylander, Tommy Lundkvist och Brita Edholm yrkade:

- 1. att** bifalla reservation 2 i utskottet.

Bengt Olsson yrkade:

- 1. att** bifalla reservation 1 i utskottet.

Ulf Wetterlund yrkade:

- 1. att** att följande text läggs till programpunkt 11: ”Betygsskalan ska innehålla fler steg än idag. Denna betygsskala skall ej innehålla betyget IG, icke godkänd”.
- 2. att** att följande text läggs till programpunkt 12, efter mening 2: ”Betygsskalan ska innehålla fler steg än idag. Denna betygsskala skall ej innehålla betyget IG, icke godkänd”.

Landsmötet beslutade:

- 1. att** avslå Löwendahls yrkande.
- 2. att** avslå Nylanders m fl yrkande.
- 3. att** avslå Olssons yrkande.
- 4. att** avslå Wetterlunds båda yrkande.
- 5. att** bifalla utskottets yrkanden.

Reservation

Roger Haddad

Jag reserverar mig mot landsmötets beslut att avslå motion S25 om att avskaffa de s k priv-platserna på gymnasiet. Därmed är det tills vidare möjligt med hjälp av en lucka i skollagen att låta obehöriga elever från grundskolan påbörja en gymnasieutbildning. Denna signal går stick i stäv med vad partiet tycker om IV-programmet.

Reservation

Bengt Olsson

Jag reserverar mig till förmån för att meningen ”Det ska vara tillåtet för skolor som så önskar att kunna ge betyg tidigare, dock tidigast från årskurs tre” i PS förslag till punkt 11, ska strykas.

§159. Bordläggning av resterande ärenden

Landsmötet beslutade:

- 1. att** bordlägga resterande ärenden på dagordningen till senare förhandlingspass.

§160. Ajournering

Landsmötet beslutade:

- 2. att** Ajournera förhandlingarna till kl. 13.45.

Förhandlingarna ajournerades kl. 12.45.

Pass 13, 21/8, kl. 13.45 – 16.00

§161. Förhandlingarna återupptogs av Helene Odenjung kl. 13.45

§162. Dagordning för förhandlingspasset

Landsmötet beslutade:

- 1. att** fastställa dagordningen för förhandlingspasset enligt Helen Odenjungs förslag.

§163. Justerare och rösträknare för förhandlingspasset

Landsmötet beslutade:

- 1. att** utse Abit Dundar, Margareta Karlsson och Ann-Catrine Fogelgren som justerare under förhandlingspasset.
- 2. att** utse Henrik Lindblom, Stefan Landberg, Eva Edwardsson och Sara Svanström som rösträknare under förhandlingspasset.

§164. Anförande av Lars Leijonborg

Lars Leijonborg höll ett anförande om viktiga beslut under landsmötet.

§165. Val av två revisorer varav en auktoriserad, samt två revisorssuppleanter

Valberedningen hade yrkat:

- 1. att** välja Marie Welin och Harald Hagnell till ordinarie revisorer.
- 2. att** välja Kristina Malmnäs och Kenth Skårvik till revisorsersättare.

Landsmötet beslutade:

- 1. att** bifalla valberedningens yrkande.

§166. Val av ordförande och sex ledamöter till dechargeutskottet

Valberedningen hade yrkat:

- 1. att** Välja Anders Bjurström till ordförande i dechargeutskottet.
- 2. att** Välja Ann Catrine Fogelgren, Gösta Frödin, Inger Mathisson, Anna-Kerstin Larsson, Kerstin Weimer och Kjell Westring till ledamöter i dechargeutskottet.

Landsmötet beslutade:

- 1. att** Bifalla valberedningens yrkande.

§167. Ärende 1, 2, 3, 5,6, 7 och 8 från beredningsutskottet

I debatten yttrade sig: Jan Björklund och Bertil Hansson.

Beredningsutskottet yrkade:

- 1. att** landsmötet gör ett uttalande med anledning av detta:
”Den flyktingpolitik som förts under senare år har varit långt ifrån human och rättssäker.
Asylrätten har drastiskt urholkats genom myndigheternas tillämpning av en ständigt glidande praxis, präglad av en allt hårdare hållning. Riksdagsmajoritetens, (socialdemokraternas och moderaternas) avvisning av amnesti för de apatiska flyktingbarnen blev den tragiska kulmen i ett skeende som bekräftade det totala haveriet för den hittills förda flyktingpolitiken. Den i sin väldiga omfattning unika opinionsyttring genom Påskuppropet med de hundratusentals namnunderskrifterna från kyrkor och andra folkrörelser välkomnades av folkpartiet och bör kunna ge folkligt stöd i arbetet för en återupprättad flyktingpolitik som en del av en ny integrationspolitik.”
- 2. att** motion I 5 skall anses besvarad.
- 3. att** ”Integration förutsätter ömsesidig respekt mellan människor” förs in efter rubriken i programförslagets punkt 2.

- 4. att** en ny punkt förs in efter punkten 17 i integrationsprogrammet med följande lydelse:
”Att bekämpa kvinnoförtryck, könsstympning och barnnäktenskap enbart genom straffskärpning räcker inte. Det allra mest effektiva vapnet i kampen mot dessa företeelser är att mobilisera demokratiska krafter inom minoritetsgrupperna. Lärare, läkare och religiösa ledare kan spela en avgörande roll i detta arbete.”
- 5. att** punkt 17 i energiprogrammet får följande lydelse:
”Sedan ett årtionde tillbaka utförs i enlighet med avfallshierarkin en sortering och återvinning av hushållens avfall. För de flesta av dessa utsorterade fraktioner är materialåtervinning det bästa alternativet, men lokala förhållanden skall avgöra hanteringen. I vissa fall är det bättre att använda avfallet till energi eller till och med deponi. Vinsten av materialåtervinning kontra energiutvinning beror också på en kombination av miljönytta och kostnader, exempelvis kan storskalig kompostering med dagens teknik ifrågasättas. Miljölagstiftningen måste alltså ses över för att till skapa ett nytt system för hanteringen av avfall som bygger på en helhetsbedömning av vad som är miljömässigt bra och effektivt. Förbränning av avfall som inte orsakar miljöproblem ska inte beskattas. Avfallsförbränning bör ske i anläggningar för kraftvärmeproduktion, dvs. i anläggningar som utvinnet både elektricitet och värme.”
- 6. att** punkt 15 i energiprogrammet får följande lydelse:
”Våga satsa långsiktigt på förnyelsebara alternativ och använd alltid dessa i första hand dessa för att minska användningen av fossila bränslen
Liberalism är utvecklingsoptimism. Vi ser i den tekniska utvecklingen möjligheter att lösa flera av dagens och morgondagens utsläppsproblem. Genom att stimulera och styra utvecklingen kan vi ersätta slösaktig och smutsig produktion med resurssnålare och renare. Även om förväntningarna på förnyelsebara alternativ varit för hög måste vi våga satsa långsiktigt. Vi vet att genom stimulans av den tekniska utvecklingen och snabbare spridning av ny teknik kan många av utsläppsproblem lösas. Vi måste våga satsa på ny forskning och ta kostnaden initialt för att åstadkomma en hållbar utveckling. Exempelvis bör Sverige satsa på forskning kring solceller och användning av vätgas som energibärare. En ökad användning av förnyelsebara alternativ ska alltid i första hand användas för att minska användningen av fossila bränslen.”
- 7. att** landsmötet uttalar:
”Sverige bör agera internationellt för att bekämpa alla former av politik som bygger på antidemokratiska värderingar så som rasism, antisemitism, extremnationalism, våldsam kommunistisk klasskamp, fascism, och religiös fundamentalism. Dessa ideologiska avarter bör konsekvent fördömas och motarbetas i det internationella samfundet.

Landsmötet beslutade:

- 1. att** bifalla beredningsutskottets yrkanden.

§168. Punkt 13-18 i skolprogrammet med tillhörande motioner.

I debatten yttrade sig: Ulf Nilsson, Britt-Marie Lövgren, Monica Brohede, Tellström, Ulf Wetterlund, Anna-Karin Carstensen, Roger Haddad, Anna Westin, Helena Bargholtz, Anita Boström Halvestad, Solveig Hellqvist, Tim Nilsson, Mats Persson, Borhan Hosseini, Jan Björklund.

Programgruppen hade i förslaget till skolprogram yrkat:

Folkpartiet liberalerna i Vittangi hade i motion S15 yrk 2 yrkat:

- 1. att** en ny punkt inför under "En ny och bättre lärarutbildning":
”Fokus för en fungerande bildningsskola är läraruppdraget och rektorns roll som en pedagogisk ledare.”

Eva-Lena Haag och Lennart Staberg hade i motion S19 yrk 4 yrkat:

- 1. att** texten Återinför tydliga lärarkategorier ersätts med inför tydliga lärarkategorier under punkt 16.

Anneli Pierce hade i motion S42 yrk 6 yrkat:

- 1. att** folkpartiet aktivt och tydligt tar ställning för ett införande av lärarlegitimation inom en snar framtid.

Eva-Lena Haag hade i motion S47 yrkat:

- 1. att** en satsning på ekonomiska resurser i form av massiva insatser för de barn och föräldrar vars tillvaro präglas av problem. Insatser i form av specialpedagoger, barnpsykologer och speciallärare. (ny paragraf i programmet om skolan)
- 2. att** en vilja att satsa på föräldrakringor i samarbete med förskolan där föräldrar med hjälp av sakkunnig ledning kan få stöd och hjälp i samspelet med sina barn. Det skulle få positiva effekter även på förskole- och skolverksamheten. Detta bör framgå i folkpartiets skolpolitiska program.(ny paragraf)

Agneta Berliner, Roger Haddad, Carl-Henrik Blom, m.fl. hade i motion S48 yrkat:

- 1. att** punkt 14 i det föreslagna skolprogrammet kompletteras för att lyda:
”Läraryrket borde vara ett fritt akademiskt yrke, men när andra yrken går mot friare former och arbetstider ökar regleringen av lärarna. Under åren har allt fler påbud och administrativa uppgifter lagts på lärarna. Skolans lärare och rektor ska ha ansvaret för undervisning och hur målen nås. Rektor måste också ges de befogenheter som krävs för att ta fullt ansvar. Lärarnas tid för elever och undervisning ska prioriteras i förhållande till annat arbete. Inför till exempel elevvårdsteam som arbetar operativt med sociala frågor, så att lärarna kan ägna sig åt det pedagogiska uppdraget. Vi måste värna lärarnas professionalism genom att ge dem ökad frihet och realistisk tid att utöva sitt yrke.”

Eva-Lena Haag hade i motion S49 yrkat:

- 1. att** arbeta för att förskolläraernas status höjs, genom en speciell legitimation, där både kunskaper och färdigheter i form av teori och praktik prövas efter genomgången utbildning.

Liberala Kvinnor och Lisbet Enbjerde hade i motion S50 yrkat:

- 1. att** en ny punkt införs under rubriken Höj läraryrkets status:
”Förstatliga lärarna
Lärartjänsterna ska förstatligas så att man får en mer likvärdig skola över landet. Skolan behöver en bättre könsfördelning bland lärarna. Ett förstatligande bör ge ökad status för ett kvinnodominerat yrke. Kommunerna behöver fler behöriga lärare. Lärarna behöver bättre möjlighet till fortbildning. Dessutom bör det ge en bättre fysisk och psykisk skolmiljö för alla som arbetar i skolan och då speciellt kvinnorna.”

Björn Axelsson hade i motion S51 yrkat:

- 1. att** ett tillägg då legitimationen bör vara av tvingande karaktär inom No och So överordnad kommunalnivå, detta för att minska risken för att sparåtgärder drabbar skolans kvalitet enligt resonemanget i motionstexten.

Ulf Larsson hade i motion S53 yrkat:

- 1. att** punkt 16 ersätts med följande lydelse:
”Återinför tydliga lärarkategorier
För att få väl skickade lärare som är trygga i sin profession måste lärarutbildningen göras om. Tydliga lärarkategorier ska återinföras; till exempel förskollärare, lågstadielärare, mellanstadielärare och ämneslärare för högstadiet och gymnasiet. Lågstadielärarutbildningen ska ha ett speciellt fokus på läs-, skriv- och matematikinläring. Ämneslärarna ska ha fil kand-examen i två ämnen enligt vissa förutbestämda kombinationer som motsvaras av tjänster i skolväsendet. Ämneskurserna för lärarstudier ska innehålla didaktiska inslag integrerade i ämneskurserna.”

Ulf Larsson hade i motion S54 yrkat:

- 1. att** punkt 17 ersätts med följande lydelse:
”All lärarutbildning ska baseras på vetenskap och beprövad erfarenhet
Dagens lärarhögskolor bör självklart utsättas för konkurrens.
Examinationsrätt för ämneslärare i matematik/naturorientering/teknik ska ges till alla lärosäten som förutom ämneskompetens också har tillräckligt hög kompetens inom ämnesintegrerad didaktik och metodik. Lärarutbildningsinstitutioner bör i möjligaste mån integreras med ämnesinstitutioner. Lärarutbildning bör ingå i lärosäten med ämnesundervisningen. De lärosäten som ger lärarutbildning ska ges resurser för att också bedriva forskning om skolområdets verkliga problem och utmaningar. Yrkesverksamma lärare bör uppmuntras att bli forskare.”

Fredrik Johansson hade i motion S55 yrkat:

- 1. att** andra meningen i punkt 17, programförslag skola, ges följande lydelse:
”Rätten att utexaminera ämneslärare i teknik och naturvetenskap ges till lärosäten med sådana vetenskapsområden”.

Jan Jönsson hade i motion S56 yrkat:

- 1. att** sista meningen i punkt 17 stryks.

Gulnar Kozhabekova hade i motion S57 yrkat:

- 1. att** en ny punkt efter punkt 18 förs in med namnet ”Dessa kurser behövs inom grundskollärarutbildning” och med följande innebörd:
”Alla blivande skollärare måste genomgå fullständiga kurser med följande namn: ’ledarskap’, ’konflikthantering’, ’att sätta betyg/utforma ett prov’ och ’att möta föräldrar och ge dem pedagogiska råd’.”

Sverker Torell hade i motion S58 yrkat:

- 1. att** krav skall ställas att lärarutbildare i pedagogik själv ska undervisa eller senast för något år sedan ska ha undervisat i något ämne på det stadium som lärarutbildarens undervisning avser. Vidare ska lärarutbildare i skolämne äga djupare utbildning i pedagogik än vad som krävs för lärare i de vanliga skolorna.

Anita Boström hade i motion S59 yrkat:

- 1. att** Folkpartiet driver frågan om en statlig utbildning på högskolenivå och examen med legitimation för rektorer och gymnasiechefer inom grundskola respektive gymnasieskola i det svenska skolväsendet. Jag yrkar således på en enhetlig statlig utbildning som leder till examen och legitimation som rektor resp. gymnasiechef.

Ulf Wetterlund hade i motion S60 yrkat:

- 1. att** programpunkt 18 stryks.

Monica Brohede Tellström hade i motion S61 yrkat:

- 1. att** meningarna "Det är för lätt att tillsvidareanställa obehöriga lärare idag. I skollagen ska begränsningar föras in mot möjligheten att överhuvudtaget anställa obehöriga." stryks från punkt 18.

Partistyrelsen hade yrkat:

- 1. att** programpunkt 13 bifalles.
- 2. att** programpunkt 14 bifalles.
- 3. att** motion S47 anses besvarad.
- 4. att** motion S48 anses besvarad.
- 5. att** motion S7, yrkande 8 anses besvarad.
- 6. att** motion S42, yrkande 6 anses besvarad.
- 7. att** motion S49 anses besvarad.
- 8. att** motion S51 anses besvarad.
- 9. att** motion S50 anses besvarad.
- 10. att** motion S53 anses besvarad.
- 11. att** motion S54 anses besvarad.
- 12. att** motion S55 anses besvarad.
- 13. att** motion S56 anses besvarad.
- 14. att** programpunkt 17 ska lyda:
”Dagens lärarhögskolor ska utsättas för konkurrens. Examinationsrätt för lärare skall ges till alla lärosäten uppfyller kraven. Till exempel kan examinationsrätt för lärare inom matematik/naturorientering/teknik även ges till KTH, Chalmers och övriga tekniska universitet. Lärarutbildningen skall integreras mer med ämnesinstitutioner. Lärarutbildning och ämnesutbildning ska ingå i samma lärosäten.”
- 15. att** motion S57 anses besvarad.
- 16. att** motion S58 anses besvarad.
- 17. att** motion S59 anses besvarad.
- 18. att** motion S60 avslås.
- 19. att** motion S61 avslås.
- 20. att** programpunkt 15 bifalles.
- 21. att** motion S15, yrkande 2, anses besvarad.
- 22. att** motion S19, yrkande 4, bifalles.
- 23. att** programpunkt 16 i övrigt bifalles.
- 24. att** programpunkt 18 bifalles.

Paula Röttorp hade i reservation 1 i partistyrelsen yrkat:

- 1. att** en ny mening förs in efter första meningen i programpunkt 15:
”Det ska vara möjligt för lärare som inte genomgått lärarutbildning som genom att under en längre tid väl utövat yrket att erhålla lärarlegitimation”.

Utskottet yrkade:

- 25. att** bifalla partistyrelsens yrkande 1-13.
- 26. att** punkt 17 i programförslaget får följande lydelse:
”Dagens lärarhögskolor ska utsättas för konkurrens. Examinationsrätt för lärare skall ges till alla lärosäten som uppfyller kraven. Till exempel kan examinationsrätt för lärare inom matematik/naturorientering/teknik även ges till tekniska högskolor. Lärarutbildningen skall integreras mer med ämnesinstitutioner. Lärarutbildning och ämnesutbildning ska ingå i samma lärosäten.”
- 27. att** partistyrelsens yrkande 14 ska anses besvarat.
- 28. att** bifalla partistyrelsens yrkande 15-23.
- 29. att** punkt 18 i programförslaget får följande lydelse:
” Fler behöriga lärare.
Det är för lätt att tillsvidareanställa obehöriga lärare i dag. I skollagen ska begränsningar föras in mot möjligheten att överhuvudtaget tillsvidareanställa obehöriga. Obehöriga lärare med ämneskunskaper och erfarenhet ska kunna erhålla lärarlegitimation genom att läsa in pedagogik på högskolan.”
- 30. att** att partistyrelsens yrkande 24 ska anses besvarat.

Rebecca David yrkade i reservation 3 i utskottet:

- 1. att** meningen ”I skollagen ska begränsningar föras in mot möjligheten att överhuvudtaget tillsvidareanställa obehöriga” i PS förslag till punkt 18 ska strykas.

Partistyrelsen yrkade:

- 1. att** sista meningen i punkt 17 ska ändras till
”Ämneskurserna ska kunna vara detsamma för lärarstuderande som för övriga studenter vid universiteten.”

Roger Haddad yrkade:

- 1. att** bifalla motion S48.

Helena Bargholtz yrkade

- 1. att** bifalla motion S50.

Solveig Hellquist yrkade:

- 1. att** landsmötet beslutar att upprätta ett program för förskolan.

Landsmötet beslutade

- 1. att** bifalla partistyrelsens nya yrkande.
2. att avslå Roger Haddads yrkande.
3. att avslå Helena Bargholtz yrkande.
4. att avslå Solveig Hellquists yrkande.
5. att i övrigt bifalla utskottets yrkanden.

§169. Programpunkt 19-23 i skolprogrammet, programpunkt 6 och 8 i jämställdhetsprogrammet, programpunkt 5 i rättsprogrammet samt programpunkt 24 i integrationsprogrammet, med tillhörande motioner.

I debatten yttrade sig: Hanna Olehäll, Barbro Kärrstrand, Åke Wedin, Ulf Nilsson, Britt-Marie Lövgren, Tommy Lundkvist, Iris Bustamante Cortés, Ulf Wetterlund, Linnea Darell.

Programgruppen hade i förslaget till skolprogram yrkat:

- 1. att** Punkt 19 ska lyda:
”Skolan ska präglas av ordning och arbetsro
Skolan ska inte vara värdeneutral utan tydligt ta ställning för demokrati och humanism. Lugn och arbetsro är en förutsättning för lärande. Många skolor har ett sådant arbetsklimat, men det finns alldeles för många tragiska exempel på motsatsen. Det är alltid eleverna som har svårast i skolan som förlorar om det är stökigt på lektionerna.”
- 2. att** Punkt 20 ska lyda:
”Öka lärarnas möjligheter att ingripa
Alla skolor ska ha tydliga ordningsregler som är väl förankrade hos elever, lärare och föräldrar. Lärare som försöker upprätthålla tryggheten i klassrummet ska få ökade befogenheter och samhällets stöd. Som sista åtgärd ska mobbare kunna flyttas.”
- 3. att** Punkt 21 ska lyda:
”Bekämpa skolk
Närvaro på lektionerna är avgörande för att eleverna ska kunna nå läroplanens mål. Ogiltig frånvaro och skolk ska redovisas i elevernas terminsbetyg. Skolk ska anmälas till föräldrarna samma dag.”
- 4. att** Punkt 22 ska lyda:
”Inför en nationell skolinspektion
Granskningen av skolans resultat ska skärpas genom att en nationell skolinspektion införs och att skolverkets roll renodlas. Myndigheten för skolutveckling ska avvecklas.”
- 5. att** Punkt 23 ska lyda:
”Planerna på att lägga ned särskolan måste stoppas.
Alla utvecklingsstörda elever ska även i fortsättningen kunna välja den gemenskap och specialistkompetens som särskolan erbjuder. Naturligtvis är det viktigt att kontakten mellan utvecklingsstörda och icke-utvecklingsstörda elever utvecklas, både i skolan och i resten av samhället, men det får inte ske till priset att de utvecklingsstörda barnen förlorar rätten till en utbildning som är anpassad efter deras behov.”

Programgruppen hade i förslaget till jämställdhetsprogram yrkat:

- 6. att** Punkt 6 ska lyda:
”Öka kunskapen och möjligheterna för flick- och pojkgrupper”.
- 7. att** Punkt 8 ska lyda:
”Inför en lag mot sexuella trakasserier för elever och ge Skolverket i uppdrag att föreslå åtgärder”.

Programgruppen hade i förslaget till rättsprogram yrkat:

- 8. att** Punkt 5 ska lyda:
”Tydliga åtgärder mot mobbning och skolk i skolan.
Samtliga landets skolor ska ha en handlingsplan mot mobbning. Polisanmälan och inkopplande av socialtjänsten ska göras i större utsträckning. Orsaken till upprepade frånvaro ska utredas och följas upp. Vid problem eller missförhållanden i hemmiljön ska snabba insatser ske.”

Programgruppen hade i förslaget till integrationsprogram yrkat:

- 9. att** Punkt 24 ska lyda:
”En trygghetsgaranti i skolan
En skola som garanterar eleverna en trygg arbetsmiljö är avgörande för kampen mot utanförskapet. Utan det kan inte skolans kunskapsförmedlande roll fungera. Därför föreslår vi införandet av en trygghetsgaranti i Sveriges skolor. Skolans huvudman ska ansvara för att denna garanti upprätthålls. Barn som trakasseras verbalt eller fysiskt ska ha rätt till ett substantiellt skadestånd på minst fem basbelopp.”

Styrelsen för Folkpartiet liberalerna Uppsala län hade i motion S1 yrk 4 och 5 yrkat:

- 1. att** till slutet av stycket under punkt 19 i programförslaget om skola läggs följande mening:
”Därför är det viktigt att arbetet med skolans mål om normer och värden ges stort utrymme i undervisningen.”
- 2. att** punkt 23 i programförslaget om skola ersätts i sin helhet med följande:
”Planerna på att lägga ned särskolan måste stoppas
Barn och ungdomar med en utvecklingsstörning ska även i fortsättningen kunna välja den gemenskap och specialistkompetens som särskolan erbjuder. Naturligtvis är det viktigt att kontakten mellan elever med eller utan funktionshinder utvecklas, både i skolan och i resten av samhället, men det får inte ske till priset att barn med en utvecklingsstörning förlorar rätten till en utbildning som är anpassad efter deras behov.”

Anneli Pierce hade i motion S42 yrk 7 och 8 yrkat:

- 1. att** folkpartiet verkar för att fortbildning och utvärdering blir ett ständigt återkommande inslag i organiseringen och utvecklingen av skolor i Sverige. Att införa kontroll och krav är den enkla lösningen på skolornas problem. Vi måste bli delaktiga.
- 2. att** Tillägg i skolpolitiska programmet - att skolans förändringsarbete börjar med att skolpersonal samlas kontinuerligt under läsåret för att diskutera läget i skolan, elevprestationer och skolans inriktning, problematik och förbättring

Ulf Wetterlund hade i motion S62 yrkat:

- 1. att** programpunkt nummer 19 och 20 skrivs ihop.
- 2. att** meningen ”Lärare som försöker...” skrivs om till ”Lärare ska få ökade befogenheter och samhällets stöd för att upprätthålla tryggheten i klassrummet.”
- 3. att** sista meningen i programpunkt nummer 20 utgår. Kan ingå i en ny programpunkt som handlar om mobbing.

Sverker Torell hade i motion S63 yrkat:

- 1. att** följande tillägg punkt 20:
”Mobbarens beteende är en stark varningssignal. Han/hon är på en farlig väg, som kan leda till katastrofala följder för mobbaren själv och stora skador och kostnader för samhället. Det kan vara inledningen till en kriminell karriär. Stor omsorg måste läggas på att få mobbaren in på förnuftigare banor. Mobbaren själv är ofta ett mobbningsoffer från början. Ingen föds kriminell. Att bara flytta mobbaren till ny miljö och tro att allt ordnar sig är oftast ofruktbart.”

Gulnar Kozhabekova hade i motion S64 yrkat:

- 1. att** ändra namn på punkt 20 till: "Ge skolan och lärarna möjligheter att skapa arbetsro och trygghet på skolan."

- 2. att** sista meningen i punkt 20 "Som sista åtgärd..." skall strykas och skrivs om som:
"Mobbare och andra elever som bryter mot skolans regler skall kunna flyttas till en särskild skola för mobbare utan föräldrarnas samtycke".

Hanna Olehäll hade i motion S65 yrkat:

- 1. att** alla skolor åläggs att införa åtgärdsprogram mot mobbning med dokumenterad effekt. Obeprovade åtgärdsprojekt mot mobbning ska tillåtas endast om effekten utvärderas.
- 2. att** kunskap om framgångsrika åtgärdsprogram mot mobbning snarast sprids till alla skolor.
- 3. att** skolans åtgärdsprogram mot mobbning måste uppfylla följande principer för att få användas:
- Skolan ska ta moralisk ställning mot mobbningen.
 - Mobboffret ska inte åläggas att göra eftergifter gentemot mobbarna i utbyte mot att mobbningen upphör.
- 4. att** alla skolor åläggs att regelbundet undersöka mobbningens förekomst och effekten av skolans åtgärdsprogram.
- 5. att** alla skolor för barn åläggs att ha rastvakter.
- 6. att** det ska ingå i varje klassföreståndares tjänst att regelbundet föra samtal med eleverna om mobbningsfrågor.
- 7. att** det inrättas en professionell utbildning för kamratstödjare i skolan.
- 8. att** professionellt utbildade kamratstödjare ska anställas på alla skolor för barn.
- 9. att** skolan ska vara skyldig att avlägsna mobbare, om mobbningen inte har kunnat lösas på annat sätt.
- 10. att** det anordnas en särskild skolgång, utanför skollokalerna, för mobbare i grundskolan som vägrar att bättra sig.
- 11. att** lagen om skolplikt ska ändras, så att det tydligt framgår att elever som kränks i skolan inte är skyldiga att infinna sig på skolans område.
- 12. att** skolan ska vara ålagd att tillhandahålla undervisning för elever som på grund av kränkningar inte infinner sig där.

Jan Jönsson hade i motion S66 yrkat:

- 1. att** punkt 21 tillförs en mening enligt följande:
- 2. att** "Föräldrar som inte förmår att få iväg sina skolpliktiga barn till skolan ska erbjudas och vara skyldiga att ta emot professionell handledning."

Åke Wedin hade i motion S67 yrkat:

- 1. att** ordnings- och uppförandebetygen skall återinföras senast i och med årskurs 3.
- 2. att** redovisning skall ske både för giltig och ogiltig frånvaro från och med årskurs 3.
- 3. att** i slutbetyget från grundskolan skall det läsårets frånvaro redovisas. Om särskilda skäl föreligger skall en tidigare årskurs frånvaro medtagas.
- 4. att** ordnings- och uppförandebetygen skall gälla även i gymnasieskolan.
- 5. att** för gymnasiet skall gälla att giltig och ogiltig frånvaro redovisas vid varje termin och läsår.

Gabriel Romanus, Solveig Hellquist och Linnéa Darell hade i motion S68 yrkat:

- 1. att** ett avsnitt om vikten av samarbete med hemmen införs i skolprogrammet
- 2. att** folkpartiet verkar för att kunskap om och träning i samarbete med hemmen finns med i all lärarutbildning och att de lärare som redan är utbildade får fortbildning om vikten av samarbete med hemmen.

- 3. att** landsmötet ställer sig bakom ett program för skolans alkohol- och drogförebyggande arbete enligt de riktlinjer som anges i motionen.

Axel Darvik hade i motion S69 yrkat:

- 1. att** skolprogrammet ska få en ny punkt om att värna friskolornas frihet vad gäller deras självständiga ställning, utvärderingsmetodik och pedagogik. Programmet ska även förses med ett lämpligt avsnitt som behandlar detta ämne.

Mia Strand hade i motion S70 yrkat:

- 1. att** orden "utvecklingsstörda" och "icke-utvecklingsstörda" under rubriken 11. Rädda särskolan, sidan 19-20, byts ut till följande ord: "funktionshindrade" och "icke-funktionshindrade".

Styrelsen för Folkpartiet liberalerna i Kungsbacka, Ulrika Landergren, Yvonne Jandréus och Bengt Carlefall hade i motion J19 yrk 3 yrkat:

- 1. att** lag mot sexuella trakasserier ska gälla alla människor.

Johan Richter hade i motion J30 yrkat:

- 1. att** punkt 6 i jämställdhetsprogrammet ska lyda:
"Könsuppdelade grupper förekommer ibland i den svenska skolan. Många har menat att det kan bidra till såväl ökad jämställdhet som bättre inlärning och att könsuppdelade grupper därför borde tillämpas mer allmänt. En noggrann utvärdering bör utföras för att kontrollera dessa påståenden. Ifall de stämmer kan könsuppdelade grupper tillämpas i större omfattning."

Charlotta Söderberg hade i motion J31 yrkat:

- 1. att** punkt 6 i jämställdhetsprogrammet ska lyda:
"Öka kunskapen om och möjligheterna för diskussioner och undervisning i mindre grupper."

Styrelsen för Folkpartiet liberalerna i Kungsbacka, Stig Löf, Hans-Åke Fryklund, m.fl. hade i motion R2 yrk 7 yrkat:

- 1. att** punkt 5 i rättsprogrammet i slutet kompletteras med följande text:
"Om det betraktas som nödvändigt bör i första hand mobbare snarare än mobbningsoffer tvingas att byta skola. Ökat stöd bör också ges till mobbningsoffer också utanför skolmiljön."

Hanna Olehäll hade i motion R23 yrk 4-8 yrkat:

- 1. att** det ska förtydligas i lag vilka åtgärder skolan är ålagd att vidta för att förebygga, upptäcka och stoppa kränkningar. Skolans huvudman ska bli skadeståndsskyldig gentemot offren om dessa åtgärder inte vidtagits.
- 2. att** staten ska bli skadeståndsansvarig gentemot offret, då skolan trots fullgjorda åtaganden inte lyckats stoppa kränkningar.
- 3. att** åklagaren ska vara ålagd att driva skadeståndsprocesser som brottmål, när det finns fog för att systematiska kränkningar, eller något annat allvarligt brott, har begåtts. Brottmål ska gälla när åklagaren bedömer att förövarens föräldrar är skadeståndsskyldiga gentemot offret; liksom när åklagaren bedömer att skolan inte uppfyllt sina åtaganden för att förhindra kränkningar.

- 4. att** alla brottsoffer ska få samma skadeståndsbelopp, oavsett förövarens ålder eller mognad. Om förövaren får reducerat skadestånd av någon sådan anledning ska brottsoffret kompenseras fullt ut för skadeståndsbortfallet.
- 5. att** mobbning ska innefattas i lagen om grov fridskränkning, genom att
- kravet på att brottet ska ha begåtts av närstående slopas
 - alla typer av brott ska kunna ingå i grov fridskränkning.

Partistyrelsen hade yrkat:

- 1. att** motion S62, yrkande 1 och 2 anses besvarad.
- 2. att** motion S63 anses besvarad.
- 3. att** motion S64 anses besvarad.
- 4. att** motion S65 anses besvarad.
- 5. att** motion S62, yrkande 3 bifalls.
- 6. att** mellan programpunkt 20 och 21 skriva in följande programpunkt:
”Stoppa mobbningen i skolan
Mobbning är ett av de värsta uttrycken för bristande respekt för andra människor. Det är viktigt att alla i skolan tydligt visa att mobbning aldrig kommer att accepteras. Alla skolor ska ha en fungerande handlingsplan mot mobbning. Som sista åtgärd ska en mobbare kunna flyttas.”
- 7. att** meningen ”Som sista åtgärd ska en mobbare kunna flyttas” läggs till i slutet av programpunkt 5 i det rättspolitiska programmet.
- 8. att** motion R2 yrkande 7 anses besvarad.
- 9. att** i övrigt bifalla programpunkt 5 i det rättspolitiska programmet.
- 10. att** motion S66 anses besvarad.
- 11. att** motion S67 anses besvarad.
- 12. att** programpunkt 24 i integrationsprogrammet får följande lydelse:
”Trygghet och arbetsro i skolan
Lugn och arbetsro är en förutsättning för lärande. Många skolor har ett sådant arbetsklimat, men det finns alldeles för många tragiska exempel på motsatsen. Det är alltid eleverna som har det svårast som förlorar om det är stökigt under lektionerna. Lärare och rektorer måste därför få de befogenheter som krävs för att skapa trygget på våra skolor.”
- 13. att** motion R23 yrkande 4-8 anses besvarade.
- 14. att** motion S1, yrkande 4 anses besvarad.
- 15. att** programpunkt 19 bifalles.
- 16. att** programpunkt i övrigt 20 bifalles.
- 17. att** programpunkt 21 bifalles.
- 18. att** programpunkt 22 bifalles.
- 19. att** motion S68, yrkande 1 bifalles.
- 20. att** en ny programpunkt införs i med följande lydelse:
”Förstärkt föräldramedverkan
Föräldrarnas engagemang är en tillgång för skolorna. Föräldrarna har rätt att få kontinuerlig information om elevernas kunskapsmässiga och sociala utveckling i skolan.”
- 21. att** motion S68, yrkande 2 och 3 anses besvarad.
- 22. att** motion J19 yrkande 3 anses besvarad.
- 23. att** programpunkt 8 i jämställdhetsprogrammet ändras till:
”Lagen om sexuella trakasserier ska också gälla i skolan”
- 24. att** motion J30 anses besvarad.
- 25. att** motion J31 anses besvarad.

- 26. att** programpunkt 6 i jämställdhetsprogrammet bifalles.
- 27. att** motion S69 anses besvarad.
- 28. att** en ny programpunkt införs i skolprogrammet med följande lydelse:
”Värna valfriheten
Rätten att välja skola och förekomsten av friskolor ökar valfriheten, erbjuder den kommunala skolan sund konkurrens och ger fler utvecklingsmöjligheter för lärare och rektorer. Nya undervisningssätt utvecklas och föräldrarna blir mera delaktiga och engagerade i skolan. Mångfalden av pedagogiska inriktningar berikar skolväsendet.”
- 29. att** motion S42, yrkande 7 och 8 anses besvarad.
- 30. att** motion S70 avslås.
- 31. att** motion S1, yrkande 5 anses besvarad.
- 32. att** programpunkt 23 får följande lydelse:
”Planerna på att lägga ned särskolan måste stoppas
Alla barn med utvecklingsstörning ska även i fortsättningen kunna välja den gemenskap och specialistkompetens som särskolan erbjuder. Naturligtvis är det viktigt att kontakten mellan barn med och utan utvecklingsstörning utvecklas, både i skolan och i resten av samhället, men det får inte ske till priset av att barnen med utvecklingsstörning förlorar rätten till en utbildning som är anpassad efter deras behov.”

Utskottet yrkade:

- 31. att** bifalla partistyrelsens yrkande 1-14.
- 32. att** andra meningen i punkt 19 får följande lydelse:
”Lugn och arbetsro är en förutsättning för lärande och personlig utveckling”
- 33. att** partistyrelsens yrkande 15 ska anses besvarat.
- 34. att** bifalla partistyrelsens yrkande 16-26.
- 35. att** bifalla motion S69.
- 36. att** partistyrelsens yrkande 27 avslås.
- 37. att** bifalla partistyrelsens yrkande 28-32.

Ingvar Frid yrkade i reservation 4 i utskottet:

- 1. att** bifalla motion S62, yrkande 1.

Agneta Berliner yrkade:

- 1. att** att punkt 20 i programförslaget ska lyda:
”Öka rektors och lärarnas möjligheter att ingripa.
Alla skolor ska ha tydliga ordningsregler som är väl förankrade hos elever, lärare och föräldrar. Lärare som försöker upprätthålla tryggheten i klassrummet ska få ökade befogenheter och samhällets stöd. Rektor ska ges de befogenheter som krävs för att ta fullt ansvar för sin skola.”

Iris Bustamante Cortés yrkade:

- 1. att** sista meningen i punkt 20 stryks.

Ulf Wetterlund yrkade:

- 1. att** bifalla reservation 4 i skolutskottet.

Tommy Lundkvist yrkade:

- 1. att** följande text ska läggas till punkt 19:
”Betyg ska införas i ordning och uppförande.”

Åke Wedin yrkade:

- 1. att** bifalla motion S67.

Hanna Olehäll yrkade:

- 1. att** bifalla motion S65 yrk 1.
2. att bifalla motion S65 yrk 9.
3. att bifalla motion S23 yrk 4.

Linnea Darell yrkade:

- 1. att** Punkt 40 i det rättspolitiska programmet också skrivs in i skolprogrammet.

Landsmötet beslutade:

- 1. att** avslå Agneta Berliners yrkande.
2. att avslå Iris Bustamante Cortés yrkande.
3. att avslå Ulf Wetterlunds yrkande.
4. att avslå Hanna Olehälls yrkanden.
5. att avslå Åke Wedins yrkande.
6. att avslå Tommy Lundkvists yrkande.
7. att bifalla utskottets yrkanden.

§170. Programpunkt 20 i integrationsprogrammet med tillhörande motioner.

I debatten yttrade sig: Ulf Nilsson, Christian Löwendahl, Jan Björklund och Tove af Geijerstam.

Programgruppen hade i förslaget till integrationsprogram yrkat:

- 1. att** Punkt 20 ska lyda:
”Ett nytt ämne i en skola för tolerans
Ett nytt obligatoriskt ämne ska införas i grundskolans läroplan: tolerans och livsåskådningar. Ämnet ska ersätta nuvarande religionsundervisning och ges från första årskurs. I det nya ämnet ska det demokratiska och toleranta samhällets värdegrund diskuteras samt en allsidig undervisning i olika religioner och livsåskådningar ges. För att garantera att barn som går i konfessionella fria skolor får en bra undervisning i detta ämne ska externa lärare från den kommunala skolan undervisa i detsamma. Samtidigt vill vi att de kommunala skolorna ska anstränga sig för att underlätta för alla barn att praktisera sin religion eller tro utan att komma i konflikt med själva undervisningen.”

Christian Löwendahl hade i motion S71 yrkat:

- 1. att** undervisningen i svenska skolor ska förhålla sig neutral mellan olika religiösa och icke-religiösa livsåskådningar och att detta särskilt ska kontrolleras.
2. att skolor som efter kontroll trots varningar bryter mot neutraliteten ska fråntas skolpeng och rätten att bedriva obligatorisk skolundervisning.

Lars Johansson, Sakine Bahceci och Olov Lindquist hade i motion II yrk 5 yrkat:

- 1. att** landsmötet förtydligar punkten 20 i förslaget till integrationsprogram i enlighet med vad som ovan anförts.

Ana Maria Narti hade i motion I2 yrk 9 yrkat:

- 1. att** punkten 20 om ett nytt ämne i skolan - tolerans och livsåskådning – avslås.

Liberala ungdomsförbundet, förbundsstyrelsen hade i motion I4 yrk 3 yrkat:

- 1. att** punkt 20 avslås.

Lars-Eric Gustafson hade i motion I25 yrk 10-11 yrkat:

- 1. att** de två sista meningarna i punkt 20 strykes.
2. att punkt 19 och 20 skall tillhöra den nya rubriken "Värdegrund".

Åke Wredén, Cecilia Wikström, Esse Petersson m.fl. hade i motion I61 yrkat:

- 1. att** landsmötet, med avslag på arbetsgruppens punkt 20, ersätter denna med följande:
”Skolans undervisning i historia, religionskunskap och samhällskunskap skall förbättras och kontrollen av att skolorna sköter dessa ämnen väl skall skärpas.”

Mohammad Noori, Fredrik Hjelmqvist, Maryam Barkadehi, m.fl. hade i motion S62 yrkat:

- 1. att** punkten 20 i programgruppens förslag (integration) om ett nytt ämne i skolan - tolerans och livsåskådning - avslås och ersätts med följande text:
”Religionsfriheten som grundsten av mänskliga rättigheter beaktas och undervisning av religion sker på ett neutralt sätt, ingen religion presenteras som bättre än övriga.”
2. att Landsmötet medger att:
”- Varken religiös indoktrinering eller ateistisk hatpropaganda kan accepteras i en demokratisk skola
- Skolverket bör ofta genomföra oanmälda kontrollbesök i konfessionella skolor;
- Eleverna på kommunala eller fria skolor får inte bli offer för segregation, varje skola skall så långt möjligt se till att olika folkgrupper är representerade i klasserna.
- En grundförutsättning för att över huvudtaget starta en friskola bör vara att den ledande ansvariga har genomgått svensk rektorsutbildning;
- Rätten att bära religiösa symboler ska gälla också i skolan, så länge de inte direkt försvårar undervisningen, t.ex. genom att dölja elevens eller lärarens ansikte.”

Charlotta Söderberg hade i motion J27 yrkat:

- 1. att** en punkt läggs till i jämställdhetsprogrammet med följande lydelse.
2. att "Skapa incitament och möjligheter för universitet och högskolor att erbjuda barnomsorg för studerande och personal".

Sven Jägervall hade i motion J35 yrk 2 yrkat:

- 1. att** följande programpunkt tillföres efter punkt19:
”Kommun skall vara skyldig att erbjuda förskola på kvällar, nätter och helger.”

Partistyrelsen hade yrkat:

- 1. att** motion S71 anses besvarad.
2. att punkt 20 i integrationsprogrammet får följande lydelse:
”20. Skolan ska ta ställning för tolerans. Tolerans, förståelse för olikhet och respekt för andra ska präglade skolans vardag. Skolan ska inte vara värdeneutral, utan tydligt ta ställning för grundläggande humanistiska och demokratiska värderingar. Religionsundervisningen ska ge grundläggande kunskap om alla religioner och livsåskådningar. Alla trosuppfattningar ska behandlas med saklighet och respekt. För

att garantera att alla skolor, både konfessionella och icke-konfessionella, följer läroplanen ska en särskild nationell skolinspektion skapas.”

- 3. att** motion I1 yrkande 5 anses besvarat.
- 4. att** motion I3 yrkande 12 anses besvarat.
- 5. att** motion I2 yrkande 9 anses besvarat.
- 6. att** motion I4 yrkande 3 anses besvarat.
- 7. att** motion I25 yrkande 10-11 anses besvarade.
- 8. att** motion I61 anses besvarad.
- 9. att** motion I62 anses besvarad.
- 10. att** motion J27 anses besvarad.
- 11. att** motion J35 yrkande 2 avslås.

Utskottet yrkade:

- 38. att** bifalla partistyrelsens yrkande 1-11.

Christian Löwendahl yrkade:

- 1. att** bifall motion S71.
- 2. att** folkpartiet liberalerna ska verka för att Europakonventionens tilläggsprotokoll 1:2 1952 stryks ur svensk lagstiftning.
- 3. att** landsmötet uttalar att föräldrars önskemål aldrig kan tillåtas hindra elevers kunskapsinhämtning inom läroplanen.

Tove af Geijerstam yrkade:

- 1. att** bifalla motion J35 med ändringen ”vara skyldiga att” stryks och ordet ”förskola” byts ut mot ”barnomsorg”.

Landsmötet beslutade:

- 1. att** avslå Christian Löwendahls yrkande.
- 2. att** bifalla Tove af Geijerstams yrkande.
- 3. att** i övrigt bifalla utskottets yrkande.

§171. Motionerna V46-V48.

I debatten yttrade sig: Maria Wallhager, Stefan Saläng, Bo Könberg, Gabriel Romanus, Lars Tysklind, Esse Pettersson, Gösta Frödin och Karin Melin.

Stefan Saläng hade i motion V46 yrkat:

- 1. att** anta nya riktlinjer för en liberal reformagenda för tandvården enligt motionens förslag.

Claes Sundqvist hade i motion V47 yrkat:

- 1. att** tandvårdstaxan blir föremål för en genomgripande sänkning.
- 2. att** efterlevnaden av landstingens skyldighet att för äldre i särskilt boende får avgiftsfria besök hos tandvårdspersonalen.

Suzanne Lettestad hade i motion V48 yrkat:

- 1. att** partiet beslutar införa en ny programpunkt i förslaget om vård, under rubriken tandvård, som första stycke med följande lydelse: ”En anpassning till modernare teknologi inom tandvården krävs för att minimera hälsorisker, förkorta

behandlingstider och för att minska samhällets och patientgruppens kostnader för tandvården på sikt.”

Partistyrelsen hade yrkat:

87. att motion V46 yrkande 1 anses besvarad.

88. att motion V46 yrkande 2 anses besvarad.

89. att motion V46 yrkande 3 avslås.

90. att motion V46 yrkande 4 anses besvarad.

91. att motion V46 yrkande 5 anses besvarad.

92. att motion V47 anses besvarad.

93. att motion V48 avslås.

94. att följande nya punkter läggs till:

”Tandvård

Tandvårdsstödet skall läggas om, för större effektivitet, lägre självrisk och en stimulans för abonnemangstandvård där patienten betalar en fast årlig avgift. Staten skall därför ge en ekonomisk stimulans till alla patienter som byter till abonnemangstandvård.

Ett av huvudsyftena med abonnemangstandvård är att stimulera såväl patient som tandläkare till förebyggande insatser för god tandhälsa, och att hejda utvecklingen av allt större sociala skillnader i tandhälsa.

Det skall gå att välja mellan abonnemang på bara bastandvården och ett abonnemang som omfattar även protetik. Abonnemangets kostnad blir beroende av ålder och av tandstatus när det tecknas. Att privata vårdgivare erbjuder abonnemangstandvård underlättas genom en riskspridning liknande den som sedan tidigare förekommer när privata vårdgivare åtar sig barntandvård för en fast ersättning per patient.

Sänkningen av självrisken vid åtgärdsbaserad taxa kan bara genomföras stegvis, men möjliggörs framförallt av att sjukförsäkringens ekonomi förbättras. Högkostnadsskyddet i tandvården skall förbättras. Självrisken i tandvård skall alltid vara sådan att den motverkar en överkonsumtion av onödiga eller överdrivet kostsamma behandlingar.

Konkurrens och valfrihet mellan olika vårdgivare skall bevaras inom tandvården.”

Utskottet yrkade:

36. att bifalla partistyrelsens yrkande 87-94.

Stefan Saläng yrkade:

1. att bifalla motion V46 yrk 3.

2. att punkten om tandvård ska lyda:

”Tandvård

Grundproblemet i svensk tandvård består i att en relativt liten grupp av befolkningen har mycket stora vårdbehov och att många inom denna grupp inte har råd med nödvändig tandvård. Nuvarande högkostnadsskydd behöver därför förbättras. Folkpartiet slår vakt om fritt tandläkarval för patienterna och konkurrens på lika villkor mellan privata och offentliga vårdgivare.”

Landsmötet beslutade:

- 1. att** avslå Stefan Salängs yrkanden.
- 2. att** bifalla utskottets yrkanden.

Reservation

Stefan Saläng

Jag reserverar mig till förmån för bifall för motion V46, yrkande 3, dvs inga ytterligare subventioner för att stimulera abonnemangstandvården innan pågående försök blivit ordentligt utvärderade.

Reservation

Stefan Saläng

”Jag reserverar mig till förmån för att avsnittet om tandvård fått följande lydelse:

”Tandvård.

Grundproblemet i svensk tandvård består i att en relativt liten grupp av befolkningen har mycket stora vårdbehov och att många inom denna grupp inte har råd med nödvändig tandvård. Nuvarande högkostnadsskydd behöver därför förbättras.

Folkpartiet slår vakt om fritt tandläkarval för patienterna och konkurrens på lika villkor mellan privata och offentliga vårdgivare.”

§172. Övrigt, motionerna V49-V56, R12 och R28

I debatten yttrade sig: Bo Könberg, Maria Wallhager, Esse Petersson, Birgitta Rydberg, Lennart Rohdin, Mats-Ola Rödén, Britt-Marie Norelius, Johan Falkman, Frida Johansson Metso, Bodil Ericsson, Per Olsson och Ulf Nilsson.

Stefan Björk, Tobias Krantz och Boel Andersson Gäre hade i motion V49 yrkat:

- 1. att** landsmötet tar ställning för vikten av att förslag och beslut analyseras ur ett barnperspektiv, exempelvis i form av en "barnschecklista", i enlighet med vad som anförs i motionen.

Erik Lundström hade i motion V50 yrkat:

- 1. att** landsmötet uppdrar åt partistyrelsen att arbeta in ett stycke om alternativa behandlingsmetoder i vårdprogrammet, i enlighet med motionens anda.

Tommy Lundkvist hade i motion V51 yrkat:

- 1. att** landsmötet uttalar som ny punkt att alla som vill donera sina organ när de avlidit får kryssa i detta i speciell ruta på deklarationsblanketten att denna ruta återkommer på deklarationsblanketten var 10:e år.

Liberala ungdomsförbundet, förbundsstyrelsen hade i motion V52 yrkat:

- 1. att** ett nytt stycke läggs till sist i vårdprogrammet med lydelsen:
- 2. att** ”Den svenska narkotikapolitiken måste förbli restriktiv. Dock bör vi erkänna de problem som finns idag. Som komplement till redan föreslagna åtgärder mot missbruket bör så kallade sprutbytesprogram införas i den svenska missbruksvården för att skapa kontakt med Sveriges tyngsta missbrukare och förhindra spridningen av HIV/AIDS.”

Axel Darvik hade i motion V53 yrkat:

- 1. att** i vårdprogrammet föra in en ny punkt om att aktiv dödshjälp skall göras tillåtet i Sverige och att en utredning ska tillsättas för att se över hur detta ska bli möjligt.

Kerstin Heinemann hade i motion V54 yrkat:

- 1. att** landsmötet beslutar att partiet, innan valet 2006, tar fram ett program för non-profit sektorns villkor.
- 2. att** landsmötet beslutar att Folkpartiet liberalerna i riksdagen ska driva frågan om en översyn av non-profit sektorns villkor i allmänhet och inom vård och omsorg i synnerhet.

Håkan Borg hade i motion V55 yrkat:

- 1. att** i anslutning till punkt 7 att folkpartiet kräver, att ortoped, som på heltid arbetar med höft- och knäledskirurgi utför minst 200 operationer per år.

Carl B Hamilton hade i motion V56 yrkat:

- 1. att** punktavsnittet i vårdprogrammet kompletteras med ett avsnitt som besvarar frågorna om programmets förverkligande inom existerande budgetrestriktioner och samhällsekonomi. Närmare anvisningar krävs om principer och 'tak-konstruktioner' i offentliga budgetar och om den ekonomiska styrningen av den verksamhet som gruppen vill förverkliga.

Per Johansson, Rolf Bromme, Rose-Marie Fihn, m.fl. hade i motion R12 yrkat:

- 1. att** landsmötet beslutar ändra texten i punkt 32 till:
- 2. att** "Kvalitetsarbetet och tillsynen måste förbättras inom all missbrukarvård, såväl den som sker hos SIS som den som har andra former. Verksamheter som motverkar narkotikapolitiken och brottsbekämpningen ska inte få fortsätta, vilket betyder att utdelningen av sprutor till injektionsmissbrukare ska upphöra, och ersättas av verkningsfulla vårdåtgärder. Tillsyn av institutionsvård och öppen vård ska ske oftare än i dag, denna tillsyn ska vara oberoende, med Socialstyrelsen som ansvarig myndighet, och resultaten ska alltid sammanställas och redovisas."

Per Olsson hade i motion R28 yrkat:

- 1. att** landmötet gör ett uttalande om att inrättandet av "lågtröskelboenden" för missbrukande kvinnor och män är en viktig liberal fråga inom politikområdet rättspolitik.

Partistyrelsen hade yrkat:

- 95. att** motion V49 anses besvarad med vad partistyrelsen har anfört.
- 96. att** motion V50 avslås.
- 97. att** motion V51 anses besvarad.
- 98. att** en ny punkt införs efter punkt 22, med lydelsen:
"Sprututbyte
Den svenska narkotikapolitiken måste förbli restriktiv. Som komplement till andra åtgärder som folkpartiet föreslagit mot missbruket skall de sjukvårdshuvudmän som så önskar kunna införa sprututbytesprogram, för att skapa kontakt med Sveriges tyngsta missbrukare och förhindra spridningen av hiv/aids."
- 99. att** motion V52 med detta anses besvarad.
- 100. att** motion R12 avslås.
- 101. att** motion R28 anses besvarad.
- 102. att** motion V53 avslås.

103. att motion V54 anses besvarad.

104. att motion V55 avslås.

105. att motion V56 anses besvarad med vad partistyrelsen har anfört.

I reservation 2 i partistyrelsen yrkade Birgitta Rydberg och Ann-Cathrine André:

1. att det ej införs en ny punkt om sprutbyten.

2. att motion V52 avslås.

3. att motion R12 besvaras med följande:

”Omfattande granskning av vetenskapliga studier pekar på att det saknas evidens för att sprutbyten skulle ha effekt när det gäller att minska spridning av HIV i Sverige. Det finns därför inte anledning att detta införs i olika landsting i Sverige. Det är mycket angeläget att kraften i stället ägnas åt ett effektivare gemensamt arbete mellan socialtjänst och sjukvård för att motivera narkomaner till behandling som har evidens. En kombination av medicinska och sociala metoder med ökad användning av metadon och Subutex har vetenskapligt bevisad effekt till skillnad från sprutbyten.”

Utskottet yrkade:

37. att bifalla partistyrelsens yrkande 95-105.

I reservation 5 i utskottet yrkade Esse Petersson, Maria Lundqvist Brömster, Carina Östansjö, Andres Käärik, Håkan Emsgård, Mats-Ola Rödén, Kristina Garpenholm, Jan-Erik Brohede, Eva Salevid och Monika Broman:

1. att bifalla reservation 2 i partistyrelsen.

Marie Lundqvist-Brömsler och Esse Petersson yrkade:

1. att bifalla till reservation 2 i partistyrelsen.

Axel Darvik yrkade:

1. att bifalla motion V53.

Landsmötet beslutade:

1. att avslå Marie Lundqvist-Brömsters och Esse Peterssons yrkande.

2. att avslå Axel Darviks yrkande.

3. att bifalla utskottets yrkanden.

Reservation

Esse Peterson, Michael Helmersson, Mats-Ola Rödén, Bror Lindahl, Staffan Werme, Margareta Karlsson, Cecilia Wikström, Lennart Rohdin och Mia Franzén

Vi reserverar oss till förmån för reservation 5 i utskottet.

§173. Ärende från beredningsutskottet samt upprivande av fattat beslut

Beredningsutskottet yrkade:

1. att avslå jämställdhetsutskottets yrkande 3.

2. att punkten 18 i skolprogrammet får följande lydelse:

”Fler behöriga lärare

Det är lätt att tillsvidareanställa obehöriga lärare i dag. I skollagen ska begränsningar föras in mot möjligheten att överhuvudtaget tillsvidareanställa obehöriga. Att korttidsanställa obehöriga lärare kan i vissa situationer vara nödvändigt, men

skollagen ska ställa höga krav på att behöriga lärare alltid har företräde. Obehöriga lärare med ämneskunskaper och erfarenhet ska kunna erhålla lärarlegitimation genom att på högskolan läsa in de yrkesförberedande delarna av lärarutbildningen som anses nödvändiga.”

- 3. att** Landsmötet ger partistyrelsen i uppdrag att utveckla partiets politik i form av rapporter på följande områden:
- Mellanöstern
 - Socialtjänstens förutsättningar och möjligheter att arbeta förebyggande med barn och ungdomar
 - Transporters klimat- och miljöpåverkan
- 4. att** Landsmötet ger riksdagsgruppen i uppdrag att ta fram en rapport om förskolan

Partistyrelsen yrkade:

- 1. att** Landsmötet beslutar att riva upp beslut 2 under §6 om att bifalla Tove af Geijerstams yrkande.

Landsmötet beslutade:

- 1. att** bifalla beredningsutskottets yrkanden.
2. att bifalla partistyrelsens yrkande.

Reservation

Tove af Geijerstam

Jag reserverar mig till förmån för mitt yrkande.

§174. Frågan om följdändringar i partiprogrammet, PS-förslag 7

Partistyrelsen yrkade:

- 1. att** uppdra åt partistyrelsen att vidta de följdändringar i partiprogrammet som anses nödvändiga med anledning av beslut på årets landsmöte.

Landsmötet beslutade:

- 1. att** bifalla partistyrelsens yrkande.

§175. Val av ordförande, fyra ledamöter och två suppleanter till valberedningen

Partistyrelsen yrkade:

- 1. att** till valberedningsordförande välja Lennart Olsson.
2. att till ledamöter i valberedningen välja Liselotte Hagberg, Thomas Olofsson, Lennart Rydberg och Maria Vinberg Nordström.
3. att till suppleanter i valberedningen välja Nina Larsson och Liselotte Lindell Stålbröst.

Landsmötet beslutade

bifalla partistyrelsens förslag.

§176. Övriga ärenden som landsmötet beslutar att behandla

Inga övriga ärenden förelåg.

§177. Förhandlingspassets avslutande

Helen Odenjung avslutade förhandlingspasset.

§178. Landsmötets avslutande

Helene Odenjung förklarade landsmötet avslutat kl. 15:59:22.

Justering

Protokollet justeras

Stefan Björk

Abit Dundar

Kjell Ericson

Ann-Catrine Fogelgren

Margareta Karlsson

Charlotte Klötz

Landsmötesordförande

Helene Odenjung

Jonas Andersson

Ulrika Francke

Lars Persson

Folkpartiet Liberalerna

Box 6508 - 113 83 Stockholm
08-410 242 00 - 08-509 116 60
www.folkpartiet.se - info@folkpartiet.se